تاریخ ترک

زہرا اقبال

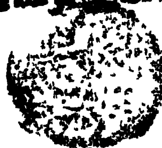

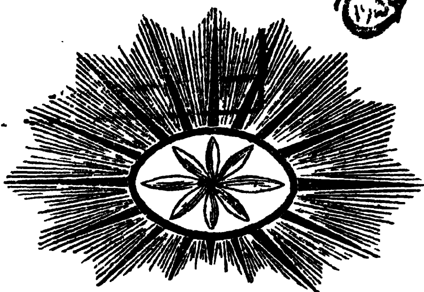
فذلكۀ تاريخ عثمانى

طبع خامس

قذلكهٔ تاریخ عثمانی

بسم الله الرحمن الرحیم

مقدمه

تاریخ هجرتك یدنجی عصرنده تاتارستان كبیر
جانبندن ظهور واكثر ممالك شرقیه‌یه ایصال شر
وشور ایدن مغول طائفه‌سنك هجومندن قچان ترك
عشیرتلری نهر جیحوندن غرب طرفنه چكلدكده
ترك بكلرندن سلیمان قیسالب خراساندن جمله
اتباع وخلقنی الوب مهاجرت ایلیه‌رك ارمنستانده
ارزنجان حوالیسنه قدر كوچشیدی موسی الیهك
اولادندن ارطغرل نام بهادر اول سمتلرده یرلشه‌رك
یایلاقلرده كزركن بر كون جنك آتشنه طالمش

ایکی اردویه راست کاوب و یکیتلکی اقتضا سنی
همان ضعیف کورنانلره یاردمجیلق ایتمسیله مغلوبیت
درجه سنه واران اشبو جزئی عسکر حسابه کلمز
دشمنی بوزوب اناطولیدن سوروب چیقردیلر مکر
بو طائفه مغول لشکری و یاردم ایتدیکی طرف قونیه
حکمداری سلطان علاءالدین سلجوقینک آدملری
ایمش چونکه جومردلک ضایع اولمز سلطان
علاءالدین بو خدمت قارشولغنده ارطغرلک معیتنده
اولان درت یوز قدر اوبه خلقنه طوماتج یایلاغنی
و سکود و اسکیشهر اوه‌لری قشلاغنی انعام بر له
انلره یورد تخصیص ایتدی
ارطغرلک اوغلی و سلاطین عظام عثمانیه نک اصلی
اولان عثمان غازی سکودده دنیایه کاوب (سنه ٦٥٦
کنج یاشنده ایکن سلجوقیه ممالکی سرحدلرندن دشمنی
دفعله قره‌جه‌شهری و دها بعض حصارلری روملردن
الدقده کندیسنه قونیه‌دن طبل و سنجاق کوندرلوب
بکلک ویرلدی . برمدت صکره (سنه ٦٨٨) بیلجک
حاکمی عثمان غازینک متفق ایکن بو ارالق دشمنلریله
برلک اولوب اول غازی یی دامه دوشروب اورمق
غرضنده بولندیغی طویلدقده هر سنه عادتی وجهله
یایلاغه کیدر ایکن داور مشار الیه بعض اشیاسنی

حفظ اولنمق اوزره بیلجك حصارینه کوندردیکی کبی بو دفعه صندوقلر ایچنده اشیا یرینه مسلح آدم کیراییوب یوك حیوانلرینی کوتمك ایچون نیجه جنکاوری قاری قیافتنه قویه‌رق بیلجك حصارینه دخی کیرلدی اول خائن نیه اوغرادیغنی بیلیوب نوعروسی اولان نیلوفر خاتونی عثمان غازی اوغلی اورخانه ویردی بو اراالقده دولت سلجوقیه بسبتون منقرض اولوب (سنه ٦٩٩) هر بیوجك ولایتده والی بولنانلر دعوای استقلال ایتدیلر

اق دکز کنارینی قرەسی یعنی قره‌عیسی و صاروخان و ایدین و منتشا و جنوب طرفلرینی تکه و حمید و قرمان و توقاد حوالیسنی قباد اوغلی و قره دکز سواحلنی قزل احمدلو اسفندیاراوغلی ایله سلجوقیه دن غازی چلبی و کوتاهیه سنجاغنی کرمیان اوغلی نام سرکرده‌لر و بیلجك سنجاغنی انقره‌یه طوغری عثمان غازی ضبط ایلیوب روملرده فقط قوجه‌ایلی و بروسه و بیغا و طرزون سنجاقلریله بعض حصارلر قالدی خربوت ارزنجان ارضروم وان حوالیسی بر مدت تاتار الندە بولندی والتمش یتمش سنه مرورنده سیواس ومرعش و ادنه وسیس ترکنلری اراسنده برهان الدین و ذوالقدریه و رمضان اوغلی اوجاقلری

حكومتلری فرجه بولوب صكره بو حكومتلر برر برر تماما ممالك عثمانیه‌یه الحاق اولندی

جهانك حالی دائما برقرارده طورمامسیله دولت عثمانیه‌ده دخی مصالحك روش و طبیعتی التی دفعه تغیر ایدوب بوالتی مدتك هر بری تاریخ هجرتك یوزسنه‌دن عبارت اولان برر عصرینه تصادف ایتمشدر

هر عصرك وقایعی بوكتابك برر فصلی اتخاذ اولنوب فصل اولده بنای دولتك تأسیسنه و فصل ثانیده توسیع دائرهٔ مملكته ناصل اقدام اولندیغی وفصل ثالثده آل عثمان اوج اعلای شان و عظمته ترفع ایتدیكی و فصل رابعده قوانین و نظاماتك بعض مرتبه اخلالی عسكرك اطاعتدن چیقمسنه و ملتك اختلالنه نتیجه ویردیكی و بوفنالق مستوجب ضعف اوله‌رق فصل خامسده ارتق امور خارجیه‌جه خیلی مضرتی مستلزم اولمش ایسه‌ده فصل سادسده ینه تجدید اصول حكومته قرار ویره‌رك مهر سلطنت تكرار كسب فر و شوكت ایلدیكی شرح و بیان قلنمشدر

❋ برنجی جدول ❋

سلطان	ابن	ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
١ عثمان غازی	ارطغرل	٦٥٦	٦٩٩	٧٢٦	٢٦	٧٠
٢ اورخان بك	عثمان غازی	٦٨٧	٧٢٦	٧٦١	٣٥	٧٥
٣ مراد خداوندکار	اورخان	٧٢٦	٧٦١	٧٩١	٣١	٦٥
٤ یلدرم بایزید	خداوندکار	٧٦١	٧٩١	٨٠٥	١٤	٤٤
					١٠٦	

(ملاحظات)

یلدرم سلطان بایزیدك وفاتنده اوغللرندن ادعای وراثتده بولنان سلیمان چلبی و موسی چلبی و عیسی چلبی زمانلرنده اون بر سنه فاصلهٔ سلطنت واقع اولمشدر بو فصلده بدایت سلطنت عثمانیه دن ظهور تیموره قدر اولان یوز التی سنه نك وقایعی مندرجدر

فصل اول

دولت عثمانیه نك سكزنجی عصرده ظهور ایدن وقایعی بیانده در

برنجی قسم

(عهد عثمان غازی)

عثمان غازی بو سنه ابتداسنده قره جه حصارده
کندی اسمنه خطبه اوقودوب خلقك مصالحنی
کورمك ایچون قاضی نصب ایتدی پای تختنی مجددا
اعمار ایلدیکی یکیشهره نقل ایله شو سنه عثمانلو دینلکه
باشلندی (٧٠٠) اولزمان طراقلو و کوینك و مدرنی
سمتنی اوروب اینه کول و یارحصار و قویونحصاری
قلعه لرینی روملردن الوب قسطنطینیه قیصرینك
اردوسنی اشبو قویونحصارینك اوکنده پریشان
ایلدی (٧٠١) بر مدت اطراف حکمدارلریله
حسن معاشرت برله مملکتنك اصلاح حال و راحتنه
باقوب سایهٔ عدالتنه صوقلان خلقك چوغالسیله
کوچی ارته رق التی سنه بارشیقلقدنصکره اطرانوس
وکته و کستل محافظلری بروسه والیسنك امریله
عثمانلو طپراغنه بردن هجوم ایدنجه عثمان غازی
بونلری بتون داغدوب ارقه لرنجه مشهور
بهادرلرندن قره علی الپی کوندرمسیله مذکور
معبدلرك قلعه لرینی و دها نیچه قصبات معموره یی
وتامرمره یی و مدانیه اوکنده قالولیمنی آطه سنی فتح

ایلدی (۷۰۷) اکا امیر علی و امرالی اطه سی دینور
قیاصره دولتی مغول خانلریله اتفاق ایدرك روم
مملکتلرینه کیمسه ال اوزاتمسون دیو غزانخان
اول طرفدن اناطولی ترکمان بکلرینه تکبرانه اوامر
کوندردکده (۷۰۸) عثمان غازی درحال رغما
عسکر اعدادیله ازنیقه و تا استانبول بوغازنده
استاوروس قریه سنه قدر بتون مملکتی چیکیوب
قوجه حصاری و لفکه یی ضبط ایتدکدن بشقه
جوارده اولان حصار صاحبلرینه پك صیقی خبرلر
ایرشدرمسیله بوندن جمله سنه قورقو کلدرك خرمنجك
محافظی کوسه میخال اسلامی قبول ایلیوب اقحصار
و کیوه محافظلری بیعته استعجال ایتدیلر مذکور
کوسه میخالك نسلی عثمانلو اردولرنده اقنجی عسکره
اباعن جد سرکرده لکله سنه لرجه شهرت بولدی
بو ارالق کرمیان حدودنده برچوق مغول لشکری
کورنوب قره جه حصاری کلی یغما وخراب ایلمسیله
عثمان غازی اوغلی اورخانله کوسه میخالی کوندره رك
(۷۱۲) انلر مغولی قیروب ایشلرینی بتوردکدن
صکره غازی عبدالرحمن و اقچه قوجه همان شمال
طرفنده حربه یوریوب البصوفی واقچه اوه نواحیسیله
دها بچه قصالر فتح ایدرك ازنیقی کاملا قوشاتدیلر

اوراره اليوم قوجه ايلی دينور حاصلی دائرهٔ مملكت بيودكده بو حوالينك كرسیٔ ادارهسی اولان بروسه شهرينك فتحی امری عثمانلو رؤساسی مابيننده مذاكره اولنوب ابتدادن جوارده اطرانوس حصاری النه رق (۷۱۷) بروسه نك اطرافنه بعض قلعه لر بناسيله شهر صيقشدرلمقده قره دكزه طوغری اقيازی و قوكريه حواليسی و سقاريا چاينك ايكی يقهسی تماما تسخير اولندی (۷۲۳) مرور اياميله غزات اسلام خيلی اقدام كوستررك بروسه قلعهسی اوكنده بيكار باشنه يوريوب كيردكده ناچار كوسه ميخالك توسطيله شهرك اختيارلری عثمانلويه تسليم اولندی و شهر اهاليسنه دخی اوتوز بيك التون فديه ايله امان ويرلدی

بو وقعه عقبنده عثمان غازی سكود شهرنده ايكن يتمش ياشنده مرحوم اوله رق بروسه حصارنده مناستر كنبدنده دفن اولندی عدالت و شجاعتی كمال زهد و سماحتی مشهور و تصريح احوالندن مشهود اولوب حتی اموال ادخارينه اصلا رغبتی اولمديغندن وفاتنده ظهور ايدن مخلفاتی فقط بر ايكی طاقم البسه و اسلحه ايله بر قاچ توانا باركير و بر سوری قويوندن عبارت ايدی ديار اسلامده

اوچیوز سنه‌دنبرو مرافعهٔ امور وحقوق عامه حکام
عرفك النده قالمش ایکن مرحوم رسما قاضی تعیین
ایدوب مرافعه‌یه مداخله ایلمزلردی بو جهتله
حکومتی عشیرت بکلکی هیئتندن چیقوب کیفی
امر ونهی قالقدی بنای قوی اساس دولت وضع
اولندی

ایکنجی قسم

(عهد اورخان غازی)

اورخان غازی مقرینی بروسه یه نقل و قرنداشی
علاءالدین پاشا نه حکومته اشتراکه نه ده پدرینك
میراثندن اولان حصه سنی المغه راضی اولمغله انی
دولته وزیر ایلیوب کندیسی هپ جنکله مشغول
اولدی و برادری حکیمانه اصول نظامات وضعیله
اساس دولتك تأییدینه مقید اولدی حقوق عامه
مستقلا مرافعهٔ شرعیه یه حواله اولندیغی کبی
حقوق دولتده دخی بو دفعه نظام وضع اولندی
روملر علیهنده تکرار سفر اچلوب (٧٢٧) ازنکمید
یعنی ازمید شهرینی سرکرده لر شجعانندن اقچه
قوجه وقندری حصارینی غازی عبدالرحمن فتح
ایلدی اسکدار قربنده واقع ایدوس کستلی
قپادلدقده محافظنك قیزی اول دلاور دایره کوکل
ویروب عسکرینه معین اولمغله بورایه دخی ظفر
بولنوب اول قیز غازی عبدالرحمنه ویرلدی اندن
دنیایه کلان اوغلی قره عبدالرحمن غازی صکره
کندیسندن مشهور بریکانه پهلوان جسور اوله رق
آدینی بیله ایشیدن دشمنه جان قورقوسی کلوردی

سفرك اواخرنده هركه وقره مرسل حواليسى دخى
(٧٢٨) التدى
بو هنكامده علاءالدين پاشا اساس قوانين عرفيه يى
تصميم و سكه و قيافت نظاماتنى احداث ايتدكده
(٧٢٩) منتظم و موظف عسكرك باشى بوزوق
صاروجه زورباسنه رجحاننى درك ايليوب وسپاهى
و يكيچرى ناميله آتلو و ياياء معلم عسكر چيقروب
(٧٣٠) باشلرينى غايت سرد قانونه باغلادى
بونلرك صوكى آتيده كوروله جكدر بر طرفدنده
اورخان غازى مالديه وطوشانلو اوكنده قيصرك
اردوسنى قيروب ازنيق شهرينى محاصره و تسخير
ايلدكده (٧٣١) بوبلده بيوكلكى و شهرتى جهتله
روملرك ايكنجى پاى تختى مثابه سنده طوتلديغندن
ارتق آستانبول ايمپراطورلرينه آسيا قطعه سندن
برخير قالمدى كوينك جوارنده قالان بعض روم
مملكتلرى آل عثمانك شايعهٔ عدالتيله كندلكلرندن
اورخان غازينك بيوك اوغلى سليمان پاشايه تسليم
اولوب (٧٣٢) علاءالدين پاشانك وفاتنده يرينه
اول نامدار وزير اوله‌رق همان مدرنى وكمليك
قضالرينى سعى بليغيله فتح ايلدى روم قيصرى
صلحه اشرى رغبت كوستروب نيجه هديه‌لر تقديم

ایلدکده (٧٣٣) ارتق بوکره انکله بارشیق اولمه‌ی
بو آنه دکین عثمانلولر اناطولیده اولان ترك بکاری
املاکنه اصلا طوقنمامشیکن قره‌سی حاکمنك
اوغـللری بیننده وراثت غوغاسی اولدیغـندن
و اداره‌سزلکلری سببیله خلقده راحت وامنیت بیتوب
بر طرفدن دخی عثمانلو مملکتنده عموما کوریلان
عدالت و رفاه ومظفریت اسلامی وغیرمسلمی جلب
ایتدیکندن قره‌سی خلقنك کوکلی کافة حکومت
عثمانیه‌یه مجلوب اولمغله و اورالرده تبعه‌لك تظلم
و شکایتنی مؤدی نیجه نیجه اویغونسزلقلر تحدث
ایدرك انلرده اداره عادلهٔ عثمانیه تحتنده بولنمغه
خواهش ارتمغله محضرلر کلدی (٧٣٤) رومیلر ایله
بارشیق اولمسی فرصت صایلوب ابتدا مانیاس
و ایدنجق و بالیکسری و کیدورك برغمه‌لر و بتون
قره‌سی و بروده دخی میخالیج و کرماستی صحرالری
(٧٣٦) ملك عثمانی یه قاتلدی بر مدت اورتالق
صلح و راحت اوزره اولوب بروسه‌ده و ازنیقده
جامع ومدرسه‌لر و عمارت و چشمه‌لر احیا قلندی
ایکی یوز سنه‌دنبرو بو طرفك بلادی و قره‌سی
خراب ایکن بروسه‌ده یوز بیکی متجاوز نفوس
بولنوب هر یانده شهرلر بیودی قریه‌لر اعمار اولدیکه

الیوم اورخانلر و یکیجه و یکی کوی و یکی حصار
نامیله معروف و معموردر و انلرک جوارلرنده حصار
الانی و ویرانجق یاخود اورنجک نامیله اسکی
معمورهلردن قالان آثار مشهوردر هرشهرده جامع
و مدرسه وهر قریهده مسجد و مکتب و چشمهلر
و یوللرده کوپریلر یاپلوب همان اون سنه ایچنده
درت بیک بنا احیا قلندیغی متواتردر چوغی حالا
موجوددر دولته کوزل خدمت ایدن ارلره املاک
و اراضی احسان و بتون ساحهٔ ممالک عثمانیه
اعمار اولنهرق بروسه کوندن کونه تزیین و بو مقر
حکومت اولمغه شایسته اولدی قیصر روم ایله
عهدنامه تجدید اولنوب (٧٤٦) ایمپراطور
قانتاقوزینوسک قیزی طودورایی اورخان غازی
تزوج ایتدی ایرتهسی سنه بتون خاندانیله برابر
اسکداره کلهرک قیصر ایله کورشوب اوچ کون
ضیافتده بولندیلر

قره سی و صاروخان و ایدین بکلری کمیلر پیدا
ایدوب هر سنه روم ایلی قیینه اینهرک روم
مملکتلرینی اورهکلش ایسهلرده عثمانلولک حالا
اوتاریخه قدر قوت بحریهسی اولمیهرق روملرله
عهدنامه عقدندنصو بعضا استانبوله امداده

كيتدكلرنده دخی بالضرور روم كميلرينه بنوب حتی
ايمپراطور غلطه‌يی ضبط ايتمش اولان جنويزلره
مقابله ايچون ارالقده عثمانلو ديارينه دست درازلق
ايدن ونديكلوايله بودفعه اتحاد واتفاق ايلديكندن
اورخان غازی قيصره خصومت ايدرك سليمان
پاشا قره‌سی واليسی حاجی ايلبكی واسلامله مشرف
اولان سابق بروسه محافظی كاردان اورنوس بك
وسركردۀ نامدار اجه‌بك ايله كوكرجنلكده مشاوره
ورله‌دكزی اشمق استدكلرنده صاللر ياپدروب بركيجه
ايدنجق جوارندن دريايه چيقه‌رق جانلرينی
قضايه قويوب شان الديلر (٧٥٨) قارشو يقه‌ده
كليبولی حواليسنی اورديلر حالا اوراره اجه اوه‌سی
دينور بو اثناده قياصره خاندانده خيلی منازعه
ومناقشه ظهوريله ينه ايمپراطورك التماسنه امتثالا
سليمان پاشا‌ينه ادملرينی استانبوله كوتروب بالقان
طاغلرندن اينن اعدايه غلبه وبلغارستانی تكميل
طولاشوب وافرمال وغنايم جمع ايدرك فنالغی
تسكين ودونشنده بيوك زلزله ظهوريله بتون شهرلر
وحصارلر يقلدقده طالعك اچديغی بويوله بكيدن
عسكر سوروب (٧٥٩) كليبولی وبولاير وخيره‌بولی
وتكفور طاغی فتح وهرطرفه نصرت نامه‌لر نشر

اولندی رومل بو یرلرك اقچه تکلیفیله کیرو ویرلمسنی ادعاده ایکن حاجی ایلبکی دخی عسکر چکوب ابصاله و معلقره‌یی الدی خصمك مشغله‌سندن استفاده اولنه‌رق اول دیارلر بسبتون عثمانلو الینه کیرمکده ایدی نه چاره که فلکك حسدی مانع اولوب سلیمان پاشا شکار اثناسنده بیندیکی آتك براغاجه شدتله چاپمسیله وفات ایدوب بولایرده بنا ایلدیکی جامع یاننده دفن اولندی مقبره‌سی زیارتگاه عام اولدی

٧٦٠) بو الم و ماتم ایله اورخان غازی دخی از وقت ایچنده دار بقایه انتقال ایلدی غیرت و حمیتی وعلوم و فنونه رغبتی مساعی و تدابیرندن بلاو اولمشدر

اوچنجی قسم
(عهد مراد خداوندکار)

خداوندکار غازی جلوسنك سنه‌سنی (٧٦١) قرمان اوغللرينك افساديله انقره‌يی و حواليسنی ضبط ايتمش اولان اخی و اعيان طائفه‌سنه هجوم ايدوب بتون اناطولی تجارتنك كچيد يری اولان انقره شهرينی فتح ايلدی (٧٦٢) در حال لالاشاهين پاشايی بكلربكی و بروسه قاضيسی چاندارلو قره خليلی قاضيعسكر نصب ايدرك روم ايلی‌يه كيروب (٧٦٣) كشان و ديمتوقه و لوله برغوسی قصبه‌لرين تسخير ايتدكدن بشقه لالا شاهين پاشا ايله حاجی ايلبكی بذل مقدور ايليه‌رك ادرنه كرسيسی فتح اولندی اورنوس بك جنوبه يوريوب (٧٦٤) برقاچ سنه اقدام ايله كوملجه و واردار وقره فريه و عورتحصاری و قواله و درامه و زيخنه و نهايت سيروز قضالرينی الدی

لالا شاهين پاشا دخی شماله يوريوب بالقانلره طوغری ٧٦٥) فلبه و اسكی و يكی زغره و اهتمان و صماقو قضالرينی ضرب و زوری ايله الدی حسابسز مال غنيمت بولنه‌رق خمسی بيت المال‌ه تخصيص اولنمسی عادت قيلندی بعده اورنوس بكله لالا شاهينه اول

حواليده بيوك مالكانه‌لر احسان اولنديكه محصوللرندن
اوچر دردر بيك عسكر بسلرديلر دائرهٔ حكومت
بيويوب آل عثمان غربده شهرت ويردكده خداوندكار
غازی سائر نظام مملكتله تيمارلو سپاهی اصولنك
ترتيبنه باقمقده ايكن اهل اسلامی اوروپا قطعه‌سندن
سوروب چيقرمق غرضيله خرستيانلر پاپا جانبندن
اتفاقه دعوت اولنه‌رق (٧٦٦ مجارستان و بوسنه
وصرب قراللری و افلاق بكی اوتوز بيك آدمله مريچ
صويی كنارينه قدر صالدروب انجق حاجی ايلبكی
بونظامسز اردويی اون بيك يكتله بركيجه باصه‌رق
اولم پنجه‌سندن پك ازی قورتلدی صرپاولر بسبتون
قيرلوب صيندی اول محله صرب صيندیغی دينور
خداوندكار غازی بو طرفده ييغا قلعه‌سنی ضبط
ويكيشهر وبيلجك وبروسه شهرلرنده جامع و مدرسه
وحماملر بناسيله (٧٦٧) ادرنه‌ده مكلف خيرات
ومزين سرای ياپدروب اوراسنی مقر ايدندی
قالديكه مجار قرالی قتالدن خلاصنه تشكرا مناسترلر
بنا ايتمكده ايكن بوطرفده اردولر ترتيب اولنوب (٧٦٨
تيمورطاش پاشا چرمن ويانبولی حواليسنه وبالذات
خداوندكار غازی ايدوس وقرين‌آباد و قرق كليسا
و بيكارحصاری و ويزه و سوزه‌بولی قصبه‌لرنه

ظفر بولدقده (٧٦٩) اطرافدن انك حمايتنه رغبت اولنوب وندیك كورفزی ساحلنده دوبرونيك دينلان راغوزه جمهوری سنوی ويركو تأديه‌سی مقاوله‌سيله بر عهدنامه تحصيل ايتدی خداوندكار غازی اول سنده قانون قديم اوغوزيانه رعايةً امضا برينه تمچه‌سنی آر بويانه اوروب باصمغله اكا تقليدا طغرا ايجاب قيلدی قاضيعسكر چاندارلو دخی كمال درايتنه مبنی خيرالدين پاشا ناميله وزير نصب اولنوب (٧٧٠) بكيدن مكمل قانونلر وضعيله عسكر نظاماتنه برقاعده‌ها قوت ويرلدی (٧٧١) وكوستنديل متصرفی قسطنطين نام بلغار بكی رضاسيله دولته متابعت ايدوب (٧٧٢) استانبول قربنده دخی بعض قصبه‌لر الندرق بوسنه وصرب وافلاق طرفلرينه اردو سوقيله (٧٧٤) نيش قلعه‌سی اله كيردی بلغار قرالی سيرمان دخی سلاستره‌ده صيقشوب قيزينی خداونكاره ويرمكله نائل امان اولدی (٧٧٦) لالا شاهين پاشانك يرينه بكلربكی نصب اولان تيمورطاش پاشا ارباب تيمارك نظامنی تأييدله اوروپا طرفی سنورينه تقويت ويروب برزمان تنظيم اداره واعمار بلاد ايله كچدی كرميان اوغلنك قيزی دولتشاه خاتون خداوندكارك اوغلی

یلدرم بایزید بکه تزویج اولندقده جهاز طریقیله
کوتاهیه و کومش و اکریکوز و طوشانلو و سیماو
قضالری دخی عثمانلویه کچدی (۷۸۲
اولا خوندی خاتون که امیر بخاری یه ویرلمشدر
ثانیا چلبی سلطان محمد بوندن وجوده کلمشلردر
بروسه ده بیوك دوکون و شنلکلر اولوب اناطولی
بکلری و استانبول و مصر ایلچیلری پیشکشلر
تقدیم ایتدیلر خداوندکار غازی یکی ممالکنی کزمك
ایچون کوتاهیه یه کیتدکده ۷۸۳ مهابت سطوتیله
حمید اوغلی بکشهری و اقشهر و اسپارته سنجاقلرینی
بتون قلعه لریله برابر بالتراضی کندیسنه فارغ
اولمغه مجبور ایتدی صکره روم ایلی یه اردو چکلوب
۷۸٤) بر طرفدن تیمورطاش پاشا مناستر و پرلپه
و اشتب قضالرینی استیلا و دیکر طرفدن صوفیه
قوشادلمرق خیلی اقدامله تسخیر اولندی (۷۸٦
ایمپراطورك اندرونیقوس نامنده بر اوغلیله شهزاده
ساوجی بك کنجلك بلاسی اولان بعض خوشنودسزلق
بهانه سیله ربط شرکت شقاوت ومرمره ساحلنده
اردو تنظیم ایدرکن خداوندکار اوزرلرینه شمشك
کبی ایندکده ایدنجق قربنده دیتوقه جق ایله
کوکرجنلك حصاری اراسنده انجمن اشقیایه مالکزجه

چیقوب کورنمسیله جمله سی اباغنه دوشوب ایکی عاجز
متفقلر دیمتوقه یه جان آتدیلر اوراسی دخی النوب
محصورین قهر اولنه رق (۷۸۷) فقط آندرونیقوس
استنبوله کوندرلوب کوزلرینه پدری میل چکدردی
ایمپراطورک دیکر اوغلی مانوئیل بو عبرتدن متنبه
اولیوب سلانیکدن سیروز، هجوم ایتمکله انک
اوزرینه خیرالدین پاشا کیدوب اول عاجز فرار ونه
پدری نه ده متفقلری قورقولرندن مرقومی قبول
ایده بیلمکله مانوئیل نهایت بالذات خداوندکارک
اباغنه واروب امان دیلیوب (۷۸۸) قباحتنی دفع
ایتدردی
غازی خیرالدین پاشانک وفاتنده اوغلی علی پاشا وزیر
اولدقده (۷۸۹) دشمن بونی بر مساعدهٔ طالع
صانوب حتی شهریار غازینک دامادی قرمان اوغلی
اسلمندنبرو عثمانلو نامنک حسودی اوله رق اتراک
طائفه سندن طورغود وتاتاردن وارساق عشیرتلرینی
سوره یو ییتدکده خداوندکار اصلا میدان ویریه رک
یتشوب خصمنی قوغه رق قونیه اوه سنده مجموعنی
قلیجدن کچردی اولوقت نیاز و دخالتنه مبنی ملکی
ینه کندیسنه براغلدی و حتی اقشهر سنجاغی دخی
اکا ویرلدی عثمانلو اردوسنک شدت نظامی

ملابسه سیله صربلو نفرلرندن بری بر باغه کیردیکی ایچون اصدرلدیغندن صرب عسکری مملکتلرینه عودتلرنده غضبلری حددن طاشوب بوسنه و بلغار قراللریله بالاتفاق دوم ایلیه اقتحام ایندیلر علی پاشا انلری اوروب و پراوه دی و طرنوی و شمنی و هرازغراد یعنی قزلحصار شهرلرینی الوب (۷۹۰) سیزمانی امانه مجبور و بوخائن تکرار سوزنده طورمامغن نیکبولی حصن متیننی فتح ایدوب کندیسنی دخی اله کتورەرك بتون بلغارستان آلندی

صکره خداوندکار غازی حضرتلری صرب حدودینه یوریوب کوسوه ده صرب و بوسنه و هرسك و مجار و ارنود و افلاق لشکرینك مجمعنه تصادف ایتدی عثمانلو هر نقدر پك ازلق ایسەده همان دشمنه قویلوب شهزاده یلدرم بك دشمن طابورلرینی کورزیله بربرینه قاته رق صرب قرالی طوتلوب خاندانی هلاك اولدی انجق خداوندکار غازی منصورا سرکردهلریله میدان محاربه یی کزەرك فانی عالمك انقلابات سریعه سنی یاد و بوقدر تازه یکتلرك سرلوب هلاك اولدیغنه اسف ایدرکن ناکاه اولولر ایچندن یاره لو و بیمجال بر صربلو نفر قالقوب بردن

آتله‌رق اول شهبازی خنجر یله شهید ایلدی (٧٩١)
مرحومك علو همتی و ملتی حقنده اولان خبرلو نبتی
تاریخندن نمایاندر انك خداوندکار لقبی احفادندن
اعاظم پادشاهانه عنوان قالمشدر الآن السنهٔ ناسده
خداوندکار و خنکار دیو سویلنور مکارم شیمی بادیله
خلق اراسنده کراماتی دخی سویلنور رحمه اه

دردنجی قسم

(عهد سلطان یلدرم بایزید خان)

یلدرم بایزیده همان میدان محاربه‌ده بیعت اولنوب عساکر بوسنه‌یه و مجارستان حدودینه قدر ودینه سوق و قرطوه معدنلری ضبط اولندی یکی صرب قرالی استفان انقیادی قبول ایدوب مقطوع ویرکو مقاوله سیله قیز قرنداشنی یلدرم بایزیده ویردی (٧٩٢) بو هنگامده استانبول محبسنده اولان اندرونیقوس ال التندن سنوی ویرکو وعد ایتمسیله استانبوله اون بیك نفر تسییر اولنوب یوانی پالئولوغوس قرق ییللق تختندن ایندرله‌رك یرینه اوغلی اوتردی فقط یوانی دخی عثمانلویه صیغنوب اورخان غازی وقتندنبرو خاندان عثمانیله اولان حقوقنی یاد ایله ویرکو ویرمه تعهد ایلدکده تکرار مقامنه اقعاد و اندرونیقوسه ساوری و ارکلی و سلانیك شهرلری اعطا قیلندی

اشبو سنه‌نك تمامنده یلدرم خان ابنیهٔ خیر انشاسنه مباشرت (٧٩٤) ومصارفنه قارشولق بولمق اوزره بعض بلاد فتحنه عزیمت ایدرك چونکه الاشهر حالا روملرده اولوب محافظی تسلیمیتی رد ایلدیکندن

ایمپراطوری برابر کوتروب بیچاره حقیره کندی مملکتنی ینه کندی الیله تسخیر ایتدردی و ایدین اوغلی ایاثوغی ترك ودولته بیعت ایتدکده ارتق صاروخان و منتشا حکمدارلری آرام بوله میه رق مملکتلرینی بتون براغوب اسفندیار اوغلی کوتروم بایزیده قاچدیلر قرمان اوغلی دخی عثمانلو حمایه سنده بولنان حمید اراضیسنه تجاوزلك ایتمکله اکاده واراوب اقسرای و نیکده النده ن التهرق صلحه قرار ورلدی صکره اقدکز اطه لری اوراوب بو اثناده استانبولك رجلرینه یکیدن قله لر علاوه اولندیغی طویلدقده یلدرم خان انلری ینه ایمپراطورك کندیسنه یقدردی یوانینك وفاتنده اوغلی مانوئل پالئولوغوس عثمانلو اردوسندن فرار و ایمپراطورلغی ضبط ایتمکله استانبولی برازعسکر قوشاتدی

اردو افلاقی باصوب عسکرینی برقاچ کره بوزدقده بکنی خراجکذار ایتدی دیکر براردو تا بوسنه یی و مجارستانی طولاشوب سر یعا دوندکده مجار قرالی اردی صره باغرستانه کیروب مملکتی خراب ایدرك نهایت طونه اوزرنده بوزلدی قرمان اوغلی دائما فرصت قوللایوب بومشغله یی غنیمت بیله رك انقره یه و اندن بروسه یه یوریوب بکلربکی تیمور طاش پاشایی اسیرایتمشدی یلدرم بایزد اکا همان

شمشك كبي يتشوب ارتق بوكره منافقانه استرحامنه
باقیه‌رق جنكده اسیر و بتون ممالكنی دولته الحاق
ایلدی اندن اردوسی شماله كیدوب تركلره حكومت
ایدن برهان الدینی خربوت طاغرینه قاچره‌رق
قیصریه و سیواس سنجاقلرینی الدی (٧٩٥ جانیك
و اماسیه و عثمانجق حوالیسنی دخی قبضهٔ ضبطه
كتردكده اسفندیار اوغلی كوتروم بایزید سینوب
حكومتنی برغوب تیمورلنكه قاچدی
برمدت صلح دوام ایتدكه محكمه‌لره نظام ویراوب
استانبول خلیجنده یلدرم خان اناطولی حصارینی
بنا ایتدكدن صكره (٧٩٦) بوقدر بیوك فتوحاتك
غروریله هردراو ذوق وعشرته مشغول اولوركن
مجار قرالی المان بكاری و فرانسه قرالی و ردوس
قوالیترلری واولاق و بوده سی ایله اتفاق ایدوب
التمش بیك جنكجی ودینی تسخیر و نیكبولی قلعه‌سنی
محاصره ایتدیلر انجق یلدرم بایزید اوزلرینه
كلوب دها خبرلری اولمزدن اردولرینی قوشاده‌ق
انلری محاربه‌یه مجبور ایلدی (٧٩٧) فرانسه
لشكری كمال كبر وعناد ایله همان دولیجه هجومه
كیرشوب باشی بوزق عسكری تارومار و امانله
الدقلری آدملری بیله بوغازلیوب غدارانه رفتار

ایتدیلر ایسه ده ایلروده عثمانلولرك منتظم عسکرینه
چاتوب غلبه‌لری هزیمت و رذالته مبدل اولدی
فرانسه‌نك اك معتبر کبراسی و آلمان بکلری معرکه‌ده
قیرلوب یا اسیر دوشه‌رك مجار قرالی بر قایغه آتلوب
طونه وقره دکز واقدکز یولندن کوجله خلاص
بولدی اکثر روایاته کوره بو نیکبولی وقعه‌سنده
سکسان بیك جان تلف اولدی بتون حکمدارلره
غلبه نامه‌لری کوندرلدکده مصرده اقامت ایدن
خلفای عباسیه‌دن متوکل خلیفه یلدرم بایزیده
سلطان اقلیم روم عنوانی تخصیص ایلدی
بو وقته قدر اجداد عظاملرینه وکندیلرینه بك
وامیر دینلمشیدی امیر بخاری سلطان بایزیده قلیچ
قوشدوب مصالحته اقدام نصیحتیله اعمار ملکه
سوق ایتدی اردو بوسنه‌یه واروب مترفجه
حصارینی الدقدنصکره افلاق و مجار مملکتلرینی
اوروب نیجه بیك اسیر سوردی (۷۹۸) بروندن
دخی سلوری الوب استانبولك محاصره‌سی برقاچ ده‌ها
صیقشدرلدی ایمپراطور کوینك وطرفلو اهالیسی
شهرك بر محله‌سنه کوجلرینه ومسجد ایله محکمه
بنا ایتملرینه راضی اولدی (۷۹۹) تیمور طاش
پاشا کنقری ودیوریکی وبهسنی وملاطیه ولایتلرینی

وكماخ قلعه‌سنی فتح ایدرکن سلطان بایزید یکیشهر
و بتون ترحاله سنجاغیله لوادیا و آتنه‌یی تسخیر
ایدوب (٨٠٠) مره جزیره‌سنه کیردی
تیمورلنك یوارالق بعض تکلیف‌رله ایلچیلر کوندردکده
همان انلری تذلیل ایله طرد ایدوب تیمور حمایه‌سنده
اولان کرد طهرتین یعنی طاهرالدین‌دن ارزنجانی
الدی (٨٠٢) و تاتارك دشمنی اولان بغداد و دیاربکر
حکمدارلری احمد جلایر و قره‌یوسف زیر سایه‌سنه
قبول ایدوب استانبول محصره‌سنه دونه‌رك شهره
صوك حمله‌یی تهیئه ایتمکده ایکن تاتارك سیواسی
الوب (٨٠٣) قانه بوغرق شهزاده اطغرل بکی
شهید ایلدکلری خبری کلدی سلطان بایزید درعقب
اناطولی‌یه کچوب تیموره انقره قربنده قاوشه‌رق
اکثر تواریخ موثوقه نقلنجه عثمانلو طرفندن یوز
یکرمی بیك و تاتارلردن یدی یوز بیك جنکاور
بری برینه قویلدیلر (٨٠٤) انجق سینوب
و صاروخان و ایدین و منتشا و قرمان سنجاقلرینك
عساکری اسکی متبوعلرینی تیمورك صفلرنده کوروب
دشمنه کچدی سلطان بایزید فقط روم ایلی عسکری
و یکیچری ایله اولقدر خصمه اخشامه دکین طیانوب
و عدودن یوز بیکنی بره سروب صوکنده اوغلی

موسى چلبيله اسير دوشدى و تيموردن رعايت كورمش ايسه‌ده دولت و تبعه‌نك بو حالى اغرينه كيدوب تاتاره اظهار نفرت ايتدكندن اقشهرده اقامه اولنوب انده قرق درت ياشنده ايكن كدرندن وفات ايلدى (۸۰۵) جسدى تيمورك اذنيله بروسه‌يه نقل و دفن اولندى سلطان بايزيدك هيبت و جلالى و سرعت تدبير و حركتى مشهور اولوب دشمن انى دولتك براوجنده صانوركن كنديسى برق مثالى نا اوبر اوجنده صولت ايله يتشمسى يلدرم لقبنه بادى اولمشدر

بشنجی قسم

(تتمهٔ فصل اول)

دولت سلجوقیه نك انقراضندن حکومت عثمانیـه اناطولیده بولنان بکلکلرك جملهسندن ضعیف کورنور ایکن مولای قادر متعال حضرتلرینك بو آل عثمانه بدایت ظهورندنبرو احسان ایلدیکی حسن تجلی اقتضاسنجه برصره‌ده درت مقتدر و مدبر حکمدار ظهور ایدرك عثمان غازی کسب استقلال ایلدکده اول امرده محکمهٔ عدالت تأسیس ایلمسی و اورخان بکك وضع قانون و نظام بلده و مدارس و مکاتب بنا ایتمسی و خداوندکار غازینك اوروپایه اياق باصوب قولنك قوتیله همجوارلرنده مجال برامقیه‌رق سلطان بایزدك دخی از وقتده دائرهٔ ممالکی تشکیل ایلمسی تقریبیله اناطولیده بولنان اتراك و قیاصره ممالکنك خلقی فوج فوج بونلرك اراضیسنه کلوب سایهٔ عدالت قانونه صیغنه‌رق قره‌جه شهر و بیلجك ویکی شهر و ازنیق وبروسه قاضیلقلری و مدرسلکاری صره ایله طریق اولدی و همان یوزسنه ایچنده برقوی بنالو دولتك اساسی قوندی شویله‌که هر طرفدن

عثمانلو ابتدا سلطان اوكى و خداوندكار سنجاقلرنده
ظهور ايدوب قوجه ايلى و قره سى و بولى و صكره
انقره و بيغا و كليبولى و چرمن و منستر
و كوستنديل و صوفيه و نيش و ودين و سلستره
و كوتاهيه وحميد حواليسى نهايت اسكوب و ايدن
و صارو خان و منتشا و بتون قرمان و سيواس
و اماسيه و سينوب و كنغرى و ديوريكى و ملاطيه
و ترحاله سنجقلرى پيدرپى اطاعته صوقله رق
و اطراف ظلمندن قاچان رعيت بو الكه لره طولوب
اعمار ايده رك برعصر ظرفنده اوروپا و آسياده
اون بش حكومتلك بر ضبطيله سلطنت سنيهٔ عثمانيه نك
تملى قوندى حتى عساكر درتيوز اتلودن عبارت
ايكن يوز بيكه چيقدى و روملر النده بولنان
قوجه ايلى و بيغا سنجاقلرينك خرستيان اهاليسى
جمله بروسه طرفنه چكلدى بو حوالينك شهرلرى
ايكيوز سنه دن برو خراب ايكن جمله سى عماره يوز
طوتوب يكيدن آبادان اولدى
بونكله برابر ادارهٔ بلاد و مدارس و سكه و عسكر
و محكمه اصولى احداث و مأمورين طريقلرى ترتيب
اولنوب عثمان غازى قره جه حصارايله يكيشهرده
مساجد و جوامع و مهمانخانه لر و اورخان غازى

ازنیقده و دها سائر محللرده جوامع و عمارتلر و خلفلریدخی هر طرفده مدرسه و مکتب و کوپری کبی هر نوع خیرات احیا و خارجدن مشاهیر علمایی جلب ایدەرك انواع معارف و فنون بوسعتلرده سربعا یایلدی

خداوندکارك چکرکەده وحصارده واقع ایکی قات ایکی جامعی و والدەسی نیلوفر خاتون ایچون انك اقامتکاهی اولان ازنیقده الآن نظیری بولنمیەجق صورتده یاپدیغی جامع و مدرسه و عمارت و حمام و سلطان بایزیدك اولو جامعی و سائر ابنیەسی سعی وتدبیرلریله یتشمش اولان هنرورلرك مهارتنه دلیل جلیدر

ادبا و فضلادن مخلص بشه اوغلی عاشق بشه و انك اوغلی علوان چلبی و یلدرمك دامادی اولوب امیر سلطان دینمکله معروف اولان شیخ شمس الدین بخاری وخسرو و شیرین وخرنامه منظومەلرینك صاحبی ملا شیخی وقره داود وشارح وقایه خواجه علی و تاج الدین کردی بوعصرده شهرتشعار اولدیلر

دولت عثمانیه اجنبیلر ایله دخی مناسبت پیدا ایدوب قیاصره دولتی و راغوزه جمهوریی ایله معاهده و صرب وافلاق حاکملریله ویرکو اعطاسنی مقاوله ایلدی عشر محصولات و اموال غنیمتك خمسی و ویرکو حاصلاتی

ایله خزینهٔ میری ترتیب اولندی پادیشاهلق راحتنده خبرت وتدبیر اربابی یتشدیکی مثللو جنك اثناسنده دخی عثمان غازینك رفیقلری اولان شجعاندن بشقه سلیمان پاشا و اورنوس بکله اوغللری و میخال اوغللری و لالا شاهین و تیمورطاش پاشا و خصوصا چاندارلو زاده لر کبی سرکرده لر میدانه کلوب دها بریرده موظف و معلم عسکر یوغیکن انلرك ثمرهٔ همتی اوله رق منتظم اوجاقلر تشکیل قلندی بر وزیر ایله بر بکلربکی و بر قاضیعسکر و بر اوجاق اغاسی و براقچی سرکردهسی و هرسنجاقده بر سنجاق بکیله هرقضاده بر اعیان و بر قاضی و شهرلرده امور ضبطیه ایچون بر سوء باشی نصب اولنمسیله اصول ادارهٔ دولته بر صورت معتدلانه ویرلدی

فصل ثانی

دولت عثمانیه نك طقوزنجی عصرده ظهور ایدن وقایعی

❊ ایکنجی جدول ❊

سلطان	ابن	ولادت	جلوس	وفات	مدت سلطنت	مدت عمر
فاصلهٔ سلطنت	٠٠	٠٠	٠٠	٠٠	١١	٠٠
٥ محمد چلبی اول	بایزید خان	٧٩٠	٨١٦	٨٢٤	٠٨	٣٤
٦ مراد خان ثانی	محمد	٨٠٦	٨٢٤	٨٥٥	٣١	٥٠
٧ فاتح محمد خان ثانی	مرادخان	٨٣٣	٨٥٥	٨٨٦	٣١	٥٢
٨ بایزید خان ثانی	محمد خان	٨٥١	٨٨٦	٩١٨	٣٢	٦٧
					١١٣	

(مطالعات)

سکز یوز بش سنه‌سندن سکز یوز اون التی سنه‌سنه قدر اونبر ییل فاصلهٔ سلطنتدنصکره محمد چلبی جلوس ایتمشدر بو فصلده سکزیوز بش سنه‌سی یلدرم بایزیدك وفاتندن طقوزیوز اون سکزده سلطان بایزید ثانینك وفاتنه قدر یوز اون اوچ ییللق وقوعات مندرجدر

التنجی قسم

(فاصلهٔ سلطنت)

انقره محاربه‌سنك عقیبنده سلطان بایزیدك اوغلی سلیمان بك بروسه‌یه مسارعت و خزینه‌یی ضبط ایدرك روم ایلی‌یه جان آتوب موسی چلبی دشمن النه دوشمش و عیسی چلبی بروسه حوالیسنده برکوشه‌یه کیرلمش و محمد چلبی دخی اماسیه‌یه چکلمش ایدی مصطفی چلبی هنکام رزم و جدالده غائب اولدی عثمانلوبی سوکندرمك ارزوسیله اقساق تیمور بك اناطولی سنجاقلرینی بتون اسکی متصرفلرینه اعاده ایدنجه اسفندیار و کرمیان و قرمان و حمید و صاروخان و ایدین و منتشا وتکه بکاری یرلرینه کیردکدن بشقه حق سلطنته شریك اولنلر چوغالیغندن طولایی بروده قلان مملکتده دخی اختلال دوشوب سلطنتده اون برسنه فاصله واقع اولدی

سلیمان بك تاتارلرك تعقیبندن کوج ایله قورتلوب وزیر علی پاشا و سائر امرا ایله استانبوله کچه‌رك ایمپراطوره بعض شهرلر ترك ایله اتفاقه ارضا ایتدکده (٨٠٥) ادرنه‌ده پراشوب کندوبی عیش وعشرته ویردی انجق چلبی سلطان محمدك اناطولیده نصرت وظفری

و برده ینه کندی اغانه سیله ازمیری ایدنمش اولان
جنید سوء باشینك طغیانی (٨٠٦) غضبنی تحریك
ایتمکین دکزی کچوب و همان بروسه اوزرینه اتلوب
اندن جنیدی امانه اجبار ایتدکده وزیری انقره‌یی
الق اوزره ایکن اورنوس بکی جنیدك متفقلری اولان
قرمان اوغلی فتنه‌لرینه سوق قیله‌رق کندیسی
بروسه‌ده راحته واردی قرمان اوغلی قیر شهرده
چلبی سلطان محمده قاوشوب اتفاقه قائل ایدرك رقیبنی
اشغال ایچون موسی چلبی یی روم ایلی یه کوندرمکه
صورت ویردیلر (٨٠٨) سلیمان بك درحال ادرنه‌یه
دونوب موسی چلبی یه استانبول قربنده راست
کله‌رك اردوسنی بوزوب افلاقه قاچردی (٨٠٩)
و قرنداشنه اعانه ایدن صرب و بوسنه قرالل‌رندن
انتقام الق املنده مجار ثغورینه قدر بتون مملکتلری
غارت وتخریب ایتدی وندیك جمهوریله دخی عقد
معاهده ایدرك اوروپاجه مصلحتنی یولنه قودقده
و ممالك سنورلرینی امین کرردکده آرتق بسبتون
اجرای حظوظاته مبتلا اولوب امراسنك نصایحنی
و موسی چلبینك کیزلو تدارکاتنی دوشمدیکندن کافهٔ
رؤسانی ترك ایلمسیله نهایت استانبرله صغمغه بقارکن
(٨١٣) یولده بر قاچ سپاهی مشارالیهی تلف

ایتدیلر بو سلیمان بك طرفایه حرمت وحتی مولد شریف صاحبی سلیمان چلبی یه غایت رعایت ایدوب قدردن اکلار بر ذات ایدیسه ده نه چاره که اشری هوا و هوسی وتنپرورلکی جهتیله فسق کندیسنی بو فلاکته دوشردی

موسی چلبی سرت و مقدم کیجه کوندز ایشنه مشغول بر مرد اوله رق برزمان کرمیان اوغلنك یانده اکلنوب اندن محمد چلبینك ترغیبی و اسفندیار اوغلیله افلاق و یوده سنك یاردمی ایله روم ایلی یه صولت و بو قاروده ذکر اولندیغی کبی استانبول قربنده هزیمتدنصکره (٨٠٩) بر مدت افلاقده طرفدار پیدا ایتمکه اهتمام و ایکنجی دفعه هجومنده ادرنه یی ضبط ایله اعلان حکومت ایلدی (٨١٣) افلاق و یوده سنه حسن معامله و اتحاد کوستروب صرب و سلانیك سمتلرینی اورر کن وزیر علی پاشا وفات ایتدکده (٨١٤) انك اوغلی ابراهیم پاشایی وزارته نصب و پدری مرحومله مقاوله اولنان ویرکویی طلبه استانبوله مأمور ایتدی عثمانلونك اکثری محمد چلبینك باشنه طوپلنوب عموما توجه اکا اولدیغی وخشونت طبع بلیه سیله موسی چلبی امراسنی نفرت ایتدروب داغتدیغندن بو حالده مطلوبات

متعظمانه‌سی دشمنی اسلام الکاسنه جلب ایده‌جکنی
درك برله ابراهیم پاشا استانبولدن محمد چلبی‌یه کیتدی
موسی چلبی بو غضبله همان استانبولی قوشادوب
ایمپراطور محمد چلبی‌یی امداده دعوت ایتدی لکن
اناطولیده اختلاف ظهوریله مشار الیه عجله رجعت
و ایرتسی سنه معاودت برله و یزه ده اردو (٨١٥)
قوردقده اورنوس بك و میخال اوغوللری موسی
چلبینك غدرینه یاره‌رق عونه‌لریله کاوب محمد چلبی‌یه
بیعت ایتدیلر اولدخی بولده درعقب بعض دشمنی
بوزه‌رق قلبه و نیش سمتنی ایلغار ایله طولاشوب
اهتمانه طوغری کانجه چامورلی اوه‌ده موسی چلبی‌یه
قاوشوب (٨٠٦) اول فلاکت زده اردوسیله
انده تلف اولدی

محمد چلبی تاتار و اسفندیار اوغلی عساکرینك اراسندن
سیویشوب اماسیه‌یه و اردقده نیکسار و قره‌حصار
حوالیسنده از عسکر ایله بر قاچ ترکمن کروهی پریشان
وطرف طرف خروج ایدن رؤسایی ضرب دستنه
مطیع ایلمشیدی صکره تیمورك دعوتنه مبنی کوتاهیه‌یه
عزیمت و بولی جوارنده اوکنه چیقان تاتاری قیروب
تیموره کندی یرینه خواجه صوفی بایزیدی اعزام ایتدی
و عیسی چلبی تیمورطاش پاشانك اعانه‌سیله بروسه‌یی

الوت ٨٠٥) اجرای حکومتی قورنجه اکا یوریوب
طومانیج جوارنده بوزغرق تیمور طاش پاشایی تلف
ایلدی عیسی چلبی استانبولدن و سلیمان چلبیدن
استمداد ایله عساکر کثیره استعداد ایدوب تکرار
قره‌سیده مغلوب اولمسیله بتون اناطولی بکلریله اتفاقه
چاره ارایوب یکی اردو ایله برکره دها بوزلدی قرمانه
فرارنده ناپدید اولدی (٨٠٦) محمد چلبی صاروخان
وکرمیان اراضیسنی اوروب بالاده شرح قلندیغی
وجهله سلیمان بك ایله مصادمه (٨٠٧) و قرمان
اوغلی ایله معاهده سندن صکره موسی چلبی‌یی
روم ایلی‌یه سوق ایدوب (٨٠٩) بر زمان اداره‌ٔ
ملکه مشغول اولدی انجق موسی چلبینك احوالی
هرکسه یوز چویردوب عثمانلولرك امیدی کندیسنه
باغلنمغله محمد چلبی استانبول امدادینه کیتمك ذریعه‌سیله
(٨١٤) موسی چلبی‌یه مقابله ایتدی عودتده
ازمیری ضبط ایدن جنیدی و انقرده عصیانه
متجاسر اولان محافظ یعقوب بکی اسیر ایتدکده (٨١٥
تکرار روم ایلی یه کیروب برادرینه حین غلبه‌سنده
پادشاهلغی ادرنه‌ده تبشیر اولندرق (٨١٦) اون بر
سنه دنبرو افساق تیمورك استیلاسیله علوکیر اولان فساد
تسکین اولدی و ملك و ملت ینه راحت بولدی

يدنجی قسم

(عهد چلبی سلطان محمد خان)

چلبی سلطان محمدك مكارم خصالی عالمه معلوم اولوب چاوسنده خلق عموما بیراملر ایتدیلر ایمپراطوردن وصرب و یانیه و موره حكمدارلرندن تبریك ایچون ایلچیلر كلوب جملهسنه حكیمانه التفات و راغوزه و ونددیك جمهورلریله بوكره تجدید معاهده اولندی (٨١٦)

اولكی عادتنه اویوب دائما فرصت قوللایهرق تكرار بیراق قالدرمش اولان جنیدی سلطان محمد ازمیرده الهگیروب (٨١٧) بروسهیی محاصره واحراق ایدن قرمان اوغلی فتنهكارینی تعقیبله قونیه یه قپاندی وسعی بلیغیله انی اله كتوردكده مرقوم مادامكه بو جان بو وجودده طورور ارتق صداقتدن ایرلمام دیو یمینلر ایله یقهسنی قورتاردیغی و ینه ایاق باصدیغی انده (٨١٨ همان قوینندن بر كوكرجین چیقروب بوغوب حیله قوللاندیغنی اثبات و ینه معاداته باشلیهرق برقاچ كره نقض عهد ایتمش وعسكر كوندرلوب اردوسی كاملا بوزلمش ایكن قباحتی ینه عفو اولندی

باقشه و اندره و سائر اق دكز اطه‌لری هر نقدر
وندیكه تابع ایسه‌ده انلر معاهده‌یی صایه‌رق
قورصانلری اكثری عثمانلو قایقلرینی اورمقده
اولدقلرندن سفن حربیه حاضرلنوب دونغا اول سمته
كیتمكده ایكن وندیك كمیلرینه راست كلوب كلیبولی
اچیغنده شدید غوغا ایله طرفین فناحالده زدلنه‌رك
لیمانلرینه چكلدی (٨١٩) بر مدت صكره آق دكز
بوغازی قلعه‌لرینی دوكشلردی لكن دفعاتله ایلچیلری
كلمكله رجالری قبول اولنوب وندیك معاهده‌سی
یكیلندی اولاقده بعض فساد ظهوریله خلقی
ایقلاندقده مملكت تكرار فتح و یركوكی و ایساقجی
حصارلری بنا اولندیغنده (٨٢٠) ارتق افلاقلو یه
یاردمجی اولان مجار علیهنه اردو سورلدی بر طرفده
قسطمونی حكمداری كوترم بایزیدك اوغللری میانه سنده
نفسانیت دوشدیكندن بری عثمانلو یه طیانوب تغلبه
قالقشمغله (٨٢١) اسفندیار اوغلی اكا قهرا ورغما
طوسیه و كنغری و باقرطاغلری اراضیسنی سلطان
محمده ویره‌رك سینوبله قسطمونی یی كندیسنه
الیقویه بیلدی
مشار الیه دخی صمسونله جانیك واسكلیب قضالرینی
تسخیر ایدوب (٨٢٢) دونشده بروسه یولنده تیمور

اردوسنك بقيه‌لرندن بر تاتار مجمعنه تصادفله روم ایلیده تاتار پازاری دنیلان محله کوتردی موسی چلبی وقتنده قاضیعسکر اولوب چلبی غازینك خصملری اراسنده بولنه‌رق علم و فضائنه حرمة ازنیقه نفیله اکتفا قیلنمش اولان سماونی اوغلی بدرالدین درویشلك یولنی طوتوب بعض بصمه‌قالب تصوف لقردیلرله بر طاقم جاهل مفسدلری باشنه طوپلاسیله بورکلوجه مصطفی نام شقی‌یی و طورلاق کمال نامنده بر یهودی‌یی خلیفه و غرضنه آلت اتخاذ ایدینه‌رك (٨٢٣) کندیسی افلاقه و اندن بالقانلره صوقلدی اشبو طائفه خرستیانلری جلب ایچون انلرك اکثری عادتلرینه اویغله از وقتده چوغالوب التی بیکی بورکلوجه‌نك معیتنده اورله و قره‌بوروں طاغلرنده بر طوتوب اوزرلرینه متعاقبا مأمور اولان عساکری تارمار ایتدکلرنده نهایت امادیه محافظی شهزاده مراد بك و بایزید پاشا تعیین قلنوب بورکلوجه مصطفی ایاثلوغده و طورلاق یهودی اوچ بیك قدر درویشیله برابر مغنیساده قهر و تدمیر اولندی و اناطولی براز رفاه و راحت بولدی

شهزادهٔ غیور دکزی آشوب بدرالدینی سیروزده بقه‌لیه‌رق فروغ معارف ایله مشتهر بویله بر فاضل

ملتہ و وطننه خیانتلکی جزاسی اولەرق رذالتله دار
اغاجنه اصلدی آثار مضره سندن بعض تصوف
کتابلری قالدی انقره محاربەسنده غائب اولان
شهزاده مصطفی چلبی اولمق دعواسیله سنه آخرنده
روم ایلیده بر سرسری آدم ظهور ایدوب افلاق
ویوده‌سی و جنید مفسدی اعانەسیله سلانیکه یقین
کلمشیکن سلطان محمد یتشوب مضمحل ایدرك دوزمه
مصطفی ایله جنید ایمپراطوره التجا ایلمکله سلطان
محمدك استدعاسی اوزرینه انلر لمنی اطه‌سنده حبس
اولدیلر و افلاق ویوده‌سنك حیله کارانه حرکتنه
مکافات اولەرق مملکتنه اقین اولدی

چلبی غازی استانبوله اوغرایوب ایمپراطور عظیم
ضیافتلر ایتدکدن صکره اناطولی‌یی طولاشمغه کیتدی
(٨٢٤) و بهارده ادرنه‌یه عودتنك اوچنجی کونی
آت اوزرنده نزول اصابتیله دوشوب دها کنجلکنه
طویمزدن بر قاچ ساعت ایچنده وفات ایتدی
مرحوم هنوز اوتوز درت یاشنه واروب شفقت
وکیاستی وخلوص وفتوت وحسن طالعی هرکسی
کندیسنه جاب ایتمشیدی وزیر ابراهیم پاشا ایله بایزید
پاشا سلطان مرادی درعقب اماسیه‌دن دعوت
ایتدروب دها بر قاچ سنه اول تأثر فترته طالمش

اولان عساکرک برفسادی احتمالندن صاقنه‌رق اردویی
طاغتمق اوزره بر ازینی بیغایه تعیین ایلدکلرنده
بونلر سوکیلو پادشاهمزی برکره کوروبده کیده‌لم
دیو ایاق باصملریله ناچار مرحومك جسدینه لباس
شهنشاهی کیدرلوب حاضرلدقلری بر کوشکك
اوکندن عساکر القشله کچر ایکن ایچروده محرملردن
بری جسدك اردینه کیرلنوب قوللرینی اوینادردی
اشته بوصورتله سپاه آلدلوب دکزی اشار اشمز
بروسه‌ده سلطان مراده بیعت اولندیغی طویلەرق
تبدل سلطنت هر طرفده اعلان قلندی

سکزنجی قسم

(عهد سلطان مراد ثانی)

سلطان مراد ثانی یه امیر بخاری بروسه ده قلیج
قوشادوب بتون همحدود حکومتلر ایله تأکید
مصالحات اولندقده ایمپراطور دولت عثمانیه یی مشغله یه
صوقق امایله دوزمه جه مصطفی ایله جنیدی نائل
مرام اولدقلرنده بعض روم‌دن عثمانلویه کچمش
اولان یرلری کیرو ویرملرینی مقاوله برله انیدن
صالیویروب بونلر دخی کلیبولیدن سیروزه وارەرق
خیلی طرفدار پیدا ایتمکین اوزرلرینه اردو کوندرلدکده
جنیدك مکریله بتون عساکر صاوشوب انلره کچدرك
بایزید پاشا اسیر و اول غدارك کیننه قربان دوشدی
(٨٢٥) انجق عصاة کروهی قوت بولوب وعدلرینی
اونتغله ایمپراطور کوردکی ایشه پشیمان اولدی
فوچه شهرنده بر جنویز ضابطی بولنوب جمهورك
حوالیٔ شرقیه‌ده اولان اسکله‌لرینی وکافهٔ املاکنی
یعنی مدللو وساقز و صاروخان ساحلی وغلطه
واماصره و قریمده کفه بندرلرینی اداره ایدرایدی
سلطان مرادك صیقندیسی اراسنده معتاد اولان
ویرکوسنی کوندرەرك کمیلریله دخی دولته خدمت

ایتسنی عرض ایلمش و دوزمه جه مصطفی بیغادن
اولوباد صو ینه طوغری اوزانمش ایسه ده جنیدك
کندیسندن آیراوب قاچسیله بتون اردوسی طاغله رق
مدعئ مرقوم نیجه زحمتله کلیبولی یه صیغنمش
اولمسیله سلطان مراد جنویزکیلرینه بیتوب اردینه
دوشه رك و عاصی یی طوته رق ادرنه ده سیاسة
اصدردی (٨٢٦) بونك اوستنه استانبولدن
ینه ایلچیلر قوششوب خاوص و حقوق قدیمه
دعواسنه چیقشدیلر اما انلر حضوره قبول
اولنمیه رق شهرلری غایت شدتله قوشادلوب
همان الینق درجه سنده سلطان مرادك برادری
کوچك مصطفی چلبی ینه ایمپراطورك اغواسی
و قرمان اوغلنك امدادی ایله اناطولیده باش
قالدروب ازنیقی الدیغی ایشیدلکله اردو درحال
استانبولدن قالقوب ازنیق النوب بیچاره طوتلدی
بوده اعدام اولندی (٨٢٧)
اسفندیاراوغلی یورکنده اولان اغراضی اجرایه ارالق
بولوب بولی یی المغله افلاق وارنودلق و موره
علیهنه اردولر تسییریله برابر سلطان غازی سینوبی
صیقشدروب قسطمونی یی تسخیر و بعدالصلح
کوترم بایزیدك قیزینی اوزون اوزادی سورلر ایله

تزوج ایلدی (٨٢٨) صرب ومجار قراللری
و ایمپراطور ایله تأیید موالات ایدوب جنیدك
مکایدینه ارتق برنتیجه ویرمك اوزره بایزید پاشانك
دامادی یخشی بك کوندروب میر مرقوم فتنه یی
کاملا امحا و بتون اشقیایی اعدام ایتمکده ایکن
(٨٢٩)منتشا حکمدارینك و فاتیله ملکی ممالك
وسیعۀ عثمانیه یه الحاق اولدی اول وقت تکه بکی
انطالیه ده جنکه شروع ایدوب متفق قرمان
اوغلیله هلاك اولدی اماسیه عسکری دخی جانیك
قبیلرینی بسبتون تسخیر ایتدکده (٨٣٠) مؤخرا
سلانیکی ضبط ایدن وندیکلودن بشقه سائر بتون
حکومتلر ایله ینه عهدنامه لر عقد اولدی
سلطان غازی ارکنه یه بر جسیم کوپری یاپدرمقده
ایکن کرمیان اوغلی یعقوب بك انك زیارتنه کلوب
اولقدر اکرام کوردیکه ایرته سی سنه بیرالکدن وفاتنده
ولایتنی مشارالیهه وصیت ایلدی (٨٣١) قره حصار
ودکراو اراضیسی بوصورتله ممالکه ضمیمه اولدی
صربلونك اعدای دولتله مخابره سی اکسك اولمامغله
بوکره مجار قرالی کیراو مقاوله ایله کوکرجنلك
قلعه سنه یوریدکده عساکر عثمانیه سمندره یی
وجواربنی احاطه ایدرك مجاری سوروب چیقروب

ضرب قرالی یکیدن ویرکویه راضی اولدی (٨٣٢)
چانداراو وزیر ابراهیم پاشا تنظیم امور ملکیه‌ده
اثری درایت و اقدام کوستروب خدمتی مقابلی
خانلق رتبه‌سنه نائل اولدی حالا خاندانی مشهوردر
دولتك مصالحی یولنه کیردکده سلطان مراد
سلانیك فتحنه عزم ایدوب کلی قتال ایله شهری
آلنجه وندیك دونغاسی چناق قلعه‌سنی بسبتون
بیقه‌رق هله طرفیندن صلحه یالوب عقیبنده (٨٣٣)
عظیم زلزله و قحط وغلا و وبا ظهوریله شهزاده‌لر
وابراهیم پاشا و ملا فناری و امیر بخاری ونیجه بیك
نفوس تلف اولمسیله کونشك طوتلمسی و بر غریب
قویرقلو یلدزدخی طوغمسی قلوب ناسه دهشت انداز
اولمشیکن سلطان محمدك ولادتی خلقه ینه شوق و
غیرت ویردی ابراهیم پاشانك اوغلی چانداراو خلیل
پاشا وزیر نصب اولنوب یانیه اهالیسی شورش
و فترتدن خلاص بولمق ایچون عثمانلویه رضالریله
تسلیم مملکت ایتدیلر (٨٣٤)
اورادن عساکر شماله چیقوب (٨٣٥) ارنبودلغك
سمت بالاسنه متصرف اولان قاستریوتانك ملکنی
ضبطله اوغللرینی سرای همایونه کتروب میراثلرندن
محروم ایلدی عساکر عثمانیه مجارستانه کیروب (٨٣٦)

پایمال ایتدکده المانیا چاسارلغی سریرینه هنوز
کچن مجار قرالی سیچیسموند متارکه طلبنده بولندی
انجق ال التندن صربلو ایله فسادی توکنمدیکندن
(۸۳۷) صربستان تکرار استیلا اولنوب قرالی مبالغ
کلیه مصرف ویرمکه مجبور اولدی
قرمان اوغللری بویله میدان بولنجه سلاحه قوشوب
مجار وصرب ایله سوزلشدکنده ینه اوزرینه عسکر
کوندراوب قونیه الندن الـمشیکن (۸۳۸) انك
جنحه‌سی ینه عفو اولنوب ارتق صربه دونلکله
قرال دخی قیزینی ویروب انتساب کسب ایدرك جانی
قورتاردی (۸۳۹) و اورنوس اوغلی مجارستانی
یاقوب یاندروب التمش بیك قدر اسیر سوردی
صرب قرالی راحت طورمیوب ایرته‌سنه علیهنه
بیوك اردو چیقمق اوزره ایکن (۸٤۰) مجاره قاچنجه
نوبرده طغلری و سمندره قلعه‌سی تکرار تسخیر
اولنه‌رق امداده کلان مجار اردوسی (۸٤۱) تدمیر
قلندی عسکر قشلاغه کیردکده هر طرفدن اردو
ترتیبنه اهتمام برله سلطان مراد بلغراد محاصره‌سنه
کیدوب (۸٤۲) ظفر میسر اولمیه‌رق فقط بوسنه
قرالی انقیاده کتیراوب اندن اردل ایالتی تخطی
اولندقده (۸٤۳) مقدم حاجی ایلبکی‌یه مغلوب اولان

مجار قرالینك اوغلی یانقو هونیادی نام سالار عثمانلویه
قتی چرق ضرر و خسار ایلدی (٨٤٤)
ایکنجی سفرده برادرو دها منهزم اولوب یانقو طونه
کنارلرینی نهب ٨٤٥) و اوچنجی سنه صهراندهٔ نیشه
و شهرکوینه اینه‌رك اردی صره کلان المان و له
وچه عسکریله براشوب (٨٤٦) موراوه صویی
کنارنده اسلامه یئه غلبه ایتدی حاصلی صوفیه‌یی
الوب بالقانی عبور و بتون عثمانلو اردولرینی
رجعته مجبور ایلدی (٨٤٧) بویله زمانده باب
سلطانی خدمتنده تحصیل دقایق فنون حربیه ایله
امتیاز بولاش اولان قاستریوتا اوغلی اسکندر بك
مملکتنه قاچوب اقحصار تیرانی ضبط و اول حوالیده
بولنان جمله اهل اسلامی حیله کارانه اعدام برله
اشقردره و قره‌طاغ و اوخری و برات و اکری
مملکتلری بکارینی بالتراضی ویرکویه کسه‌رك
ارناودلقده بر قوی فساد تأسیس ایلدی
قرمان اوغلی همان اشبو ذریعه‌دن استفاده ایله
حدودی پایمال ایتمکله سلطان مراد ابتدا انی
اوروب ایچ ایله قاچردی صکره عجلهٔ ادرنه‌یه عودت
و مجار ایله کرها عقد مصالحه ایدوب بیوك اوغلی
علاءالدینك وفاتی خبرینده بو زمان مصیبتده الدقده

ارتق دنیا مشقتندن روحنه فتور کلدی تاج و تختی
سلطان محمده ترك و اکا مناسب دبیر و مستشارلر
نصب ایله مغنیسا‌یه عزلت و راحته چکلدی
مصالحه امضاسنك دها هفته‌سی اولزدن المانیا
ایمپراطورینك و پاپانك و قرمان اوغلی ایلچیلرینك الحاحیله
مجار قرالی نقض عهده تشویق اولنوب واقعا یانقو
هونیادی هر طرفدن تجمع ایتمش اولان خرستیانلرله
بلغارستانی سیل کبی باصدی وارنه‌یه قدر کلدی انجق
یرندنبره سلطان مراد غازینك مغنیسادن شتاب ایدوب
ایکی ساعت یرده اردو قورمسینك خبرینی المغله
دهشته واهمه کلدی وارنه معرکهٔ مشهوره سنده
انلرك همان جمله‌سی قهر اولوب مجار قرالینك باشی
وعهد و پیمان ایله امضا ایتمش اولدیغی مصالحه
سندی بر مزراق اوجنده کزدرلدی اسلام ظفر
انجام دشمن اردوسنده حسابسز اموال و غنایم
بولوب یانقو مأیوسا فرار ایتدی (٨٤٨)
سلطان غازی جهاد اکبرندن صکره ینه مغنیسایه
دوندکده بوك یدقوری الاقتدارینه آلشمش اولان
عسکر طائفه‌سی زوربالغه باشلدیغندن وزرا و کبرانك
نیازیله سلطان مراد ثانی تخت عثمانی‌یه تکرار
(٨٤٩) جلوس ایلدی
امور داخلیه‌نك تسویه‌سنده موفقیت تامه ایله

نظام دولتی اماده ایتدکده اول شهریار دلاور
کوردوس دیلندن موره‌یه کیدوب (٨٥٠) اندن
اقحصاره ارنودلرك تأدیبنه واردی اسکندر بك
کمال شجاعتله مدافعه ده ایکن (٨٥١) مجار قرالی
وکیلی یانقو دخی اوروپا ملوکی اخذ ثاره دعوت
و ممالك عثمانیه‌یی تخطی ایلدکده سلطان مراد
قارشو کیدوب وکروه معرکهٔ مشهوره‌سنده ایکی
مصادمه واقع اولوب (٨٥٢) دشمن کلیا خاکسار
اولدی مراد غازی ارتق سائر مشغله‌دن میدان
بولدقده اوزرینه بر قاچ کره‌لر اردو کوندرلوب
ظفر ممکن اولمامش اولان اسکندر بکه بالذات حمله
برله دبره و اقحصار شهرلرینی تسخیر (٨٥٣) وایرته
سفرده طاغلر ایچنده بیك مزاحمله طوپلر دوکدروب
ارنودلغی صیف وشتاده کرکی کبی تضییق ایتدی (٨٥٤
بوهنکامده قیصر رومك وفاتی خبری ظهوریله
قسطنطین پالوئلوسی تخت ایمپراطوری‌یه چیقردقدن
صکره کندیسی دخی عازم دار بقا اولدی (٨٥٥
سلطان مراد ثانی عهدینك یکانه‌سی سوزینه صاغ
بر حکمدار عادل و حکیم اولوب شدت ضرب وزوری
ایله برابر کمال رحم و شفقتی دخی جمله‌یه حیرت ویردی
کرامت طبعی و بلند مرتبه‌سی فانی دنیانك ایکی کره

شانن وشوكتنى ترك ايتدروب دولت وملتك اسايشنه
دخى ايكى كره راحت و حضوربنى فدا ايليه‌رك
ميدان ستيزده قوى دشمنله مبارزه‌يى اختيار
ايلسندن هويدادر چلبى سلطان محمده مرحومه
لايق خيرالخلف وابو الفتح سلطان محمده اليق
والد ماجد عاليشاندر

طقوزنجی قسم
(عهد سلطان محمد فاتح)

سیف سلطنت ینه سلطان محمدك الینه کچدکده
هرطرفدن تبریك جلوسه سفیرلر کلوب و طربزون
امپراطوری ویرکو اعطاسنه همان راضی اولوب اما
قسطنطین ایلچیلری حاللرینه باقمزدن بعض یولسز
ادعاره متجاسر اولدقلری ایچون انلری حضورندن
طرد ایتدی ابتدا ینه بودفعه باش قالدرمش اولان
قرمان اوغلی امانه کتردی اندن عودتنده دها
بروسه‌ده ایکن ینکیچریلر اطرافنی الوب جلوس بخششی
ایسترز دیو چاغرشملریله اوکلری النوب اوجاق رؤساسی
شدیدا تأدیب اولنمش ایسه‌ده اول طائفه ادبسزلکی
بوندن بویله عادت ایدندیلر اندن استانبول بوغازینه
یوریوب روم ایلی یقه‌سنده الان معروف اولان
بوغاز کسان حصارینك بناسنه بدأ اولندی
اهالی ایله عسکر بیننده برقویون سوریسندن طولایی
منازعه پیدا اولوب مقاتله‌یه نتیجه ویردکندن رومل
قلعه قپولرینی سد و اظهار معامله بد ایلدیکلرینی
سلطان محمد خان غازی استانبول حقنده اولان
نیت قدیمه‌لرینی قوه‌دن فعله کترمکه وسیلهٔ مستحسنه
عد ایدرك (٨٥٦) اکرچه امپراطور عرض انقیاد

ونیلره یه مبادرت ایتمش ایسه‌ده قیاصره دولتنك
مقصدینه انجامکار بر نتیجه ویرمکه عزم ایتدی
یاقلعه‌یی و پرسون یا بهارده محاربه‌یه حاضر اولسون
دیو خبر کوندردکدن صکره موره حکمدارلرینی اکا
امداددن منع ایچون اولصو به بر اردو سوق وکندی
ادرنه‌ده لوازمات حربیه تدارکنه تقید و جهد ایتدی
اجنبی مهندسلر کتردەرك اون ایکی قنطار طاش کله
اتار و اوتوز قرق چفت حیوانله چکلور هیچ مثلی
کورلمامش عظیم طوپلر دوکدروب کلیەولیدن دخی
دونغا جلب ایلدی ایمپراطور اطرافدن استمداد ایله
منتهی حرب و جدال اولدیغی حالده بروطرفدن
استانبول خلقی روم و قتولك مذهبلری طرفدارلغیله
بری برینه کیرمکده وغافللر دولتلرندن یوز چویرمکده
ایکن عسکر عثمانی ظهور ایلیوب سوری قوشاتدی
عساکر و باشی بوزوق ازدحامیله یدی قله‌دن ایوان
سرایه قدر صحرا چادردن کورنمز اولمشدی
بیکی متجاوز آدم طوپلاندی همان طرفیندن کیجه
و کوندز حرب شدید اولوب غلطه‌دن بالق بازارینه
زنجیر کرلمش اولمغله کمیلرمز قپودان بالطه اوغلینك
سعییله طوله بغچه‌دن قیزاق اوزره اوق میدانینه
طرمشـدراوب بلاط اوکنه ایندرله رك حاصلی

اللی اوچ کون جنکدنصکره عساکر عثمانیه طوب قپو
و اکری قپودن شهره کیردی قسطنطین عثمانلونك
شهره دخولنی کورنجه طوپ قپوده عزب عسکرینه
صولت ایله هلاك اولوب (۸۵۷) پادشاه آل عثمان
قیاصره سراینه ایاق باصه‌رق فتح قسطنطینیه اکا
میسر اولدی بو روم ایمپراطورلغنك انقراضی
بتون اوروپایه خلجان ویردی
پادشاه صاحب تدبیر روملره پطریق نصب وهردراو
لطف و احسان بذل ایله فراریلری شهره جلب ایده‌رك
غلطه و سلوریله سائر روم شهرلری بتون تسلیمینده
اولدقلرندن اورته‌لغه آرام کلدکده چاندارلو خلیل
پاشایی قیصرله فسادینه مبنی قتل (۸۵۸) و صرب
قرالینك برمدتدر اظهار ایتمکده اولدیغی مستقلانه
حرکاتنی چکه‌میه‌رك صربستانه کچوب استراویچه
یعنی سفریچه حصارده مرقومك خزائنی و اموالنی
ضبط برله همان سمندره‌یی قوشادوب کندیسنی
خاندانیله مجارستانه قاچردیغنده استانبول اطرافنه
نیچه بیك صرب اسیری اسکان ایلدی صرب قرالی
ایسه یانقو هونیادی ایله اتفاقا عساکر عثمانیه‌یی
الاجه حصارده بغتةً باصوب شهرکویی و ودین
و طرنوی حوالیسنه قدر ممالکی اباق التنه الدقلری

طویلمدقده درحال سلطان فاتح انلری صرلتیله
پریشان و سنوی اوتوز بیك التون تقدیمیله صرب
قرالینك ابقا التماسنی اسعاف ایتدی خلال قتالده
وندیکه تجارت عهدنامه‌سی اعطا و بالیوسنی استانبولده
اقامته قبول ایدوب دارالسلطنتی ابنیهٔ عالیه و آثار
خیریه ایله اعمار و اق دکزه دوغنا چیقرمه‌سنی اعتیاد
ایلدی روم محمد پاشایی روم ایلی والیسی و مقتول
خلیل پاشا یرینه صدر اعظم ایتدی (٨٥٩
بالاده مذکور صرب قرالینك وفاتنده اول جواره
ینه اردو کوندروب نوه برده شهرینه تابع حصارلری
فتح ایله عودتده ردوس قوالیرلری علیهنه دونغ
کوندرله‌رك (٨٦٠) اطه‌لری غارت و یکی فوچه
شهریله سماد لك وطاسوس وایمروس ولمنی اطه‌لرینی
تسخیر ایتدروب قصورینی لسبوس یعنی مدللو بکنه
ویرکو باغلیوب ابقا ایلدی پادشاه غازه حضرت
ابی‌ایوب انصاری تربه‌سنده جهاد ایچون یکیدن
قلیج قوشانوب بلغراد قلعه‌سنه هجوم ایلمسیله پاپانك
دعوت و الحاحی اوزرینه بتون خرستیان مملکتلرندن
دریا مثالی عسکر بریکه‌رك انده اوتوز طقوز کون
صاواشدقدن صکره سلطان محمد مجروحا عودت
ویانقو هونیادی دخی عاله شجاعتله حیرت ویره‌رك
فوت اولدی

سلطان محمد دولتك رجال و كبارينى مريچ كنارنده
جمع و شهزاده لرك ختان سورينى اجرا ايله بيوك
شانلكلر اتمامى عقبنده ادلان جهاد ايتدكده (٨٦١)
بغدان و يوده سى رضاسيله كاوب بيعت و اوچ
جسيم اردو صرب و ارنوداق و موره طرفلرينه
عزيمت ايلدى (٨٦٢) صدر اعظم صربك اكثرى
قصبه و پاندلرينى الوب افنجيلر مجارستانى وثنا بودين
سمتلرينى دتره دەرك صايدسز اسرا كترمكده ايكن
كنديسى ايكى دفعه محاصره ايله سمندره يه كيرەرك
بتون صربستان ضميمۀ ممالك آل عثمان الدى (٨٦٣
اورنوس زاده عيسى بك دخى ارناودلقده كاه
غالب وكاه مغلوب اولەرق اسكندر بكله كورشمكده
ايكن سلطان محمد موره يه واروب هر شهرده بر بك
حكمدارلغه قالقشمش اولەق بينلرنده نفاق ظاهر
اولديغندن از وقتده برر برر بتون شهرلرى و قلعەلرى
الدى جزيره دن بشقه اتنه و كوردوس شهرلريده
فتح اولنوب فقط مطون و قرون و منكشه و اينه بختى
ليمانلرى ونديك الده قالدى (٨٦٤) اتفاقسزلق
بو ملتى دخى بويله از مدافعه ايله زير ربقۀ
رعيته صوقدى

جنويز ايلچيلرى غلطەنك استردادينى دعوا ايدوب

اسفندیار اوغلری بیلرنده دخی اویشتسزلق تحدث ایلدیله سلطان محمد خان اناطولی‌یه چکوب دونغاسی چنویزدن اماصره اسکله‌سنی الور ایکن بالذات عموما قسطمونی ولایتنی فتح ایدنجه سینوب شهری تسلیم اولدی (٨٦٥) قیصره خاندانندن آیرلوب طربزونده تحکم ایدن قومنینوس فاملیاسی بوکره اق قیونلو اوزون حسنله خصملق پیدا اتمسنه چوق طیانوب ویرکوسنت تأدیه‌سندن صرف نظر ایتدکده پادشاه ابتدا قویلیحصاری ضبط و ارضرومه هجوم ایله اوزون حسنی صلح نیازینه اجبار واندن طربزونی محاصره وفتح ایلدی (٨٦٦) بیچاره قرمنینوسك دولتی اول ترکنت خاملغنه یاندی

انجق اوزون حسن طورمیوب ال التندن پاپا و دها بعض اوروپا حکومتلریله مخابره‌یه اهتمام وانلرله عقد اتفاقه اقدام ایتدی روم ایلی‌یه مراجعتده افلاق ویوده‌سی دراقول یعنی قره شیطان نام غدارك ظلم و عصیانی طویلوب ینه اردو سوق اولندیسه‌ده اوزرینه کیدن عسکری قیرق بش بیك قدرینی یالکز قازقده تلف ایتدیکندن پادشاه بردن اوزرینه ایشوب یکیدن مملکتی کاملا تسخیر و ظالمی مجاره طرد ایتدی

دوتمغا مدللو یی المقده اولسون بوسنه یه چوب قرالی
تسلیمیت کوستره شیکن (٨٦٧) سلطان محمد بتون
الدیغی یرلرك اسکی حکمدار خاندانی معدوم قیلق
عادتنه مبنی علمانك مخالفتنه رغما بالکز مصنفك نامیله
مشتهر اولان علی بسطامینك جوازیله مرقومی
اولدردی یایچه مقریله بتون بوسنه و هرسك ممالکی
فتح اولدی (٨٦٨)
ونديكلو موره دن اطرافه ال اوزادوب عساكر
عثمانیه نك یوللری منع ایلمسنی بهانه ایدرك دولته
اعلان حرب ایلدکده عثمانلو اردوسی جزیره یه
کیروب اون التی سنه قدر قره و دکزده جدال ممتد
اولدی و مجار قرالی ماتیاس قرروین دخی (٨٦٩)
بوسنه خلقنه اعانه غرضیله یایچه قلعه سنه هجوم
ایتمسیله روم ایلی عسکری اول صوبه توجه ایلدکده
مجار همان فرار ایدرك خیمه کاهلری تماما ضبط
اولندی (٨٧٠) اندن اسکندر بکه حمله و براتی
فتحله ایلبصان قلعه سنی بنا ایلدی بر مدتدنبرو قرمان
اوغللری رقابت دعواسنه دوشوب یدی قرنداش
جنکله اوغراشه رق اوزون حسنی دعوت ایتمشلردی
قرمان اوغلی مرقرمله و موروده حالا جنکه اصرار
ایدن وندیك جمهوریله بودفعه کیرواوجه عقد اتفاق

ایتدیکی اکلاشلدقده (٨٧١) فاتح همان قونیه‌یی
واکثر قرمانك ملکنی الهکچردی اشته قرمان اوغللری
اول قدر سنه‌لك کین و حسدلرینه نهایت یاتوب
کیتدیلر اسکندربك دخی دولت عثمانیه‌یه ارنودلق
طاغلرنده یکرمی بش سنه قدر کمال عناد وثبات ایله
مقاومتدن صکره وفاتنده (٨٧٢) اول طرف راحت
تام بولدی دونغای همایون اینوس وایمروس اوکنه
کلان وندیکلویی قوغوب زیاده اقدامله اغریبوز
اطه‌سنی اول زمان ضبط ایتدی (٨٧٣)
قرمانی ضبطه کیدن سرعسکر تدبیرسزلکیله ایچ ایل
وارسقلرینه مغلوب اولدقده (٨٧٤) صدراعظم بالذات
قرمانه شتاب ایدوب عشیرتلری اله کتورهرك و سلفکه
وعلائیه قلعه‌لرینی و حکمدارلرینی طوته‌رق (٨٧٥)
آل قرمان کاملا منقرض اولدی انجق اوزون حسن
ارضرومدن توقاده وحیده طوغری بلادی الت
اوست ایدرك (٨٧٦) قرمانی ضبط ایتمك دعواسنده
ایکن بیوك شهزاده سلطان مصطفایه قاوشوب
قیرایلیده کلیا منهزم اولدی (٨٧٧) سلطان محمد
اردی صره ارمنستانه اردو سوقیله ترجانی کچدکده
ترکمنلرانده ینه برباد اوله‌رق قره‌حصار شابین النذی
(٨٧٨) بو هنکامده وندیك کیلری دخی ازمیری

وانطالیه‌یی تخریبله قرمانه اعانه‌یه کتمشلر ایسه‌ده
(٨٧٩) هجوملری دفع اولندی روم ایلی عسکری
صاوه صویی کنارنده شاباج قصبه‌سنده بوکردلن
قلعه‌سنی بنا و مجار وخروات ودالماجیا دیارلرینی یغما
ایدوب اشقودره‌یی صیغندرورق اندن تحصیل
استقلالی قوراز بغدان ویوده‌سی استفانه هجوم اولنمش
ایسه‌ده (٨٨٠) قیشین عثمانلو اردولری ایچنده قالوب
مغلوب اولدی دیکرطرفدن قپودان کدك احمد پاشا
قره‌دکزه چیقوب کفه‌یی وبتون قریم ساحلنی جنویزدن
الەرق آل جنکیزك اختلال داخلیسنده قرنداشلرندن
قاچوب کفه‌یه صیغنمش اولان منکلی کرای دخی
النه دوشدکده مومی الیه استانبولده قریم خانی نصب
و معیتنه عسکر ترتیب اولنمسیله قریم الکاسی قبضهٔ آل
عثمانه کیردی

بهارده پادشاه بغدانه عزیمت و اقکرمانی الوب
استفانی دوچار هزیمت ایتدی (٨٨١) میخال
اوغللری مجار و خروات بلادینی خاکله یکسان ایدوب
المان اردولرینه غلبه‌لریله بودیارلر همان باشدن باشه
بر چول اولدی ونديك دونغاسی اناطول ساحلنه
ایندکده عثمانلو بوسنه طرفندن چیقوب وندیکه
طوغری ولایتی آتشه ویردی (٨٨٢) ومجار حکومتی

و جمهورك متفق اولان ناپولی قرالی صلحه رغبت کوستردکلرنده ارتق ونديك هر تكليفه رضا ويره‌رك (٨٨٢) فاتح ارنودلغك شمالنی تسخیر و اشقودره‌یی محاصره و بر اردوسی اینه‌بختی‌یی تضییق ایتمکده ایکن اشقودره‌نك ومورده‌ده الدیغی یرلرك ترکی و اوتوز بیك التون مصارفله سنوی اون بیك التون ویرکو تأدیه‌سی شروطیله (٨٨٣) ونديك جمهوری اون التی سنه جنکدن صکره صلحه نائل اولدی

ارتق اقنجیلر مجار و خروات مملکتلرینه ایلغار ایدوب دونتما یونان اطه‌لرندن زانطه و ایاماوره‌یی و ایتالیا ساحلنده پولیا اراضیسیله اوطرانته‌یی الدی چراکسه ملوکی بر مدتدنبرو ذوالقدریه طوپراغنده کسب نفوذ و اجرای مرام ایتدکلرندن انلرك ساحله تقربنی منع ایچون فاتح حضرتلری بوداق بکی مرعشدن سوره‌رك انك قرنداشی علاء الدوله‌یی ذوالقدریه و بوز اوقلو عشیرتلرینه حکمدار نصب ایتدی (٨٨٤) ردوسك تسخیرینه کیدن دونتما مأیوسا عودت ایتمکله بالذات یکیدن اردو چیقروب اول مهمك تدبیرینه چاره کورمك اوزره ایکن ککبوزه‌یه وارور وارمز عمرلری تمام اولدی (٨٨٥)

اوننجی قسم

(عهد سلطان بایزید خان ثانی)

سلطان بایزیده اماسیه‌ده جلوس خبری ایرشنجه قدر
یکیچریلر حاله واقف اوله‌رق استانبول ایچنده زوربا.
قالقوب وقرمان والیسی سلطان جمله ال التندن مخابره
ایدن وزرانك خانه‌لرینی باصوب صدر اعظمی اعدام
ایتدیلر و پادشاهك ورودنده سرای قپوسنه
یریکوب جلوس بخششی ادعا ایتملریله مرادلرینه نائل
اولدیلر سلطان جم بروسه‌یه کلدکده اوزرینه
عسکر کوندرلوب مشارالیه دخی بالمقابله محاربه‌یه
اجترا و نهایت یکیشهردن مجروحا فرار برله سلطان
بایزید بروسه اوکنه وارمغین یکیچریلر شهری
اوروب یغما ایتمکی قوروب اصلا سوز و نصیحت
دیکلمدکلرینه بناء وزرا انلری تکرار احساناله ارضایه
مجبور اولدی

سلطان جم مصره قاچوب فریضهٔ حجی ایفا واندن
بعض فتنه‌لرك دعوتیله قرمان قبیلرینه ایندکده
بتکرار عسکر سلطانی‌یه مغلوب اوله‌رق برادرینك
عفو تکلیفنی قبول ایتمیوب بو دفعه ردوس قوالیرلرینه
التجا ایتدی (٨٨٦) قالدیکه انلر فرنداشنك

ضبط و توقیفنی سلطان بایزید له مقاوله ایتمش اولدقلرندن اول دردمندی فرانسه یه کوتوروب حبس ایلدیلر قوالیرله بوده بر قزانج و چاپول وسیله سی اوله رق دولتدن ارالق اقچه لر المقده اولدقلرندن فلك زده بی نیتسه ده یدی سنه بر قله یه قپادوب نهایت پا پایه تسلیم ایدرلر فرانسزلر رومایی الدقلرنده انلرك الینه کیروب پاپانك آدملری مظلومی خفیا تسمیم ایتمسیله اون اوچ سنه انواع مشقت و مذلت چکدکدنصکره ناپولیده وفات ایدوب بروسه یه نقل و مرادیه ده دفن اولندی (٩٠٠) حسن طبعی و کمال ظرافت و فطانتی دیوان اشعارندن معلوم عالمدر سرکذشت ملالت بخشاسی مستوجب تأثر و المدر

سلطان بایزید وندیك و راغوزه جمهورلریله تجدید مناسبت و اردو ایله روم ایلی یه چیقوب (٨٨٨) قلاعی تعمیر و مجار ایله عقد متارکه ایتدی ایرتسی سنه قره دن و دکزدن بغدانلو یه هجومله اول سرکشلردن کلی حصارینی الوب (٨٨٩) اراضی عصاتی باشدن باشه خراب ایلدی (٨٩٠) آسیانك هر طرفندن و جراکسه دولتندن تبریك جلوسه ایلچیلر کلوب (٨٩١) و عربلر اندلسدن غایت سوزناك شکایتلر ایله کرارا تظلم حال ادوب امداد

استدکارنده قپودان نامور کمال رئیس مأمور اولوب
اسپانیا سواحلنی اوردی (٨٩٢) بو اثناده چراکسهٔ
مصر عسکری شام طرفندن خروج ایله رمضان
اوغللری مملکتندن نیجه قلاع و بلاد المش اوللریله
صدراعظم داود پاشا ابتدا قرمان ولایتی عشایرینک
تسکینیله سیس و ایاس موقعلرینی تسخیر ایتدکده
مصردن تکرار جیوش جدیده ورود (٨٩٣)
و طرسوس جوارنده ظفریاب امل اولمغله ادنه‌یی
چوق زمانلر محاصره و شدت مصادمه ایله یکیدن
ضبط ایلدی (٨٩٤) علاء لدوله بو حالده چراکسه
ایله نصل ایسه او یوشوب بو دفعه قرنداشی بوداق
بك مصردن فرار و آرتق عثمانلویه صیغنوب
یکیدن کلی عسکر ایله مرعشه کذار ایتدیسه ده
بوزلوب چرکسلر همان قیصریه‌یی قوشاتدیلر
(٨٩٥) انجق عثمانلو سردار بنامی هرسکلی احمد
پاشانك ظهورنده بتون بتون حدوددن چیقملری
و افریقا ملوکندن عثمان حفصینك توسط ایلمسی
جهتلریله میانه‌ده ینه مسالمه ممکن اولدی (٨٩٦)
مجار قرالینك وفاتنده اورالرده تحدث ایدن فساد
هنکامنده بلغراد قلعه‌سنك دولت عثمانیه‌یه تسلیم
اوله‌جغی خبرلری یایلدرق اردوی همایون اول سمته

چیقوب (٨٩٧) فقط بر ثمره ظهور ایتمامکله افنجیلر مجارستان و اوستریایه کیردکده پادشاه ارنودلغه متوجه اولدی دیه دلن قلعه‌سنی وحوالیسنی المقده ایکن (٨٩٨) مجارستانده‌کی عسکری دشمن کلیا قلیجدن کچورمکله اخذ ثار ایچون سپاه کوندروب (٨٩٩) بی‌قیاس اسرا طوتلدقده مجار کبراسی بیمجال اوله‌رق عجله متارکه التماس ایتدیلر (٩٠٠) عقیبنده اشقودره عسکری دالماچیایی باصوب غارات ایدرك (٩٠١) بر اردو دخی بغدان حدودنده حرکات عدوانه‌یه تصدی ایدن لهلولرك همان ممالکی جکرینه کیروب (٩٠٢) ارتق ممالك عثمانیه‌ده اسیر کثرتندن کچلمز اولدی بغدان و بوده‌سنك بو مسئله‌ده حسن حرکتنه مکافاة اکا سنجاق وقوقه احسان اولندی (٩٠٣)

روسیه چاری برقاچ سنه‌دنبرو ممالك عثمانیه ایله ربط مناسبات تجارته کوشش برله بوکره ینه ایلچیلر کوندروب (٩٠٤) امتیازاته نائل اولدی و وندیك عهدنامه‌سی تجدید اولنمش ایسه‌ده بودفعه سائر ایتالیا حکومتلرینك تحریصیله عثمانلو اینه بختی قلعه‌سنی تسخیر و اشقودره‌دن حدودی تجاوز ایتدکده (٩٠٥) وندیکلو دخی بالضرور تکرار حربه ابتدار

وكفالونيه اطه‌سنی سربيا ضبط ايله پره‌وزه ليمانندە
دونغايی ياقدی يته عسكر پادشاهی موره‌يه كيروب
متون وقورون وناوارين ليمانلرينی الديجه (٩٠٦)
ونديك جمهوری اوروپالولردن مظاهرت استرحام
ايتمسيله پاپا واسپانيا و فرانسه و مجار حكومتلری
اتحاد ايدوب دونغالری اق دكز اطه‌لرينه عسكر
دوكدكده . ايكن هله كمال رئيس بعض كميلرينی
طوتوب قصوری فرتنه ده كاملا پريشان اولدی
(٩٠٧) انجق ونديك مأمورلری قرمان عشيرتلرينی
و ايران ايللرينی تحريكه باشلدقده . سائر اوروپا
حكومتلريله صلحه تشبث قيلندی (٩٠٨) ظهور
تيموردنبرو درويشلك وصوفيلك خليالری اناطوليده
خلقه بولاشوب بودورده . آزربيجانده پيدا اولان
شيخ حيدر املنه ميدان اراماقده اولديغندن انك
آدملری خلقك ذهننی كيزلو مرشدلر ارساليله وچوق
زمان دعوتله چله‌رك تكه وحيد وايچ ايل تركمانلری
بتون ايرانه چكلمكه باشلدقده برازی موره‌يه نقل
اولنوب برمدت بونلرك تدابيری ودكزلر قورصاندن
ايالات وبلاد تعديدن قورتوله‌رق اداره‌ء ملكك
تعديلی مسائلنه اعتنا قيلندی تجارت و زراعتك
ترقيسنه باقلوب بولار اجلدی و برقاچ يوز

کوپری یاپلدی بر چوق زمان آرام ایله کچدی
شیخ حیدرك اوغلی شاه اسماعیل مظهر مرام
اوله‌موب علاءالدوله‌یه دخی دامادلغنی قبول
ایتدیره‌مامکله غضبندن حرب و ضربه یاپشوب ابتدا
خربوتی و مرعشی اورمشیکن ضعفنی اکلایوب ینه
تمهید سلمه رجوع ایتدی (٩١٤) اوزوقت صکره
بر بیوك زلزله اولوب چوق شهرلر یاتەرق استانبولك
یاریسی منهدم اولدی وکلانك اخطاریله سلطان
بایزید فقرایه انعام فراوان طاغتدی خنکارك ضعف
طبیعتی و علت مزمنهٔ وجودی جهتیله شهزادکان
اراسنه نفاق کیروب سلطان قورقود یالکز علماده
طرفدار بوله‌بیلدکندن ادای حج بهانه‌سیله مصره
قاچدی (٩١٥) سلطان احمد ولی عهد اولدقده
سلطان سلیمده طمع سلطنتله یکیچریلرك کوزینه
کیره‌جك حرکاته اهتمام برله اوامر سلطانی‌یی
دیکله‌میه‌رك قریه صاوشدی (٩١٦)
اندن روم ایلی‌یه کچه‌رك کندینه سمندره سنجاغنی
توجیه ایتدیروب ینه تکه سمتنده شاه قولی نامنده
تصوفدن دم اوران شقینك باشنه نیجه بیك درویش
طوپلنوب طغیان ایتمسنی فرصت طوته‌رق ادرنه‌یه
عودت ایتدکده اردوی همایون انك اوزرینه واروب

(۹۱۷) چورلی اووه‌سنده تاتارلرینی قیردیرمغله همان یالکزجه برتقریب قورتیله بیلدی انجق شاه قولی سیواسه طوغری قوغلورکن بعض وزرانك دهوتیله سلطان احمد استانبوله کلمکله یکیچری اجیقدن عصیان ایدرك سلطان سلیم تکرار طونه‌یی کچوب استانبوله کیردی (۹۱۸) پادشاه سنه‌لرجه بریکدیردیکی خزانه‌نی شمدی فدایه راضی اولمش ایسده یکیچری هیچ اکلامیوب سرای اوکنده چغرشه‌رق سلطان سلیمك چاوشنی استدیلر سلطان بایزید سلطنتی اوغلنه ترك ایله دیمتوقه‌یه چکیلوب چشم کریان ودل سوزان کیدرکن حوصه‌ده برعلت مهلکه‌دن مرحوم اولوب دنیا الندن قورتلدی

اون برنجی قسم

(تتمه)

تیمورلنکك سیل هجومی بوقدر دول معظمه‌یی الوب کوتورمشکن ممالك عثمانیه‌ده اون بش سنه اختلالدن صکره سلطنت ینه اسکی شان و قوتنی بولوب تاتارك اناطولیده تقویت ویردیکی حکومتلر پیدرپی ینه دائرهٔ دولته الندقدن بشقه سلانیك قلعهٔ متینی ضبط و صرب و افلاق و بغدان ممالکی ویرکویه اجبار اولنوب صکره موره جزیره‌سی و اق دکز اطه‌لری و ارنودلق و بوسنه و صرب و افلاق و بغدان و قریم وطربزون الکاری بتون بتون عثمانلو تصرفنه انتدی وحکومت قانونیه‌نك متانتی و دشمنی هرنقدر قوی اولسه صدمهٔ هجوم و قهری ایله بسبتون خراب اوله‌میه‌جغی اکلاشلدی پای تخت قیاصره اولان بلدهٔ قسطنطینیه فتح اولنمغین دولت قوی الاساس عثمانیه بوطرفده حدود طبیعیه سنه قدر توسیع اولنمش اولدی انجق بوفصلده دخی شجاعت و عدالت و ضرب دست و ملایمت ایله ممتاز درت پادشاهك اویله متعاقبا ظهوری ملت عثمانیه‌نك قوت طالعنه حمل اولنوب حتی سلطان بایزید ثانی عهدنده دور سابقه نسبتا جنکه

رغبت اولنمیه‌رق فتوحات چوق واقع اولمامش ایسه‌ده هنگام سلم و صلاحده حسن اداره‌ٔ امور ملکیه‌یه اهتمام کوستروب اردو چوغاله‌رق عثمانلو دونماسی دخی شهرت بولمغه باشلدی و دولتك واردات سنویه‌سی بش ملیون آلتون یعنی شمدیکی حسابله تخمینا بشیوز بیك کیسه‌یه بالغ اولدی هرشیدن زیاده منتظم قانون وضعنه همت قیلنه‌رق هرنوع مصرف مقرر نظامله تحدید قیلندی

بو عصرده علوم و صنایع زیاده رواج بولوب چلبی سلطان محمد بجدد مکاتب و مساجد و علی‌الخصوص بروسه‌ده یشیل عمارت نامیله بتون مرمر و یالدزلو چینی قاپلنمش بینظیر برجامع شریف و تربه انشا ایله حرمین محترمینه صره کوندرلمسنی اعتیاد ایتدی و سلطان مراد سلانیك و ادرنه و بروسه شهرلرینی نیجه ابنیهٔ عالیه ایله تزیین ایدوب هرطرفده مدارس و عمارات ومثلی کورلمامش کوپریلر و حماملر خیرات ایلدی بروسه‌ده مرادیه محله‌سی و بنالری انك آثار عالیه‌سندندر

سلطان محمد فاتحك دخی استانبولده اون جامعله برچوق مدارسی وایوبده حضرت خالد تربه‌سی و اسکی سرای و یکی سرای و شهرك چارشولری

وایچ دیوارلری اثر خیرلریدر سلطان بایزید اماسیه
وسائر یرلرده هردرلو ابنیه‌دن ماعدا قزل ایرماق
وسقریه اوستنه ایکی متین کوپری یاپدردی
فحول علما وفضلادن ملا فناری و محمدیه مصنفی
یازیجی اوغلی وچلبی سلطان محمدك خواجه‌سی
مشهور منلا کورانی و منلا خسرو و قسطلانی
وشیخ وفا و آق شمس‌الدین وابتدا کتبخانه جمع
ایدن مؤیدزاده وخطیب زاده ومناسك الحج صاحبی
صاری یعقوب وطبیبلك ایله شهرت بولان دفتردار
قره یعقوب ومنشیٔ یکتا تاجی زاده سعدی و حکیمشاه
وعلوم ریاضیه‌ده ید طولایه مالك شارح چغمونی
وسنان بشه و اوغللری احمد بشه و یعقوب بشه
و میرم چلبی و علی قوشجی وشایان اعتبار
مورخیندن سیوطی و عربشاه و مصطفی پاشا
ووقعه نویس نشری وهشت بهشت مصنفی مولانا
ادریس بین‌الاقران متمیز اولوب فصحای شعرادن
احمدبشه وجزری قاسم پاشا وصدر اعظم نشانی
محمد پاشا ودفتردار شاهدی وترکی شعرده ابتدا
مهارت بولان عماد چلبی وخورشید وفرخشاد ایله
همای وهمایون منظومه‌لرینك مؤلفی جمالی ویوسف
وزلیخا ایله لیلی ومجنون ناظمی اق شمس‌الدین زاده

جدی وتصوف اربابندن الهی ونجاتی وشاعرهٔ ظریفه مهری و قسطمونیلو زینب مثللو هنرمندان بو قدر شناس پادشاهلرك نعمپروردهلری اولدیلر فتح قسطنطینیهدن صکره یکی قانونلر وضع اولنوب حل وعقد مصالح عامهیه درت وزیردن عبارت بردیوان ترتیب وروم ایلی واناطولی حکام وقضاتنه نظارت ایچون ایکی قاضی عسکر نصب اولنهرق اقلام دولتده کادهٔ اوراق رسمیهیی رؤیت ایچون بر نشانجیله ادارهٔ امور مالیهیه ایکی دفتردار تعیین قیلندی قپو قولنه یعنی منتظم عسکر اوجاقلرینه تکرار نظام ویراوب اتاوسکز بیك و پیاده قرق بیك نفره ابلاغ اولندیغندن بشقه باشی بوزوق کلی اقنجی وصاریجه وهرسنجاغك بشیوزدن بیکه قدر تیمارلو اتاوسی وار ایدی که جملهسی یوز اللی بیکی متجاوز اولدی

دولت عثمانیهنك اوروپاده افلاق و بغدان وقریم ولایتلرندن ماعدا اوتوز درت سنجاغی اولوب مجموعی یدی ایالت اعتبار اولنهرق آسیاده دخی یکرمی درت سنجاق اولوب اوچ ایالت صایلور وهرایالتده بر بکلربکی و بر مال دفترداری والای بکی وتیمار دفترداری اولور ایدی

فصل ثالث

دولت عثمانیه‌نك اوننجی عصرده ظهور ایدن وقایعی بیاننده در

اوچنجی جدول

	سلطان	ابی	ولادت	جلوس	وفات	سلطنت	سن
٩	یاوز سلیم خان	بایزید خان	٨٧٢	٩١٨	٩٢٦	٠٨	٥٤
١٠	سلیمان خان قانونی	سلیم خان	٩٠٠	٩٢٦	٩٧٤	٤٨	٧٤
١١	سلیم خان ثانی	سلیمان خان	٩٢٩	٩٧٤	٩٨٢	٠٨	٥٣
١٢	مراد خان ثالث	سلیم خان ثانی	٩٥٣	٩٨٢	١٠٠٣	١٢	٥٠
						٨٥	

(مطالعات)

اشبو فصل ثالثده طقوز یوز اون سکز سنه‌سی یاوز سلطان سلیمك جلوسندن بیك اوچ سنه‌سی سلطان مراد ثالثك وفاتنه دکین سکسان بش ییلاق وقوعات مندرجدر

اون ایکنجی قسم

(عهد یاوز سلطان سلیم خان)

کنجلکندن برو جنکاورلکله مشهور اولان سلطان
سلیمك جلوسیله عامه‌نك افکاری قتال وجداله
صاروب مشارالیه عسکره وعدی اولان عطیه‌یی
ویردکده بعض رؤسا دخی وضع بی ادبانه اظهاریله
انعام دعوا ایتمکله انلری خلق ایچنده عبرت ایچون
اعدام ایتدی قرنداشلرینی اماسیه و صاروخان
والیلکنده ابقا ایلمش ایسه‌ده سلطان احمدك عسکری
بروسه‌یه کیرمکله انك اوزرینه یوریوب اماسیه‌دن
کماخه قدر قوغدی و مرحوم اولان قرنداشلرینك
اولادینی تلف ایتدرمسیله سلطان قورقود دخی
قورقوب مغنیساده بعض احتیاط وتهیأته باقدقده
انکده قارشوسنه کیدوب تکه طاغلرنده ترکمانلرك
خیانتلکیله اله کترنجه بلاامان هلاك و اول غدارلر
مکافاة طالبنه کلدکلرنده جمله‌سنی اصدروب و اصل
حد مکافات ایلدی صدر اعظم مصطفی پاشا
اماسیه ایله مخابره‌سیچون جلاده ویرلوب سلطان
احمد بوکره تکرار بروسه‌یه قدر صولت ایتدکده
یکیشهرده بوزلوب اعدام اولندی (٩١٩

انك اوغللری عجمه قاجدیلر سلطان سلیم اولوقت
روم ایلی بی طولاشه رق ادرنه یه و رودنده تبریك
جلوسه وتجدید معاهده یه ایراندن بشقه هرطرفدن
سفیرلر کلدی کندیسیده جله سنه قارشولق ایلچیلر
ویکی قریم خانی اولان محمد کرای خانه برات وخلعتلر
کوندردی
شاه اسمعیلك کیزلو فسادینك ثمره سی اوله رق کویا
درویش و محب طریقت نامیله ممالك عثمانیه ده اهل
تشیع پك چوغالوب شاه مصر سلطانیله خبرلشه رك
سلطان احمدك اوغللرینی حمایت بهانه سیله حدود
دولته تعرض ایتدکده سلطان سلیم ساحهٔ دولتده
بولنان شیعی و خارجی یی دفتر ایتدروب قرق بیك
قدر آدمك قانندن قاچنمیه رق قتل عام واناطولی یه
اردولر سوقیله ذوالقدریه لو علاء الدوله یی اتفاقه
دعوت ایلدی اندن امارهٔ موافقت کوره مامکله
سیواسدن ارزنجانه واروب بایبوردی آلدی دشمن
اصلا کورنمیوب موسم شدید و اردو قحطدن غایت
پریشان حال اولمغله یکیچریلر کیرو دونمکه دعواجی
اولدقلرنده پادشاه غضوب زوربالرك ایچنه کیروب
اطاعتسز ایچ قلر صادق قوللرمدن شمدی آیراوب
کیرو کیتسون بن بوریه قدر دشمندن الك صوکنده

قاچوق ایچون کلمدم عتابیله تهدید ایتدکده زوربلر
اباغنه قپانوب نظامك بوبله اخلالنه مانع اولهمیان
رؤسایی تحقیق برله درعقب قتل ایلدی سلطان
سلیم ینه یوله چیقوب بایزید قلعه‌سنی الهرق هله
چالدران اوه سنده شاه اسماعیله یتشوب (٩٢٠) بویله
یورغون اردو ایله بلا آرام ایران عسکرینه کیرشه‌رك
بر عظیم معرکه‌ده دشمنی مضمحل و النه کچنی امان
ویرمیوب همان اعدام ایتمسیله تبریزه کیردی بیقیاس
ذیقیمت اشیا ایله اهل صنایعی استانبوله نقل و دونشنده
کرجستان حدودینه اوغرایوب کرجی بکلرینه بیعتنی
قبول ایتدره رك اماسیه قشلاغنه ورودنده
علاءالدوله‌نك اقرباسندن شهسوار اوغلنی قیصریه
والیلکنه نصب ایتدی اولدخی ذوالقدریه املاکندن
بوزاوق سنجاغنی دفعةً الدی
بو ارالقده شاه اسماعیل هر نقدر ایلچیلر کوندرمش
ایسه‌ده سلطان سلیم هیچ برینی سویلتمیوب زندانه
اتدی بهارده کماخی فتح برله سیواسه عودتنده (٩٢١
مصردن علاءالدوله‌یی حمایت ایچون توسط اولنمسیله
غضبندن صدراعظم سنان پاشا ایله شهسوار اوغلنی
ذوالقدریه اوزرینه سریعاً یوریتدی و البستان
قلعه‌سی النه‌رق بتون ولایت ضبط و حاکمی خاندانیله

قتل اولندی سفر اثناسنده یکیچریلر بر از سرکشلك
ایتمش اولمغله سلطان سلیم استانبوله دوندکده فساد
باشلرینی بنه انلردن صوروب زور ایله سویلدهرك ایچلرنده
بولدقلرینك جزاسنی اجرا ایلدی و یکیچریلرك
نظامنه شدت رابطه ویروب بیوك دونغالر انشاسنی
دخی امر ایتدکده بو خبری الان بتون همحدود
دولتلر نائرهٔ فتنه دن صاقنوب مصالحه تجدیدینی آرزو
ایدرك کتوردکاری ویرکو و هدایادن اول دونغا اتمام
قیلندی (۹۲۲) ملا ادریسك کردستانده ال بولمسی
و سردار بیقلو محمد پاشانك سعیِ ایله قره آمد یعنی
دیار بکر قلعه سنك و اکثر کردستانك بکلری دولت
عثمانیه یه بیعت ایدوب اولقدر ولایت سهولتله ضبطه
کیردی شاه اسماعیل تبریزدن اردو تعیین ایدوب
سرداری قره خان قره آمدی محاصره یه کلمش ایسه ده
ارجیشده کی دشمنی مکس و بدلیس و خیزان بکلریله
ملا ادریس و قره خانی بیقلو محمد پاشاکلیا طارمدغان
ایلدیلر و عشیرتلر عموما اطاعته کیرهرك ملا ادریس
کردستان سنجاقلرینی تشکیل و تنظیمه مشغول اولدی
اشته چالدران غلبه سنك ثمره سی اولهرق بو قدر
بلاد وسیعه ممالك معمورهٔ عثمانیه یه قاتلدی
مصرلك مقدما ایرانله اولان مخابره و موافقتنك اجیسی

چیقرلمق ایچون سنه اواسطنده دولت چراکسه یه سفر اچلوب سلطان سلیم اعتذار ضمننده کلان سفرایه انواع حقارت ایدرك دفع ایلیوب و حلبه قدر واردقده بتون عسکریله شتاب ایدن چرکس سلطانی قانصو غوری یه قارشو کلرب بر عظیم محاربه ده چراکسه منهزم وقانصو غوری منعدم اوله رق حلب شهری التمسیله انده خزائن کلیه بولندی و پادشاهان آل عثمان حضراتی حلبده ادا قلنان ابتداکی جمعه نمازنده (خادم الحرمین الشریفین) عنوانیله تلقیب اولنسی فال خیر طوتلوب هر کسه یکیدن شوق کلدی ایلرو کیتمکه جان اتلدی سلطان سلیم حما و حمصی تسخیرله دمشق شامه کیروب اطرافدن عرب و درزی شیخلری عرض انقیاده کلدیلر

پادشاه غازی زیارتکاهلری کزرك جنوبه متوجه اولوب نابلس و قدس و غزه قلعه لرینی ضبطله سویش چولی کنارینه کلدکده یکی چرکس سلطانی طومانبایك کوندردیکی جیوشی دخی انده بوزوب بوارالقده اظهار عصیانله ارزلرینه جزا دعوت ایدن رمله خلقنی بیوك کوچك قتل عام ایتدی ایرتەسی سنەنك ایلك کونی (۹۲۳) مصر قاهره پیشکاهنه اینوب شدید محاربه ایله ایکی کره شهره کیررك

ایکنجیسنده چرکسلری و اهالی‌یی قیروب خیلی
قانلدن صکره بتون دشمن رؤساسی و نهایت
طومانبای اله دوشه‌رك نیجه بیکی اعدام اولندی و
دولت چراکسه جهلا و مفسدلر النده قالدیغی ایچون
قوت و شجاعت ایله قورتله‌یوب اشته بو صورتله
منقرض اولدی

بر مدتدنبرو مدللوده قورصانلقله شان و قدرت بولوب
بتشه‌رك اسپانیالوره دفعاتله غلبه و جزایر و تلمسان
بکلکلرینی تسخیر ایدن باربا روسا خیرالدین کلوب
پادشاه اسلامه سرفرو ایتدکده اکا سنجاق بکلکی
ویروب عباسیه خلیفه‌سی متوکل علی‌الله‌ی یانته
آلەرق سلطان سلیم خزاین فراوان ایله اوروپایه
عودت ایتدی (٩٢٤) بوزاوق و توقاد سمتنده
مهدیلك دعواسیله بر مغاره‌یه قپانوب باشنه نیجه بیك
آدعانسز سرسمی طوپلایان شیخ جلال نام شقی‌یی
و عونه سنی مرعش والیسی امحا ایتدکده (٩٢٥)
و پادشاه جسیم اردو ودونغالر حاضرلادوب ضمیرنده
اولان ردوسی تسخیر املنی وکلاسی دخی تشویق
ایلدیکندن اسباب حربك استکمالنه اقدام ایتدکده
ایکن پدری مرحومه قارشو ترتیب صفوف ایتدیکی
چورلی اوه سنده شدت امراضله اول جهانکیره
دنیا طار کلەرك تارك تاج وتخت اولدی

وقعه خلقدن کتم اولنوب مغنیسایه پیاملر اوچرلدی (٩٢٦) یاوز سلطان سلیمك دبدبه و آرایشه میلی وغضب ومهابتی مسلم اولوب انك وقتنده خلق اراسنده بددعا مقامنده خنکاره وزیر اوله سین دینلسی وزارتده کیمسه یی سکز طقوز آیدن زیاده قومیوب تلف ایلسندن ایجاب ایتمشدر ترکی و فارسی مرتب دیوانی موجود و غایت مقبولدر

اون اوچنجی قسم

(عهد سلطان سلیمان خان قانونی)

سلطان سلیمان مغنیسادن ورودنده حق ابوتی ایفا ایچون خیرات و عمارات تأسیسنه اهتمام و جنك و جدال مشغله سنده، طشره‌لرده میدان بولان ظلم و تعدی اربابنی و عسکردن زوربالق و فتنه اهلی ارابوب طلب و دعوا اصحابنك حقلری ویرلسنه اعتنا قیلسیله شایعهٔ عدالتی آفاقی طوتدی

چرکس اردوسندن عثمانلویه کچوب شام والیسی نصب اولنمش اولان جانبردی غزالی چونکه ارتق سلطان سلیمك قورقوسی قلبندن قالقدیغندن رفع رایت استقلال ایدیجك ایکنجی وزیر فرهاد پاشا مرقومه حلبده یتشوب اردینه دوشه‌رك دمشق شام اوکنده هلاك ایلدی (٩٢٧) اندن شاه اسماعیلك حدود اوزرینه جمع ایتدیکی سپاهی احتیاطا بکلمکه کتیدی

مجارستانده پك بر مصافاة معامله‌سی کورلمامکله انلره بعض تهدیداتله کوندریلان خبرسی مجار قرالی وحشیسی اولدردکده پادشاه وقور اردو ایله بالذات چیقوب صاوه صوبی کنارنده، اولان قلاعی وقارشود.

سرم الكاسنی و نهایت مجارك كلید ممالكی صایلان
بلغراد حصن منیعنی الدی بو سدیدك فتحی تبریك
ایچون ایراندن بشقه هر طرفدن ایلچیلر اوشوب
معاهده‌لر تجدید و ونديك جمهوريله سنوی اون بش
بيك التون ويركو مقاوله اولندی (٩٢٨)
خرستیان ممالكنك دیگر سدی اولان ردوس
قوالیرلری حكومتنك تخریب وقمعی مجالس دولتده
چوقدنبرو تصمیم اولنوب انجق اردولك ینه مأیوسا
عودت ایتمسی احتمالی قالماق اوزره برزمان لوازمات
حربیه‌نك استحصال وتهیه‌سنه مبالغه اعتنا اولندرق
دونغای همایون اردویی مرمریس اسكله‌سندن
ردوس اطه‌سنه كچروب بش آی محاصره‌ده نیجه
بيك قهرمان عدمه ایاق باصمه‌سیله قلعه‌نك
واطرافنده‌كی اطه‌لر ایله ایدین ساحلنده اولان بتون
حصارلرك فتحی میسر اولدی (٩٢٩)
اوچنجی وزیر احمد پاشا طول املو برآدم اولوب
صدارتی تحصیله خیلی زمان چالشمش ایكن پیری
پاشانك یرینه قرنای شهنشاهیدن ابراهیم پاشا
نائل مسند وكالت اولوب مرقوم بودفعه مصر
والیلكیله دفع و محمد كرایی اوغللری تلف ایتمكله
قرنداشی سعادتكرای دخی قریمه خان نصب قیلندی

حالبوكه احمد پاشا خائنی همان مصره یرلشدکی آنده دلکیرلکی بلیدسیله باشنه بر طاقم چرکس طوپلیوب سلطانلغه قرار ویرمسیله روٴسادن کندیسنه وزیر ایدندیکی محمد بك کیفیتی در دولته عرض و خائن مرقومه بردن حمله و غلبه ایلدی (۹۳۰) ابراهیم پاشانك هفته‌لرجه سور و شنلك ایله رسم ازدواجی اجرا اولنوب مصر ایالتنك نظام واداره‌سنی بولنه قورمغه کوندرلدی مأموریتنی کمال اعتدال و کارکذاری ایله ایفا برله مصر و شام خلقنی مستغرق سرور و شکرانی ایدوب عودت ایدنجه ارتق روم ایلیده سفر تدارکنه باقلدی (۹۳۱)

یکیچری زور بالرینه راحت یاتوب استانبول ایچنده فضاحته باشلاملریله پادشاه عالیجناب برکون ایچلرینه طاله‌رق بر قاچنی دپه‌لمشیدی فساده بادی اولنلر و ایالاتده ظلم و تعدی‌یی حددن اشروب نصیحت و تعزیردن متنبه اولمیان امرا و وزرا محاکمه و سیاست اولندی ایران دولتی دوستلق و موالات سمتلرینه اوغرامدقدن بشقه مجار ایله عقد اتحاد بولنی ارامغله و المانیا ایمپراطورلغنی تحصیل ایدوب بتون اوروپایی تلاشه ویرن اسپانیا قرالی بشنجی قارلوسك الندن فرانسه دولتی یاتوب یاقله‌رق دولت عثمانیه‌دن اعانه

استمکاد ابتدا راغوزه وله جهورلرینك عهدنامه‌لری
تجدید و بر قاچ سنه اختلال ایله احوالی فنالشمش
اولان افلاق ایالتنده استراحت عامه تأمین اولندقدن
صکره پادشاه کشورکشا اوچنجی سفر بنی‌المانیه‌سنده
اچدی (٩٣٢)
اردوی همایون مجارستانه کچوب وارادین و اوسك
قلعه‌لرینك فتحیله مهاج اووه‌سنه وار دقده دشمن
صفلری کوروندی سلطان سلیمان غازی محاربه
تدابیرینی کوروب اردوسی اوکنده الاربینی دعایه
قالدرمسیله مجموع عساکره بر حال کلدی جمله‌سی
یردن حضور رب‌العالمینده خضوعله سجده‌یه دوشوب
اول شوقله دشمنه یلدرم کبی طاله‌رق یوز اقلغیله
ایکی ساعتده مجار قرالی و اوتوز بیك آدمی محو
و برباد اولدی بو وقعهٔ عظیمه عقبنده نتیجه
حصارلر الندرق کرسیٔ ممالك انکروس اولان بودین
قلعه‌سنه کیرلوب بیشمار اموال بولندی و اردل
مملکتنك بانی یانوس زاپولیا مجارستانه قرال نصب
اولنه‌جغی اهالی‌یه وعدله دونشده سکدین و تتل کبی
بیوك شهرلر ضبط قیلندی سفر هنکامنده پادشاهك
پای تخت سلطنتدن پك اوزاق بولنمسیله بعض
اویغورنسزلق یوز کوستروب ایچ ایل ترکمانلری انجق

مفسدت دوشندکلرندن ابتدا قرمان عسکرینی صکره
اماسیه بکلرینی دامه دوشیره رك دیاربکر بکلربکی
کوجله حقلرندن کلدی و طرسوس عشیرتلرینی
دخی ادنه والیسی پیری پاشا تدابیر مثمرهٔ حکیمانه‌سیله
اله الدی

بونی متعاقبا حاجی بکتاش اوغلی قلندر نام شقی
اناطولیده ابدال و درویش شهرتیله ولایت ولایت کزن
جلالی کروه پراکنده‌سنی و جمله فتنه تشنه‌لرینی باشنه
طوپلیوب اماسیه و اناطولی و قرمان بکلربکلرینی
بربر پریشان ایتمکله نهایت صدراعظم بو اشقیایی
بر محاربه‌ده کلیا هلاك ایتدی (٩٣٣) سنه‌سنده
بوسنه بکلری یایجه و پوشدغه و صوقول قلعه‌لرینی
الدرق (٩٣٤) اوستریا ارشیدوقه‌سی فردینانده‌ن
بودین قلعه‌سنه متوجه اولوب یانوسی اردله قاجردقده
پادشاه قوی اقتدار تکرار مجار طپراغنه کیروب یانوسی
مهاجده حضورینه قبول ایله تلطیف (٩٣٥ و بودینی
کیرو اولوب مومی الیهی تخت مجاره اقامه ایدرك بودینه
بر والی نصبیله اوستریانك پای تختی اولان ویانه یعنی
بچ شهرینه یوریدی (٩٣٦) انحق چوق قتالدن صکره
موسمك ایلرولسیله محاصره‌دن دونوب استانبوله
واردقلرنده سفرده اقدامسزلق کوسترن عسکرك

معاشنی قطع وشایان مکافات اولنلره احسان وعطیه
بذل ایلدی خلقه مسرت اولمق اوزره شهزادهلرك
سورختانی اجراسیله عالمه اشری حشمت و شوکت
کوستردی (٩٣٧) مجار و روسیهنك مخصوص
ایلچیلری و سائر دولتلرك آدملری هدیهلر کتوروب
اوستریانك دخی مرخصلری کلمش ایسهده تکلیفلرینه
اصلا قولاق ویرلمدی
انجق ارشیدوقهنك بو دفعه ینه بودین قلعهسنی
تضییق ایتمسنه مبنی پادشاه مهابت اکتناه بشنجی
سفرنده (٩٣٨) اوستریا ثغورینه قدر کیروب نیجه
بلاد فتح وامپراطور قارلوس ایله قارشولشمق املاری
ایکن قیش مشتد اولمغله ارتق درسعادته عودتله
شنلکلر اجرا ایتدیلر بو اراليق اسپانیا امیرالی مشهور
دو قریاوره‌ن قلعهسنی ومورده دها سائر حصارلری
ضبط ایتمیشدی فردیناندوس صلح التماسیله تکرار ایلچیلر
کوندروب صدر اعظمی حامی معاملهسیله جلب و
اشبو یرلری دولت عثمانیهیه کیرو ویردرمکه تعهد ایتمش
ایسهده موره‌یه عسکر کوندراوب محل مذکوره
زور ایله استرداد اولنجه اسپانیا صلحدن استثنا قلنهرق
اوستریا هله کوجله عهدنامهیه نائل اولدی (٩٣٩)
آنفا تصریح اولندیغی وجهله ایران جانبندن تبریك

سلطنت و فتوحات رسمنه رعیت اولیوب شاه
طهماسب جاوسندنبرو بروقت یوزنده بولندیغندن
بشقه دائما خلیاسی حدودده اولان کرد بکلرینی
اپارتمقده ایدی بغداده نصب ایتدیکی والی ذوالفقار
عثمانلویه میل ایتمکله آنیده تلف ایتمشیدی اوروپانك
شورى تسكين وخيرالدين پاشا آق دكزى محافظه يه
تعيين اولدقده (٩٤٠) سلطان سليمن شرقه توجه
برله بتون وان مملكتى قلاعنى و بایزید شهرینی دست
تصرفنه الەرق اردويى كمال نظام و انتظام ايله
تبريزه صوقدى شروان و كيلان شاهلرى حضور
شهنشاهیده بیعته قبول اولنوب دیار عراقده سلطنتیه
وهمدان یولندن بغدادده واردی (٩٤١)
انده اردوی همایون قشلاغه کیروب هنکام اقامتده
حضرت امام اعظمك و نيجه أئمه و علمانك قبرى
بولنەرق اول محلاره تربهٔ فاخره بنا وخرابەلر اعمار
قيلندى صدر اعظمك فسادیله دفتردار اسكندر
چلبى اعدام وبش التى بيك قدر كولەسى وجاريەسى
ايله بى پايان اموالى ضبط اولنەرق انك آدملرى بالجمله
معلم وشجاعت ودرايت ايله ممتاز اولمغله بوندن
صكره اكثريا وزرا وكبرا مذكور كولەلردن يتشدى
تبريك فتوحات ايچون فرانسەدن بر ايلچى كلوب

مسالمهٔ طلبیله ایراندن دخی برخان ظهور ایتدیسهده پادشاه منصور التفات بیورمیوب تکرار آذربایجانه هجوم ایتدی و تبریزدن طولاشهرق استانبوله عودتلرنده (۹٤۲ فرانسهیه عهدنامه ویردی صدر اعظم ابراهیم پاشا زیاده التفات و نفوذه مظهر اولمسیله وکلانک و کبرانک یارالرینی برر برر بیتروب مستقلانه حرکاته اجتسار ایتدیکنده برکون یتاغنده بوغلمش بولوب اشنه صوکنده اسکندر چلبینک آهی چیقمش اولدی مجارستان سفرندن کتروب قوناغی اوکنده علامت نصرت و افتخار اولهرق رکز ایتدیکی صنملری و دیرکاری خلق یقوب نیجه وقتدر صقلادقلری کینی اظهار ایلدیلر عراق تسخیری اثناسنده خیرالدین پاشا ایتالیا ساحلنی نهب ویغما و قرق درت قرنداشنی اعداله افریقا سلطنتنی ضبط ایدن مولا حسن حفصی یه هجوم و ظفر برله تونس حکومتنی الغا ایتمشیکن مغربیلر المانیه ایمپراطوری قارلوسه دخالت وبیعت ایدهرک مشارالیه افریقایی استیلا و اوتوزبیکدن زیاده اسلامی اعدام ایلمشیدی خیرالدین پاشا جزایره چکلوب اسپانیا سواحلنی و اطهلرینی تخریب و غارت ونیجه بیک اسیر الهرق

استانبوله عودت ایتدیکنده قپودان دریالغه تعیین
ایله توقیر قیلندی

وندیك جمهوری برزماندر عهدنامه یه رعایت ایتمیه رك
قورصانلری عثمانلو کمیلرینی قوغمله هرنقدر اعتذاره
سعی ایتمش ایسه ده بوسنه والیسی همان کلیس
سنجاغنی ضبط و دشمنی مضمحل ایتمسیله اقنجیلر
ممالك اعدانك جکرینه قدر کیردیلر (٩٤٣) اول زمان
پادشاه دلیر اولرنیه و دلوینه قلعه لرینه توجه
ایدوب اشبو یدنجی سفرنده قپودان پاشا ایتالیا
سواحلنی سوروب دشمن دونغاسنی اخافه ایدرك
غنایم و فیره ایله پره وزه لیماننه دخولنده اردویی
قورفه اطه سنه نقل و پاقسو اطه سنی تسخیر ایلدی
(٩٤٤) قالدیکه موره متصرفی منکشه و ناپولی
قلعه لرینی قوشادوب شمالده بوسنه و صرب سنجاق
بکلری فردینا ندوسك اردوسنی پریشان ایدرکن
بروده خیرالدین پاشا اکینه و شیره و استندیل
و ناقشه و پاره و استوپالیه اطه لرینی و حاصلی
وندیکلك اق دکزده اولان اکثر ممالکنی فتح و ضبط
ایلدی (٩٤٥)

برطرفدن دخی هندستان ملوکنك استغاثه و نیازلری
حسن قبول اولندرق مصر لیمانلرندن دونغه چیقوب

بحر قلزم يعني شاب دكزی كنارنده يمن ولايتنی ضبط و كجراتده پورتكيز عسكرينی مغلوب ايدرك استانبوله صندوقلر ايله التون نقل اولندی پادشاه غازی بصره‌دن عرض انقياده كلان مبعوثلری قبوله خيلی وقتدر مجارك عاصيلريله محاربه‌سی معلوم اولان بغدان وبوده سی اوزرينه كيدوب يكيدن وبوده نصب وكيلی و اقكرمان اراضيسنی سنجاق تشكيل ايتمكده ايكن خيرالدين پاشا اسكيروس و اسكتوس و آندره و كربه اطه‌لرينی الوب و كريدی اوروب اسپانيا و پاپا و وندك دونمالرينك نارده كورفزينه كيردكلرين طويدقده هرنقدر كميلری دشمنه نسبتله ازلق ايسه‌ده اول جانبه همان شتاب ايله جمله سنی برباد ايلدی

قتال بوسنه حدودنده ده ممتد اولوب (٩٤٦) نوه حصارلری دشمن النه دوشدكده خيرالدين پاشا استردادينه موفقيتله خيلی اسپانيول قيردی بو وقعه عقيبنده ارتق وندكدن ايلچيلر دوكلوب كلدی اق دكز اطه‌لرينی و منكشه ايله اناپوليدن بشقه موره قضالرينی و دالماچيايی كاملا ترك و اوچيوزبيك التون جنك مصارفی تأديه ايله درلو نياز و ترضيه ايليه‌رك انجق مصالحه ممكن اوله بيلدی (٩٤٧)

بوکره مجار قرالی یانوس وفات ایتدکده اوستریالو
انکروس ملکنی استیلا و بیوك شهرلرینی ضبط ایدوب
بودینی محصور ایلدیکندن سلطان سلیمان طقوزنجی
دفعه بالذات اردو سوق ایدوب خیرالدین پاشایی
جزایر محافظه سنه کوندردی اوستریالو منهزم اولوب
بودین ولایتی ایالت اتخاذ اولنه رق (٩٤٨) یانوسك
اوغلی زاپولیایه اردل ایالتی و ملك انکروسك ویرکو
قیدیله کندیسنه توجیه بیورلسی نیازنده فردیناندوسدن
کلان ایلچیلره رد جوابی ویرلدی
المانیا ایمپراطوری قارلوس افریقایه ایندکده اردوسی
خیرالدین پاشانك سعیله کاملا منعدم و دونغاسی
فورطنه یه اوغرایوب منکسر و ضایع اوله رق نفسنی
بیك مشقتله قورتره بیلدی درسعادته تکرار اوستریا
ایلچیلری کلوب (٩٤٩ فردیناندوس مجار قراللغنك
کندیسنه احسانیچون سنوی یوز بیك التون ویرکو
تکلیف ایتمکده ایکن برطرفدنده کلیتو دشمن قلعهٔ
بودینی ینه محاصره و بوسنه و اسقلاونیا بکلری
سکز بیك عسکرله قوشوب اونقات زیاده اوستریالویه
غلبه ایتدیلر (٩٥٠)
پادشاه کامران خیرالدین پاشایی دونغا ایله فرانسه
امدادینه چیقروب اشبو اونیجی سفرنده رالیو و بعده

سیفلوس و غران یعنی استرغون و استونی بلغراد
و قونغکرش یعنی پچوی قلاع مشهورەسنی استملاک
ایدرک ٥ودتنده ایکنجی شهزادەسی سلطان محمدک
وفاتی الیله جوامع و خیرات بناسنی امر ایلدی
خیرالدین پاشا وهله اولیده مسینا قلعەسنی الوب
بتون ایتالیانی درەدەرک مارسلیایه و اندن فرانسه
دونغاسی رفاقتیله نیسه شهری تسخیرینه کتدی (۹٥۱
مجارستان جنکی برمدت دها سوروب ویشغراد وخطوان
حصنلری فتحندن صکره فردیناندوسله اونسکز آی
متارکه قول اولنەرق (۹٥۲) بو مناسبتله استانبوله
بالدفعات ایلچیلر کلوب کیدوب حاصلی سنەده اوتوز
بیك التون اداسی شرطیله معاهده والمانیا ایمپراطوری
و فرانسه دولتی وونديك جمهوریدخی داخل مصالحه
اولدی (۹٥۳)
شاه ایران برادری شروانی استیلا ایدوب قرنداشی
القاص میرزایی اورایه والی نصب ایتمشیدی مرقوم
ادارەسنده رابطه سزلغیله اختلال داخلی‌یه باعث
اولوب عصیانی جزاسندن قورتلمق ایچون درسعادته
۹٥٤) التجا ایدەرك انده هر وجهله مظهر
اعزاز و اکرام اولدیغندن شاه طهماسب دلکیر
اولوب کردستانه تجاوز ایتدی بو خبرك ورودنده

پادشاه عالیجناب در حال وانه متوجه اولوب (٩٥٥
غلبه و نصرت ایله تبریزه دخولنده سابق شروان شاهی
ینه حکومته تعیین و اشبو اون برنجی سفرندن مظفرا
دیار بکر و حلب قشلاغنده دوزر ایکن (٩٥٦)
کورجستانده طرطوم واقچه قلعه النوب القاص
میرزایی اقچه و آدم اعانه سیله عراق عجمه تسیر
ایتدی مرقوم اصفهانه قدر واروب عسکره
اول طرفلرده یغمه یی اله و بره رك تلف اولدی
سلطان سلیمان غازی استانبوله ورودنده (٩٥٧)
چونکه اوستریا حدودنده طرفین مخاصمه و مبارزه دن
کسله میه رك فردیناندوسده اردلی تحریك و افساددن
قالیوب کندیسنه جلب ایتمکده کزدیکی تیین ایلدیکندن
روم ایلی عسکری زاپولیایه مظاهرت ایچون سوق
اولنوب (٩٥٨) و اوستریالو اردلی استیلا ایدوب
ایتدالرده عساکر عثمانیه برقاچ کره کسر کورمش
ایسه ده چنات و لیپوه و بچکرك و صولنق قلاعی
و صوکنده طمشوار شهری فتح اولنه رق دولته یکیدن
بر ایالت دها الحاق اولندی انجق اکری قلعه سی
محاصرینك مساعی بلیغه سنه طیانوب خیلی غوغا ایله
بو دفعه لق قورتلدی (٩٥٩)
دیکر طرفدن بخاراده حکمدار اولان شیبانی خانلر ایله

محاربه وطوب وعسکر معلمی ارسالیله اظهار حمایت
و معاونت قیلندی چونکه شاه ایرانك علی الغفله
اراضیٔ عثمانیه‌یه هجومی حالنده عساکر اوزبکیه
عجمك مشغول بولنمسندن استفاده برله اوته یاندن
خراسانی تخطی وشاه دخی همان بزمله اویشوب
ممالکنك جانب غربنی تأمین ایله شرقده انلرك علیهنه
استعجال ایتمکه مجبور بولندیغندن اشبو ترکستان
خانلری دولتك متفق طبیعیسی اولوردی
بوهنگامده قپودان سنان پاشا طرابلس غرب ایالتنی
مالطه قوالیرلرندن الوب ودونغای همایون بکلرندن
پیری رئیسله مراد رئیس وسیدی رئیس سویشدن
چیقه‌رق عمان و هند دکزلرندن پورتکیزلری قوغوب
بوطرفدن شاه بنه معاداته باشلیه‌رق عساکر ایرانیه
وانه طوغرلمغله صدراعظم داماد رستم پاشا اول سمته
سردار دیکلدی (۹٦۰) انجق شهزاده سلطان
سلیمك پایتخت سلطنته یقین اولمق اوزره صاروخان
سنجاغنه نقلی قرمان والیسی بیوك شهزاده سلطان
مصطفایه کوچ کلوب یکیچریلرده بینلرنده پادشاه
ظفر رهبرك پیرلکنی دیللرینه طولامغله فتنه اماره‌لری
اکلاشله‌رق تدبیر دکشدی قونیه‌یه حرکت همایون
اولوب اول‌شهزادهٔ دردمند ارکلیٔ قرمانده کنجلکی

بلاسنه قربان اولدی گیتدی و شهنشاه زور آور اون ایکنجی سفرینه ارتق بالذات عزیمت و شاه طهماسبك اعتذارلرینی دیکلهمیه‌رك قارصدن قره باغه و روان و نخجوانه قدر ایلغار ایلدکده (۹۶۱) دشمنك صاوشوب کورنمامسیله بعض کرجستان حصارلری و کردستانده بتون شهر زور ولایتی ضبط اولندی اردو عودت ایدرکن ارضرومده و اماسیه‌ده شاهك کرارا ایلچیلری ایرشوب آخر کار متارکه اولنمسیله دولت صفویه ایله منعقد اولان ابتداکی معاهده‌یه اماسیه مشتاسنده قرار ویرلدی (۹۶۲)

مقدم افریقا و ایتالیا و اسپانیا سواحلنی اوروب بتون آق دکزی سپوره‌رك عالمه شهرتشعار اولان طورغود رئیس مایورقه وقورسیقه اطه‌لرینه اینوب استانبوله آغر غنائمله کلدکلده طرابلس غرب بکلر بکیلکنی احراز ایتدی وطیش دکزده بولنان سفن همایون مسقط وهرمز ایالتلرینی الوب بحر عمانده پورتکیزك قوتنی بیتردی قپودان پیاله پاشا ایله جزایر بکلر بکی صالح پاشا دخی بربره ساحلنده بجایه شهرینی و وهران وبنزرت اسکله‌لرینی فتح و اسپانیه‌لرك بلاد مغربه هجوملرینی دفع ایلدیلر (۹۶۳)

المانيا ايمپراطوری صیق صیق ایلچیلر ارسالیله مجار
واردل قراللقلرینك كندیسنه توجیهیچون ایكیوز بیك
آلتون قدر ویركویه قائل اولمشیكن سرحد قوللری
سنوری كچوب دشمن قلعه لرینی ضبط و مملكتنه
خساردن واركیدرك حتی فیلك حصننی تسخیر ایتمش
ایسهده یه‌فردیناندوس صلحه مصر اوله‌رق اوزون
اوزادی مكالمه اولندی فقط سرحد اهالیسنك
منافسه و مناقشه‌سی بر ارا بولمدی مصر ایالتنك
فتحندنبرو عساكر عثمانیه حجازدن یمن دیارینه قدر
یاپلمش و صنعا و زبید ومخا شهرلرینی المش ایسه‌ده
عسكر باشلری اراسنده بر اتفاق اولیه‌رق قرق‌سنه
قدر اختلال وتشویشله كچدكده عربان معتزله سی
یمن جبالنده زیدیه مشایخنك باشنه تجمع برله قلاعی
تسخیره باشلدیلر بكلربكی اوزدمیر پاشا بونلری بر زمان
ضبط ایدوب و ایالتدن انفصالنده افریقا یقه‌سنده
سواكن اسكله‌سنه كچوب حبش مضافاتندن دنقله
سواحلنی ومصوع ومضافاتی اطه‌لری و نوبه‌یی
مصر سنورندن تاحبشه قدر فتح و ابریمه قلعه
بناء ایده‌رك حبش بكلربكی نصب اولندی
(٩٦٤) بالاده تصریح اولندیغی وجهله شهزاده‌لر
بیننده ظهور ایدن منافسه سلطان مصطفانك وقعه

متأهله سیله بیله سکونت بولیوب اماسیه بکی سلطان
بایزید بو دفعه بعض مفسدلرك اغواسیله عسکر
چکوب (۹٦۵) عسکره مغلوبا ارضرومه فرار و
اندن تبریزه التجا ایله شاه طهماسبه دوشدی انجق
اول غدار اشبو قضایی فرصت طوته‌رق (۹٦٦)
استانبوله بلکه اوز بش کره مرخصلر کوندروب
ولی عهد سلطان سلیمه یرامق ایچون ایکی اوچ سنه
اولمز شیلری ارتکاب ایده‌رك نهایت اقچه قزانجی
اوغرینه اول بیچاره‌نك و صبی اولادینك قانی قبول
ایلمسیله بتون عالمی کندیسنه نفرت ایتدردی
اوروپا طرفندن مصالحه کلاملری یاپلقده ایکن اسپانیول
لشکری جربه اطه‌سنی باصوب الده‌رق عربان اراسنده
ال ارامقله (۹٦۷ پیاله پاشا ایله طورغود پاشا ایرشوب
دشمنك بر عظیم دونناسنی پریشان ایدنجه اطه‌یی
استرداد و اسپانیول امیرالنی و جغاله قپودانك اوغلنی
اسیر ایدوب دونتا استانبوله (۹٦۸) دوندی
اولوقت کافهٔ فتوحات دولت عثمانیه‌ده قالمق و اولکی
وجهله اوتوزبیك التون ویرکو تقدیم اولنمق شروطیله
اوستریا عهدنامه‌سی تنظیم و سنداتی فرانقفورت
شهرنده مبادله اولندی فقط ینه سرحدات بسبتون
تسکین اولمیوب خصوصا سکتوار قلعهٔ جسیمه‌سنك

مستحفظلری عثمانلو ملکنی اورمغه دوام ایتدیلر
۹۶۹) بغدانده دخی ینه فردیناندوسک تحریکیله
واسیلقوس نامنده بر مزور ویوده لغی ضبط ایدوب
بر وقت مملکتده جنك و جدال هلوکیر اولدی بو
خلالده ایتالیا حکومتلری و له جمهوری طرفندن
کلان ایلچیلر حسن قبولله التماس ایتدکلری امتیازات
تجارته نائل اولوب ۹۷۰) اسپانیا وجنویزك مأمورلری
دولتلرینك سوء حرکتی ملابسه سیله دفع و اعاده
قیلندی ویازآخرنده قیامت فورطنه لری قوپوب هر
یری سیلر باصمغله اکثرابنیه و آثار خراب اولوب
۹۷۱) صو یوللریله کپریلرك تعمیرینه بشیوز بیك
التون صرف اولندی
مالطه قوالیرلری اسپانیا لشکرینك افریقایه ارالق
ارالق هجومنه معاونت و جنویز قورصانلری ایله
موافقت ایدوب اسلامی بیزار ایتلری چوقدنبرو
ضمیر پادشاهیده اولان ارزویی تشویق ایدرك (۹۷۲
ارتق کبرا و عامه نك خواهشنه مساعده اولنوب
ایکنجی وزیر اسفندیار اوغلی مصطفی پاشا سردار
تعیین قیلندی قپودان دریا پیاله پاشا ایله مالطه یه
مهاجمه و بتون خرستیان جنك آورلری اطه نك
محافظه سنه مسارعت ایتدیلر انجق بروقت صواشله

نیچه بیك مجاهدین و طورغود پاشا شهید اولمغله مقصودك تخلفندن رجعت اقتضا ایلدی دونشده ساقز اطه سی النوب پیاله پاشا ایتالیا کنارلرینی اورمغه کیتدی (۹۷۳) مؤخرا المانیا ایمپراطوری دکشه رك عهدنامه یی تجدید ایچون ایلچیلر کوندرمسیله برابر اردله تسلط ایتمسی مجارستانده تدارکات حربیه یه باعث و سلطان سلیمان غازینك پیرلکی وقتنده بیله استراحتنه غیرتی مانع اوله رق صدراعظم صوقوللو محمد پاشایی الوب اون اوچنجی سفرینه عزیمت بیوردی اردو رعیته ضرر و یرمکسزین کمال نظامله حرکت ایتمسنه بودفعه دهاشدتله دقت اولنوب عساکر قول قول تسخیر بلاده مشغول ایکن پادشاه عالیتبار سکتوار حصن حصیننی قوشادوب چوق قتال ایله فتحی میسر اولدی (۹۷٤) انجق اول افتخار دولت آل عثمان اولان شهریارك عمری وفا ایتمیوب براز اولجه مرحوم اولملریله عسکرك خلجانندن احترازا اشبو وقعه یی صوقوللو محمد پاشا اوچ هفته قدر صاقلادی

اون دردونجی قسم

(عهد سلطان سليم خان ثانی)

سلطان سليم كيفيتى خبرالديغى آنده مصاحبلرندن ايكى اوچ كشيله عجله اسكداره كلوب دها جلوسى خبرى طويلمامش اولديغندن صندالله استانبوله كچركن قيز قله سندن طوپلر اتلدقده خلق نه اولديغين بيلميوب يأس و ماتمه دوشديلر پادشاه همان ايكى كون ظرفنده مراسم معتادهنك اجراسيله بلغراده طوغرى اردويى قارشولمغه كيتدى عسكر ياقلشوب تبدل وقوعى اكلاشلدقده مجموعى فرياد وفغان ايله قرنلر كيوب كيدهرك اورتالقده قارشقلق ارتمغه باشلادى قالديكه صدر اعظمك سوزى دينلميوب قرناى شهريارينك تدبيرى اوزره جلوس احسانى دخى منع اولندقده كروه سپاه اچيقدن زوربالغه قرار ويردى نه حال ايسه وزرانك سعيله يوله چيقلوب استانبول اوكنده وارلدقده يكيچريلر يولى طوتوب نصيحته جرأت ايدن رؤسايه اذا برله الايى شهر قپوسنده برقاچ ساعت اليقويهرق زورايله احسانى الديلرينه صدر اعظم غيور ايشلك باشلرينى ارايوب جزا و ضابطلرى عزل ايلدى انجق بو قدر مصارفات

زائده ایله امور خزینه یه ثقالت کلوب هله پیاله پاشا
دونغایی ایتالیادن کتوردکده تقدیم ایلدیکی اموال
غنیمت براز میدان ویردی اولوقت قندیل و دونغا
شنلکلری اصمارلتوب هم جلوسی همده مجارستانده
ظهوره کلان فتوحاتی تبشیر ایچون اوچ کون
اجرای مسرت اولندی اردلده معادات حالا سوروب
قریمدن کلان تاتار لشکری بوزغنلق کورمش
ایدده یانوه قلعه سی الئوب دشمن اراضیسی تخریب
اولندرق طقسان بیك اسیر سورلدی بر یاندنده
اوستریا عساکری خرواتلغی و بوسنه حدودینی
اوورکن المانیا امپراطورینك ایلچیلری ورود و
هدیه نامیله ویرکو اداسنی تعهد برله یکیدن عقد
مصالحه ایتدیلر (٩٧٥) ایران و له دولتلرندن
فوق العاده دبدبه و دارات و اغر هدایا ایله سفیرلر
کلوب الای کونی بر متعصب آدم بو قدر اعزاز
واحتشامی چوق کورهرك ایران ایلچیسنه سلاح
بوشالتمغله صدر اعظم اول مسافر خائننی درعقب
اعدام ایتدردی و افلاق ویوده سی میرچه یی ظلمی
ایچون عزل ایلدیکنده مرقوم طرف سلطنته ایکیوز
بیك التون تقدیمیله یشه نفوذ بولمقده ایکن آنی بغتة
خاندانیله قونیه یه نفی ایتدی . اولوقت شطك کنارنده

اولان بتون عربان قبائلنك طغيانني بصره واليسى
باصدرمقده ايكن يمن ايالتى برمدتدر اختلاله واروب
اكثر ولايت زيديه شيخى مطهرك قبضهٔ ضبطنه
كيرمش اولمغله (٩٧٦) سنان پاشا ايله اوزدمر زاده
عثمان پاشا سردار و بكلر بكى نصب اولنوب بونلر
ايكى سنه قتالله ايالتى تسكين و عدن سنجاغنى تسخير
و زيديه قبائلنى تماما قيروب تدمير ايتديلر مانيا ايله
طرابلس غربده ظهور ايدن اويغونسزلقى دفع
ايچون ايكى قزل دوننما كوندرلوب اول طرفلر دخى
يولنه كيردى قريم تاتارلرى اوتهدنبرو روسيه ايله حرب
اوزره اولوب و مسقو ملكنى تاجكرينه قدر ياقوب
بعضا خسارتلرى روسيه چارينك التماسيله جانب
سلطنتدن منع اولنمقده ايكن بر زماندنبرو قريم ودشت
قبچاق خانلرى بر برلريله شديدا مراقبه ومصادمهيه
كيرشوب قريم خانلغنه داخل اولان چركس و اباظه
مملكتى بكلرى دخى سركشلكه باشلديغندن روسيهلو
ميدان بولوب قزانى وحاجى ترخانى يعنى اژدرخانى
تسخير ايتمشيدى محمد پاشا اول جوانبى صيانت
وعثمانلو تجارتنه يكى يوللر آچمق آمال كريمانهسيله
اتيل نهرى وتن صويى اراسنده برجدول حفريله
بحر خزرى قره دكزه و سويش ديلنى ياردروب

اق دکزی بحر قلزمه ایصال ایدرك قوت عثمانیه‌یه
خوارزم و تاتارستان و ایران و هند طرفلرنده‌یکی
میدان اچمق صورتلرینی تفکر و مذاکرده ایکن
(۹۷۷) کلی مال ایله ایتالیادن ممالك عثمانیه‌یه
مهاجرت ایدوب و ذاتا سلطان سلیم خانه دها
شهزاده‌لکنده تعلق کسبیله ندمای شهریاریدن
اولوب ناقشه و پاره واندره اطه‌لری بکلکنی تحصیل
ایتمش اولان یوسیف نامی نام تاجر یهودی قبرس
حکمدارلغنی قوروب پادشاهی قاندره‌رق و ندیك
جمهوریته بعض یرسز بهانه‌لر ایله اعلان حرب
اولوب جنك مشغله‌سی ارایه کیردی لالا مصطفی
پاشا و پیاله پاشا اوچ یوزدن زیاده بیوك وکوچك
کمیلر چیقروب استندیل اطه‌سنی اوره‌رق قبرسك
قلعه‌لری و شهرلری باشدن باشه ضبط قیلندی انجق
ماغوسه حصنی ویره ایله النمش ایکن محافظی
و مستحفظلری مصطفی پاشانك النه کچدکده جمله‌سی
بلا امان اعدام اوندی (۹۷۸
جزایر بکلربکی قلیج علی پاشا تونس سواحلنده اولان
اسپانیا عساکرینی کاملا دفع و امحا ایدوب مالطه
دوننماسنی طاغتدقدنصکره قپودان پاشا ایله کرید
و چریغو یعنی چوقه اطه‌لرینی اوروب زانطه

و كفالونيا حواليسنى دخى اخافه و دشمن كميلريني
پريشان ايليه‌رك ارنودلق ساحلنده دخى صوبوت
و اولكون و بار حصارلريني فتح ايتديلر و ونديك
جمهوريى بر وقت صلح اميديله اغرجه طورانمش
ايسه‌ده مأمولى ظهور ايتميه‌رك اسپانيا و پاپا و بتون
ايتاليا حكومتلرى و مالطه حيدودلرى ايله اتفاقا
ايمپراطور مشهور بشنجى قارلوسك اوغلى دون
جوان معيتنده ايكى يوزدن زياده كمى سوق ايليوب
(٩٧٩) اينه بختى صورينه كلدكلرنده هر نقدر
عثمانلو سفائنى ازاق وطائفه لرى پك اكسيك ايسه‌ده
قپودان على پاشا قارشولرينه كيتمكه اصرار برله اكثر
اسلام شهيد دوشوب قليج على پاشانك سعيله
يوز سكسان قطعه كميدن فرق قدرى قورتله‌بيلدى
بتون ممالك اوروپاده شنلكلر اولدى و غلبه علامتى
اولەرق زينتلو بنالر ياپلدى
شوقدركه متفقلر آيرلوب ونديكلو يالكزجه قالنغله
و صدر اعظم ترسانه‌لرده اولكندن زياده جسيم
بر دونغا ياپديرمغه اقدام ايده‌رك ايكيوز اللى پاره كمى
حاضر لنله (٩٨٠) همان چربغو اچيغنده دشمن
سفائنى تضييق ايتدروب هنه غالبلر مغلوبلره بيك نياز
و اوچيوز بيك التون جنك مصارفيله سنوى ويركو

وعد ایلدکده صلحی تجدید وتأسیس ایتدیلر کویا
اینه بختی محاربه سنی بونلر قزانمش اولدی (۹۸۱)
اسپانیا دولتی تکرار تونسی المغی تأمل ایدوب حمید
حفصی یه اعانه ایتمك کوسترشیله افریقایه عسکر
دوکدیکندن فاتح یمن سنان پاشا ایله یکی قپودان
قلیج علی پاشا تونس شهرینی استرداد و حلق
الواد قلعه سنی و سائر حصارلری قوشادوب فتح
ایدرك بربریه ایالاتی کاملا تشکیل اولندی و جزایر
و تونس و طرابلس مرکزلرینه بکلربکیلری وسائر
مأمورلر اوتردلدی (۹۸۲)

بغدان ویووده سی له قرالیله مناسبتنی صیقشدرمغله عزلی
ایجاب ایدوب حامیلری اولان له بکلرینی دفع ایچون
اول سمته عسکر سوق اولندی انجق یکی ویووده دخی
ویرکو تأدیه سی خصوصنده مخالفت کوستررك قزاقلر
ایله اتفاق و ابرائیل واقکرمان و بندر قلعه لرینی
باصوب نیجه بیك عثمانلویی هلاك ایتدیکندن انکده
اوزرینه سرعتله عسکر کیدوب قرق بش بیك قدر
بغدان و قزاق لشکری کندیسیله برابر اعدام اولندی
و ونديك ایله سنور تحدیدی تمام اولوب لهك
اعتذاری قبول و معاهده سی تجدید اولندی

بو دفعه قریم خانی روسیه اراضیسنی تا مسقو شهرینه قدر هب چیکله مش اولمغله اول طرفدن شکایتله ایلچیلر کلدی مجارستان حدودنده دخی وجه سابق اوزره منازعه هیچ اکسیك اولمیوب رثاپولیانك وفاتنده ارد له باطوری نام بکزاده ویوده نصب و المانیا ایمپراطوریله معاهده تجدید اولندی سلطان سلیم ثانی اون بش کون صکره مقدم سرایده یاتوب یکیدن یاپلان دائره‌لری و حمامی کزرایکن ایاغی قایوب مرمرلر اوزرینه دوشمسی سبب موتی اولدی

اون بشنجی قسم

(عهد سلطان مرادخان ثالث)

سلطان مراد صاروخان سنجاغندن وردوندنده سریر سلطنته قعود ایدوب طبعا بار مصالحه تحملی اولمدیغندن ایشی کوجی ندماسی و سرای خلقی النه دوشدی صوقوللو محمد پاشا رؤیت اموردە هر طرفدن صیقندی چکمکه باشلدی ینه اقدام و ثبات ایله نظام و انتظامی تأمین و دول اجنبیه ایله عهد نامه‌لری تجدید ایدوب لهاوله و صاپای اکیده ایله اردل ویوده‌سی باطوری یی له قرالی ایتدردی (۹۸۳ المانیاده دخی حسن مناسبات تأیید اولندقدن صکره طرفینك سرحد مأمورلری جدالدن منع اولنه‌رق اول وقت اوستریا عسکری خرواتلغه ینه کیره‌کله منکوب و پریشان قاچوب بعض قلعه‌لر فتح اولنه‌رق بوسنه سنجاقلرینه الحاق اولنمش ایسه‌ده وزیر صاحب تدبیر ایلچیلری حکیمانه قوللانه‌رق ایمپراطوره قطع مخابره ایتدرمدی (۹۸٤) و مغرب حکمدارلری میانه‌سنده منازعه تکون ایدوب پورتکیز قرالی سباستیان جسیم اردو ایله افریقایی باسدقده جزایر والیسی رمضان پاشایی همان فاس حاکمی مولی عبدالملك امدادینه

کوندروب وادی السیل وقعهٔ مشهورەسنده اعدا
کاملا مضمحل و قرالی هلاك اولەرق اول وقتدنبرو
پورتکیز دولتی کندوسنه کلەمیوب فاس حکمداری
مقام خلافته عرض انقیاد و ایکیوز بیك التون
تقدیم ایلدی (۹۸۵)
ایرانده انواع اختلال داخلی حدوث ایدوب عصای
حکومت پك از وقتده بر قاچ کشینك النه کچەرك
حدودده درلو درلو فتنه ظهور ایتمکله کرجستان
و داغستان بکارینه طرف صدارتدن نامه کیدوب
عثمانلویه جلب اولنغین (۹۸۶) سلماس و قارص
طرفلرنده قول‌قول‌کزن ایران لشکری سنجاق سپاهنك
هجومیله منهزم اولمقده ایکن اردو دخی ارضرومدن
کرجستانه کیروب چلدر قلعەسی اوکنده عظیم محاربه
ایله سردار ایران اولان طوقماق خانی مغلوب ایتمسیله
تفلیسی ضبط وعقبنده یکیدن بریکمش اولان بر عجم
اردوسنی دها بتون قیروب شکی و شماخی
شهرلرینی تسخیر ایتدی کرجستان بتون فتح اولندقده
سرعسکر مصطفی پاشا مکریل وکوریل و ایمرتی یعنی
اچیق باش حکومتلرندن بشقه درت ایالت دها تشکیل
ایدوب شروانی اون درت و داغستانی یدی لوا
اعتباریله دربند ایالتی تسمیه و اوزدمیر عثمان پاشایه

توجيه يله تفليسى و اصل كرجستان صايلان قاختى
و سوخام ولايتلرينى دخى برر ايالت اتخاذ ايلدى
و داغستان شمخاليله سائر عشاير رؤساسنه وكرجى
بكلرينه بو ايالتلرده برر سنجاق تعيين اولنه‌رق
اول سمتلر قوقاس طاغنه قدر تحت اداره‌يه ادخال
اولندى انجق اشبو يرلرى كيرو المغه ايراندن درت
جسيم اردو كلەرك (٩٨٧) ايكيسنى عثمان پاشا كاملا
محو ايتمش ايسه‌ده ديكرلرى شروانى محاصره و تاتار
عسكريله كلان قلغاى عادل كرايى اسير ايلدى قريم
خانى قرنداشنى قورتارمق ايچون قوشوب كلمش ايكن
قيشين عودت ايتمسيله بو طرفلر براز تشويشه واردى
اون بش سنه‌دنبرو مسند صدارتده پايدار اولان
صوقوللو محمد پاشايى بو دفعه ديوانده برقانلو بوشناق
شهيد ايتمكله دولتك ركن اعظمى كيدوب ويكى بكلر
ميدان بولوب و انتظام دولت دخى زائل اولمغه
يوز طوتوب جزئى نفوذ بولانلر بيله هرايشه قارشه‌رق
ارتق نظام واصول صايلمامغه باشلدى
دار الحركاتده عثمان پاشا مقاومت اوزره اولوب
قارص قلعه‌سى يكيدن بنا و تفليس شهرى استحكام
اولنمش ايسه ده قطعى النتيجه برايش كورله‌ميه‌رك
بو سفر دولته براغر يوك اولمغله نهايت سنان پاشا

سرعسکرلکه مأمور و اردندن مهر همایون ارسال
اولندی (٩٨٨) انك خشونت طبعی و سلطان
مراد علم نجوم تحصیلی مراقنه اوغرایوب مقربینی
صنوف تبدیه بشقه بشقه مخصوصجه کسوه وقلپاق
و علامتلر ترتیبیله مشغول اولمسی بو وقوعبولان
مصادماتك برخیره کار اتمسنه مانع اولوب (٩٨٩)
سنان پاشانك عودتنده خلق ایکی آی شهزادهلرك
ختان جمعیتنه دوشدی
عثمان پاشا عسکر سوقندن قالیوب روان حوالیسنی کلیا
ضبط وقارص اراضیسنه الحاقا برایالت ترکیب ایتدکده
(٩٩٠) حمله دکزدن طمان قلعهسنه و قوبان
چایی کنارینه عساکر وغیره بریکدرلوب تاتار و نغای
اتلولریله چرکس وقوق مملکتندن و ترك چایندن
عثمان پاشانك معیتنه وارلهرق (٩٩١) مشار الیه
کنجه خانی سمور صویی کنارنده قیصدروب شدید
محاربه وحتی کیجهسی دخی مشعلهلر یاقدروب
مبارزه ایله مظهر ظفر اولدی (٩٩٢)
قریم خانی اوچ درت سنهدر اوامر سلطنت سنیهنك
اجراسنی انواع اعتذار ایله کچشدروب بو دفعه
آچیقدن عاصیلغه قرار ویرمکله عثمان پاشا قیشك
شدتنده روسیه عسکرینی پریشان ایدهرك قوقاس

طاغلرندن قريمه كچوب و اسلامكرايى خانلغنه
قوندروب درسعادته منصورا معاودتنده حضور
همايونده عادتدن زياده الطاف والتفات ايله ممتازاولەرق
مقام صدارته و تبريز سردارلغنه نصب اولندى (٩٩٣
بوندن اول افلاق و اردل ايالاتنده ويوده لغى قورانلر
رشوت قوتيله نائل مرام اولوب اوستريا و فرانسه وله
ايلچيلر ينه وعد و وعدلرله تجديد معاهده و انكلتره
ونديك و طوسقانه و فاس و روسيه و اوزبك مرخصلرى
عرض هدايا و تأييد مصافاة ايتديلر پورتكيز ملتى
دولتدن امداد نياز ايتدكده انلر ايله جنك ايدن
اسپانيا قرالى دخى متاركه امضاسنه بذل مقدور ايلدى
وله قرالنك وفاتندنصكره اسوج قرالى خاندانندن
سيجسمون عثمانلو توصيه سيله اكا خلف نصب
اولندى محيط هندى دوننماسى اسپانيانك هنده كيدن
تجار كميلرينى تارمار ايدوب يمنده زيديه شيخنى اله
كتورەرك ومصر واليسى ابراهيم پاشا درزى بكى عاصى
معن اوغلنك تأديبنه مأمور اولوب برالشامى تعديسيله
صويوب قوريدەرق استانبوله وصولنده برالتون
تخت ايله ايكى يوز بيك التون تقديم ايتدى وداماد
شهريارى اولدى (٩٩٤)
شرق اردوسى تبريزى الوب دشمنى زجرده ايكن صدراعظم

اوزدمیرزاده عثمان پاشانك خسته لکی و وفاتی ایله ایکی کره بوزلش ایسه ده ایران اختلال داخلیدن میدان بولیوب شاه عباس خراسانده اوزبکله اوغراشور ایکن (٩٩٥) یکیدن سرعسکر نصب اولنان فرهاد پاشا ایله جغاله زاده متفقا قره باغ و آذربایجان ایله نهاوند و لورستان سمتلرینی تسخیر ایتدکلرنده شاه مضطرب قالهرق یکنی حیدر میرزایی رهن کوندروب (٩٩٦) آلنان یرلرك ترکنه رضا ویرهرك صلحه نائل اولدی مرور زمانله معاهده قرارلشدقده اردو و حیدر میرزا درسعادته طنطنه و الای ایله کیروب خلقك سیره هجومندن خیلی ولوله قوپدی

بو ایامده رابطه و نظامه اقدام آزالهرق مصالح ناأهللر حکمنه کیروب سرای طاقمنك تفرذی حدی اشهرق غریب تدبیرلر ترویج اولنمشدر خاق دخی حدینی بیلمکدن قالوب سکه نك بوزلمسنی وسیله طوته رق (٩٩٧) عسکر برقاج کره سرایه و قپویه قوششوب وکلای دولتی رذیل ایتدیلر و زوربالق طشره یه ده بولاشوب برکت ورسون بودین و تبریز والیلری کبی غیورلر زوربازلردن بیك بشیوز ایکی بیك نفر یقه لیوب قلعه بدنلرندن صاللندرهرق بو شدتله فنالغك بر زمان دها اوکی آلندی (٩٨٨)

صدر اعظم سنان پاشا صباحجه کواندن مرمره دکزینه
سقاریه چایننی اقیدوب اورادن قره دکزه بر یول اچمق
خلیاسنده دوشمش ایسه ده رقیبلرندن میدان بولوبده
رضای پادشاهی یی تحصیل ایده میه رك وکلا اراسنده
مناقشه عارض اولوب (۹۹۹ سپاهیلر دخی بو ارالق
سرای میداننده فتنه چیقرمش و شدید و باخته لغی
ظهوریله کسننه ده غیرت و مجال قالمامش اولدیغندن
(۱۰۰۰) داخل ممالکی تسکین و خلقی اویاندروب
یکیدن تشویق ایتمك امیدیله جنکه قرار و یرلوب
اوستریا حدودنده دخی هیچ بر وقت مناقشه اکسك
اولمامغله بو دفعه بوسنه دن چیقان اون بشبیك قدر
اسلام بر وقعه ده معدوم اولدیغندن (۱۰۰۱) سفر
شو مناسبتله اول سنه اچلوب وسپرم و پالوته قلعه لری
الندی اوستریا ارشیدوقه سی بودین بکلربکنی بوزمش
ایسه ده ایرتسی موسمده ساندارتون و پاپا و نهایت
راب یعنی یانق قلعهٔ جسیمه سی فتح اولنجه (۱۰۰۲
دشمنك تغلیطیله اردل و افلاق و بغدان ویوده لرینك
طغیان و اتفاق و بکرش و یرکوکی شهرلرنده بر قاچ
بیك عثمانلویی اهلاك ایتملرینی متعاقبا اوزرلرینه
بیشمار تاتار لشکری یوریدلدی ۱۰۰۳) و بو جنکده
محاربینك بر فائدها فیض و غیرت بولمسیچون سنجاغ

شريف چيقرلسى تذسيب اولنوب عظيم الاى ايله
استانبولدن اردويه كوندرلسى هنكامنده سلطان
مراده برعلت سودا صاروب بر قاج كون ظرفنده
الوب كوتردى بو پادشاهك دنيايه يوز اون بش
اولادى كلمشدر قرق طقوز ياشنده وفات ايتدى
نديمى اسفنديار اوغلينك عثمانلو نامنه اولان كيزلو
كينه غفلتله آلت اواوب بودولتده عدل وعفت
وعصمت عادتلرينى بتون بتون بوزدى

اون التنجی قسم

(تتمهٔ فصل ثالث)

دولت عثمانیه اشبو اوچنجی دورده شان و قدرتك
درجهٔ نهایه‌سنده ایرمش اولوب ربقهٔ اطاعتنده
بکرمی حکمدارلق پر اولدیغندن بشقه اثمار نفوذ
خیریت آثاری تاتار و هند و حبش و مغرب ممالکندن
پورتکیز و فرانسه و المانیا و له و روسیه‌یه قدر
یعنی دنیا یوزینك همان یاریسنده جاری اوله‌رق
عسکری دربند قوقاسدن تا سناره و مغرب اقصایه
وقلعهٔ بچه دکین طولاشوب دونمالری هند دکزلرنده
لوای منصور عثمانی‌یی اوج بلند شانه ترفیع ایتدیلر
ابتداده اوروپا و آسیاقطعه‌سنده واقع اولان ممالك
عثمانیه پر ایالت اعتباریله جملهٔ روم ایلی و اناطولی
بکلربکیلیکی صایلمقده ایکن فاتح زماننده اثنان یرلردن
قرمان اوچنجی و روم طوبراغی یعنی اماسیه و سیواس
طرفلری دردنجی بکلربکیلك اتخاذ اولنمشیدی
فاتحدن قالان بو ممالك وسیعه‌یه علاوه اوله‌رق
یاوز سلطان سلیم ذوالقدریه و آل رمضان و اکثر
ارمنستان و کردستان و حجاز و مصر و برالشام
ولایتلرینی ضبط واستانبوله برابر کتوردیکی خلیفهٔ

عباسیه نك فراغتیله خلعت خلافت اسلامیه یی اکتسا
ایدوب سلطان سلیمان قانونی عهدنده ملل خرستیانك
اولوقت سپری اولان بلغراد و ردوس قلعه لری و بودین
و بغداد حصن متینلری و اسقلاون و خروات
و مجار و اردل و بانات و عراق دیارلری و افریقانك
شمالی بلادی واق دکز اطه لری و اوغلیله حفیدینك
وقتنده بصره و لحسا و یمن و قبرس و کرجستان
و داغستان و شروان و اکثر آذربایجان و لورستان
الکاری قبضهٔ انقیادده ربط اولندی
اول زمان صره سیله یکیدن ایالتلر تنظیم اولنوب
مجارستان زیر بودین بشنجی و سمندره سنجاغنه بانات
اراضیسنك علاوه سیله طمشوار التنجی و خرواتلغك
الحاقیله بوسنه دخی بدنجی ایالت و بعد بعد دیار بکر
و ارضروم و شام و طرابلس و حلب و ذوالقدریه
و رقه و مصر و بغداد و موصل و طرابلس غرب و تونس
و جزایر غرب و دها صوکره یمن و حبش و قبرس
و بصره و لحسا و شهرزور کبی نیچه ایالتلر
تشکیل اولنوب اول زمان کافهٔ ممالك عثمانیه
مکهٔ مکرمه شرافتی و جزیرهٔ قریم و قزاق و چرکس
و قبارطای و بوجاق و نغای مملکتلرندن عبارت
اولان تاتار خانلغی و اردل و راغوزه ایله آسیاده

اون ایکنجی قسم

(تتمهٔ فصل ثالث)

دولت عثمانیه اشبو اوچنجی دورده شان و قدرتك
درجهٔ نهایه‌سنه ایرمش اولوب ربقهٔ اطاعتنده
بکرمی حکمدارلق بر اولدیغندن بشقه اثمار نفوذ
خیریت آثاری تاتار و هند و حبش و مغرب ممالکندن
پورتکیز و فرانسه و المانیا و له و روسیه‌یه قدر
یعنی دنیا یوزینك همان یاریسنده جاری اوله‌رق
عسکری دربند قوقاسدن تا سناره و مغرب اقصایه
وقلعهٔ بچه دکین طولاشوب دونتمالری هند دکزلرنده
لوای منصور عثمانی‌یی اوج بلند شانه ترفیع ایتدیلر
ابتداده اوروپا و آسیاقطعه‌سنده واقع اولان ممالك
عثمانیه برر ایالت اعتباریله جملهٔ روم ایلی و اناطولی
بکلربکیلیکی صایلمقده ایکن فاتح زماننده اثنان یرلردن
قرمان اوچنجی و روم طوبراغی یعنی اماسیه و سیواس
طرفلری دردنجی بکلربکیلك اتخاذ اولنمشیدی
فاتحدن قالان بو ممالك وسیعه‌یه علاوه اوله‌رق
یاوز سلطان سلیم ذوالقدریه و آل رمضان و اکثر
ارمنستان و کردستان وحجاز و مصر و برالشام
ولایتلرینی ضبط واستانبرله برابر کتوردیکی خلیفهٔ

عباسیه نك فراغتیله خلعت خلافت اسلامیه یی اکتسا
ایدوب سلطان سلیمان قانونی عهدنده ملل خرستیانك
اول وقت سپری اولان بلغراد و ردوس قلعه لری و بودین
و بغداد حصن متینلری و اسقلاون و خروات
و مجار و اردل و بانات و عراق دیارلری و افریقانك
شمالی بلادی و اق دکز اطه لری و اوغلیله حفیدینك
وقتنده بصره و لحسا و یمن و قبرس و کرجستان
و داغستان و شروان و اکثر آذربایجان و لورستان
الکاری قبضهٔ انقیاده ربط اولندی
اول زمان صره سیله یکیدن ایالتلر تنظیم اولنوب
مجارستان زیر بودین بشنجی و سمندره سنجاغنه بانات
اراضیسنك علاوه سیله طمشوار التنجی و خرواتلغك
الحاقیله بوسنه دخی یدنجی ایالت و بعد بعد دیار بکر
و ارضروم و شام و طرابلس و حلب و ذوالقدریه
و رقه و مصر و بغداد و موصل و طرابلس غرب و تونس
و جزایر غرب و دها صوکره یمن و حبش و قبرس
و بصره و لحسا و شهرزور کبی نیچه ایالتلر
تشکیل اولنوب اول زمان کافهٔ ممالك عثمانیه
مکهٔ مکرمه شرافتی و جزیرهٔ قریم و قزاق و چرکس
و قبارطای و بوجاق و نغای مملکتلرندن عبارت
اولان تاتار خانلغی و اردل و افلاق و بغدان ایله آسیاده

کرجستان و عمان و افریقاده فاس حکومتلری
استثنا قلندیغی حالده اوتوز ایکی ایالته منقسم اولدی
حاوی اولدقلری اسکی حکومت و ولایتلر و تابعلری
اولان سنجاقلر جدول آتیده مواقع ترتیبیله کورلور

ایالات	اسکی حکومتلر	الویه
روم ایلی	تاتارلکدن	کفه ازاق قیلبرون افکرمان کلی
	بلغارستاندن	سلستره نیکبولی ودین صوفیه
	رومانیادن	قرق کلیسا ویزه چرمن
	ماکدونیادن	مناستر یورکان باکسریه کوستندیل اسکوب ترحاله سلانیك
	صربدن	سمندره الاجه حصارو ولچترین پرشتنه
	ارناودلتدن	پرزرین دوقه کین اشقودره اوخری ایلبصان اولونیه دلونیه یانیه
افلاق بغدان	داچیادن	برکوکی ابرائیل اسماعیل
طمشوار	بانات	طمشوار اطۀ کبیر بچکرك پانچوه چنات لیبوه صولنق
	اردلدن	یانوه کیوله واراد موداوه

بودين مجارساندن بودين نام ديكر پچقه سكدين
خطوان نوغراد استرغون يانق
وسپرم استونى بلغراد پچوى
سفارون مهاج سيلقوس فيلك
سكتوار سيمونطورنيا قوپان
اسقلاونيا وارادين اسك پوزاغه

بوسنه بوسنه قرالغي ازورنيق بنالوقه سراى
خرواتلقدن كليس كرقه نام ديكر لقه زاخسته
نام ديكر جرنيك
هرسك هرسك حكومتي هرسك قره طاغ

جزاير بحر روماندن كاليبولى لمنى مع قواله ايونوروس
سفيد ونديك ممالكندن موره اغريبوس اياماوره بنفشه
قارلى ايلى اينه بختى مسستره ناقشه مع
توابع اندره سافز مدللو مع توابع
ردوس قواليرلري ردوس مع دكرمنلك استانكوى
حكومتي مع توابع صيغاجق مع صغله
قياصره دولتندن بيغا قوجه ايلى

اناطولى سنوب حكومتي قسطمونى بولى كنغرى انقره

	سلجوقيه وقياصره ممالكندن	سلطان اوکی خداوند کار
	کرمیان حکومتی	قره حصار صاحب کوتاهیه
	سائر ترکمان بکلکری	صاروخان قره سی ایدین حمید منتشا تکه
قرمان	قرمان اوغلی حکومتی	بکشهری اقشهر قونیه نیکده اقسرای قیرشهر
قبرس	وندیکدن	لفکشه ماغوسه بافی لیمسون خرصوفی کرینه
مرعش	قرماندن	علائیه سلنکه یا ایچ ایل
	رمضان اوغلندن	طرسوس سیس
	ذوالقدریه ملکندن	مرعش قارص ذوالقدریه قیصریه عینتاب ملاطیه
روم	برهان الدین حکومتی	اماسیه چوروم جانیك سیواس
	اق قویونلودن	قره حصار شرقی عربکیر دیوریکی
	ذوالقدریه دن	بوزاوق
ارضروم	قومنینوس حکومتی	طربزون کونیه مع باطوم
	اق قویونلو ممالکندن	ارضروم کیغی پاسین اسپر خنس مجنکرد ملازکرد تکمان قوزیجان
	کرجستاندن	طورطوم اجاره اخسقه
چلدر	کرجستاندن	چلدر اوانه شوشاد مرخوی

اردهان اردنوج اولتی بوستان
جرجر جه‌جرك كوله طاوسكر
معه‌تكرك خرتوس كونانس پوسخو
تفلیس كرجستان قاختی تفلیس قارتلنی گنجه
غوری دوشت تلاو صغناق
قزاق شمشادل صومخیط چاربلكان
در بند داغستان قزلر قوق موزدق
شروان اوست ججن تمرخان شوره
تارخو اوار غازی‌قوق قبه
اق‌قوشه كوبچی دربند اختی
مسكینجه باكو شماخی شكی
قره‌باغ طالش
روان ارمنستان روان قرص زاروشاد گچوان
شوره‌كیل مامروان نخجوان
زكم بنك قاغزمان
تبریز آذربایجان تبریز خوی سلماس بایزید ماكو
سكمان‌اباد اوه‌جق
وان ارمنستان مرند بردع وان پاركری ارجیش
عادلجواز بدلیس وملحقاتی
موش بنی‌قطور حكاری كیسان
خیزان شیروان اسپایرد خوشاب

مكس اغاكس كاركار ذريق		
شهرزور كركوك اربيل الان	جبال كردستان	شهرزور
كوى سنجاق قره جولان شهربازار		
سروچك دولجوران وسائر		
بغداد بدره زنك اباد عنه كربلا	سواد عراق	بغداد
نجف حله عربان سيجوان حرير		
ارجه قزل رباط التون كپرى واسط		
جوازر درنه درتنك قلعهٔ زنجيرى		
قصر شيرين روماحيه سماوات		
كرند قزانيه		
حفار كويت ورهله زفير	عراق	بصره
قطيف سويق		لحسا
عماديه زاخو زيبارى داوديه	جزيره	موصل
قره طاغ اسكى موصل تكريت		
باجوانلو		
امد خربوت سيورك ارغنى	كردستان	دياربكر
اقچه قلعه خرزو چشكزك		
حصن كيف سعرد مفارقين		
ماردين سنجار نصيبين ملازكرد		
ترجيل جزيرهٔ عمريه اتق چباقجور		
چرميك صغمان پرتك قواب		

مهرانی اکیل پالو کیغی خزو ابکور
کورکیل اغاکس مسان کوردیلان

رقه جزیره رقه اورفه بیره‌جك دیررحبه
خابور جاسه بنی ربیعه سروج

حلب برالشامدن حلب معرة النعمان منبج اعزاز
کلیس اوزار نام‌دیکر عزیز بالیس
حصن الاکراد

طرابلس برالشامدن طرابلس حمص حما جبلیه سلمیه
شام بیروت صیدا

شام برالشامدن دمشق بلقاع عجلون لجون مع جبل
کرك مع شوبك تدمر صفد عکا
نابلس قدس غزه مع عسقلان

حبش حجاز بلد الحرام جده حرم نبوی نجد
نوبه سواکن . جزیرهٔ مصوع دنقله

یمن مطهریه ممالکی صنعا تعز صهیله کوکبان
طویله مارب ظفار شحر زبید
عدن مخا عریش

افریقا قطعه سنده اولان ممالک عثمانیه دخی مصر
و طرابلس غرب وتونس و جزایر غرب ملحقاتلریله
برابر درت ایالت اوتوز سنجاق اتخاذ اولنه‌رق مجموعی
اوچیوز اللی سنجاق اولمشدر دولت عثمانیه‌نك

قوت و اجلالی عهد سلیمان خانیده کمالنی بولدقده امور
شرعیه و مالیه و عسکریه قانونلری اکمال و تدوین
اولنوب اول پادشاه معالی اکتناه وضع قانون ایله
جهانده نامنی ابقا و شاننی اعلا ایلدی دیوان دولت
یدی وزیر و ایکی قاضیعسکر و بر مفتی الانام وروم ایلی
و مجار و اناطولی و افریقا ایله شام مصالح مالیه سیچون
درت دفتردار و برنشانجی و بر رئیس الکتابدن
عبارت اولوب هر ایالتك والیسی اولان بر میرمیراندن
بشقه عساکر منتظمه ایله بحریه سرکرده لکنه ایکی
میرمیرانلق دها احداث قلندی
یکیچری وعزبان و جبه جی و طوپجی و طوب عربه جی
و مهترخانه اوجاقلریله سپاهی و سلحدار و علوجیان یمین
ویسار وغربای یمین ویسار بلوکلری کیت کیت یتمش
بیك بابا ویکرمی بیك اتلویه واروب باشی بوزوقلردن
بشقه تیمارلو و سرحد قولی و مسلمان و وینقلر
و جانبازان کبی ایالات عسکری اوروپاده قرق بیك
وآسیاده طقسان بیك و افریقاده یکرمی بیك
نفره واردی بصره کورفزی و بحر قلزم و مغرب ساحلی
کمیلری صایلمیه رق دونغای همایون باشتردہ و قادرغه
و ماونه اسمیله درتیوزدن زیاده طائفه سی اولان ایکیوز
قرق قلیوندن و قلیته و فرقته نامیله اللی قدر چکدره

واللی پاره بریقدن مرتب اولەرق جمعا اوچیوز قرق
پاره سفینەدن عبارت و واردات خزینه طقوز ملیون
و حاصلات مالکانه بش ملیون التون اولوب شمدیکی
حسابله تخمینا بر ملیون درت یوزبیك کیسەیی متجاوز
و اول وقتده بتون اوروپانك حاصلاته مقابل ایدی
بوندن بشقه مال عشرکه سپاه حقی عد اولنمش
ایدی بو کونکی حسابله اول اوجوزلقده دورتیوز
التمش بیك کیسه‌یه بالغ اولوردی
دولت عثمانیەنك شان وعظمتك آرتمسی اقسام معارف
و فنونك بر قاتدها میدانه اورمسنه و خلقك شوق
ورغبتنه بادی اولەرق سلطان سلیمانك سایهٔ احسانندە
یتشوب چیقان کاملین ادبا خلفلرینك دخی ایام سلطنتنه
فر و شوکت ویرمشدر ازجمله علمای متبحریندن زنبللو
علی افندی شهرتیله معروف اولان مولاناجمالی وکمال
پاشا زاده و ابوالسعود افندی علم فتوایی معمور
و احیا ایدوب بونلره کانجه قدر مفتیلك مناصب
رسمیەدن اولمیوب صدر طریق علمیەدە قاضیعسکرلر
بولنمشیکن محضا فضائل ذاتیەلرینه حرمة مسند
والای مشیخت اسلامیه صکرەدن تأسیس قیلندی
ابراهیم چلبی و طاشکبریاو زاده و برکوی مرحوم
علوم شرعیه تدقیقاتنه حصر افکار اقتدار

ایدوب اثر معتبرلری طمعیه دستورالعمل اولدی ارباب امور ملکیه دن صدر اعظم صوقوللو محمد پاشا و نشانجی جلال زاده و رمضان زاده و منشآت همایون مرتبی رئیس فریدون بك اقرانلرینك باعث افتخاری اولوب مورخیندن فردی و فوری و سلانیکی و ادریس زاده ابو الفضل و سنان چاوش فتوحات عظیمهٔ آل عثمانك تحریریله فیض و اعتبار بولدیلر بویله آسایش و سعادت کونلرنده خلقك شوق و اشتهاسی ایله شهرت بولان شعرا حسابه کلیوب اسامی و آثاری مضبوط اولان اوچیوز شاعر ماهردن باقی و خیالی و فضولی و سروری و لامعی و فغانی و شاه وکدا منظومه سنك مؤلفی یحیی و تذکرهٔ شعرا مصنفلری لطیفی و عطایی و تکملة الشقایق صاحبی نوعی زاده وغزالی دلی برادر و خصوصا قنالو زاده خاندانی آفاق واعصاره اون صالدیلر

فنون بحریه ده دخی عثمانلو ایلروليوب دونغای همایون امراسندن کاتب رومی لقبیله مشتهر اولان شاعر مقبول سیدی رئیس هند و افغان و ماوراء ساحهلرینی طولاشوب کزوب مرآت کائنات و محیط و مرآت ممالك اسمنده فنون ریاضیه و رحله و سیاحت اوزرینه تصنیف ایلدیکی کتابلری و پیری رئیسك

سیرسفاین وجغرافیا دنلرندن تألیف بیعدیل بحریه‌ی وبر طرفندن کمال رئیس و طورغود پاشا و خیرالدین پاشا و مراد رئیس وسلیمان رئیس وصالح پاشا و پیاله پاشا و قلیچ علی پاشا نام دلاورلرک آثار جهد و شجاعتلری کمچیلك قدرینی عالمه بیلدردی صنایع و معرفت دخی سائر شیلره نسبتله ایلرولیوب طوپجیلق و مهندسلك فنلری وآلات رصد و هیئت اعمالی وصویوللرینك و نیجه طاغلق یرلرده قالدرملرك تصمیم و کشف و اجراسی مهندسلرك اظهار هنرینه بادی اولدی و معرفت صاحبلرینك شهرتی جهانه شایع اولوب مثلا فاتح هند بابر شاهك اردولرنده مهندس وطوپجی استادلرینی بتون عثمانلودن جلب اولور وملتك شایعهٔ قدرتی چینه قدر بایلوردی ابوالغازی بهادر خان تاریخنده و بابرك وقایعنده مشروحدر هر فتح اولنان بلاد و امصارده بناقلنان بحساب جامع و مدرسه و مکتب و عمارت و بیمارخانه و تابخانه و کوپری وچشمه و حمام و صوکرلری و بندلر عقل بشره حیرت ویروب شرف انسانیتی و منافع تمدنی اوروپا ظلمتی ایچنده ظاهر و زاهر ایلدی فن معماری استادلرندن مشهور موسی اوسته وسنان خلیفه ازنیقده و بروسه ده و استانبولده وادرنه ده چینیلو و سلیمانیه و سلیمیه کبی بینظیر سلاطین

جوامعی و چكمجه كوپرولری بنی انشا ایتدیلر انلرك شاكردلری هندستانه جلب اولنوب دهلی ودولت آباد و اكره كبی بلاد عظیمه ده یاپدقلری اوسته لقلو بنالر الآن عالمه حیرت ویرمكده در

فصل رابع

دولت عثمانيه نك اون برنجى عصرده ظهوره كلان وقايعى بيانده در

سلطان	ابن	ولادت	جلوس	وفات	سلطنت	سن	(مطالعات)
١٣ محمد ثالث	مراد	٩٧٤	١٠٠٣	١٠١٢	٩	٣٨	
١٤ احمد خان اول	محمد خان	٩٩٨	١٠١٢	١٠٢٦	١٤	٢٨	اون دردنجی پادشاه اولوب ١٤ یاشنده جلوس و ١٤ سنه سلطنت ایتمشدر
١٥ مصطفی اول	محمد	١٠٠٠	١٠٢٦	١٠٢٧	٠٠	٠٠	اوچ ای درت کونده خلع اولنمشدر
١٦ عثمان خان ثانی	احمد	١٠١٣	١٠٢٧	١٠٣١	٤	١٨	خلع و اوچنجی کونی شهید اولمشدر
مصطفی خان اول	دفعهٔ ثانیه	١٠٣١	١٠٣٢	١	٠٠	٠٠	تکرار خلع اولنوب اون التی سنه صکره قرق سکز یاشنده وفات ایلمشدر
١٧ مرادخان رابع	احمد	١٠٢٠	١٠٣٢	١٠٤٩	١٧	٢٩	
١٨ ابراهیم خان	احمد	١٠٢٤	١٠٤٩	١٠٥٨	٩	٣٤	خلع واون کون صکره اعدام قلنمشدر
١٩ محمد خان رابع	ابراهیم	١٠٥١	١٠٥٨	١٠٩٩	٤١	٠	خلع و٤ سنه صکره ٣[illegible] یاشنده وفات ایتمشدر
٢٠ سلیمان خان	ابراهیم	١٠٥٢	١٠٩٩	١١٠٢	٣	٥٠	(فصل رابع ٩٩ ییلاق وقعه‌یی حاویدر)

اون یدنجی قسم

(عهد سلطان محمد خان ثالث)

سلطان محمد مغنیسادن ورودی کیجه‌سی اختلال وسوسه‌سنه بناء خیلی نفوس تلف و وکلایی تبدیل ایدوب شهزاده‌لرك بوندن صکره والیلکله طشره کوندرلمسی عادتنی قالدردی

افلاقده عصیان ایتمیوب میخال ویوده قریم خانی طمشواردن عودتنده شبخون ایدرك لشکر تاتارك ممالکی نصیب اشقیا اولمش و افلاقلو طونه و قره دکز یالیلرینی و روسجق قلعه‌سنی آتشه یاقوب ویران واهالیسنی تارمار ایتمش اولمغله بغی و عصیانلرینه جزا ضمننده اردو اول سمته شتاب ایلیوب سنان پاشا مؤخرا صدارته کلان فرهاد پاشانك مکر و حیله ایله منصبنی بنه ضبط و روسجقده کوپری بناسیله طونه یی کچدکده ترغوبچ و بکرش قلعه‌لرینی تسخیر ایتدی (۱۰۰٤) انجق میخال ویوده انی بر تاقلغه چکوب بوزدی و قلاع مذکوره‌یی بنه استرداد ایتمکله سنان پاشا عجله کوپری کچدیکنه دونه‌رك انده دشمن صدماتیله پریشان اولدی و بتون آلات و اثقال ایله یرکوکی قلعه‌سی پنجهٔ غصبنه دوشدی

اول پیروز پرك حرصندن و سوء تدبیرندن عامه اشتكا
ایتمسی عزلنی موجب اولمش ایسه ده بودین و بوسنه
ایالاتنده بعض پلانقه‌لر ضایع اولوب عسكر دشمنه
هر تصادفنده مغلوب اولمسی افكار ناسی دها زیاده
خلجانه ویروب سنان پاشا بشنجی دفعه
اوله‌رق ینه صدارته كلدی و خنكار خواجه‌سی
سعدالدین افندینك ابرام و نیازی اعانه‌سیله سلطان
محمدی قالدروب اردو ایله كوزمك اوزره ایكن
وفات ایتدی كرجستان و یمن بركتی اوله‌رق اوچ
ملیون التون قدر مالی چیقدی
اردوی همایون اكری قلعهٔ جسیمینی فتح (١٠٠٥
و ایكی منزل ایلرووده دشمن طابورلرینه تصادف
ایتدی اوچیوز بیك قدر جانه صوصامش جنك
آورانده كوكس كوكسه چارپوب نعره‌لری كوكلره
چیقه‌رق اوچ كون قتالدن صكره حكم قضا عثمانلویه
مغایر كورنمش وخیمه كاه و خزینه یغما اولمغه
باشلمش ایكن جغاله زاده سنان پاشانك بر بوصودن
صولتیله بر ساعتده ینه دشمنه هزیمت كورندی
و اللی بیك قدری طعمهٔ شمشیر اولدی بو نصرت
و كاردانی اوزرینه پاشای مشارالیهه مقام صدارت
ویرلدكده برآی ظرفنده فراریلردن اون بیك مقداری

تیمار رفع و تاتار خانی عزل ایتمسیله بولسزلغه الشان خلقه اغر کلدی اورته‌لغی ولوله الوب کندیسی دخی شام والیلکی نامیله دفع اولندی

اردوی همایون کمال احتشام و رونق ایله استانبوله کیروب ایران وبخارا وفاس و وندیك ایلچیلری تبریکلر و مشاهیر شعرا نیچه قصاید و مدایح تقدیم ایتدیلر (۱۰۰۶) شریف مکه نك سعییله کعبه اورتولری دخی درسعادته ورود ایدوب خلقك شوقی حددن آشدی فقط خواجه افندی و جغاله زاده ایله بکی وزیرك وغازی کرایك و قرنای شهنشاهینك طرفدارلری مخاصمه یی ارتد رمغله اناطولیده سپاهی فراریلری میدان بوله‌رق باشدن چیقوب و قریم مملکتی قانه بویانوب المانیا اردولری تاتا و پاپا و یانق حصارلرینی تخریبله سنورلری اضافه ایتمکده ایکن (۱۰۰۷) افلاق عصاتی دخی خدعه ایله نیکبولی قلعه سنه کیروب ییقدی

هله دیاربکر والیسی مرادپاشا دشمن طابورلرینی قیروب ۱۰۰۸ ایرته‌سی سنه قانجه قلعه سنی و سنجاغنی دخی تسخیر (۱۰۰۹) و یازیجی اوغلی نامنده برجلالی مذکور سپاهی فراریلرینه وحید ودلره اولك* ایاق اولوب قرمان و مرعش سمتلرینی شرىله کاملا ضبط

ایدرك برقاچ ایالتك عسکرینی پیدرپی محو و بوزاوق وقیصریه و کوتاهیه و سیواس سنجاقلرینی زیر و زبر ایتمسیله (۱۰۱۰) اکابر اایاق اول بتشمك ایچون همان اردل و مجار ایالاتنی تسکینه استعجال ایلدی جغاله زاده قپودانلغه تعیین اولنوب استانکوی وموره صولرندن مالطه و جنویز قورصانلرینی قوغارکن سبب اولدیغی فساد یانغین آتشی کبی هرطرفی صاروب (۱۰۱۱) صدر اعظم حسین پاشانك هرخدمتی و منصبی اقچه و رشوت ایله توجیه ایتمسندن دلگیر اولان عساکر اوجاقلری استانبولده زوربالق بلیه سیله بری برلرینه کیردیلر و خلقك ازغنلغی کیتدکچه ارتوب حتی سرای همایونده بیله فتنه امارتی طویلدی (۱۰۱۲)

شاه عباس بونی فرصت صایوب اوزبك حدودینی همان بر بولنه قویه‌رق جلالی فراریلرینی و المانیانی اتفاقنه دعوت و بر بهانه ایله تبریزه اتلوب اندن روانه مسارعت ایتدیکندن اول سمته عجله اردو یوللاندقده سلطان محمد دخی برقاچ کون مزاجسزلقله ارتحال ایلدی بو اثناده جلالیلرك بعض باشلری عفو و مکافاة وعدیله انقیاده جلب اولنمش ایسه ده ینه آتش فساد اناطولیده کوندن کونه مشتد اولدی

اون سکزنجی قسم

(عهد سلطان احمد خان اول)

سلطان احمدخان جلوسی عقیبنده دائرهٔ همایونی تجدید واولندن سرایده بولنان مفسدلری تماما اسکی سرایه تبعید ایدوب تقلیدسیف الاینده‌ن صکره رسم ختان سنتی دخی اجرا ایتدردی صدراعظمی مجارستانه جغاله‌زاده‌یی شرقه سردار نصب ایلیوب (۱۰۱۳) ایران اشکری قارص و اخسقه حوالیسنی تخریب و یغما ووروانله شروانی استیلا ایتمش ایسه‌ده وان و ماکو قلعه‌لری محاصره لرندن مأیوسا دوندی اوروپا دولتلریله معاهده‌لر تجدید اولنوب مصرده عسکر اوجاقلرینك زوربالغی و برده وزراوعلما اراسنه کیرن نفسانیت تأثیرسی نتیجه آدمك قاتیله اطفا اولندقده (۱۰۱٤) مجارستان مصالحنك صورت بولمسنه باقلوب حدود پلنقه‌لری المانیادن استرداد و مجار بکلرندن بوجقای نام سرکرده اردل ویوده‌سی وانکروس قرالی نصب اولندی بو هنکامده طرفیندن برقاچ کره مصالحه لقردیسی چیقمش ایسه‌ده مأمورو مرخصلر مکالمه‌ده اوزلشه میه‌رق وقت کچمکده ایکن اناطولی پاشالری جلالی بلیه‌سیله

مشغول اولوب حدوده یك یاقله مدینه‌سندن ظفر
وغلبه کوندن کونه ایرانلو جانبنده یوز کوستردی
قالدیکه حلب وشام والیلری و درزیلرك بکی دخی
عصیانه حاضر اولوب جلالیلر اناطولی والیسی نصوح
پاشایی بولیوادنده بتون بتون مضمحل ایتدکلرنده
سلطان احمد بالذات بروسه‌یه کیدوب وزرانك اغواسیله
صدر اعظمی مجارستانده اون ایکی سنه در ظهوره
کلان سعی و همتك استحصال منافعی ضمننده معاهده
قرارلشدرمسنه میدان ویرمکسزین سپاهی عصاتنه
جبرا مأمور ایلمسی باعث ملالت وهلاکی اولدی
پادشاهك استانبوله عودتنده اوجاق عسکرلری
زوربا قالقوب آلای کوشکی التنه بریکمکله
سلطان احمد آل اثوابلر کیوب عساکر رؤسا
وضابطانه غایت شدت وغضب ایله کورنه‌رك
اصل قباحت صاحبلرینی بولدروب اعدام ایتدرمسیله
اورته‌لق براز سکونت بولدی (١٠١٥)
مجارستان سرداری مراد پاشا بذل سعی بلیغ ایله هله
المانیالویه برایش کوردرمیوب نهایت نیجه مخابره و
مکاتبه‌دن صکره ویرکوطابندن وازکلمسی وطرفیندن
کمال مساوات وموالات اوزره معامله اولنمسی کبی
بعض مقاولاتله سیتواطوروق قصبه‌سنده

یکرمی سنه مدت ایچون متارکه نامه امضا ایلدی مشغله نك
قالقمسی عقبنده مشار الیهه صدارت توجیه
اولنوب جلالیلر همان بتون اناطولی یی ضبط
ایدرك قلندر اوغلی وقره سعید وقنلو و موصللو
چاوش قرمان و سیواس و حلب و اورفه طرفلرینی
و جانپولاد کردستانی و فخرالدین معن اوغلی جبل لبنانی
بغتمش اولملریله قوت واقدامنی بسبتون بو مسئله یه
ویره رك درحال انقره و قونیه یه صولت ایدوب
(۱۰۱٦) اوتوز بیکدن زیاده جلالی یی اکثریسنی
قویلره کومدرمکله تدمیر ایلدی اندن کلیس و شام
طرفلرینه اینوب جانپولادی و فخرالدینی دخی
بریه یه قاچردی برالشام رفاه بولمغله دونشده ادنه
و سلفکه خائنلرینی بوجاق بوجاق قوغوب بروسه
و کوتاهیه اطرافنی اوران قلندر اوغلنی و قره
سعیدی کوکسون یلاغنده واصل جزا ایلدی
(۱۰۱۷) آدملری دخی حسن تدبیرایله بغدادی
تمیزلیوب کندیسی طقسان یاشنده بر مریض آدم
ایکن کیجه کوندز حیوان اوستنده عصاتی بایبورده
وارنجه سوروب انده برقاندها قیروب بوصورتله
یوز بیکدن زیاده مشرکین یاقهر و هلاك یاخود
ایران طوپراغنه بکچمکه مجبور اولدیلر

پاشای صاحب تدبیر الای و شنلك ایله استانبوله عودتنده اوروپانك هر طرفندن و کرجستان و ماوراء النهر مملکتلرندن کلان ایلچیلری حسن قبول برله دولتك اوروپاجه مصالحنی تأمین ایدوب بعض یرلرده ویرکولری تخفیف و تعدیاتی منع ایدەرك راحت ممالکی استکمال ایلدیکنده اسکدارده اردو قوروب (١٠١٨) اشقیا بقیەسنی بترمکه شروع ایتدی رقیبلرینك فسادیله بر ایاق اول ایران حدودینه قالقمسنه مکرر فرمان صدور ایتمش ایسەده طیانوب مواظبت ایتمسیله ایچ ایل متصرفی موصللو چاوش و صاروخان متصرفی یوسف پاشایی ودهاسائر فتنه اربابنی برر برر کسوب نظام و اسایس مملکتی طوردیغی یردن تجدید و احیا ایلدی (١٠١٩) مالطه و طوسقانه قورصانلری قبرس واستانکوی و ارناودلق یالیلرینی اینجیتمکله اطرافه دونغا کوندروب دشمنك چوق سفنی یانوب طوتلەرق بو جهتله دخی امنیت کلدکده مراد پاشا مرحمتله واروب تبریزی الدی (١٠٢٠)

دیاربکر والیسی نصوح پاشا استانبولده ال بواوب قرق بیك التون تقدیم و اردویی بدنندن بسلمکه تعهد ایدەرك صدارتی اولا مقدما کزدکی طویلغله

صدر صلابتدار مرقومی احضار و همتنه اشری
تحسینله وعدلرینك اجراسنه اجبار ایدوب عسکردن
مضایقه یی قالدرنجه شاه عباس عراقه صاوشوب
بو دفعه طرفین النده بولنان بلاد حالیله قالمق
و مقابلنده ایراندن تضمینات و یرلمك تکلیفیله بر قاچ
کره سفرا کلمسیله مراد پاشا انلری درسعادته
حواله ایدوب کندیسی بکیدن جنکه باشلامق اوزره
ایکن فجاة مرحوم و نعشی تعظیم ایله استانبوله
نقل قیلندی بعده نصوح پاشانك سردارلغنده
حرکات حربیه بر زمان دها سورمش ایسه ده شاه
عباس سنوی ایکیوز یوك ایپك تقدیمی قولیله مصالحه
و معاهده یه قرار و یرلدی (١٠٢١) اول سنه
هولانده یعنی فلمنك حکومتیله دخی بکیدن مقاوله تجارت
امضا قیلندی

اوستریا و له حکومتلرینك مفسدتیله اردل و بغدان
ایالتنده اختلال پیدا اولمش ایسه ده انلر شدیدا تهدید
و اموز مملکتنه مداخله دن منع و یکیدن ویوده لر نصب
اولنوب (١٠٢٢) ایتالیا دونمالری موره واستانکوی
ومنتشا وایچ ایل یقالرنده اصلا راحت براقدقلرندن
جزاسنده مالطه اطه سی تخریب اولندی و قره دکز
ساحلنی وسینوبی یغما ایدن قزاق قایقلریده تن

صويي اغزنده احيا قيلندي اشبو وقوعاتده فناانك
بصيرتله اوكي النماسي وحسن تدبيره موفق اولماسي
نصوح پاشانك قتلنه بادي اولوب او انصاف
وقانون بيلور آدم اولمامغله از وقتده جمع ايتمش
اولديغي خزائن مصادره اولندي (١٠٢٣)
ايرانه كوندرلمش اولان ايلچولو چاوش مقاوله اولنان
ويركودن برشي كترمامكله اردو شرقه طوغري
سوق اولنوب (١٠٢٤) باشده بولنانلرك اتفاقسزلغيله
اغرجه حركت اولنه‌رق هله ايرته‌سي سنه نخجوان
الندي وان واليسي دخي شاهك اردولريني درت
كره پريشان ايدوب نهاوند قلعه‌سي شدتله تضييق
اولندي بو ارالق قپودان خليل پاشا صدارته كچوب
(١٠٢٥) درحال بغداده اردو تسيير يله طاغيلري
وحدود اوزرنده اولان قزاقلري تعقيب ايتدروب
طورله صوينه واردقده له عسكري صلحه طالب
واول حوالينك شورشي مندفع اولدي (١٠٢٦)
فرنك قتولكي رهبانندن ژزويت طريقي پاپاسلري
نفوذ اهليله اوروپاده مصالح دوله مداخله
ايتدكلرندن هريردن دفع وطرد اولنه‌رق برطاقمي
غلطه‌ده صيغنوب يرلشمش ايسه‌ده روم رعاياسني
افساده چالشملري پطريقلرك شكايتني مؤدي اولوب

الملوك تبعيدينه قرار ويرلمكله فرانسه ایلچیلریله براز
بوزشقلق تكون ایتدی تجدید معاهده‌یه كلان المانیا
ایلچیسی طبل و سرنا چالدره‌رق و بایراق اچه‌رق
استانبوله پك طنطنه و دبدبه ایله كیرمكین عامه‌نك
كوجنه كلوب خیلی قیل و قال پیدا اولدی شرق
اردوسیده آذربایجانی تخطی ایله اردبیله واردقده
شاه عباس ینه صلح التماسنه یكیدن آدملر اوچردی
وهم شرق طرفنده توسیع ممالك هم غرب جهتنده
كسب نفوذ ایچون یكی خدعه‌لر قوردی
سنه اواخرنده جامع كبیر احمدیه‌نك اتمامیچون الایلر
و ضیافتلر وقوعندنصكره جه سلطان احمد حمای
محرقه ایله بر قاچ كونده مرحوم اولدی سلطنت
عثمانیه‌ده ابتداكی دفعه اوله‌رق تخت دولته پادشاه
مرحومك وصیت و تدبیری اوزره برادری سلطان
مصطفی چیقوب روضة الابرار تاریخنك نقلی وجهله
سلطان مصطفی‌یی امتداد ایام حبس و خلوت
هر یوزدن مریض و علیل و انزوا و عزلته مألوف
ایدوب كندیسنك مهام مشاغل سلطنته قطعا
تحملی و اقتداری اولمدیغله دارالسعاده اغاسی بتون
خزینه‌یی اولشدرمكله هر طرفده قفادار بولوب
علما و عساكرك اتفاقیله جلوسدن اوچ آی كچر كچمز

خلعت سلطنت سلطان احمدك بيوك شهزادەسی سلطان عثمانه كيدرلدی (١٠٢٧)

سلطان مصطفی خلعندن صكره سرايه قپادلوب جلب قلوب عامه ايچون خلقه چوق احسانلر صاچلدی و سرای طرفنه هوادار قزانلمق ايچون خذله يه چوقجه يوز و يرلدی

اون طقوزنجی قسم

(عهد سلطان عثمان خان ثانی)

اختلال داخلی دول اجنبیه ایله صلحك لزومنی کوستروب
هر طرفلره ایلچیلر ارسالیله تأکید موالات اولندی
و بوهمیا یعنی چه ایالتی المانیا ایمپراطورینه عصیان
و دولت عثمانیه‌یه تبعیتی عرض و تکلیف ایتمش
ایسه ده بو کره حقلرنده فقط توسط طریقیله برمظاهرته
قرار ویرلدی
آذربایجانه کوندریلان اردو شاه عباسی اردبیلده
صیقشدروب مصالحه طلبنه دوشردکده همان عقد
معاهده صورتنه باقلدی انجق افلاق و بغدان
ویوده‌لرینك ظلم و تعدی ایله متهما عزلیله طرفدارلرینك
مملکتینده ایاقلنملری له بکلرینك دخی مداخله‌سنی
دعوت ایتدکده (١٠٢٨) بو وجهله نقض عهد
ایتملرینه جزا اوله‌رق طورله صوینه بر جسیم اردو
و قریمدن تاتار لشکری سوق اولنوب یاش شهری
اوکنده عظیم محاربه ایله لهلولر برقاچ کون تعقیب
اولنه‌رق همان بسبتون قلیجدن کچرلدی آق دکز
طرفنده دخی پیدا اولان قورصانلری دونتما غرق
و امحا ایلدی

کچن سنه‌لرك قارشقلغی خزینه‌نك صیقندیسنه بادی اولوب له سفری دخی تصمیم اولنمقده ایدوکندن صدر اعظم کوزلجه احمد پاشا سلطان عثمانی وکلا و اغنیانك مالنی مصادره و سفرای اجنبیه‌یی اخافه و تهدید ایله هدیه تقدیمنه اجبار ایتمکه تشویق ایلیوب (١٠٢٩) بو قیش صوغوق پك شدید اوله‌رق خلیج قسطنطینیه طوکوب اسکداره یول اولمسیله قحط ظهور ایتدکندن خلق آراسنده فساد اویانمغه باشلادی لهلولر بغدانده تحریك نفاقدن کیرو قالمامغله انکلتره دولتنك صلحه توسطی دیکلنمیه‌رك سلطان عثمان اردوی سفره چیقروب ایساقچیدن کوپری اتله‌رق طونه نهری کچلدی قره دکزه اینن قزاق قایقلری طوتلوب تاتار و بغدان لشکری له ممالکنی غارته صالدرلدی اردو بغدانی کچوب لهستان حدودینه یاقلشدقده سفر وموسم تمبدن و زحتی مقابلنده بر عنایت کورمامسندن شکایته عسکراغر طورانه‌رق هله عطیهٔ کلیه فداسیله خوتین قلعه‌سی پیشکاهنه وارلوب دشمن طابورلرینه راست کلندی (١٠٣٠) له سرعسکری خیمه‌کاهنده تحصن ایتمکله اوزرینه هرنقدر هجوم اولنوب طرفیندن اللی بیکی متجاوز آدم تلف اولدیسه‌ده پاشالرك و مأمورلرك منافسه‌سی

ملابسه سیله پك بر فائده کوریله میوب اعدانك مصالحه
التماسی قبول اولندی

سلطان عثمان استانبوله عودتنده یکیچریلرك سفر
اثناسنده ایتدکلری ادبسزلکندن طولایی ایلشك
پیداایدرك چونکه فلمنك تجارینك اون بش سنه مقدم
امریقادن کتوروب خلقی آلشدردقلری توتون اوتی
بر ازلق دور سابقده یساغ اولنمش اولدیغندن التك
و میخانه‌لرك منعنی التزام برله صیق صیق تبدیله
چیقوب کیجه راست کلدیکی یکیچری‌یی بهانه ایله
بیتردی و بعض یکی عادتلری مراق ایدوب مثلا
اعاظم رجال دولتدر بعض ذواتك زورایله قزلرینی
نکاح ایلیه‌رك کیزلو دشمن قزاندیغندن بشقه ندما
و مصاحبلرك سوزلرینه اویوب حج شریفه کیتمك
اسلوبیله برالشام و مصر طپراغنه کچه‌رك اوراده
اهالی عربدن صادق و مطیع عسکر پیدا و انلرایله
دونوب اوجاق زوربالرینی اعدام و کلیا الغا ایلمك
ارزوسنده بولندیغی خلق اراسنده مؤکدا شایع اولدی
۱۰۳۱) اورتالق عار و قورقو وکین و وقار دردلریله
حلجانه اوغرایوب هر کوشه‌ده برفیصلدی چیقدی
بونی متعاقبا سلطان عثمان اسکدارده منزوی اولان
شیخ محمود هدایی‌نك و دها سائر طبیعت زمانه‌دن

بعضبر غرضكارلرك نصيحتيله سفرجازه قرار ويروب حضرت ايوب انصارى تربهٔ شريفه سنده قربانلر كسدره‌رك اناطولى‌يه كچه‌جكى ظاهر اوليجق بوره بغتة پاتلايوب بر قيامت ولوله‌سى قوپدى يكيچرى و سپاهى شهرى الت اوست ايدوب وزرانك واصحاب نفوذك قوناقلرينى باصدقدن صكره آت ميداننده برآشوب سراى همايونه بر دفتردار ارساليله صدراعظم و خنكار خواجه‌سى وقزلر اغاسى كبى بعض سوز صاحبلرينك باشلرينى استديلر مساعده اولنمديغنى اكلامغله باب همايوندن و باب سعادتدن تا ايچرو صوقيلوب يايغره ايدركن كيمك ايدبكى معلوم اوليه‌رق بر سس چيقوب سلطان مصطفايى استرز ديمسيله درحال كنديسنى بيلمز بوز بيك آزغين سلطان مصطفى ديوچاغرشه‌رق طاملردن سرعتله آشوب مشاراليهى تخت اوطه‌سنه سورديلر

ايش ايشدن كچدكده مستشارلرينك حماقتنه ايروب سلطان عثمان چاره ارامغه و بعض يبو كارك جلبنه چالشمش ايسه‌ده فتنه‌نك اوچنجى كونى سلطان مصطفى والده‌سنك طرافدار غرضكارلرندن بر طاقم حياسز اشقيانك النه يقه ويروب درلو اذيت و كستاخى ايله شهر ايچنده محقرانه طولاشدرله‌رق

صوكنده وزير داود پاشا مردودينك غدريله
يدی قله يه حبس و هنوز اون سكز ياشنده ايكن درجهٔ
شهادتی اعلان اولندی بو ارسلان پادشاهك
قباحتی بيلهمزلك اواوب قانی بتون ملتی طوتدی
بوقدر فضاحته متصدی اولان نامردلرك انجامكار
هيچ بری فلاح بولمدی صره سيله جمله سی جزاسنه
ايردی لكن دولتی اختلال افكاری بسبتون باصدی

یگرمنجی قسم

(عهد سلطان مصطفی خان اول)

عصای خلافت سلطان مصطفایه برکره دها تسلیم اولندقده علما تیزالدن اکابیعت ایتمسیله زوربالر پادشاهی سر ایدن الوب اورته جامعه کتردکلرنده خزینهٔ دولتی بیلدکلری کبی اولشوب تام تقرایلدیلر و اصحاب مناصبی ومأمورینی اولدروب خدماتی قاپشدیلر انجق خلقك ملال و نفرتنی کوروب زوربالر دخی نه ایشلدکلرینی اکلامغله ندامت و اسفدن کویا چلدروب قباحتی اوزرلرندن آتمق یوللو ابتدا داود پاشا قاتلنی جزاسنه واصل و اوچ آیده درت وزیری صدارته چیقره‌رق وسپاهی ایله یکیچری آز وقتده بوزشوب آیرو طرفلر طوته‌رق ملته انواع مذلت ایراث ایتدیلر

حتی سرایده قپو اغاسی یکیچریله برلك اولوب شهزادکانی تلف ایتمك خلیاسنه وارمغله غلامان خاصه اول لعینی پاره پاره ایلدیلر طشره ده دخی استانبول اشقیاسنك خباثتلری طویلوب عموما الم اوله‌رق طرابلس شام والیسی سیف اوغلی وارضروم والیسی ابازه پاشا شهید سلطان عثمانك ثارینی المق اقردیسیله یکیچریلری اهالی یه اولدردوب ایالتلرنده

خانلردن بر جان صاغ قالمدی و ابازه پاشا اون بش
بیك سكبان طوپلیوب استانبوله طوغری یوله چیقدی
هله سنه آخرنده كرجی محمد پاشا صدارته كلوب
بو مرتبه صعوبات فنزنده غایت ثبات و غیرت
ابرازیله نظام عامه‌نك اعاده‌سنه صرف مكنت ایتدی
قره دكز ایالتلرینی وآق دكزی یاقوب قوریدن قزاق
و قورصان كیلرینه دونغا كوندردی انجق حنایتلری
راحتلرینه مانع اوله‌رق سپاهیلر بالدفعات دیوان
رینه یغیلوب بز پادشاه قاتنی قبول ایتمیز قاتلی
كیم ایسه بولنسون دیو برقاچ كره دها فتنه قوپروب
خیلی پاشالر تلف ایتدردیلر (١٠٣٢) بر طرفدن
دخی ژزوئیت پاپاسلری فرانسه سفارتنی روم
پطرانی كیریلوسك علیهنه سوق واقچه ایله مرقومی
عزل ایتدرمكله روم جماعتنی آتشه صالدیلر استانبولده
یكیچریلر ادبسزلكده سپاهیلری باصدروب یاغن ویغما
ایله مشغول ایكن ابازه پاشا سیواس و قیصریه
وانقره حوالیسنی كندیسنه انقیاد ایتدروب حتی
بروسه شهرینی بیله اوردی
بو دفعه یكیچریلرك ادبسزلكیله صدر اعظم اولان
مره حسین پاشا كرك انلره كوكندن و كرك اشقیایی
طویرمغه مجبوریتندن سرای همایونده اولان التون

وذیقیمت اشیایی کاملا اریتدکدنصکره ارتق هرکسی
صویغنه بولاشوب برکون قضاتدن بو منظلی دوکدکده
علما اوته‌دنبرو مرقومك حرکتنه تحمل ایده‌مدکندن
جامع فاتحده عقد انجمن مذاکره و ابتدا الك عزلنی
عرضه قرارایله اهالی یی حسین پاشا اوزرینه غزایه
دعوت ایده‌رك شهزاده سمتنه کلیجك یکیچریلرانلره
هجوم ایدوب اوراده موالیدن برقاچ کشی تلف اولدی
حاصلی اورته‌لق محشر کسلوب اشقیا دخی کندولرندن
خوفه دوشه‌رك علمادن آیرلامغی ادعا و اوقلیجینی
صاللادقلری وزیرك تبدیلنی کندیلری استدعا ایتدیلر
سنه اواسطنده بغداد رؤساسندن بکرصو باشی
مال واقتدارینه استنادا تحکمی قوروب والی یی دفع
ایتمش اولمغله دیاربکر والیسی حافظ پاشا کردستان
بکلریله برابر انك اوزرینه مأمور اولوب و بغدادی
شدتله صیقشدروب مرقوم ایراندن استمداد ایتدی
شاه عباس عهد و وفا بیلمور برآدم اولیوب هردم
کندی فائده‌سنی کوزده‌رك بر وسیله بولمق اوزره
حدودده طولاشدیغندن درحال اکا یاردمجی کوندرمکله
حافظ پاشا بغدادی دها زیاده تضییق ایلدی شام
خلقی دخی طغیان ایدوب درزی بکی معن اوغلی
عاصیسنه تسلطله اواطرفلر خرابه یوز طوتدی
هر کوشه‌ده برفتنه ظهور ایتمکده ایکن بروطرفدن

پادشاهك مراقی كوندن كونه ارتوب كاه كیجه‌لری
سرای همایون دائره‌لرنده سلطان عثمانی ارایوب
فریاد ایدرك كاه بر قاچ كون اغز اچمقسزین طوروب
طالعسزلغنه وارەرق واعظلر خلق دعا و نیازه دعوت
ایلیوب كوكلره قان طولدقده بالاده بیان اولدیغی
اوزره صدر اعظمك تبدلی كونی یكی وزیر كمانكش
علی پاشا اركان دولتی جمع ایدوب احوال
حاضره‌نك چاره‌سنی مذاكره و اتفاق آرا ایله
اوجاقلری جلوس احساننده‌ن واز كچروب ایكنجی
جلوسنك اون التنجی آینده سلطان مصطفایی
تكرار انزوایه القا و برادرزاده‌سنی تخت عثمانی‌یه
اجلاس ایلدیلر اون التی سنه صكره عزلتده وفات
ایلدی بو دورده ویركولر غایت ارتمش ایكن واردات
خزینه سنوی یوز بیك كیسه قدر ازالدی و طریق
علمیه‌نك نظام قدیمنه كلی خلل كلدی

ایچون اوزی قلعه‌سنی بنا ایدوب اول طائفهٔ باغیه‌نك مضرتنه سد چکدی قیش موسمی آخرنده صدر اعظم اسکداره اردو قوروب (۱۰۳۶) عجله ایله دیاربکره واردیغنده اخسخه‌یه برقول اردو کوندردی اشبو عسکر ارضرومه کیدر ایکن اباظه پاشا موافقت و مصافات کوسترمش ایسه‌ده کندوسنه سوء قصد اولندیغنی بهانه ایله خیانتلکه قرار ویروب اولقدر آدمی تدمیر ایدوب ارضرومه الدیغی یکیچری‌یی برر برر بوغازلاتدی یالکز برکشی قورتلوب وقعه‌دن خبر کتردی صدر اعظم ارضرومك محاصره سنه مسارعت ایدوب و ایکی آی قتال ایله قیش شدتندن رجعته مجبور اولوب اول سنه اخسخه قلعه‌سیده شاه عباسك ضبطنه دوشه‌رك بیچاره اهالی بتون بتون دشمن قلیجنه اوغرادی اردوده دخی نافله یکرمی بیك نفر هر دراو سفالتله قیرلدی کیتدی (۱۰۳۷)

اول زمان خسرو پاشا صدارته کچوب زور بادن کوزی قورقمز بر آدم اولدیغندن یکیچریلری همان ارضرومه قوشدروب یولده جزئی قصور ایدنلری بلا تأخیر قتل ایله اطاعتی اول سباعه تعلیم و حرکاتی استعجال ایدرك بر دن بره قلعه‌یی باصدقده اباظه پاشایی برقاچ کون ایچنده اله کتردی اندن قارص

اطرافنده طولاشان عجم خانلرینی کیدوب طوتوب
استئبوله دوندکده ابازه پاشانك صوچنی عفوله
بوسنه حدودینه ارسال ایتدی بو اثناده هندوستان
شاهلغندن محروم اولان بایسنقر دولته التجا ایتدی
اردل ویودهسی بتلن غابور دخی در دولتدن طونه
ولایتلری قرالغنی التماس ایتمکده ایکن آخرته کوچوب
خلق فسادندن قورتلدی (١٠٣٨)
عربستان شورش اشقیادن خالی اولیوب شریف
مکه ایله مصر والیسنك کیزلو حیلهلری اچیغه
اورمقده و زیدیه عربلری مخایی صیقیشدروب یمنده
عثمانلویه خیرقالمامقده اوادیغندن اول جواره یکیدن
والیلر و عسکر کوندردکندن صکره خسرو پاشا
اوستریا سنورینك راحتنی استکماله اقدام ایدوب حتی
اردللولرك خدعهسیله اوستریا اردولری ارا صره
سرحده ایندکندن بوکره ینه اللی بیك قدر دشمنك
حرکتی وقوعنده انلر سرحد قوللرینك مقاومتیله
کلیا مضمحل اولهرق اثقال و آلاتلری مال غنیمت
اولدی بو وقته دکین خانلقده طیانوب پایدار اولمش
اولان محمدکرای عاصیسنی عزل برله مرقوم قرق
بیکدن زیادهقزاق ایله بنه مقاومته چیقدیغنده بو
دفعه خسرو پاشا انی لشکری ایله برابر برباد ایتدردی

حاصلی اوستریا ایله تجدید متارکه و سپاهی اوجاغنده منبع فتنه اولنلری گرفتار سیاست ایدرک اوروپا جانبی مصالحه سنه صورت ویریجک (١٠٣٩) ارتق عاجلا شرقه متوجه اولدی

بعض کم الملز کرد بکلربینی تمیزلیه‌رك وآدملرندن جاده استقامتی ترك ایدنلره اصلا امان ویرمیوب نظام وانقیاده مبالغه دقت قیله‌رق قیشلك ضرب وشدتنده بتون ولایت شهرزوری استرداد ویکی ایران شاهی اولان شاه صفینك قرق بیك قدر جنکجیسنی قلعهٔ مهربان اوکنده تارومار ایلیوب اردلان وهمدان ولایتلرینی و درکزین قلعه‌سنی تسخیر ایتدی همدان شهر جسیمنی اون کون آتشه یاقوب بی حساب مال غنیمت ایله درتنك یولندن بغداده عزیمت ایدرکن کندیسنه کلین قوران لورستان خانلرینی دوچارهزیمت ایلدی (١٠٤٠) اندن بغدادی دفعهٔ محصور قیاوب امداده کلان ایران اردولرینی بوزمش و قلعه‌نك دیوارلرینی ییقمش ایکن هجومده ظفر بوله‌میوب ماردین قشلاغنه دوندکده چونکه بو هنکامده له جهوریله عقد معاهده و قزاق حشراتك اول جانبدن منع شقاوتی مقاوله اولنمغله قریم جانبی راحت بولمش ایدکندن سردار اکرم تاتار عسکرینی

ادخی جیار بکره کثرتکدنه . ایکن آستانه بوطانده حافظ پاشانک
اوریوتیله و سرایده اولان بلردجیلرینک فسادیله از
بوقتده عزل اولندی

عسکر اول یه نیچی قپلان کبی وزیرک طوغری وکوزی
پک برآدم اولمسنه مجبوریت پیداسیله ذاتنه صادق
و امرینه غایت مطابع اولدقلرندن بو حوادثک میدانه
اوردیغنده ابا قلنمش ایسه ده ینه صادق دولت
و نیکوکار اولان خسرو پاشانک نصح وتنبیهیله یوله
کیردی (١٠٤١) نه چاره که طغیان مرضی آناطولی یه
بولاشوب قرمان و سیواس حوالیسنده سپاهیلر بو
کره طاغلر دلیسی وانک کوله سی عمرکبی بر قاچ
ایپ قاچغیننه اویدیلر

اردو دخی استانبوله کیردکده خسرو پاشانک آدمی
اولان رجب پاشا یادکارینک تحریکیله عسکرک
اوتمده بروده دولت مصالحی مذاکره سیله جمعیتلری
پیدا اولوب یه نه شهر جانخمده باشلدی برصباح تازه
فساد پاتلاق ویروب چارشو و بازاری قپادوب اوجاقی
عساکری سرای همایونه اوچ کون صولته سلطان
مرادی دیوانه برینه زورله چیغردیلر سلطان عثمان
وقعه سیله قورقدوب اون یدی کشینک اللرنه تسلیمی
التمدکلرندن اول کنج پادشاهک قهری اولدقلرندن ناچار

حافظ پاشا و دها ساٸرلری وقايهٔ ناموس دولت ایچون فدای نفس ایله حاصیلرہ تسلیم اولدیلر ارتق ادبسزلك شهره یایلوب اشقیای یکیچریانك هر سومذکاربنی پارەلیەرك وتجریم ایدمرك اهل عرضلر اوج آی قدر اولرندن چیقمز اولدی و نهایت بنه مرقوم رجب پاشانك اغواسیله یکره دها سرایه هجوم ایدوب مقربین سلطانی یه غرض اجراسی ایچون بعض ندمایی شهزادگانه طوقنلیه جقده رهن ویرلسنی طالب ایلدیلر

پادشاه غیور بوبجه شناعته تحمل ایدەمیوب صوکنده زوربالرك وزیری رجب پاشایی برکون حضورنده دپەلتدی اون طقوز یاشنده عثمان مصالحی پنجهٔ اقتدارینه الوب اوجاق اغالرینی وضابطانلنی احضار برله زوربا باشلرینی بولدروب تمیزلتدی و بالذات شهره چیقوب راست کالدیکی ادبسزی همان برز چواله قودروب دکزه یوزندە . یکیچری کوکدەلری سرلدکده جبهەنك درونته خلجان کیروب یورکلر طوکدی حاصلی سلطـان مراد عصیانی زوربالرك قانده بوغوب حقیقتده اول کون حکمران اولدی

پادشاه قهرمان زورله بخدمات دولتی و وظائفی ضبط

ایدن سپاهیلرك منصبنی رفع ایدوب نظـام عامه یه
باقدیسه‌ده چوق جانلر اورکندی
سلطـان مراد بو وجهله استقلال تام پیدا ایلکله
اناطولینك هر بوجاغنه عسکر کوندروب (۱۰٤۲)
صاروخان و قرمان و مرعش و حلب حوالیسنده
و ترکمنلر اراسنده بولنان عاصیلرك لوث وجودندن
ممالکی تطهیر و استانبولده بربیوك یانغین ظهوریله
شهرك همـان نصفی و یکیچری قشلالری یانغـین
قهوه‌خانه‌لرده قیل و قال چوغالدیغنده قهوه‌یی و
توتونی شدیدا یساغ ایدوب کیزلو تریاکیلری بیترمك
بهانه سیله کیجه تبدیلده کندی الیله نیجه یکیچری
اشراسی دپه‌لر وکوشه باشلرینه اوزادردی کوندوز
بر بره یکیچری طوپلنه‌جق اولسه حیوانی ایچلرینه
سوروب الندکی خشتیله پك چوق اشقیا قیرار ایدی
عاصیلرك ایتدکلرندن انتقام الدی و مرحوم سلطان
عثمانك ثارینی کسنه‌ده براقمدی
بو اثناده درت بش سنه‌دن برو حجازده مشتعل اولان
قتـال دخی نتیجه بولوب شریفلك مسئله‌سی تسویه
اولنه‌رق مکهٔ مکرمه‌ده خلق راحت بولدی (۱۰٤۳)
وبنه ایرانلونك شرق حدودینـه تعرضی محتمـل
اولدیغندن سلطـان مراد اناطولی‌یه یکیدن اوردو

چیقروب ازمیده واردقده یوللرك فنا حالده بولنمسی
جهتیله اورانك حاكمی اصدرمسیله علما بیننده
تكرار خلجان حاصل اوله رق پای تختده جاوس لقردیسی
ایتدكلرینی طویدیغندن و اسكیدنبرو بعض جهتله
شیخ الاسلام افندی یه دلكیر اولدیغندن خفیا ایكی
كونده استانبوله منسوب مفتی اخی زاده افندی یی
ابتدا نفی وصكره چویردوب اپاسنقوسده اعدام
ایتدردی كیسه ده اغز اچمغه مجال قالمدی
صدر اعظم اردوایله حلبه واروب اوتوز سنه دنبرو
جبل لبنان و قضای بعلبكده درلو فساد ونفاق
و ایتالیالوایله عقد اتفاق ایتمش اولان دولت
دشمنی معن اوغلی امیر فخرالدینه عسكر حواله ایدرك
اول خائنی دیرالقمرده اسیر ایتدی قالدیكه قزاقلرك
شمال حدودنده خساراتی بتوب دوكنیه رك بو انتقامی
المق وضرری تضمین ایتدرمك صورتلرینه تحریك ایله
روسیه دولتی دائم دولت عثمانیه یی له جنكنه تشویق
ایلدكندن اباظه پاشا بو سنه دن اوزی ایالتنه نقل
وتعیین قیلنوب اول وزیر دخی تاتار ونغای لشكرینی
باشنه طوپلیه رق طورله چایندن له طپراغنه كیرمش
وخیلی قزاق قیروب اسرا و غنایم فراوان المغله
دشمنی مواضعه یه مجبور قیلمشدی. جمهور طرفندن بر

بیوك سفیر كلمش ایسه‌ده سلطان مراد انك استدعالرینی
قبول ایتمیوب ادرنه‌ده یكیدن اردو قورمغله تكرار
ایلچیلر ورود وخنكارك استدیكی وجهله مصالحه‌یه
راضی اوله‌رق بهرسنه مبالغ كلیه تقدیمی مقاوله‌سیله
مصالحه مقاوله‌سنه شروع ایتدیلر (١٠٤٤)
سلطان مراد كامكار اول وقت اوروپانك سائر
دولتلریله تجدید معاهده و بو ارالق ارمنیلر اراسنده
تكون ایدن مذهب منازعه‌لرینه مداخله‌سیچون اباظه
پاشایی اعدام ایلیه‌رك شرقه متوجه اولوب كرك
اسكیدن زورباقارده نام ویرن و كرك ظلم وتعدیسی
وهرنه‌ایسه برجزئی قباحتی ظهور ایدن مأمورینی
یولده كیدركن هركون بشر اونر بتون قتل ایتدروب
كم آلمزلرك قلبلرینه حكومت قورقوسی القا ایلدی
صدر اعظمك اردوسنه وصول و انكله كرجستانه
دخول ایتدكده جهد و سعی بلیغیله روان قلعه‌سنی
فتح ومحافظی میركونی اسیر قیلدی (١٠٤٥)
ارس چاینی كچوب آذربایجانی طولاشه‌رق وبتون
قلاع و حصاری ضبط ایدوب بعض یرلرده اون
اونبش كشینك قالدره‌میه‌جغی برقوجه دیركله پلنقه
قپولرینی اوروب پاره‌لیوب اچمق كبی حیدرانه
ایشلر ایله عسكرك حیرت و تحسیننی الهرق خوی

وسلماس يولندن عودت و قهرمانلرك دأب قديمى اوزره باشده آلتون طوراغه و ارقه‌ده تيمور زره پاى تخته عظيم الايله دخول ايتدى

بوقاريده كچديدى كه ارمنى و روم جماعتلرى اراسنده بعض مذهبجه دعوالر تكون ايدوب طرفين مفسدلرى رشوت قپوسنى آچدرلريله دول اجنبيه سفارتلرى بو بواسز معارضه‌لرده طرفدارلغه باشلادقلرندن قباحتى ثابت اولان سفارت ترجمانلرى تكدير وفرانسز ترجمانيله افلاق قپوكتخداسى و نيجه ارمنى رؤساسى اعدام اولندى وبعض باعث نزاع اولان كليسالر قپندى غلطه‌ده عرب جامعى اول وقت كليسا ايكن قديم محلى كشف اولنوب معبد اسلامه تحويل قلندى ايران اردولرى عثمانلويه هجوم و روانى استرداد ايله شهرزورده مهربان قلعه‌سنك اوكنده تصادف ايتدكلرى عسكرى دفعة پريشان ايلمريله (١٠٤٦ سلطان مراد قارصه طوغرى عسكر كوندروب اوروپاده‌كى مصالحه‌يه رابطه و برمكه استعجال ايتدى اردلده موجب اختلال اولان راقوچى بوكره ويوده نصب اولنوب قريم خانلرى برى بريله رقابتله نهايت تحكمه مقتدر اولان عنايت كراى (١٠٤٧) كفه‌يى مشاجره و قزاقلرك دخى يوز بولوب ازاق قلعه‌سنى

الملرینه باعث اولدیغی ونغای خانی قتمیر بکه خصوصیله
آق کرمان سمتلرینی تخریب ایلدیکی ایچون پادشاه
تاتار خانی عزل ونغای خانی قتل برله شاه جانبندن
هدایای فراوان ایله بر ایلچی کلمش ایسه‌ده اکا اصلا
التفات ایتمیه‌رك عراق سفرینه کیتدی (١٠٤٨
یول اوزره ینه نیجه جانلر اورکدوب سقریه جوارنده
مهدیلك دعواسیله باشنه درت بشبیك قدر ابدال
بریکدرمش بر درویشی طاقمیله برابر امحا ایدرك قونیه‌ده
چلبی شیخ بکرك آشری نفوذ کسب ایدوب بتون قرمان
ایالتنك مصالحنه قارشمسی و درلو ظلم ایتلمسی دخی
جزایه مستحق کوراوب او دخی بازارکاهده اعدام قلندی
موصلده هندن بر ایلچی چیقه کلوب پادشاهنك
قندهار طرفندن ایرانه هجوم ایده‌جکنی خبر ویردی
چلدر عسکرینی روانه مأمور ایدوب سلطان مراد
بغداد محاصره سنه عزم ایتدی قرق کونده نصرت
وظفره نائلیتله شاه عباسك اولکی غدر بی پایانندن اخذ
ثاری بهانه ایلیوب اوتوز بیك قدر ایران طرفدارینك
وجودینی قالدردی و بغدادی ینه دولته الحاق قلدی
عودتده شیخ جنیده تقلید خلیاسنده بعض نیات مضره
پیشنده بولنان اهل تصوفك پیشواسی رومیه‌لو شیخ
محمودی دیار بکرده تمیز لیوب اکراددن یکرمی

بیك قدر دونه‌سنی پریشان برله استانبوله كورلمدك
الای وغنایم ایله مظفرانه كیردی متعاقبا درتنك
قلعه‌سنك دولت عثمانیه‌یه ترك اولنمسی شرطیله ایران
مصالحه‌سنی امضا ایدوب وسرحدلره میل وسائر
نشان وضع ایتدروب بو اثناده دونما قره دكز
یوزنده اولان قزاق خرسزلرینی یاتردی
وندیك عسكری كركه وكلیس سنجاقلرینه صارقنتیلق
وهرسكله اشقودره اراسنده قلمنت طاغلرنده اولان
وحشی لاتین ارنودلرینی افساد ایتمكله (١٠٤٩)
بوسنه ایالتی عساكری عصاتی بسبتون تدمیر برله
استانبولده دخی جسیم دونما چیقمسی تدبیر اولنمقده
ایكن جمهورك ایلچیلری ایكیوز اللی بیك التون
تضمینات تقدیمیله صلحی رجایه مجبور اولدیلر

سلطان مراد غازینك مزاجنه نقرسله انحراف كلوب
فقط اطبانك رأیینی صایمیه‌رق سلحدار پاشا وایراندن
كتروب مصاحب ایدندكی میركون كبی برقاچ
ندماسیله ایامنی بوغاز ایچی كوشكلرنده كچردكندن
هنوز یكرمی سكز یاشنده ایكن وفات ایلدی زوری
ومهابتی همان یاوز سلطان سلیمی كچمشیدی زماننك
اختلالی ویكیچریلرك ادبسزلكندن انفعالی سببلریله

طبعنده عنف و تدبیرنده شدت پیدا اولدی اویله شقاق ونفاق کونلرنده هپ قلیجله علاج ایتدی لکن نظام ممالك التی سنه ظرفنده تماما یرینه کلوب خذله قتل اولدی مجزه پادشاهك ثبات و رسوخیله راحت بولدی مستشار محرمی قوچی بکلك اخطاری ایله طفولیتده قوردیغی تدابیری عمرینك آخر کوننه دکین کاملا برر برر اجرا ایتمکدن بر آن طورمدی

یکرمی ایکنجی قسم

(عهد سلطان ابراهیم خان)

سلطان ابراهیمه جلوس خبرینی کوتردکلرنده برحیله صانوب قورقوسندن مدافعه‌یه باشلایه‌رق انجق قرنداشنك جسدینی اوکنه کترملریله کندی جلوسنه اینان کلدی رسم بیعت اجراسی عقبنده والده ماهپیکر سلطانک تدبیری ایله دول اجنبیه‌یه نامه‌لر کوندراوب ۱۰۵۰) معاهده‌لر بتون تجدید اولندی و اوستریا ایله مجار حدودنده تحدث ایدن معارضه‌لرک چاره‌سی بولنوب اردل و راغوزه‌نك ویرکولری و روسیه و ایرانك هدیه‌لری و ایلچیلری کلدی

صدراعظم قره مصطفی پاشا سکه‌نك تصحیحی و ویرکو تحصیلنك تحریر املاك اصولنه تطبیقا عادلانه تنظیم اولنمسی خصوصلرینه صرف مقدرت ایله دور سابقده چوق کشینك کوزینه باتمش اولان میرکونی بعض مفسدتنه مبنی قتل ایتدیروب کافهٔ نظامات موجوده‌یی شدتله اجرا ایلدکندن عیاشلر و توتن مراقلولری ارتق بشقه چاره بوله‌میوب افیون و انفیه ابتلاسنه دوشدیلر غلطه مغازه‌لرنده بورون اوتی نامیله انفیه صاتلمغه بدأ اولندی (۱۰۵۱) وزیر اعظم

بروسه ده کلیسالری یاقوب ییقان ادبسزلرك دخی
شدیدا جزالرینی کوروب بغداد ایالتنده باش قالدران
عرب عاصیلر ینی یوله قودی وخاندان آل عثمانده
هیچ شهزاده اولماسی بعض اصحاب اغراضه سبب
کفتکو اولمقده ایکن بوکره ایکی شهزاده‌نك بردن ولادتی
سروریله قزاق طرفنه دونغا کوندروب وایرته‌سی بهار
موسمنده تاتار لشکرینی یوریدوب برقاچ کره صولت
وصدمه ایله قلعهٔ ازاق دشمندن تخلیص ومجددا بنا
واستحکام اولندی (۱۰۵۲)
حاصلی هر طرفدن ظلم وتعدی قالقوب جنایات
صاحبی هر کیم اولور ایسه خاطری صایلمیه‌رق
تأدیب اولنمقده ومصالح دولت طوباو طوتلوب
ایراد مصرفی قوریمقده وارتمقده ایدوکندن
مشهور نصوح پاشانك اوغلی حسین پاشا چونکه
عونات ومتعلقاتی پك چوق وزنکینلکی بی پایان
اولمسیله بورونی غایت بیویه‌رك اویله شیلره متحمل
اوله مدیغندن آرتق خصومته قرار ویروب سیواسه
هجوم وبرقاچ پاشایی بوزوب اعدام ایده‌رك تا اسکدار
قرینده چاملیجه طاغلرنده چادرلرینی قورمسیله
اوزرینه کیدن عسکری‌یه پریشان ایدوب استانبول
خلقی بری برینه کیرمکده ایکن صدر اعظم غیرت

و ثباتیله اول خائنی آولیوب طرفدارلری اولان دها نیجه فتنه پیشه پاشالر ایله برابر هلاك و مالارینی خزینه یه ضبط ایلدی بو صورتده برملیون التوندن زیاده اقچه الغمش ایسه ده کیتدکجه مصادره اصولی عادت اولوب صکره لری چوق فنالغی مؤدی اولدی

جنجی خواجه نام بر جرار یتشوب یوجیلك وسیله سیله سرای همایونه چاته رق از وقت ایچنده مدرسلك و مولویت و قاضیعسکرلك تحصیلایله عزل و نصبه و دولتك اك نازك مصالحنك حل و فصلنه قارشور اولدی اشته اول آدم قره مصطفی پاشانك یولنی و مال خزینه یی اسیرکدکنی بکنه میوب انی بر کون عزل ایتدردی (۱۰۵۳)

لجام امور سلطنت چوق آدملرك النده قالوب اندن بشقه نعیما تاریخنك روایتی وجهله شهریار ساده دل زمان مدید کرفتار اولدیغی حبس شدتندن قورتلمغله بعض حرکات نابجاسندن بشقه زندوستلق هواسنه پك آشری متمایل اولوب امور دولتده بالطبع نسوانك سوق ایتدکاری وادیلره سلوك و انلرك هرشیده مداخله و استیلالرینه راضی اولمغله خاصکیلرك و مصاحبه لرك خاصلری سنوی برقاج کره یوز بیك غروشه چیقدیغندن و خاطرلریچون مناصب

و مواجب عموما چوغالدیغندن ماعدا املرك توابع
و متعلقاتلری اسرافندن خزینه قوریوب عساکره
وقتیله علوفه ویره‌مامسی بی‌نهایه شورش و شکایته
بادی اوله‌رق عثمانلونك کوزی الم یاشیله طولدی
و خدمات و مناصب اشکاره نسوان ایله صاتلوب
ایالتلر انلرك ندیملرینه و کتخدالرینه تقسیم اولنه‌رق
رشوتله منصب اولنلرك عمری کثرت تبدلاتدن اولاق
کبی یوللرده کلوب کیتمکله کچدی و رعیتك چکری
نه‌قانلر دوکدکی آرتق تعریفه کلمز اولدی
اشته بویله مستشارلرك بری سلطان ابراهیمی بسدیون
للریته المق ایچون کیم بیلور ناصل بهانه ایله ادرنه‌یه
کوندروب برازی بوکا مخالفت و ادرنه‌نك اودونی
قشین ایو یانمز دیمه‌لریله خنکاراستانبوله معاودت‌ایتمش
ایسه‌ده حیله کارلر ظلمندن قورتله‌مدی (۱۰۵٤) ینه
هرکون وکلا و مأمورین نصب و تبدیل اولنمقده
اولوب قریم خانی محمدکرای ردوسه نفی اولندی
له و روسیه دولتلریله نامه‌لر مبادله اولنوب انلرك
تالانلردن اولان مکرر شکایتلری تسویه قلنه‌رق
چرکسلرك شقاقی مندفع اولمق ایچون بوتلره کندی
ایچلرندن انطوناك بك باش دیکلدی المانیاده پروتستان
مذهبنده اولان حکومتلر ایمپراطوره عداوت ایتمسیله

اوچ دولتی اردل ویوده‌سی راقوجی بی دخی انلره
جلب ایتمش ایسه‌ده مومی‌الیه جنکدن منع قیلنوب
اوستریا ایله مصالحه تأکید اولندی و تأیید مصافات
ایچون طرفیندن مخصوص سفیرلر کوندرلدی
برطرفدن خواص قرنا میانه‌سنده رقابت و خصومت
اکسیک اولمیوب بوکره دارالسعاده اغاسی سنبللو
مصره نفی اولندقده یولده مالطه قورصانلری الک
کمیسنی اوروب الوب کرید لیمانلرنده بارنه‌رق تعقیبدن
خلاص بولمغله ونديك جمهوریتنك بو یله دشمنلری قبول
ایتمسی سوءقصده حمل اولندی بتون وزرا و اهالی
بولندقلری حالدن چیقمق ارزوسیله جنکه میل ایدوب
جنجی خواجه بی دخی بو رأیه موافقت ایتدرمنك
یولنی بوله‌رق برعظیم دونتما چیقرمغه نتیجه ویردیلر
۱۰۵۵) کلی تدارکه باقلدی زوم ایلی عسکری بر قاج
قولدن سورلدی دشمنك دهایك کیفیته وثوقی اولمزدن
حانیه قلعه‌سنه اوتوز بیك جنکجی اینوب اللی کون
صواشه‌رق نهایت شهری الدیلر فقط اردوده اولان
پاشالرایله استانبولده کی وکلابر برلرینی چکه‌مدکلرندن
بو جنك یکرمی بش سنه قدر سورمنجه کرید اطه‌سی
کاملا فتح اولنه‌مدی
حالدبکه جنکارك اسکی حالرینه شدت و حدت دخی

علاوه اولوب آثار غیظ وغضبی هر کسی دتردهرك
بودفعه ونديك كيلری موره یه عسكر دوكوب برقاج
بيك رعايا قيردیغنی طويدقده ارتق ارادهسی قالمادغله
ممالك عثمانيه ده بولنان بتون خرستيانلرك عموما قتلنی
فرمان وشيخ الاسلام ابوالسعيد افنديك غيورانه
مخالفتنه مبنی فقط مستأمنلرك اعدامنه اصرار ايتمكين
كوجله بيك درلو اويالمق ايله اوكی النه بيلدی اولوقت
ايلچيلر أستانبولدن صيرلوب بك اوغلی محله سنی مسكن
اتخاذ ايتديلر (۱۰۵٦)
كريد اطه سنده حركات حربيه مداومت اولنوب
خيلی سعی واقدام ايله حانيه سنجاغنك سائر قلعهلری
وصكره رتمو حصن متينی فتح اولنه رق جنك برقاتدها
قيزشوب بوزجه اطه يه طوغری هجوم ايدن دشمن
سفاينی دفع اولندقده دول سائره ايله برمدت ايوجه
بكشمك ايجاب ايتدی اول سببله غرب و شمال حدودی
مأمورلرينه واردل و افلاق وبغدان ويودهلرينه اوستريا
و لهايله حركات باردهنك منعی ايچون اوامر مؤكده
ارسال وچلدر ايالتی حدودنده يرامزلق ايدن مكريل بكی
عليهنه عسكر اسبال اولنه رق بوسنورلر سكونت بولدی
روسيهدن ايكی مفسد دربدر كلوب دولت عثمانيهنك
اعانهسيله كندولرينه مسقوچارلغی تحصيل اولديغی حالده

قزان وارڭدرهان ایالتلرینی سلطنت سنیه یه ترك
ایده‌جكلرینی وعد و تأمین ایله سلطان ابراهیمڭ عقلنی
چلمشلر ایسه ده وزرا بونڭ دخی علاجنی بولوب
كچشدردی (١٠٥٧)
ندمادن فضلی پاشانڭ داماد اولمسی مصمم ایدوكندن
بو ارالق عامه‌یه بر مشغولیت اولمق ایچون اكا
پك بیوك سورلر ترتیب ایدوب خزینه‌ده همان مال
براقدیلر و خنكار بوكره سلطانه هدیه اولمرق ارتق
جنجی خواجه‌نڭ سراینی الوب ویردی صكره
كندیسی دخی تللی نامنده بر جاریه‌یی نكاح ایدوب
رجال دولتی اغر هدیه‌لر و علی الخصوص دیه‌یمت
سمور كوركلر تقدیمنه اجبار ایتدی بو هنكامده دونغا
ونه‌دیك كمیلرینی پریشان ایدوب قندیه قلعه‌سنڭ
محاصره‌سنه باشلندی (١٠٥٨) و بوسنه حدودنده
دخی نائرهٔ قتال مشتعل اولوب طرفیندن بر قاچ قلعه
النه‌رق پك چوق ضرر كورلدی
انجق خلقڭ ظلم و تعدی‌یه تحملی قالمیوب ارضروم
و قارص عساكری و سیواس والیسی و سردار
علی پاشا عصیانی ارتكاب ایتدكلرندن اوحوالیغونیه‌یه
قدر فساد نائره‌سنه یاندی حمید سنجاغنده دخی
حیدر اوغلی نامنده برشقی توره‌یوب اناطولی زیر وزبر

اولمقده ایکن ونديك سفينی مدللو اطه سنی باصدی
حتی چناق قلعه سی بوغازینی قپاده رق هم کریدده
مدافعه همده کلیس سنجاغنه یوریش ایتدی
سلطان ابراهیم وزرایی بوغدروب اعدام و کوشکنی
بتون کرك ایله دوشتمك ایچون انواع تعديات احداث
ایدوب صقالنی اینجو و الماس ایله اوردرمکه و کیجه
مشعله لر ایله چارشولری طولاشمغه مشغول اوله رق
و مرحوم برادرينك خاص اوطه اغاسی قوجی بکك
مقدمکی معروضاتنی و اخطاراتنی ایشتکله او دخی
بیچاره اختیاردن زورله معروضات استوب حل
و عقد امور جمهوری مراق ایدنه رك والده سلطانك
بعض نصایحندن غضبه کلوب انلری دخی سرایدن
طرد ایلدیکندن ارتق بتون خلق ایاقلنوب وکلایی
تبدیل و صدر اعظم احمد پاشایی پاره پاره ایتدیلر
والده سلطان عامه نك غضبنی تسکین ایچون نصح
و رجایه ابتدار ایتمش ایسه ده دیکله دمیوب شهزاده
سلطان محمدی تخته کتردیلر و سلطان ابراهیمی
بر خلوتخانه یه قپاندردیلر فقط اون بش کون صکره
سپاهیلر پادشاهك بویله معاملهٔ شدیده کورمسنی
تجویز ایتمیه رك بعض مرتبه قیل و قال ایتدکلرنده
یکی بر فساددن احترازا بیچاره محبسنده اعدام اولندی

یکرمی اوچنجی قسم

(عهد آوجی سلطان محمد خان)

سلطان محمد رابع یدی یاشنده کرفتار دغدغهٔ تاج اولوب درت پادشاهك زمان سلطنتنده اصلاح امور دولتده ابراز درایت و غیرت ایدن بیوك والده ماهپیکر سلطانك حسن تدبیریله درحال ادارهٔ مهام اموره و ازالهٔ اسباب شوره باقلدی دور سابقده خزینهٔ دولتده بر خیر قالمامش اولمغله ظلم و سرقتی ظاهر اولنلرك جزاسی ترتیب و جنجی خواجه نفی اولنوب یالکز اندن چیقان مالدن عسکره ایکی ملیون آلتون بخشش ویرلدی یکی سرای ایله غلطه سرایی اغالری بیننده ترفیع رتبه و توجیه زعامت ادعاسیله ظهوره کلان فتنه یه سپاهیلر دخی سلطان احمد میداننه یغلوب مظاهرت ایدیجك یکیچریلرك بو دفعه ابراز صداقت و حسن خدمتیله زوربالر شدیدا تأدیب اولندی انجق علت سارهٔ طغیان طشرهلره تجاوز ایدوب حیدر اوغلی و رفیق قاطرجی اوغلی افیون قره حصاری جوارنده اناطولی والیسنی پریشان و هلاك ایتدیلر (۱۰۵۹)

کرید سردارندن استمداد مکتوبلری کلدکده دونتا کلیبولیدن چقوب فوجه ساحلنده نفراتك کم المزلغیله

وندیك سفینه‌سنه مغلوب اوله‌رق کریده کوجله واردی
اوروپا دولتلریله معاهده‌لر تجدید و هر طرفه نامه‌لر
تحریر اولنمسی هنکامنده صدر اسبق کرجی محمد پاشانك
قرنداشی نیکده حوالیسنده هوادار طوپلیوب قاطرجی
اوغلیله متفقا عاصیلر بیراغنی اچه‌رق و ازمیرده
و تا قرتاله‌دك کلوب اسکدارك اوته‌سنده یکیچریلرله
باداشه‌رق ایشنی یورتمکه یوز طوتمش ایکن ارالرینه
نفاق کیروب هله رجعتلری اثناسنده کلیا مضمحل
اولدیلر
کریدده حرکات حربیه بیك کلفتله مداومت اولوب
سرعسکر دلی حسین پاشا خیلی اقدام ایتمش ایسه‌ده
یکیچریلرك خوریاتلغی بر منفعت کلیه استحصالنه
مانع اولدی بوسنه سنورنده دخی نافله مناقشه ایله
وقت کچدی (١٠٦٠) اوجاق اغاری اطوار
متغلبانه‌لریله کیتدکجه امور دولتی استیلا ایدوب
مصالح نادانلر النده قاله‌رق وزرا صیق صیق تبدیل
اولندی و اسراف و سفاهت و عظمت عادتلریله
هرکسده منصب و رشوته و مال میری‌یی
قاپشمغه خواهش ارتوب فقرایه سالیانه و تکالیف
طرح و توزیعنه نهایتسز اولدی
نهایت اضطراب ارتدقده صدر اعظم ملك احمد

پاشا عیار سکه‌نك بوزلمسنی و مال مصادره‌سیچون
اغنیانك اعدامنی عقل ایدوب مبادئ اختلال
اورته‌لقده چوغلدی وان و جبل لبنان طرفلرنده
فتنه چیقوب براشه‌مك هر برنده خلق غوغایه‌بولاشدی
بر و طرفدنده اوجاق اغالرندن بعضیلرینك حمایه‌سیله
مشایخ و درویشان اشری نفوذ بولوب علمانك صبر
و تحملنی بیزدور شیلر ایشلیه‌رك جوامعده خواجه‌لر
بونلرك علیهنه چوق سوزلر ایرادینه اهتمام ایلدكلرندن
بر ارالق اهالی تكیه‌لره هجوم و اكثرینی خراب ایتدی
بدعتلری قالدیردی (۱۰۶۱) و یكیچریلر ایاق
باصوب قره چلبی زاده‌یی مشیخت اسلامیه‌یه نصب
ایده‌رك اهل طریقتك هله بوینی بوكلدی
بر از زمان مرورنده كریده كوندرلان دونغانك
بوزغنلغی و قندیه‌نك محاصره‌سنده یكیچرینك
اویغونسزلغی خبرلری كلدكده عامه‌نك افكاری
قباره‌رق سكه‌نك اخلالیله پریشان حال اولمش
اولان اصناف و چارشو خلقی دخی بوكره ایاقلنوب
اوجاقلرده جلوس لقردیسی پایلدیغنی بهانه و سرای
همایونه درحال هجوم ایده‌رك یكیچری ایله برلك اولان
اغالرك خصمانه اعانه ایدوب ارالقده بونجه‌سنه
امور دولته مداخله ایدن و مؤخرا تبدیل سلطنته

تدارك كورمكله متهم اولان ماهپیكر سلطانك
هلاكنه آلت اولدیلر مرحومه آثار جزیلهٔ وفیره
خیرات ایدوب عامه بیننده كوسم سلطان نامیله
شهرت بولمشدر
حالبوكه فترت و عصیان فیصل بولیوب صدر اعظم
سیاوش پاشا اندرون همایونده والدهٔ مرحومه‌نك
طرفداری اولان اغالری عمر پادشاهی‌یه قصد ایتمك
تهمتیله بتون محجوب اولدردی و سرای طاقمنی
سلاحلندروب سنجاغ شریفی چیقرەرق اكثر عساكر
و علمایی جلب ایدوب اورته جامعده بالكز قالان
مفتی بهائی افندی‌یی و اوجاق اغالرینی نفی ایلدكده
ارتق اشقیاده قوت بیتوب برشیئه مجاللری اولمیه‌جغی
عقله كلدی لكن وكلا و مأمورین آیده و بعضا
كونده دكشمكله باشلیه‌رق هر جانبدن فورتنه‌لر
پیدا اولدی (۱۰٦۲)
شویله كه بو ارالق تركمن ویوده‌لغندن معزول اولان
اباظه حسن طاغلنمه قانع اولمیوب قسطمونیدن
قرمانه قدر كویلری تجریم و بر قاچ كره اوزرینه
كوندریلان عسكری پریشان ایتدی و استمیه‌رك
بغداد والیلكیله دفع اولنان ابشیر پاشا ایله اتحاد
ایلدی بونلر اغرەیی ضبط و یكیچریلری قیرەرق

استانبوله شونك بونك قتلنى عرض ايتمكه اجترا ايتديلر هله مكاتبه ومكالمه ايله اول عاصيلر بر زمان آودلادى وزهرلرى الندى

اشته بويله درلو فساد ارالرنده دشمنه غيرت كلوب ونديك لشكرى موستار طرفلرينى اوروب بيك قدر جنكاورى بغتة تلف ايلدى دونتماسى آق دكز بوغازينى محصور ايليدرك عثمانلوينى مرمره دكزينه قپاتدى واليلر بر برلريله عداوته دوشوب و ابشيرك حلبده و قاطرجى اوغلنك قرمانده ايتدكلرى قالدوب (۱۰٦۳ وزرا دخى دولتك كوندن كونه ويره ارتمقده اولان مضايقه سنه چاره اولمق اوزره ديوانده مجلسلر ايدوب طرخونجى احمد پاشانك لايحه سى موجبنجه قپو قوللرى تقاعد و مواجبى تنزيل ايله برابر برطاقم ويركولر ايجادى كبى تدابير فاسده يه حصر افكار ايتديلر هرجهتدن تبعه نك حالى خراب اولدى واردات طقوز يوز يوك اقچه تنزيل بولدى زمانمزده يوز بيك كيسه ديمكدر بو دملر تمام اهل فساده بر ميدان اولوب يكيچريلر ايله سپاهيلر و واعظ شيخلرك طرفدارلريله تكه شيخلرى دونانى هر كون بر دعوا و منازعه چيقرديلر ايرته سى سنه اوزى صوبى كنارنده متمكن صارى قامش قزاعى دنيكاه معروف زاپوروق طائفه سى لهه عصيان

واعلان حرب ایدوب بغدان ولایتنده اجنبینك مكایدی
آرتمغله قریم خانی له ممالکنه آقین و ایلغار و قرالی
هزیمته گرفتار ایتدی (۱۰٦٤)
دونغا وندیك گمیلرینی بوزجه اطه صولرنده بوزوب
و جمهورك تصرفنده قلان اطه‌لری صویه‌رق غنایم
فراوان الوب نصرتله عودت ایتمش و بوسنه‌ده
كرقه سنجاغنه گیرن دشمن پریشان قلنمش ایسه‌ده
استانبولده اعاظم رجالك مخاصمه و تفرقی ملابسه‌سیله
کیم ه کیسه ایله اوزلشه‌مدیغندن ارتق بو دفعه
صدارت ابشیر پاشایه توجیه اولدی
شو قدر که مرقوم حلبده طغیانندن واز گچه‌بوب
حوالینك شقاقنی کاملا دفع و خلق اوزرندن
ظلمی رفع ایتمدکجه کندی درسعادته گیرمیه‌جکنی
بیان و گوندرلان اوامر همایونه اچیقدن مخالفت
ایتمکین خلق بو کا مهدی بکلر کبی منتظر اولمشیکن
اونادان امرا و سپاهینك ایالتدن قونیه‌یه تجمع
ایتمسنی تنبیه و بیاغی عدو طرزنده کلوب استانبولده
کافهٔ مناصبی کندی آدملرینه توزیع ایلدی (۱۰٦٥
انك کبر و نخوتی و شهره طولدردیغی صاریجه
و لوند باشی بوزوقلرینك غدر ورذالتی فاسده تحمل
یراقیوب ایکی ای مرورنده وزیرك احساننده ن مأیوس

اولان يكيچرى و سپاهى سفهاسى بو اماراتدن يوز
بولديغندن بعض وزرانك تحريكيله صدر اعظم
و شيخ الاسلام قوناقلرينى يغما ايتدكده سلطان
احمدده جمع اولوب استانهٔ دولته محضرلر عرضيله
ابشيرك باشنى قوپارديلر ديوان بولنه زينت ايتديلر
اولزمان استدكلرى كبى علوفه‌لرينه ضم و يكيدن
يولداش قيد ايتدروب بشيوز يوك دها مصارفه
زياده يوكلمكده وايشه يارامز عسكرك التمش بيكدن
يوز اون بيكه چيقمسيله دولتى تهلكه يه القا ايتمكده
و بيلدكلرينى ايشلمكده ايكن بر ياندنده بصره عربانى
عصيان وابازه حسن پاشا ايله حلب واليسى قرمان
و برالشامى طرف طرف كزوب تخريب ايتديلر
(١٠٦٦) و نوبه اهاليسى حبش واليسنى ديكله‌مز
اولديلر

بو وجهله ممالك عثمانيه نك هر يرينه شورش و شقاوت
يايلمغله صوكنده اوجاق خلقى تكرار الاى كوشكى اوكنه
يريكوب وزيوف مسكوكانى يرلره صاچه‌رق رجال
دولتك واندرون اغالرينك چوغنى استيوب درت كون
تمادى اللرينه كچنلرى همان سلطان احمد حواليسنده
بر چنار اغاجنه اصديلر اون ايكى ساعتده صدارت
و مشيخت مقاملرينى ايكيشر كره توجيه ايتدرملريله

جلوسندنبرو اون درت كره وكلا دكشمش اولدى بو اثناده ونديكلو دونغه‌سى جناق قلعه اچيغنده كاليا پريشان ايدوب اكثر اطه‌لرى تسخير و موره سواحلنى استيلا ايدردى نهايت بعض خيرخواهك اخطاريله كوپريلو محمد پاشا صدارته كچوب بخت سلطنت عثمانيه ينه كولر يوز كوستردى

محمد پاشا هرنقدر يتمش ياشنه وارمش ايسه‌ده مقدم و مدبر بر عاقل عادل دولت آدمى اولوب انك غيرت و شدتى ايله دولت يكيدن نظام بولدى درحال ايش باشنه اهل آدملر قويوب الك قوى زوربالرى تدبيرله تدمير و علما ايله درويشلر بيننده زياده‌جه فساده باعث اولنلرى قتل و تبعيد ايتدى (١٠٦٧)

صكره اق دكز بوغازينه قره‌دن و دكزدن سپاه ارساليله خدمتلرنده تجويز قصور ايدنلره اصلا راى ويرميه‌رك جمله‌سنى اوياندروب سفن اعدايى ياقوب بوزجه اطه‌سنى كيرو الدى بوسنه حدودينه دخى اردو يوريدوب كنديسى بر طرفدن اصلاح ادارهٔ ملكيه‌يى التزام و ديكر طرفدن ونديك كميلرينى داغيده‌رق لمنى اطه‌سنى استرداد ايتدى (١٠٦٨)

اردل و افلاق و بغدان ويوده‌لرينك لهه هجومى مقدم نهى اولنمشيكن انلر ديكله‌مامكله محمد پاشا

اوزرلرینه قریم خانی تعیین وبرودن بالذات سفرآچه‌رق
یانوه قلعه‌سنی فتحله اول دیارلر تسکین و وبوده‌لری
تبدیل اولنمغین عجله عودت ایده‌رك زوربالغه میدان
بولمقدن مأیوسیتله ابازه حسن پاشایه اویوب بروسه
جوارنده باش قالدرمش اولان یکرمی بیکی متجاوز
جلالی‌یه هجوم و فتنه باشلربنی اله کتروب (۱۰۶۹
واویله ایشی کوجی فسادلك اولان قوردلرك مجموعنی
ارادوب خاطر و رجایه باقمقسزین وجودلرینی پیدرپی
معدوم ایلدی قرمان و برالشام و مصر ایالتلرینی
تمیزلیوب درت بیکدن زیاده فترت و اختلالاتده
بوغرلمش یکیچری وسپاهی ازغنی قیردردیغی اثناده
اق دکزه دونغا کوندروب بوغازلك استحکاماتنی اکمال
و مبانیء رفاه ممالکی هرجهتله استکمال ایتدی
افلاق ویوده‌سی برحریص و درلکسز آدم اولوب
اردل‌ده دولته عاصی اولان بکلر طرفنی طوته‌رق
ترغویج و یرکوکی و ابرائیل قلاعنده بولنان عثمانلوبی
قلیجدن کچرمش و بغدان ایالتنی باصمش اولمغله قریم
خانی اکا مأمور اولوب یوز بیك قدر توابعیله بتون
پریشان ایتدی (۱۰۷۰)
اولوقت طغیان مبدأری اولانلر اوستریایه صیغنوب
ایمپراطورك انلره تصاحبی ظاهر اولمغله بر قاج

دفعه نافله نامه‌لر مبادله اولندقدن صکره مجارستانه
اردو سوق و وارات حصن متینی قلع اولنور ایکن
بوسنه ثغورنده دخی درت بیك اعدا تلف اولدیغندن
بشقه چونکه روسیه دولتی قریم خانلرینك مشغله‌ده
اولمسنی فرصت اتخاذیله قزاقلری اغوا ایلمکده اولدیغی
طویلدیغندن محمد کرای خان زاپوروق قزاقلری ایله
اتفاق ایده‌رك صقو طوپراغنی اتیل نهرینه و اندن
روسیه‌نك جکرینه قدر ایلغار ایلیوب یوز اون بیك
دشمن قیردیلر
بوصورتله دولتك دشمنلرینه هرطرفده ضعف عارض
اولوب له حکومتی خلاص بولدی و روسیه سفراسی
خانك حرکات حربیه‌دن منعنی التماسه کلوب سائر
طرفلردن هدیه‌لر و تبریك نامه‌لری بوشاندی اقدی
انجق بربریه یالیسنده اولان ایالات مغربك عسکری
بر اوجاق صورتنی کسب ایدوب و والیی قوناغه
قپادوب ایچلرندن کندیلری بر سردار مقامنه
طایی انتخابنه قالقشدقلرندن انلرك هدیه‌لری قبول
اولنمدی (۱۰۷۱)
دیکر طرفدن فرانسه‌نك وندیکه اعانه‌سنه مبنی کرید
جنکی ممتد اولوب بو تاریخده استانبولك چارشو
و تحت قلعه و صماتیه و قوم‌قپو سمتلرینه قدر بیاغی

بر نصفی محترق و آتش اوچ کونده کوجله مندفع اولدی صوفیه و سلستره و یاش و بروسه وتوقاد شهرلرنده دخی آتش ظهور ایدوب بتون روم ایلی قحط وخسته‌لق ایله برباد اولدی

محمد پاشا کمال سن پیرده بیله کیجه وکوندز اصلاح مصالح عامه‌یه وسرحدلری استحکامه مشغول ایکن وفات ایلدی کوپریلو زاده فاضل احمد پاشا صدارته کلوب (١٠٧٢) انصاف و عدالتی ایله عالمه شهرت ویررك هم رؤیت حقوق تبعه‌یه همده تدارکات حربیه‌یه مقتدر اولدی

المانیا ایمپراطوری دولت عثمانیه‌نك مطلوباتنی قبول ایتمیوب اوستریا ونك اردل مصالحندن ال چکمامسیله سنجاغ شریف مجارستانه چیقرلدی اردوی همایونه اردسز ارسز توارد ایدن اوستریا ایلچیلری ایله اثنای راهده ینه هرکون مکالمه‌لر واقع اوله‌رق استرغونه توجه اولنوب (١٠٧٣) اول محلده دشمن اردوسی کاملا پریشان اولدی عقبنده نوهوزل یعنی اویوار قلعهٔ جسیمه‌سی کمال سعی وغیرتله فتح اولنوب اطراف حصارلری دخی تسلیمنده بولنمغله قریم خاننك اردوی همایونه کوندردکی یوز بیکی متجاوز تاتار و قزاق سواری طیاری مملك اعدایی سیلزیا

ولايتنه قدر تخريب ايدوب قرق بش بيك اسير
سورديلر و لوبج و نوغراد قلعه‌لری الوب قيش
موسمی حلولنده خرواتلقدن پچوی قلعه‌سنه صولت
ايدن و اوسك كوپريسنی يقان دشمنی دخی مضمحل
ايتديلر (۱۰۷٤)
ابتدای بهارده احمد پاشا بلغراد مشتاسندن قالقوب
شيخ وانينك تدبيريله ممالك عثمانيه‌نك هرطرفلرنده خلق
دعا ونيازه چيقدی دشمن قانيجه وسكتوار قلعه‌لرينه
تعرض ايتمكله صدر اعظم اول امرده اوجانيه شتاب
وصكره نيجه حصارلر الوب يقه‌رق زرنوار وراب
قلعه‌لرينی تسخير و اوستريا و ايله امدادجيلری اولان
فرانسز عسكرينی بوزوب رابه صوينی ضرب وصولت
ايله مرور ايتدكده (۱۰۷٥) سنغوتارد صحراسنده
عظيم محاربه ودشمن سرعسكری مونته كوقولی نام
هنرور مشهورك استادانه تصميمات وحركاتی سببيله
غلبه ميسر اولميوب يكرمی بيكدن زياده اسلام تلف
اولمش ايسه‌ده صدر اعظم سلطنت سنيه‌نك مرادی
وجهله عقد مصالحه‌يه موفق اولدی فتح اولنان
يرلر عثمانلوده قاله‌رق دونغا و شنلكلر اجرا قلندی
سلطان محمد بر قاچ سنه‌در استانبولدن صغو يه‌رق
شكار وتفرجكاهده وقت كچرمكله بو مسرت عقبنده

براردو قدر آدەلە يانيەلى طاغلرينە آوە چيقوب يىنە
دبدبە و الاى ايلە ادرنە سراينە كلدى (١٠٧٦)
سنەلرجە تلاش و مشقتە بادى اولان وندیك جنكنك
پذيراى حسن ختام اولمسى احمد پاشانك ملتزمى اولمغلە
مصالح سائرەيە صورت ويرمكە و اردو حاضرلامغە
مسارعت ايتدى مصر اوجاقلرينك سركشلرينى
تكدير و قبرس و ساقزاطەلرندە ظلمى شيوع بولان
پاشالرى اعدام ايتدروب (١٠٧٧) بو اراالق موصل
جانبندە بر كرد مهدیلك و ازميردە بر يهودى مسيحلك
دعواسنى قورەرق باشلرينە خيلى دلى طوپلنمش
اولمغلە انلرى طوتدقدە حضور همايوندە تأديب
و صكرە سياستدن عفو ايتدرەرك سراى شهنشاهىيە
برينى بغچوان و ديكرينى قپوجى قيدايلدى بصرە
واليسنى بعض ناسزا اطوارىچون عزل و اوزرينە
پاشالر تعيين ايلمسيلە (١٠٧٨) هرمز كورفزى
سواحلى راحت بولدى
احمد پاشا اردوايلە كريد اطەسنە بچوب قتالە
مباشرتندن بر سنە مروروندە سلطان محمد ترحالە
سنجاغنە عزيمت و يكيشهردە اقامت ايدوب قنديە
قلعەسى اوكندە مجادلە مشتد اولدى پاپا و فرانسە
حكومتلرى و مالطە اوجاغى قورصانلرى طرفلرندن

امداده کلان عسکر و سفاین دفع و کسر اولندقده هله یکرمی بش سنه جنکدن صکره قلعه بالآخره الندله (۱۰۷۹) ارتق بتون اطه‌نك ضبطی میسر اوله‌رق وندیکده فقط اوچ لیمان قالق اوزره مصالحه عقدیله بوسنه حدودی دخی راحت بولدی ممالك عثمانیه‌نك هر یرنده اوچ کون شنلك اولدی (۱۰۸۰ سلطان محمد ادرنه اقامتکاهنه عودت ایدوب و کلیس و کرقه و اسقردین سنجاقلرینك حدودی کسلمك ایچون مأمورلر کوندراوب فرانسه ایله یکیدن معاهده مقارله و مجارستان بالا بکلرندن ایمپراطوره عصیان ایدنلرك بیعت و ویرکو عرض و تکلیفی ایله آدملر ارسال ایلری مراملرینی حصوله کتورمامش ایسه‌ده انلر هیچ اولمز ایسه دولت عثمانیه جانبندن حسن حمایه اولندی (۱۰۸۱)

صاری قامش قزاقلری سلطنت سنیه‌یه بیعت آرزوسنده اولمسیله حطمانلرینه اقدمجه توغ و طوپوز ایله سنجاق بکلکی کوندرلمشیدی بو قزاق طائفه‌سنك مسکنلری اولان اوقراین الکامی له ممالکی حدودینه داخل اولمغله جمهور مرقوملرك اوزرینه عسکر چکدکندن (۱۰۸۲) اول طرفه سفر اچیلوب احمد پاشا قامنیچه قلعهٔ متینی و جوار

حصارلرینی فتح و تاتار و قزاق یغما جیلرینی اهلاك
اورته سنده دکین سورمکله لهلو یعنی ایلبو حصاننی ضبط
ایتدکده سنوی یکرمی بیك التون اعطاسی و پودوایا
و اوقراین ایالتنك ترکی شروطیله اهلك صلح نیازی
قبول اولندی (۱۰۸۳)
انجق لهلو افلاق و بغدان ویوده لرینی اغوا ایدوب
بو اراق قرال اولان صوبیسکی نام دلیرك درایتیله
بعض یرلر استرداد (۱۰۸٤) و بورودن دخی صدر اعظم
لازدین قلعه سنی تسخیر ایلیه رك جنك مشتد اولمقده
ایکن سلطان محمدك اکثر شکارده کزه رك سور و شنلك
ایله مشغول اولمسی و اون سنه در استانبوله کیرماسی
خلقك انفعاله باعث اولدیغندن (۱۰۸۵) و روسیه
اشکری قزاق مملکتلرینی اوروب عساکر اسلامی
صوبیسکی ایکی کره پریشان ایتدیکندن (۱۰۸٦
طورله و اوزی صویی اراسنده فتح اولنان یرلرك
کاملا دولتده قالمسی شرطیله بالایجاب صلحه قرار
ویریلوب فاضل احمد پاشا دخی صدارتنك اون بشنجی
سنه سی وفات ایلدی (۱۰۸۷)
کوپریلولرك اقرباسندن قره مصطفی پاشا صدره کچوب
روسیه دولتی قزاقلری جلب و اوقراین الکاسنه
تسلط غرضنده بولنمغله (۱۰۸۸) مسقوه اوردو

کوندرلدی ونیجه سعی و مزاحم ایله چهرین قلعه‌سی
النڈی (۱۰۸۹) بوندن صکره مصطفی پاشا خست
و نخوت بلیه‌سیله وزرا و سفرایی تجریم و تحقیر
و مجارستان رؤساسنی جنکه تشویق ایله مشغول
اولوب روسیه جانبنده قریم خاننك توسطیله مقدمات
متارکه تمهید ایدرك عقد معاهده‌یه عاجلا صورت
ویردی (۱۰۹۰)
غرائبدن اوله‌رق بو ایامده بر خفافك زوجه‌سی زنا
جنایتیله سلطان احمد میدانده رجم و ملاط محکمه‌سی
حقد نکاح سلبی تهمتیله ابطال اولنوب (۱۰۹۱)
فرانسز دونغاسی طرابلس قورصانلرینی تا ساقز
اطه‌سی لیمانه قدر قوغه‌رق انده محاربه و شهرلری
بربر خراب ایلدی (۱۰۹۲)
شمالی مجارستانده فتنه بیوبوب اوستریا النده قالمقدن
دلکیر اولان اصلزاد کانك التماسیله امریق تکه‌لی نام
سرکرده جانب دولت علیه‌دن انکروس قرالی نصب
اولندقده بو دفعه ینه ایمپراطور علیهنه سفر آچلوب
۱۰۹۳) عساکر عثمانیه دوشمنی بر قاچ کره مغلوب
و مقهور و ایکنجی دفعه اوله‌رق ویانه پای تختنی
محصور ایلدی انجق مصطفی پاشا طمع و غرضنه مبنی
شهری ویره ایله الق و عساکری غنیمتدن منع ایتمك

ایچون هجومی تأخیر ایتمسیله ممالك اوروپانك سدی
و کلیدی مثابه‌سنده اولان اول حصن حصین
النمق اوزره ایکن له قرالی صویسکی وقت بوله‌رق
کافهٔ ملل خرستیانیه‌یه بر خدمت ایتمك املیله
عثمانلو اردوسنی بغتةً باصوب مصطفی پاشا منهزما
بلغراده رجعت ایتدی (١٠٩٤)
ایمپراطور دخی اردوسنی استرغون و بودین و بوسنه
طرفلرینه سوق و وندیك جمهوریتی هرسك ومورره
و ارنوداق یالیلرینك تسخیرینه تشویق ایتدیکندن
دولت عثمانیه عجله اوچ اردو ترتیب ایدوب اوچ
طرفه بردن قوت عسکریه تسریب اولنه‌رق بغدان
طرفنده له اشکری کلیا مضمحل اولمش ایسه ده
(١٠٩٥) اوچ سنه قتال و جدال ایله اوستریا کیتدکجه
مجارستانده ایلرولیوب وندیك دخی همان بتون
موره‌یی قبضهٔ تصرفنه الیجق ممالك عثمانیه حدودی
هر طرفدن خطره کرفتار اولدی
حاصلی از مدتده اوتوز قدر وزیر و پاشا قتل
و اعدام اولنوب یرلرینه کلانلرده بر ایش کوره‌مدیکی
تبین ایتمش و سلطان محمدك بنه آو ابتلاسیله وقت
یکچروب مصالح سمتنه اوغرامامسی عامه‌نك کوزنه
کیتمش اولمغله اردو خلقی واراددن جوارنده طغیان

وابتدا شونك بونك قتلنی استدعا ایله درونلرنده کی
فسادی عیان ایدوب استانبوله یقلاشدقلرنده عرض
ومحضرلر تقدیمیله سلطان محمدی تختندن اینمکه
اجبار ایتدیلر (١٠٩٩) درت سنه صکره چشیرلك
قصرنده وفات ایلدی بو پادشاه چوجقلغنده جلوس
ایدوب بر قاچ کره اوجاق جانورلرینك پنجه سنه
کچه رك استانبوله زیاده نفرت ایدوب ادرنه یه چکلمش
وانده دخی تقرر ایتمیوب اکثر عمری صحرالرده
وطاغلرده شکار مراقیله کچمش ایدی کندیسی
قرق بر سنه سلطنتده قعود ایتمش و بوحالده سپاه
اوتوز سنه قدر اتشمش ایکن نهایت تحمل اولنمیوب
خلعنه قرار ویرلدی

یگرمی درد نجی قسم

(عهد سلطان سلیمان خان ثانی)

سلطان محمدك برادری سلطان سلیمان خلقك عصیان وضلالتی ایله منفعل الخاطر اولوب آرتق تحصیل علوم و مطالعه‌یه رغبتله عمری عزلتده کچدیکندن دنیا لذتنه میلی یوغیسه‌ده وکلا و علمانك نیاز واصرارینی رد ایتمیوب جلوس ایلادی (١٠٩٩)

اوردونك عودتنده سپاهیلر سلطان احمد میدانده و یکیچریلر ات میدانده چادر قوروب اجرای حکومته قرار ویره‌رك استدکلرینی تبدیل و نفی و تجریم ایتدیلر و وزرایی قتل وترذیل و خانه‌لرینی درلو حیاسزلق ایله یغما و تخریب ایلدیلر اقچه و منصب ایله اغفاله سعی اولنمقده ایکن مرقوملر برکون باب عالی‌یی دخی باصوب صدر اعظم سیاوش پاشا حرمی محافظه سنده . بر قاج کشیله هلاك اولمغله آرتق استانبول اهالیسنك مظالم و فضاحته تحملی قالمیوب جوامع شریفه واعظلرینه اویه‌رق سرای همایون خلقی ایله سنجاق شریف آلتنده اتفاق برله ارباب نفاقی قهر وتدمیر ایلدیلر یکیچری اهالیدن کوتك یدی لکن شرلرینی رفع ایده‌جك دولت وکلاسی بولنمدی

بویله اولان فترتده عساکر سرحدده قتالی براغوب
پایتختنده شقاوته قوشدیغندن دولت دشمنلری
فرصت بولوب اوستریا اکری قلعه‌سنی و وندیك
عساکری کرفه سنجاغنی وبتون موره‌یی الدیلر بونك
اوزرینه مجارستان سرعسکری تعیین اولنان یکن
عثمان پاشا اناطولیده استقلال ایله حرکته باشلیه‌رق
بر طاقم عشیرت ترکمنلری و یورکاری ایله جلالی یولنی
طوتوب کرید و طمشوار عساکری دخی علوفه‌نك
کج قالسی بهانه‌سیله ایاقلندیلر
بوندن بشقه عثمان پاشا روم ایلی‌یه کچه‌رك زورایله
بلغراده کیروب بتون روم ایلی عساکری اوزرینه
قائممقام اوزره ایکن سرعسکرلکی ضبط ایتدی
استانبولده یکی ویرکولر و اغر جریمه‌لر احداث و
وضعیله خزینه‌یه واردات جمع اولنمقده ایکن اوستریالو
بر طرفدن استونی بلغراد والیوه و دیکر طرفدن
واراد ین و اوسك قلعه‌لرینی الوب بوسنه حدودینی
صیقشدرمسیله بلغراد یولنی اچوب کلدرك عثمان پاشا
سمندره‌یه رجعت برله اهالی شهری آتشه ویروب
فرار ایلدکلرنده بلغراد قلعه‌سی و سمندره دشمن
النه کیردی بوسنه ایالتی عساکریده بهکده‌ده مغلوب
اولوب بنالوقه و معادن وانزورنیق و حتی پره پول

و اوزیجه حوالیسی الدن چیقدقده ممالك عثمانیه‌یی باشدن باشه ولوله طوتدی

اولوقت اعلان جلوس ذریعه‌سیله ایمپراطوره سفیرلر کوندرلوب صلح چاره‌سنه باقلدی و بونکله برابر سلطان سلیمانك محض کندی غیرتیله صوفیه‌یه اردو چیقرلدی (۱۱۰۰) دونمای همایون وندیك عسکرینی اغریبوزدن دفع ایدوب تاتار تیز رفتار آز وقتده له ممالکنی طولاشدقده قامنیچه قلعه‌سنه امداد قویه‌رق اهلونك اردوسنی بوزدی و اوزی صوینی کچوب قزاقلری قیره‌رق روسیه اراضیسنی تخریب ایتدی و قریم خانی استانبوله دعوت اولنوب بالمشاوره یکن عثمان پاشانك طرفدارلری علیهنه اناطولیده نفیر عام قالدرلدی جمله عاصیلر اعدام اولندقده پاشالرك صاریجه و سکبان نامیله بر طاقم زوربا بسلملری یساغ اولوب فقط دلیل و بشلو عسکریله ایجابنده کوکالو عسکر یازملری تنسیب قیلندی

اردل و بوده‌سنك جنکه حاضرلنمسی امر اولنوب ویانه‌ده عثمانلو ایلچیلری واوستریا و له و وندیك مرخصلری بر قاچ آی متمادی مکالمه ایتمکده ایسه‌لرده

صرپستان قلعه‌لرینی دشمن المغله صوفیه‌دن ودین
و الاجه‌حصار و بوکردلن و ازورنیق طرفلرینه
قول قول عسکر قوشدرله‌رق خیلی قلاع و حصار
کیرو النّدی انجق سرعسکر رجب پاشا بطو چینه‌ده
مغلوب اوله‌رق موراوه صوینی کیرو کچدی اعدا نیش
قلعه‌سنه کیردی و ودینی الوب بر اردوسی شهرکوینی
و دیکری یراودن بعض خائنك دلالتیله اسکوب
و قومانوه اطرافنی اوردقده کوپریلی زاده مصطفی
پاشا صدارته نصب اولندی (۱۱۰۱)
مصطفی پاشا در عقب رفع مظالمه اقدام و نظام
جدید نامیله اسایش رعیتی مؤدی قانون عادلانه
وضع ایدوب اموال میریه‌یی غصب ایدن مأمورینده‌ن
مبالغ کلیه استردادیله عساکر وفیره ترتیب ایتدی
درحال ایمپراطورك اردولری کوسوه و قاچانیکده
بوزلوب له و روسیه اردولری قامنیچه و اورقپو اوکنده
کاملا مضمحل اولدی هله بو سفرده دشمن ینه
طونه و صاوه‌نك او بر یقاسنه دفع و المانیالویی
اردلدن سوروب چیقاران تکه‌لی بك بوکره اردل
ویوده‌سی تعیین قیلندی (۱۱۰۲)
مصطفی پاشا قبرس و مصر عسکرینك بعض

شقاقنى تسكين ايتدكده هرسك و ارنودلق حواليسنده ونديكله مجادله ممتد اولديغندن سرحده تكرار اردو سوق ايتمسى عزيمتنده سلطان سليمان ثانى ادرنه‌ده وفات ايلدى

یکرمی بشنجی قسم

(تتمهٔ فصل رابع)

اون برنجی عصرك اواخرنده صوقوللو محمد پاشانك وفاتندنصكره اصول و نظامات دولتك ترك و مسامحه اولنمسیله امور نازكهٔ سلطنتك حسن اداره‌سنده عجزی آشكار بر طاقم آج كوزلولر یول بولوب اقچه‌سز ایش كورلمز اولمسی و عساكر برایكی كونده یتشمش چیقمش اولان ضابطان و رؤسایی صایمامسی اصل خدمت كورنلرك و پنجهٔ ظلمه دوشنلرك اضطرابنی مؤدی اولەرق خشنودسزلق ایلروده بالطبع شكایته و بغی و طغیانه نتیجه ویرنجه قدیمدن نظاملو عسكر اولمق اوزره ترتیب قلنان اوجاقلر ارتق عاصی و اشقیا یتاغی اولوب یكیچری و سپاهی هركون زوربا قالقەرق خزائن دولتی و مناصب و خدماتی ارالرنده پایلشوب علوفەلرینك ترفیسنی وشقاوتده رفیقلری اولانلرك مغایر نظام اوجاقلره كیرمەلرینی و علوفه المەلرینی دعوا ایتمەلریله واردات میریه سنوی یكرمی ایكی كره یوز بیك كیسەیی اشمش ایكن بنه مصارفاتك یوز بیك كیسه قدر

تفاوتی بولندی سلطان سلیمان دورنده تیمارلو ایکیوز
سکسان بیك قلیجه بالغ اولمش ایکن کیتدکجه تیمارلری
سرای خلقی ایله زوربالر ضبط ایدەرك عهد مراد
خانیده فقط یوز طقسان بیك قلیج قالمشیدی بالعکس
دفترلرده اوجاق و بلوکات و جماعات خلقی حاصلی
مجموع مواجب خواران سلطان سلیمان زماننده یالکز
قرق بیك نفره بالغ اولوب بیك ایکیوز اوتوز اوجیوك
مصرفله اداره قلنور ایکن کیده کیده یوز اوتوز بیکه
بالغ اولوب مصرفی درت بیك یوکی کچدی
بو احوالك تفصیلی قوچی بك معروضاتنده و عین
علی رسالەسنده مندرجدر بو ملابسه ایله ایالاتدەکی
مأمورینك حسن حرکتنه پك صیقیجه باقیله میوب
طرف طرف طاغی و جلالی طائفەلرینك ظهوری
و هر سلك و طریقك اختلال نظاماتندن طولایی
هر درلو آدمك مصالح عامەیه مداخلەسی ایله تبعه
عجزەسنك حالی یمان اولدی و اردوده دخی شقاق
و شقاوتدن اتفاق و شجاعتده میدان قالمیوب یالکز
یکیچری سکسان بیك وسپاهی اللی بیك نفره ابلاغ
اولندیسەده اولکی درجەده موجب استغراب
فتوحات کورلمز اولدی حاصلی اوجاق خائنلرینك
ازغینلغی درجهٔ نهایته واروب ذکری یوقارولرده

کچدیکی اوزره خلیفهٔ زمان اولان بر شجیع ارسلانی
اون سکز یاشنده شهید ایتدکلرنده سلطان مراد خان
رابع ظهور برله جلال و مهابتده یاوز سلطان سلیمی
دخی کچه‌رك طغیانك کوکنی کسوب آنك قورقوسیله
نظام عامه بش اون سنه یرینه کلمش و کوپریلو
خاندانك اثر حسن اداره‌سی اوله‌رق رعیت سعادت
کورمش ایسه‌ده سلطان مرادك اللی بیك و کوپریلو
محمد پاشانك اوتوز التی بیك باغی دیه‌لدکلری دها
اونودلمزدن اشبو عصرك اواخرنده اراذل ناس ینه
فرجه بولوب اخلال اصول مقررهٔ دولت انجام کار
اختلال جیوش و رعیته نتیجه ویردی
نظامات مؤسسهٔ دولت بر کره بوزلوب اعتباردن
دوشه‌رك خلقك اموری کیفی اراده‌یه موقوف قالنجه
هرکس یا اسلوب ایله یاخود زور ایله دیله‌دکنی یاپدرمغه
قالقشوب بر دولت قانونی و منتظم از زمانده زوربا
اوجاغی هیئتنه کیرر و اوج درت یوز سنه‌ده میدانه
کلان ترقیات و کمالات اوتوز قرق سنه‌ده مندرس
اولوب بو حال اختلالدن قوای نامیهٔ دولته مرض
عارض اولور ارتق اصول اداره بسبتون دکشمدکجه
مرض کیتدکجه ارتوب ضعف و تدنی کوندن کونه
بارز اولور چارهٔ نجات بر مجدد اولی العزم ظهورینه

و بلکه بر صاحب خروج طلوعنه موقوف اولور دولت عثمانیه‌نك قوتی هنوز یرنده ایکن بو قاعدهٔ طبیعیه اقتضاسنجه زوال اماره‌لری کوستروب سلطان مراد و کوپریلولر کبی بیوك ذاتلر بیوك وسائله ابتدار ایتمشلر ایکن دردە دوا بوله‌مامش و بوندن صکره یوز اللی سنه نیجه مصائب چکلمش و نهایت بر پادشاه صاحب مکنت لجام مصالحی النه الدقده آلت فساد اولان ینکیچریلرك وجودی بتون قالدرمغله علاجه باشلانمشدر بونك تفصیلاتی آتیده کورلور

بو حال ایله برابر اجنبی مواجهه‌سنده سطوت و صلابته خلل کلیوب مجارستان و اردل و دالماجیا الکالرنده و له ممالکندن قزاق طائفه‌سنك کشت وکذار ایلدکلری بوجاق و پودولیا و اوقراین دیارلرنده و قره دکزك کرجستان قیلرنده و اق دکز اطه‌لرنده اللی التمش سنجاقلق اراضی موقتا ممالکه ضمیمه قیلنوب درزی و کرد مملکتلری بتون قبضهٔ حکمه کیردکده اوزی و کفه و ارضروم و صیدا و کرید ایالتلری تشکیل وبعض قلعه محافظلقلری برابر صایله‌رق کافهٔ اراضیٔ عثمانیه قرق درت ایالت ترکیب ایلدی بو انقلابات زمان اراسنده هله فنون و معارف فیض و مقادیرینی غائب ایتمیوب پادشاهلرك پرورش انعامیله

مورخیندن پچوی و عبدی و عالی و نشانجی زاده
و قره چلبی زاده و هزارفن و نصوح پاشا زاده
و مشاهیر شعرادن نفعی و نوعی و نادری و نابی و بهائی
افندی و لغت صاحبی ملاشعوری و الهی و بونلرك
ایچنده خدمات دولتده کسب امتیاز ایدنلردن بشقه
رئیس حکیمی و وصاف مترجمی صاری عبداله چلبی
و اکثر فنونده یدطولیسی اولوب علوم فقهیه و حکمیه
و ریاضیه‌ده و تاریخ و جغرافیاده یکرمی سکز قطعه
مؤلفات بیعدیلی اولان حاجی خلیفه لقبیله معروف
کاتب چلبی و مشاهیردن طاش کوپریلو زاده و ویسی
و سیاح محقق اولیا چلبی بین الاقران سرفراز اولمشدر
هله کاتب چلبی نك جغرافیادن جهانما و تاریخدن
فذلکه و فنوندن اسامی کتب و طبقاتدن سلم الاصول
نام جسیم کتابلری و میزان الحق و دستور العمل
وروفق السلطنه نام مجله لری ارباب اختبار عندلرنده
مقبول و معتبردر
اعمار بلاد ایچون بعض ابنیه و خیرات احداثنه اهتمام
تام اولنوب اوسك کوپریسی و اکثر قلاع و بقاعك
استحکامی ایله برابر استانبولده احمدیه جامع شریفی
و والده کوسم سلطانك صو بندی و جوامع و عمارات
کبی آثار جلیله‌سی و دور مراد خانیده یغمورك و سیلك

شدتیله مکهٔ مکرمه ده بیت شریفك و محال مقدسهٔ
سائره نك ییقلماسیله غایت متین و مزین اوله رق کاملا
یکیدن انشاسی میسر اولان مقامات عالیات ایله
کوپریلولرك هر شهرده معمور اولان خان و مساجد
و چشمه وقفلری بویله اعمال جمیله یه دخی وقت
بواندقجه صرف نقدینهٔ اقدام اولندیغنه دلیل
کافیدر

فصل خامس

دولت عثمانیه‌نك اون ایكنجی عصرده ظهوره
كلان وقایعی بیانندهدر

سلطان	ابن	ولادت	جلوس	وفات	سلطنت	سن	(مطالعات)
٢١ احمد ثانی	ابراهیم خان	١٠٥٣	١١٠٢	١١٠٦	٠٤	٥٣	
٢٢ مصطفی ثانی	محمد خان	١٠٧٤	١١٠٦	١١١٥	٠٩	٠	خلع بش ای صکره قرق بر یاشنده وفات ایتدی
٢٣ احمد ثالث	محمد خان	١٠٨٤	١١١٥	١١٤٣	٢٨	٠	خلع التی سنه صکره التمش بش یاشنده وفات ایتدی
٢٤ محمود اول	مصطفی خان	١١٠٨	١١٤٣	١١٦٨	٢٥	٦٠	
٢٥ عثمان ثالث	مصطفی خان	١١١٢	١١٦٨	١١٧١	٠٣	٥٩	
٢٦ مصطفی ثالث	احمد خان	١١٢٩	١١٧١	١١٨٧	١٦	٥٨	
٢٧ عبد الحمید	احمد خان	١١٣٧	١١٨٧	١٢٠٣	١٦	٦٦	

(اشبو بشنجی فصل یوز بر سنه‌نك وقوعاتنی حاویدر)

یکرمی التنجی قسم
(عهد سلطان احمد خان ثانی)

نوبت خلافت سلطان سلیمانك برادری سلطان احمده
كلوب تقلید سیف الاینی ادرنه ده اجرا و اردویه عجله
فرمانلر ارسال ایلدی برآی صکره مصطفی پاشا صاوه
چاینی کچوب وارادین قلعه سنه یورورکن صلانقامن
صحراسنده ایمپراطورك اردوسنه تصادفله بر عظیم
محاربه اولدی دشمن اردوگاهنه برقاچ کره شجیعانه
حمله و صولت اولنمش ایسه ده سرعسکرلرینك
استادلغی جهتیله بر ایش کوره میوب نهایت صدر
اعظم شهید دوشه رك عثمانلو منهزم و طرفین
ینك اردولر همان یاریسی مضمحل اولدی
شدت قتالدن اکثر رجال و مأمورین ضرب
شمشیر ایله دوکله رك مناصب بوش قالوب جمله سی
یکیدن توجیه اولندی (١١٠٣) بونك عقبنده
اوستریا عساکری وارادین قلعه سنی صاروب لهستان
قرالی دخی قامنیچه قلعه سنی قوشاتدی و ابساقجی یه
قدر چته جی یوریتدی بو هنکامده ایران و بخارا
ایلچیلری کلوب دولت علیه سفراسیله ویانه
مکالماتنك بر فیصل بولماسیله اوچ سنه مشقتدن

صکره عودت ایتدیلر مکهٔ مکرمه شریفلکی ایچون
سادات اراسنه رقابت کیروب حجازك هر طرفنده
شورش آتشلری طوتشدی
امپراطور تکرار بعض شروط تکلیف ایدوب هولانده
ایلچیلری صلح ایچون ارایه کیرمشلر ایسه ده ینه
منازعاته بر صورت ویرلهمدی قریم خانیله قرالینك
بو بابده ظهوره کلان مخابراتی دخی نتیجه بولمدی
سرحدلره امدادجی کوندرلوب المان اشکرینك
ضربه یوریسیله اردو باغراده شتاب ایدرك قلعه یه
استحکام ویرلدی (١١٠٤) بو ییل تاتار لشکری له
ممالکنی ایلبو قلعه سنه طوغری پایمال ایدوب شام
عسکری درزی طاغلرینه و بغداد والیسی بصره
اطرافنده شقاوت ایدن عربانه تعیین قیلندی
صدر اعظم ادرنه دن روسجغه کیدوب افلاق و بغدان
مصالحنی تنظیم و اندن قریم خانیله اردله کچمك
نیتنده ایکن دشمن یانوه قلعه سنی الوب بلغرادی
محاصره ایده جکی اکلاشلهرق اول صوبه استعجال
ایتدی دشمن بو سمتلردن صاوشمغله تاتار اردندن
کیدوب طمشوار وکیوله قلعه لرینه امداد اولندی
بو تاریخده استانبولده حریق ظهوریله ایازمه قپوسندن
اون قپانی و سلیمانیه وآت پازاری محلاتی یانوب

کول اولوب بصره‌ده نائرهٔ فساد حالا علو لنمکده ایکن موستار و تربینه قضالرنده والحاصل بتون هرسك سنجاغنده وندیکله مناقشه بتوب توکنمدی و برالشامده بعلبك و بقاع قضالرینه تکرار عسکر تسییریله عصاتك تأدیبی لازم کلدی (١١٠٥)

بهارده اردوی همایون بلغراده کیدوب وارادینی کلی تضییق ایتدی و هرسکده وندیك عسکری غبله حصارینی الغله اکا قارشو بر قول اردو کوندرلدی قریم خانی دخی اردلی و طونه کنارنده پانچوه سمتلرینی اوروب قرق بك قدر تاتار و بغدادلو قامنچه‌یه امداد و اهده ایلغار ایتملریله طورله صویی کنارنده له اردوسیله طوتشوب بوزلدیلر برودن وندیك دونغاسی آق دکز صولرنده کزوب ساقز اطه‌سنك قلعه‌سنی محصور و برمدت صکره تسخیر ایدرك اطه‌یی ضبط ایلسیله چشمه‌یه خیلی عسکر ایله بر سردار مأمور قیلندی (١١٠٦)

برزمان مجادله و مبارزه ایله رقیبلرندن قورتلوب شریفلکی جانب دولتدن تصدیق اولنمش اولان شیخ سعد ابن سعیدك حجازده غدرندن بکلمیوب اهالینك اشری اشتکاسی اوزرینه حجاجك دخی چوالده یغما اولنمسیله بوسنه حجاجك محافظه‌سی

وعربستانك استكمال راحتى شام واليسنه حواله اولندى قالديكه بربريه ساحلى اوجاقلرينك ميانه‌سنده اولان اسباب مخاصمه دخى رفع اولنوب كيلرى ساقز اوزرينه دشمنى دفعه كلمكده ايكن سلطان احمد مرحوم اولدى تخته سلطان محمد رابعك اوغلى سلطان مصطفى جلوس ايلدى

بودورده دولت عثمانيه ايله المانيا ايمپراطورى ميانه‌سنده تأسيس روابط مصافاة ارزوسيله هولانده وانكلتره ايلچيلرى بالدفعات توسطه اقدام ايتمش ايسه‌لرده بركره حكومت عثمانيه‌يه تابع اولمش اولان بوقدر يرلر دشمن النده ايكن صلحه رغبت كوسترلمسى اصلا روا كورلميوب فرانسه دولتى كندى اصول مستمرۀ پولتيقه‌سنه رواج ويرمك غرضيله ال التندن جنك آتشنى برقاتدها اوفروب المانيايه هرجانبدن دشمن يتشدرمكه صرف مقدرت ايلدى

یکرمی یدنجی قسم
(عهد سلطان مصطفی خان ثانی)

سلطان مصطفی جلوسنك ایکنجی کونی دیوانه برشدید
خط شریف کوندروب سلفلرینك بر مدتدنبرو
سرایده راحته میل ایدوب مأمورین دولتی اقدام
و دقته اجبار ایده مدکلرندن بحثله بوندن صکره
بالذات اردویه کیده‌جکنی اعلان ایلدی تدارکات
حربیه‌یه مسارعت اولنوب خزینه‌نك طارلغی
وقتده جلوس احسانیچون اباقلنان طاغی یکیچریلر
وزرادن برقاچینك قتلی و وعدلر بذلی ایله آودلوب
عموجه زاده کوپریلو حسین پاشا وندیك کیلرینی
ساقز صولرنده ایکی کره مضمحل ایتدکله اطه
استرداد اولندی (۱۱۰۷)

تاتار طوائفی ینه برطرفدن له ممالکنی بتون
آتشه ویروب هرسك و موره لوالری حدودنده
وندیکله مقاتله اکسیك اولمیه‌رق اردوی همایون
بلغراد و پانچوه و قاراسبورق یعنی آق‌بکار اوزرندن
مجارستانه کیردی و ایپوه و تتل قلعه‌لرینی و دها سائر
حصارلری فتح ایدوب اوغوس محاربه‌سنده جانبیندن
اون بش بیکی متجاوز جنکاور دوشه‌رك دشمن صفلری

سرلوب سلطان مصطفى منصورا استانبوله عودت ایدنجه‌یه‌دکین قپودان مزمورته حسین پاشادخی بش کون متمادی محاربه ایله ساقز اچیغنده برعظیم ونديك دونماسنی پریشان ایلدی (١١٠٨)

عساکر عثمانیه حدود شمالیده دخی بردن موفقیت کامله‌یه نائل اولوب روسیه چاری مشهور آق بیق پترو ازاق قلعه‌سنی یوز التمش بیك مسقو و قزاق ایله احاطه ایدوب اطرافده‌کی حصارلری یاقه‌رق اوچ آی شدتله مضاربه و مصادمه واقع اولمشکن اوتوز بیك نفری یرله یکسان اولدقده مأیوسا رجعته مجبور بولندی آردینه بیشمار تاتار دوشوب قوغدی

بوارالق بصره عربانی شط نهرنده سیر سفاینه مانع اولوب تجاره پك اذا ایتملریله بغداد و رقه ایالاتی عساکری اوزرینه تعیین اولنوب بصره‌ده یکیدن دونما تنظیم اولندی اول وقت راغوزه ایلچیلری اعتذاره کلوب جنکك بدایتندنبرو اداسنده مسامحه ایله تراکم ایدن سنوی اون ایکی بیك التون ویرکونك ایشله مثنی دفعة تقدیم ایتدیلر

بوظفر و غلبه ایله عساکره و ملته فرح و غیرت کلوب خلق سرحدلره دوکلمه‌رك خاندان واعیاندن اولنلر کندی بدنلرندن الایلر ترتیب ایتملریله بیوك اردولر

قورلدی قامنیجه قلعه سنی محاصره یه کلان اهالی مغلوب
اولوب سلطان مصطفی طمشواره یوریه رك قلعه یی
محاصره ایدن اوستریا اردوسنی بغا صویی کنارنده
مضمحل ایلدی و سرحدلره رصانت و یرله رك مظفرا
عودت اولنور ایکن خرواتلقده دخی بلنقه لر تسخیر
اولندی فقط روسیه چاری قالموق و قزاقدن بشقه
التمش درتبیك مسقوعسکریله ازاق قلعه سنی تکرار
قوشادوب و تاتار و نغای قبائلی بری برلرینی چکه مامك
بلیه سیله اعانه یه آغر طورانوب اول حصن جسیم
نهایت اعدا النه کچمکله حدودك محافظه سیچون
قوبان کنارنده اجو قلعه سی بنا قیلندی
وندیك عساکری دخی موره دن آتنه و استفه قصالرینه
طوغری یوریدی و تاتارلرك اپهه کیروب مرکز
ممالکنه قدر ایلغار ایتملرندن بر منفعت حاصل اولمدی
بوندنصکره قره دکز و طونه و آق دکز طرفلرینه
دونما چیقمق اوزره سینوب و کلی و اسماعیل و سلستره
و روسجق و آق دکز لیمانلرنده کیلر انشاسنه
مسارعت قیلنوب پراوشته ده کله و دانه و طوب
دوکمخانه سی اچلدی ادرنه و ارضروم و ازمیر
و مصرده ضربخانه لر تأسیس اولنه رق اجناس پاره لر
چوغالوب مسکوکات اصولی پك قارشمش اولدیغندن

اوچيوز اقچه برالتون حسابيله يكيدن طغرالو سكه‌لر
كسلمسنه و زجريه و توتون رسوماتى آرتوب معاشلرك
بررع تقسيطى قط اولنه‌رق مصارفات حربيه‌يه
قارشواق بولنمسنه اعتنا قيلندقدن بشقه ايرانله نامه
و سفرا مبادله برله تأكيد مصافات اولنوب اردوى
همايون پيشگاهندن تيسه چايى عبور اولنور ايكن
ايمپراطورك سرعسكر نامدارى پرنس اوجن قارشو
كلوب بر عظيم محاربه وقوعيله غلبه اعدايه نصيب
اولديغنده نيجه‌بيك اسلامله اكثر وزرا شهيد دوشدى
دشمن دخى بوسنه ايالتنه كيروب مغلاى و ويسوقه
حصارلرينى الوب بوسنه سرايى ياقدى
مهرهمايون عموجه‌زاده حسين پاشايه تسليم اولنوب
مشاراليه اصلاح امورملكيه‌يه تقيد و سائر مصارفاتى
تقليل ايله اردو حاضرلغنه اهتمام ايدوب اللى بيك پياده
وقرق بيك سوارى جمع و هويزه شيخى بصره‌ده خروج
ايدن زوربالردن شهرى تخليص ايدرك اول حوالى
حصارلرينك انختارلرينى بو دفعه ايران ايلچيلرى
كتوروب تقديم ايتملريله بصره مشغله‌سى و صكره
مصرده والى عليهنده بولنان اشرافك ظلمى دفع
اولندقده بلغراد جانبنه سردار نصب اولندى
حسين پاشا انجق صوفيه‌يه وارنجه انكلتره و هولانده

دولتلرینك یننه توسطیله بسط مقدمات مصالحه
و رئیس رامی افندی ایله دیوان ترجمانی اسقرلت
زاده ماوروقورداتو مرخص نصب و قارلوفچه‌ده
عقد مکالمات قیلندی (١١١٠) اول مکالمات
مجلسنده اساس مذاکره و مباحثه اوله‌رق
هر دولتك بو تاریخده النده بولنان ممالك ینه
کندیسنده قالمسی شرط اوله‌رق بو قاعده سائرلره
نسبةً له و روسیه دولتلرینه ضررلو کلوب انلر
مرخص تعیننده اغرطور انمشلر ایسه‌ده المانیا
امپراطوری ارتق صلحه آرزوکش اولدیغندن بتون
اوروپانك متارکه و مسالمه‌یه رغبتی و دولت عثمانیه
بو قدر وقت طیانمش ایکن حالا زیر دستنده اولان
یرلرك ترکنه قولایلقله راضی اولمیه‌جغنی استنباطله
هله دولت عثمانیه و دول متوسطهٔ انکلتره و هولانده و
دول متفقهٔ المانیا و له و روسیه و وندیك مرخصلری
اوزون معارضه و مباحثه‌دن صکره دولت
عثمانیه بوندن بویله ویرکو و هدیه نامیله برکونه اقچه
ابسته مامسی و اوستریا طونه و صاوه و اونا نهرلرینك
قارشوبقه‌سنده اولان اراضی‌یه کاملا متصرف
اولمسی و وندیکلو یدنده یالکز موره و جزایر سبعهٔ یونان
و دالماچیا دیارلری قالوب اینه‌بختی قلعه‌سندن

و ارنودلقدن چکلسی و لهك حدودی ایسه طورله صویندن صایلوب قریم خانلرینه و یرکو اعطاسندن معفوطوتلسی و ازاق قلعه‌سی روسیه‌یه قالمسی مقاوله و سندلر امضا و مبادله قیلندی بلغراد و واراددین قلعه‌لرندن طرفینك شنلك طوپلری اتلدی

دولت عثمانیه ایله بو دولتلر بیننده تصدیقنامه‌لر مبادله وصلح و مصافاة تقویت بولمق ایچون هر جانبدن بیوك سفارتلر تعیین اولنوب ایلچیلرك قبولنده زیاده ارایش و سلطنت اولمق اوزره سلطان مصطفی صدر اعظم حسین پاشا ایله موقتا استانبوله کلدی (١١١١)

امور خارجیه بولنه کیردکده ارتق مصالح داخلیه نك انتظام و تسویه‌سنه اهتمام اولنوب بر زمانده فرات نهری طاشوب بغداد ایله بصره اراسنی بتون بطاقلق ایدرك اول حوالی‌یه وارلمز اولوب روماحیه‌ده بر عاصی استقلال بولمش و سماوات جوار بنی منتفك قبیله‌سی عربلری و بصره‌یی برانلو خان ضبط ایتمشیدی مفتی فیض الله افندینك آدملرندن طال طبان مصطفی پاشا بغداد والیسی اولوب بیره‌جکده کمیلر انشا و فرات نهرندن بغداده اجرا برله رقه و موصل وشهرزور و بغداد ایالتلری عسکریله ایران

و عربستاندن قارغه درنکنده کلمش اولان بوز قرق
بیك مفسدی تدمیر و حجاج مسلمینك امنیت و راحتی
چاره‌لرینه تدبیرایلدی (١١١٢ قریم خاننك قرنداشی
نعایلری و بوجاق تاتارلرینی باشنه طوپلیوب
سرکشلك ایتدکده اوزی محافظنك صولتیله
منهزم اوله‌رق ینه درسعادته فرار والتجا ایتدی
حسین پاشا و برکولری کیتدکجه خفیفلندروب
سلانیك سنجاغنده کمش معدنلری ایشلتمکله سکه‌یی
اصلاح و قلعه‌لری تعمیر ایتدردی بو تاریخده ژزوئیت
پاپاسلری بعض ارمنیلری قتولك مذهبنه دعوت
ایدوب ملت ایچنده تلاشه باعث اولمغله حامیلری
اولان ارنی پطریقی عزل و بعض قتولکلر نفی اولنوب
ارضرومده‌کی مکتبلری قپاندی (١١١٣)
برمدت آسایشدنصکره (١١١٤) رامی پاشا صدارتنده
عسکرك پك نفوذی قالماسنی و شیخ وانینك دامادی
مفتی فیض الله افندی بتون مناصب علمیه‌یی کندی
اوغللرینه و دامادلرینه تخصیص ایدوب کافهٔ
مصالحك فصلی و وزرا و کبرانك نصب و عزلی بدأ
جلوسندنبرو انك النده اوله‌رق بو ارالق جمله‌یه
غلبه ایلمسی خصوصلرندن اوجاقلر دلکیر اولدیغندن
علوفه‌لرینك کچ ویرلمسی بهانه‌سیله جبه‌جیلر

برشماته چیقرمغله آت میداننده التمش بیك قدر
زور با بریکوب (۱۱۱۵) سرایده سنجاق شریفی
ضبط ایله شهر خارجنده اردو قوردیلر و پادشاهك
ادرنه‌دن عودتی ایچون عرض محضرلر تقدیمی عقیبنده
اول قدر آزغین یوله‌دوشوب ادرنه‌ده‌کی عساکرله
برلشملریله سلطان مصطفی قرنداشی سلطان احمدی
تخته دعوت و کندیسی اختیار عزلت ایدوب بش
آی صکره وفات ایلدی

یکرمی سکزنجی قسم

(عهد سلطان احمد خان ثالث)

سلطان احمدك جلوسندن صكره اشقیا فیض الله افندی‌یی پاره‌لادیلر صوقاقلرده سوریدیلر و هر منصبه استدكلرینی كتردیلر انجق پادشاهك استانبوله عودتنده اساس حكومتی استقرار بولدی یكیچری اغاسی و نیجه عوناتی والحاصل بتون فساد باشلری تمیزلنوب یكیدن وكلا وزرا نصب اولنوب راحت عامه یرینه كلدی و یكیچری و بوستانجی اوطه‌لرنده فتنه اربابی هب سچلدی و تمیزلندی (١١١٦)

هر طرفلره نامه‌لر كوندرلوب تبریك جلوس ایچون ایلچیلر كلدی كوریل ومكریل واچیق باش وچركس طوائفی تكالیف معتاده‌نك اداسنه اجبار و اول حوالیده باطوم و یغدادجق و طومروق قلعه‌لرینك بناسیله سرحدلر تأمین اولنوب منتفك قبیله‌سیده تكرار باش قالدره‌رق بصره اطرافنی خراب ایتمكله اوزرلرینه عسكر چكلدی بوآوانده آینه‌لو باغچه وقره‌اغاج سرایلرنده و بندلرده بینشلر و ضیافتلر اولوب اورته‌لق سرورده ایكن (١١١٧) یكیچری وسپاهی زور بالقده شان و برن یولداشلرینك بربرد باتوب غائب اولدیغنی

اكلامغله ينه قالدامغه باشلادقده همان ميدانده
بولنانلرك قتليله جله‌سى تهديد اولندى على العجله
روسيه دولتى جنك حاضرلغنه اهتمام ايتمكده اولديغندن
ايلچيسنك وعدلرينه پك اينانلماغله دونانما قره‌دكزى
كزوب حدود طرفلرينى بكلدى بوجهتله اوستريا ايله
حسن معاشرت ارتق مقتضاى حالدن اوله‌رق المانلره
مجارستانده مخالفنده بولنان راقوچينك آدملرى
حسن معامله وكيزلو عيان معاونت كوره‌مدى (١١١٨)
ززوئيت پاپاسلرى برآن راحت طورميوب كنديلرينه
طرفدار ايدنمكده اولدقلرندن ارمنى بطريقلرى
و پاپاسلرى اراسنده درلوفناق تحدثنه و ايچلرندن
قتولك اولان نيجه ارمنينك نفى و حبسنه سبب اولديلر
دونانما آق‌دكزده مالطه قورصانلرينى و قره دكزده
قزاق قايقلرينى قوغاليوب قريم خانى غازى كراى مغاير
عهداوله‌رق مسقوفراريلرينى قبول و قوبان طرفنده
اولان نغاى طائفه‌سنك شقاوتنى منع وتأديبده كسالت
ايتدكندن يرينه قپلان كراى نصب اولنوب (١١١٩
اولدخى تدبيرسزلكله قبارطاى ولايتنه قدر كيره‌رك
برمدتدر تاتار خانلرك حق حكومتنى طانيمز اولان چركس
قبيله‌سنه مغلوب اولدى

بوسنه استانبولده پك صيق يانغين زلزله سيل يغمور

اولوب آق دکز اطه‌لرندن صانتورین قربنده دکزدن
براطه چیقدی ومصرده قحط و غلا ظهور ایلدی
(١١٢٠) بغدان بکی رعایاك شکایتیله عزل اولنوب
قریمده یکی قلعه وطمان وکرج اسکله‌لرینك محافظه
سیچون عسکر و دونما تعیین اولنوب جزایر کیلریده
وهران اسکله‌سنی و قلعه‌سنی تسخیر ایله مفتاحلرینی
درسعادته تقدیم ایتدکلرنده فاس ومراکش حاکمی
اولان ملا اسماعیل بالضروره صدق و خلوص اظهار
ایچون هدیه وایلچی کوندردی (١١٢١)
روسیه دولتی اوته دنبرو ازاق دکزنده کیلرینی
چوغالتمغه و یکیدن قلعه‌لر یاپدرمغه چالشه‌رق احتیاطه
رعایت لازم کلدکندن تیمورباش لقبیله معروف
اولان اسوج قرالی اون ایکنجی قارلوس مسقوچاری
اولان آق بیق قوجه پترو ایله محاربه‌لری اثناسنده
اوزی محافظیله خبرلشمکده اولوب خیلی و قتلر غلبه
ایله روسیه‌نك اورته سنه کیرمش ایکن نهایت چارك
عساکر وفیره‌سنه طاقت کتره‌میه‌رك بندره کلوب دولت
عثمانیه‌یه التجا ایلدی (١١٢٢) و مسقو عسکری
اسوجلو بی تعقیبنده حدودی چیکنوب کچمسیله وزرای
دولت حربه قرار ویردکده روسیه‌لو تجدید موالاته
مسارعت و اسوج قرالنك کچوب کندی ملکنه کیتمسنی
مقاوله ایدنجه قرال مشار الیه روسیه‌یه خصومت

نامه‌سندن طولایی عثمانلو بی جنکه بولاشدرمغه عزم
ونیت و قرنای شهنشاهی اراسنده ال بولمغله
چورلیلو علی پاشانك عزانه مقتدر اولوب کوپریلو
نعمان پاشانك و صکره بالطه‌جی محمد پاشانك
صدارته نصبنه بادی اولدی (۱۱۲۳)
ارکان دولت وعسکر جنکه آشری میل کوستروب
قریم خانی استانبوله سفر مذاکره‌سنه دعوت اولندرق
روسیه‌نك عداوتدن بحمدبکی اکلاشلمغله حدود
شمالیه‌یه قره‌دن و دکزدن عسکر سوق اولندی
روسیه اردوسی فالچی قضاسنده پروط چاینك
بطاقلغی اراسنده احاطه اولنوب اق‌بیق اله‌کچمك
اوزره ایکن چاریچه قترینه‌نك غیرت وکار کذارلغی
ایله صدر اعظم دشمنك استیمانی قبول ایدوب
ازاق قلعه‌سنك کیرو و یرلسی و روسیه‌نك قزاق
مصالحتدن ال چکمسی و اسوج قرالنك کندی
ممالکنه عودتنه ممانعت ایتمامسی رسما مقاوله اولندی
اززمان صکره بو معاهده‌یه راضی اولوب اویله
وسیله‌بی الدن قاچرانلرك جزاسی ترتیب اولندی
۱۱۲٤) وشمدی روسیه دخی صلح طرفنه صحیح
میل ایتدکی بیلنوب یکیدن سفر تصمیم اولنمش
ایسه‌ده روسیه ازاق دکزی قربنده اولان قلعه‌لرینك

هدنه ودها سائر شروطه موافقت ايدوب اسوج قرالى دخى كندى ديارينه ايصاله همت اولنمش ايكن اوبندردن چيقمامقده اصرار ايلديكندن وبرده وندیك جهوريتك بعض كيزلو خدعه لرى حس اولنوب ايالت مصرده چركس بكلرى ايكى طرف طوتهرق انلر واوجاق عسكرى و خلق عظيم غوغايه طالمغله دراو فنالق پيدا اولديغندن (١١٢٥) شماده هرنه صورتله اولورسه صلح اولنمسى اقتضا ايدوب آرتق تكميل مقاولات مسالمه ميسر اولدى معاهده لك اجراى احكاميچون تن واورل و اوزى صولرندن يكى سنور كسلدى

وندیك جهورى قره طاغ خلقنى ولاتين مذهبنده اولان ارنودلرى افسادن قالمامغله كوپريلو نعمان پاشا بوسنه واشقودره عساكرى ايله اول طرفى و استانبولدن كوندريلان مأمورلر اهالىء متغلبه نك جزاسنى ترتيبله مصرى وبتون برالشامى تسكين ايلدكلرنده (١١٢٦) هله اسوج قرالى دخى مملكتنه كيتمكه ارضا اولنمغله ونديكه سفر اچلوب اردوى همايون ادرنه ويكيشهردن كوردوس ديلنه كيردى ودونماى همايون استانديل و اكنه اطه لرينى فتح ايتدى (١١٢٧) موره رومليرى ونديك جهوريتك

حكومت ظلمەسى يوكندن كليا بيقمش اولمغله
هر طرفدن عساكر عثمانيه يه معاونت ايدوب صدر
اعظم داماد على پاشا از وقتده كوردوس و انابولى
و مطون وقورون و مستره و منكشه قلعه لرينى
و مانيه طاغلرينى و بتون مورە يى تسخير ايتدى
كريدده ونديك مرخصى تصرفنده قالان صوده
و اسپنه لونغه اسكله لرينده ضبط اولندى و هرسك
حدودنده ونديك ممالكى اورلدى (١١٢٨)
انجق المانيا ايمپراطورينك باش وكيلى پرنس اوجنك
تحريرات متكبرانه سنده قارلوفچه معاهده سنك اجراى
احكامى بهانه سيله ونديكك تضمين ضررينى ايما و
صكره جمهورله عقد اتحاد ايتمش اولمغله صدر اعظم
بر طرفدن قورفه جنكنه عسكر كوندروب كنديسى
ديكر طرفدن بلغراده اردو كوتردى و مجار بكلرندن
اوستريايه مخالف اولانلرك سر كردەسى راقوچى يه
مكتوبلر اوچردى لكن اردو پرنس اوجنك تدابير
و صدماتيله وارادين محاربەسنده مغلوب و داماد
على پاشا شهيد اولدقده دشمن طمشوار قلعەسنى
نزع و تسخير وافلاق طوپراغنى برحله ده استيلا
ايلدى (١١٢٩)
فى الجمله ونديك جنكنده عساكر عثمانيه نصرت

بولقده ایکن بلغراده یکیدن اردو تسییرینه مسارعت
قلنوب طونه دونناسی اعدا کمیلرینی پریشان ایتمش
ایسه‌ده بلغراد اوکنده عسکر عثمانیه یته هزیمته
اوغرامغله المانلر اول قلعه‌یی دخی الدیلر وکوپریلو
نعمان پاشا دشمنه طیانمقده ایکن راقوچی و اردله
کوندریلان عسکر صوفیه‌یه کاوب اندن ادرنه‌یه
عودت شاهانه اولمسیله داماد ابراهیم پاشا صدارته
کچوب صلح سسلری طویلمغه باشلدی (۱۱۳۰
وندیك کمیلری آق دکزده اوچکره تار ومار اوله‌رق
عسکری هرسکده بعض پلنقه‌لر ضبطندن صکره
اولکون جنکنده بسبتون مغلوب اولمسیله جمهور
دخی مسالمه‌یه رغبت ایدوب انکلتره و هولانده
دولتلرینك توسطیله سمندره سنجاغنده پوساروفچه
شهرنده عقد مجلس مکالمه اولندی افلاق و صرب
اراضیسنك اولتو و تیموق و موراوه صولرینه قدر
ایمپراطورده و ایموجقه و پره‌وزه و ونیچه قلعه‌لریله
یونان اطه‌لری وندیکده قالمق اوزره تمسکات معاهده
تنظیم قیلندی بو جنکده دولت عثمانیه موره‌یی وآق
دکز اطه‌لرینی کاملا کیرو المش اولدی و صوقول
و نیش و ودین قلاعی شمدی حدود باشی اولمغله
استحکاملرینه زیاده اهتمام قیلندی

ابراهیم پاشا اساس صلحه تقویت ویره رك نظامات
داخلیه نك اصلاحنه خلقك تعدیدن مصون اولوب
رفاه و آسایش کورمسنه دقت ایلمسیله فضائل سلم
و راحت هر طرفده تکرار بوز کوستردی امور مالیه
یولنه قونوب سکه اصولی پك قارشمش اولدیغندن
یکرمی ایکیسی بر درهم صاف کش اولمق اوزره
اوفاق اقچه و یوز یکرمی اقچه‌لك غروش کسلمسنه
قرار برله مسکوکاتدخی صره‌سنه کیردی شمدیکی
حسابله مصارفات عسکریه بهرسنه تقریبا
اوچیوز اللی بیك کیسه‌یی اشمقده ایکن فقط التمشبیك
کیسه‌یه تنزیل اونه‌رق فضله‌سیله حدودده اولان
بتون قلعه‌لر و شهرلرك بیوك ابنیه‌لری و صو بندلری
کلیا تعمیر اولندی و جسیم قالیونلر ایندرلدی طرف
طرف کتبخانه‌لر و مکتبلر و چشمه‌لر اعمار اولنوب بو
ایام اسایشده سرایلر و کوشکلر و لاله زارلر و بهاریه
مسیره‌سی قربنده بیحساب قصرلر و بغچه‌لر بناسی و
سور و ضیافتلر و قندیل شنلکاری و بینشلر اجراسی ایله
خلقك وقتی ذوق و صفاده کچوب نیجه شعرا و ظرفا
و ارباب هنر و معارف یتشدی اما ناس بسبتون
کوشکلکه و سفاهته الشدی

دول اجنبیه ایله کیتدکجه مناسبات آرتوب جمله‌سنه

حددن آشری تکلف و دارات ایله ایلچیلر کیدوب
کلەرك انواع صنایع جدیده اختراع اولنمسیله ارایش
و دبدبەیه میللر چوغالدی و روم ایلی و اناطولی
ایالاتنك احوالنی تحری یه مفتشلر کزدرلوب سعادت
حال رعیته نظارتله شهرلر اراسنده وتجارت محللرنده
یوللر اچلوب خلقکده کوزی اچلدی و امنیت ناس
یرینه کلدی بوندن بشقه کردستانده کوبلر تأسیس
برله خیلی کوچبه اهلی اسکان وخشونتلری تسکین
اولندی و نیکده سنجاغنده صدر اعظمك وطنی
اولان مشقره کوئی یرینه برجسیم مدینه بنا اولەرق
نوشهر تسمیه قیلندی

فن جلیل طبع وتمثیل سعید افندی ایله ابراهیم متفرقه نامنده
بر مجاراونك سعی جزیلیله استانبولده بو ایامده احداث
وترویج اولنوب نشر علوم وکسب انوار فنون نوعا
سهولت بولەرق عامه حقنده برخیر عظیم اولدی
دیکر طرفدن ولات و وزرا خدمتنده صاریجه
و لوند وسکبان اسمیله زوربالق تشنەسی اولان برطاقم
شقینك طاغلمسنه فرمان اولوب اوجاقلری سوکندی
حاصلی صلح سعادتیله عامەنك یوزی کولدی
بوهنکامده دول سائره ایله برابر روسیەنك معاهدەسی
دخی تجدید و برصلح مؤبد امضا اولنەرق روسیەنك

ممالك اهلى تشويش و ترك صوبندن اوته قوقاس
طرفنه تسلط ايتمامسى مقاوله اولنمشيدى
دولت صفويه يه برمدتدر آشرى ضعف كلوب كرجستان
بكلرى باشلو باشنه حكومت تخيلنه باشلامش وافغان
طائفه سى قندهارده استقلال بولهرق ايرانى بسبتون
استيلا و شاه سلطان حسينى تلف ايتمش اولمريله
چونكه شيروانده سنى و شيعى بيننده بتون كون
مخاصمه ومناقشه بتمامسندن طولايى اكثر اهالى ايرانه
خصم اولدقلرندن بوفرصت و قنده درسعادته
محضرلر تقديميله عرض متابعت وايچلرندن بر بكك
كندىلرينه خان نصب اولنمسنى تضرع ايتمشلردى
شيروان مملكتى اسكيدن بر مدت دولت عثمانيه نك
بر ايالتى اولوب بوكره اهالى دخالتده بولنديغى جهتله
استدعارى قبول اولندقده روسيه دولتى لزكيلرك
بعض تجاوزانه حركاتنى بهانه ايله بحر خزر كنارندن
جنوبه دربنده طوغرى عسكر سورمكه استعجال و
دولت عثمانيه جانبندن سرعسكرلر نصب اولنوب
مسقو تارخو و دربنده وباكويه كيرنجه عثمانلو
كورى و تفليس و كنجه وشماخى قلعه لريله بتون
كرجستانى وقره باغى و شيروانى ضبط ايتمش ايدى
روسيه چارى ايران شاهى طهماسبله مخابره و موافقت

ایدوب کندیسنی تصدیق و افغانلره مخالفت ایتمسیچون
شاه روسیه یه کیلانی و مازندرانی واسترابادی ترك
ایلدیکی معلوم اولدقده سلطنت سنیه جانبندن
همقره‌دکزه عسکر ودونمنا چیقراوب همده ایرانه
بر قاچ اردو یوریدله رك (١١٣٦) بغداد والیسی
اردلان سنه کرمانشاه همدان لورستان ولایتلرینی
وکوپریلو عبدالله پاشا سلماس خوی مراغه اردبیل
طرفلرینی استیلا ایلدی چاره دخی اعلان حرب
اولمق اوزره ایکن فرانسه دولتنك توسطیله روسیه
ایلچیلری مشاوره‌یه شروع برله برباکاش یوله کیدله‌رك
بحر خزر کناری کرچاینه قدر روسیه‌ده اولمق و بتون
کرجستان و روان و شروان وقره باغ و آذربایجان
دیارلری و اردبیلدن همدانه بر خط مستقیم چکله‌رك
اول خطك غربنه قلان عراق عجم و کرجستان
و لورستان قطعه‌لری ممالك عثمانیه‌یه الحاق قیلنمق
شروطیله مقابلنده شاه طهماسبه معاونته اتفاق
اولندی (١١٣٧)

افغانلر اختلال و منازعات داخلیه‌یه دوشوب بری
برلرینی پاره لمقده ایکن براردو روان و نخجوان
ونهاوند قلعه‌لرینی دیکری تبریزی فتح ایلدی
وقلغای سلطان ایله تاتار عساکری ایران سفرینه تعیین

وتسویق اولنوب (۱۱۳۸ کوری) و کنجه حصنلری استحکام اولنمقده و مراغه و قره طاغ و اردبیل ومغان وارومیه حوالیسی بتون قبضهٔ تسخیره کیرمکده ایکن افغانلردن زمام حکومته دسترس اولان اشرف خان طرفندن ایلچیلر کلوب دولتین اسلام بیننده جدال و قتالک عدم جوازندن بسط مقال ایلمش ایسه ده (۱۱۳۹) قولاغه کیرمیوب هویزه سنه‌لرینک عربانی وشاهسون و کرد و افغان طاقمندن اردبیلده باش قالدران کروه و کنجه حوالیسنک متمرد ارمنیلری کاملا قلیجدن کچرلوب التمش بیکدن زیاده مخالفین تدمیر اولندی

انجق همداندن کوندریلان اردو اشرف خانک عساکرینه تصادف ایتدکده انک مکر و حیله‌سی و بعض مضل کلاملر ایله ال التندن اوجاق خلقنک عقلنی چلمه‌سی سببیله میدان محاربه‌ده عثمانلو صافلری سلاح قوللانمقسزین طاغلەرق (۱۱٤۰) اورته لقده قیل و قال آزوب هله فتح اولنان اون ایالتلک یرلردن بشقه سلطانیه و ابهر وزنجان قلعه‌لرینیده ویرمک شرطیله افغانلر عقد مصالحه‌یه موفق اولدیلر فرنک پاپاسلری برزماندر ارمنی ملتنی خلجانه وبروب

حتی بعض غرضکار ززوینك اغواسیله ممالك محروسه‌ده و ایرانده اولان بتون ارمنیلر مملکتلرینه تجمع ایدرك برحکومت مستقله تشکیلنه سوق اولنمشلردی بو دفعه بنه منافسه و مفسدتلری پك ارتوب بطریقك مشاجره و تغلبندن قورتلق ایچون قتولك اولنلرك بر طاقی وندیکه فرار ایتدیلر و مصر ایالتنده چرکس بکلرندن و قریمده تغای میرزالرندن بعض سرکشلرك تأدیبیله نائرهٔ فتنه اول دیارارده سوکندی و نغایلر پروطله طورله نهرلری اراسنده اسکان اولدی چونکه آقکرمان سنجاغنده اوجاقلق ویرلدی و بصره حوالیسنك عربلری مقاومتدن عاجز اولدقلرنده هویزه طرفلری دخی کاملا دولت عثمانیه‌یه انقیاد ایلدی

شاه طهماسبك عساکری امراسندن اسماعیل قلندر باشنه بر قاچ بیك عجم بریکدروب اردبیل جوارینی اورمقده ایکن خلخال سنجاق بکی محمد قولی خان پاشایه مغلوب اولدی (١١٤١) مرقوم تکرار یکرمی بش بیك آدمله اردبیلی قوشادوب تبریز والیسی یورمش ایسه‌ده تبریز و اردلان واردبیل و کنجه و تفلیس و شروان ایالتلرینك عساکرینه مغلوب اولوب سائر

رؤسای عصات وشاهسون عشیرتیله برطاقم ایل خانی بسبتون هلاك اولدی وابدال بكلو و افشار عشیرتلری اطاعته كیردی بو شاهسونلر شروان خانی نصب اولنان سرخایك صدماتندن قاچه‌رق كرصوبی كنارینه كلوب مسقولرك اعانه‌سیله قارشو بقایه جان اتدقده روسیه‌ایله بعض مباحثه ظهور ایدوب حدود مسائلنك تسویه‌سنه قرار ویرله‌رك طرفیندن تأیید معاهده ایچون اشرف خان اوغانه ایلچیلر كوندرلدی

ممالك ایران بو وجهله مقاسمه اولنمقده ایكن شاه طهماسب خراسانه التجا و چشكزك و افشار و قاچار وسائر تركمن ایللری ایچنده هوادار پیدا ایتدكده نادر قولی نامنده بر افشارلو دایرك مظاهرتیله مشهد و هرات شهرلرینی ضبط ویدر پی كسب قوتله افغانی اوچ محاربه‌ده پریشان ایلیوب (۱۱٤۲) تختگاه شاه ایران اولان شهر اصفهانه كیردی درحال كلی عساكر جمعیله تبریزه متوجه اوله‌رق ملك موروثنك ردینی ادعا ایچون استانبوله سفیرلر كوندردی لكن مجالس دولتده بویله ناكهانی وقوعاتك مذاكراتی سورلمكده ایكن لشكر اعجامك زنجان سنورینی كچدیكی

خبرلری ظهور بر له آرتق همان اردوی همایونك
شرق حدودینه تسییری قرارلاشدرلمش ایسه ده
(١١٤٣) اوچ درت آی یوله چیقلوب قیش
موسمی کیرمسیله نادر قولی تبریز و همدان و کرمانشاه
قلعه لرینی ضبط ایتدردیکی طویلدی اما اول وقت
شهر خلقی صدر اعظمك اغیر طورانسنه بیك سبب
بولوب یکیچریلر کندی لقردیلریله بنه کندیلرینی
ایناندیره رق و داماد ابراهیم پاشانك برزمان روسیه ایله
متفقا اشرف خانی صیقشدروب شاه طهماسبه
معاونته میل ایتدیکنی یاد ایله درلو سوء ظنلره دوشه رك
پطرونه خلیل نامنده بر زوربا یکرمی قدر بولداشیله
سلطان بایزید میدانشدن چارشواره طاغلوب دکانلری
قپاتدیلر و شهرك بتون عجزه و اشقیاسیله آت میداننه
طوپلنوب یکیچری اورته لرینك قزغانلرینی قشله لرندن
چیقردیلر سلطان احمد درعقب اسکدار خیمه کاهندن
سرای همایونه کچوب خرقهٔ شریفه دائره سنده
مشاوره اولنور ایکن طاغیلر اعاظم و کلالك قتلنی
استدیلر و بتون مناصب شرعیه و دیوانیه یی
دیله دکاری کبی بیع و توجیه ایتدیلر اشقیانك شناعتی
صدراعظمله قپودان پاشانك و کتخدا بکك فداسیله
دخی اطفا اولنه مامغله سلطان احمد بارکران سلطنتی

تحملده فتور کتروب مجالس ارکان دولت و رجال
ملتده عقد امور دولتی برادرزاده سی سلطان
محموده تسلیم ایلدی

للی طقوز یاشنده کوشهٔ خلوتی اختیار ایدوب التی
سنه صکره وحدت واستراحتده وفات ایتدی نامی
اونودلمش اولدیغندن خلقك کویا خبری بیله اولمدی

یکرمی طقوزنجی قسم

(عهد سلطان محمود خان اول)

سلطان محمود اولك جلوسنده كافهٔ مصالح دولت
پطرونه خلیل ایله رفقاسی زوربالر النه دوشوب انلر
بتون وكلا و مأمورینی استدكاری وجهله تبدیل
وحتی بر فقیر قصابی بغدانه و یوده تعیین ایتدیلر
مرور ایامله اشقیانك حیاسزلغیله برابر عامه نكده انلره
بغض و نفرتی آرتمغده ایكن دارالسعاده اغاسی
بشیر اغا تدبیر و حیله ایله اوجاق ضابطلرینی اله
آلوب یكیچریلر عاصیلردن ایره‌رق متغلبه كروهی
جزاسنه واصل اولدی ایش ارلرینك بر بر غائب
اولمسندن تلاش ایدرك زوربالرالتی ای ظرفنده ایكی
دفعه دها فتنه چیقرمش ایسه‌ده بعض روایته كوره
اون بشبیكی متجاوز خائن سسسزجه اعدام قیلندقده
(۱۱٤٤) بشیر اغانك نفوذیله طوپال عثمان پاشا بو كره
صدارته كلنجه امور داخلیه صره‌سنه كیردی
قالدیكه ایراندن كلمش ارلان سفرانك آغر تكلیفلری
دیكلنمور شیلر اولمدیغندن حدود والیلری كلی عسكر
حاضرلیوب روان والیسی سرعسكر اولكله نهر ارسی
كچدی و بغداد والیسی كرمانشاهان و اردلان اطرافی

قلعه لرینی تکرار الوب ایران اردوسی قزوینه طوغری
چکاورکن کندیسی همدانه هجوم ایتدکده انده نادر
قوایجخان قارشو چیقه‌رق کوریجان معرکه‌سنده
عظیم غوغا و مصادمه ایله اوتوز بیك قدر نفس
تلف اولوب اعدا کاشانه قاچدی
عثمانلو همدانه و صکره هویزه‌یه کیردی برو طرفده
حکیم اوغلی علی پاشا اورمیه‌یی الوب وسلماسدن تبریزه
واروب مراغه‌یه عسکر چکمسیله نادر ایرانلو حدود
جنوبیه‌سنی محافظه‌یه مشغول ایکن بنه اردوی همایونه
طرف شاهیدن ایلچیلر دوکلوب نهر ارسدن وکرند
و درتنك کچیدندن سنور کسله‌رك مصالحه اولندی
اردبیل و آذربایجان و اردلان و همدان و نهاوند
ایالتلرینك بو وجهله ایرانده براغلمسی یکی پادشاهك
مزاجنه مخالف کلوب وکلا کاملا عزل اولندی
حکیم اوغلی علی پاشانك صدارتنده روسیه دولتی
قبارطای ایللری چرکسلرینك نغای و قریم ولایتلرندن
کچمه اولدقلرینی انکار برله انلری بالعکس اوقراین
اولکاسی قزاقلرندن معدود طوته‌رق قوبان نهری
کنارلرینی تاتار خانلردن دعوا ایچون لایحه عرض
ایدوب (١١٤٥) میانه‌ده صوغوقلق پیدا واحتیاطا
تدارکات حربیه‌یه اعتنا اولنمقده ایکن روان والیلکنده

خائنلکی ظاهر اولان فراری عارف پاشـا بودفعـه
تکه یور کاری اراسنده طوتلوب سیـاست اولندی
وعیار مسکوکات اول ایامده تصحیح قلنه‌رق یکیـدن
صاف اقچه کسلدی

ایران طرفنده دخی نادر سفلك معـاهده اخیره‌یی ایپ
اوجی ایدرك خلقی ایاقلاندروب وشاه طهماسبی تختندن
ایندروب استانبوله معـاهده‌نك فسخی ایچون آدملر
کوندرمسیله برابر بختیاری و اورستان خلقنی زیر ربقه‌یه
قویوب کرمانشاهی قلع و درنه‌کچیدندن بغداد اوزرینه
هجوم ایلدی انجق دها قوتنه اینانمیوب ابتدا زنکاباد
و اربیل وکرکوك حصنلرینه مستولی اولدقده برقاچ
قول عثمـانلو عسـکرینی بوزه‌رق آرتق سـامرادن
بغـداده ایتزکن طوپال عثمان پاشا سرعسکر نصب
اولنوب اولدخی سامرا کربلا حله نجف روماحیه
حصارلرینك تسخیریله بغدادی احاطه و تضییق
ایتمکده اولان ایران عساکرینه یتشمکه کمال مرتبه شتاب
ایلدی (۱۱٤٦)

نادرقولی در حال بغداد محاصره‌سنی براغوب شماله
قوشه‌رق عثمانلویه دجله کنارنده تصادفله برعظیم
وقعه‌ده کلیا منهزم اولدی فقط اوچ آی صکره
لیطام وقعه‌سنده دخی بوزلمسی عقیبنده غیرمأمول

اوله رق عثمان پاشا کرکوکده بر تازه دشمن اردوسنه راست کلوب مدت مدیده شجیعانه مدافعه ایتمشیکن پریشان و هلاك اولدیغندن نادرشاه شهرزور طرفلرینی ضبط ایتمکه اقدام و بر یاندن (١١٤٧) ینه صلحه دائر کاغدلر یازمش ایسه‌ده قلغای فتحکرای خان؛ چرکس و قوموق و قایتاق و قبار طای و لزکی الکالرندن طولاشه‌رق شروانه سوق و اول حوالینك سرخای خان و شمخال و اوسمیلرینی و بکلرینی اولکی حال اوزره دولته جلب ایتمکه مأمور اولدقده (١١٤٨) روسیه‌او نادرشاهله اولان مقاوله خفیه‌سنه مبنی داغستان حدودینك چیکنمسنی بهانه ایدرك قلغایه قارشو عسکر چیقروب لشکر تاتار قریمه عودت ایدیجك بو خصوصلر دولت علیه‌نك خلاف عهد و رضاسی اوله‌رق روسیه‌نك لهه کیروب وکندی ملتزمی اولان بکرادهبی قرال نصب ایتدروب له ملتنك حق استقلالنی اخلال ایتمسی اراده مباحثه و مباینتك ازدیادینه باعث اولدی

ناکاه روسیه‌او نقض عهد له ازاق قلعه‌سنی محصور ایلدیکندن ایران مسئله‌سی ختام بولمزدن بو جانبه اعلان حربله (١١٤٩) باباطاغنه اردو چیقرلدی بواثناده نادرشاهك اردولری کردستاندن

اردبیل و قره باغ سمتلرینه طوغری اقتحامله شروان لزکیلرینی ایکی دفعه بوزوب کنجه‌یی قوشاتمش و بایزید قلعه‌سنی الوب اربه‌چایی کنارنده عثمانلو عسکرینی بسبتون طاغتدقدنصکره کنجه و تفلیس و روان قلعه‌لرینی و بتون کرجستانی و شروانی تسخیر ایتدکنده بنه سوزده صلحه رغبت کوسترمسیله ابتدا صحرای مغانده وجوه ایرانی جمع ایچون ترتیب ایتدکی خیمه کاهده بغداد والیسنك مأمورلریله مکالمه‌یه و صکره استانبوله ایلچیلر ارسالنه موافقت ایتمش ایدی سنورلرك سلطان مراد رابع قراری اوزره قطع اولنمسی و ایرانده شیعیلکی کویا قالدرمش اولمسیله کندیسی سزاوار تحسین بالغ و التفات اولدیغندن تبعه‌سنه دخی بیانجی نظریله باقلماسی و جانبینده اقامته مأمور سفیرلر نصب قیلنمسی و حجاج ایرانك عربان اذیتندن صیانتی و اسرانك وطنلرینه اعاده‌سی و فراریلرك طرفیندن تماما ردی شروطنی حاوی بکی سندات معاهده تنظیم و مبادله اولندی

دولت عثمانیه‌نك حدود شرقیه مصالحی بوانه کیردکده بتون قوهٔ عسکریه‌سنك روسیه جنکنه حواله‌سی ملاحظه و مذاکره قیلندی انجق بوسنه

اواسطنده روسیه سرعسکری مارشال مونیخ اورقپو
استحکاماتنی زورلیوب جزیرۀ قریمی باشدن باشه
اباق التنده الەرق کوزلوه و بغچه سرای و آق مسجد
بلاد معمورەسنی یاقوب ییقمقده و اول ابادان ممالکی
بر اصسز چوله دوندرمکده ایکن بر قول عسکری
دخی قیلبرون قلعەسنی الوب بنه اور قپوسنه چکلەرك
دیکر طرفدن دخی قلوق حطانی قوبان صوینی
جوارنده اولان کافۀ طوائف تاتاری روسیه یه انقیاد
ایتدرمش و قریم خانی قپلان کرای هم عساکر
شهنشاهینك معاونتنی قبول ایلیوب همده مملکتنك
محافظەسنده بو مرتبه درایتسزلك ابراز ایتمسیله عزل
اولندقده چونکه اسوج و فرانسه دولتلری اکثر
اوقاتده روسیه و المانیا ایله مخاصمەده بولندقلرندن
کندی پولتیقەلرینك ترویجیچون فرانسه زادکاننددن
مقدم اسلامله مشرف واحد پاشا نامیله لغمجی باشی
اولان قونت بونوالك و سائر آدملرینك معرفتیله
دولتی جنکه تشویق و انلره رغما دول بحریۀ
انکلتره و هولانده روسیەنك کیزلو متفق اولان
المانیا ایمپراطوری ایله مسالمه و حسن موافقته توسط
ایلمش ایدی
قش ابتداسنده یکی قریم خانی اولان فتحکرای بوجاق

تاتارریله اوقرایں ولایتنه کیروب حیلی مسعو تدبیر و فرق بیکدن زیاده نفوس اسیر ایتمسیله برابر لهستان سنورنده نمیرو قصبه‌سنده عقد مجلس مکالمه ایچون مرخصلر نصب اولندقده (١١٥٠) ارتق ایمپراطور ساده توسطدن فراغت و بغتةً روسیه‌یه مظاهرتنه مسارعت ایدوب روسیه اردوسنک ناکهان اوزی قلعه‌سنی المسیله اوستریا لشکریده نیش قلعه‌سنی استیلا ایتدی بویله ایکن نمیرو مکالمتنه بنه مداومت قیلنوب نهایت روسیه مرخصلری افلاق و بغدان و تاتار ممالکنی و المانیا مرخصلری ودین و نیش و بوسنه حوالیسنک ترکنی استدکلرنده بری برلرینک انصافسزلغنه حیرتله کندی بینلرنده منازعه چیقه‌رق افکار مفسدتلری جمله‌یه اشکار اولدی

وکلای سلطنت سنیه بومقوله سفسطه و معارضه ایله وقت کچره‌رك تدبیر و تهیأته لایقیله اهتمام ایتملری ایچون بشیراغانک اصرار یله تبدیل و تکدیر اولنوب صوفیه جانبنه عجله عسکر کوندرلدی بو اراق روسیه اردوسی قریمه کیروب بغچه‌سرایی بر دها آتشه ویره‌رك اوزی قلعه‌سنك استخلاصنه کیدن عسکری مضمحل ایتمش ایسه‌ده اردل سنورندن بغدان و افلاقه هجوم ایدن اوستریالوبی بندر و ودین عساکری

قیروب قاچروب قرایوه و اورسوه قلعه‌لرینی الدی و ایکیوز بیکی متجاوز اوستریالو دخی صرپستانه کیروب یاغودینه‌دن حدودی کچه‌رك قراغو یغیجه و اسفرلاك و القسنجه حصارلریله نیشی تسخیر عقیبنده و دینه کیدن طاقی تیروق صویی کنارنده و دین محافظك غیرتیله خاکله یکسان اولمقده ایکن قصوری شهرکوینه اینوب روم‌ایلی والیسی کوپرلو احمد پاشایه مغلوب اوله‌رق مستحفظلرینی کوردیلر رجعتلرنده نیش قلعه‌سنیده ترك ایتدیلر

حاصلی دیکر بر اوستریا اردوسی بوسنه سرحدینه تسلطله نیجه حصارلر الدقده بوسنه والیسی حکیم اوغلی علی پاشا انلری بنالوقه پیشکاهنده کاملا پریشان و معیتلری اولان اوتوز بیك عاصی ارنود و بوشناق و صرب حیدودینی اوزیجه حوالیسنده اعدام ایتدرمسیله سفر نصرت اثر تمام اولمدی قیشین ینه فرانسه دولتی صلحه توسطنی تکلیف و روسیه دول بحریه‌نك ارایه کیرمسنی التماس ایلیوب خیلی مکالمه و مذاکره کچدیسه‌ده بهارده تکرار سفره قرار ویرلوب (١١٥١) جنك و جدال بو منوال اوزره ایکی سنه دها ممتد اوله‌رق بوسنه‌یه هجوم ایدن اعدا بر دوزیه مغلوب و خصوصا بنالوقه

و اوزیچه و قروچقه (یعنی حصارجق) و بلغراد
وقعه لرنده جیوش کثیرهٔ اعدا کلیا منهزم اولدی
بتنه اوزیچه اطهٔ کبیر فتح الاسلام (١١٥٢) بلغراد
سمندره مهادیه اورسوه قلعه لری و بانات ولایتك برازی
الندی اوستریا برقاچدها اه نتك جزاسنی طاتدی
روسیه اردولری دخی پروط صوبی کنارنده و اوز
قپوده کسر کوروب دونمالری بحر ازاقده تار ومار
و اوزی و قلبرون قلاعی دشمندن خلاص اولدقده
بر اراق یتمش بیك قدر مسقو و قزاق له جمهوریتك
اراضیسنی چیکنه رك یکیدن بغدانه صالدروب
خوتن قلعه سنی ضبط و بعض بولو خانلرینك
تسهیلیله یاشی تسخیر ایتدی بونکله برابر اوستریا
و روسیه وکلاسندن و فرانسه ایلچیسندن لاینقطع
استدعای صلحله مکتوبلر ورودیله هله بلغرادده بعض
صریستان و افلاق قضالرینك بنه دولت عثمانیه یه
الحاقی و ازاق قلعه سنك هدمیله روسیه نك اوزی
و براد صولرندن و قبارطای و داسنی مملکتلرندن
ال چکمه سی قوایله تنظیم تمسکات مسالمه یه مساعده
قیلندی
صکره لغمجی باشی احمد پاشانك توسطیله اسوج
و سجلیتین دولتلرینه اتفق و تجارت عهدنامه سی

ويراوب (١١٥٣) فرانسه دولتی دخی معاهده‌سنی
تجدید ایلدی بو تاریخده جنك و قتلك و شدت
شتانك اثری اوله‌رق قحط و غلا ظهوریله خلق
پك چوق زحمت چكدكده استانبولده بعض اراذل
و اشرا سلطان بایزید قربنده تجمع ایلیه‌رك چارشولری
غارته باشلدیغندن برقاچی قلیجدن كچراوب اورته‌لغه
سكونت كلدی و نادرشاه ایرانلویه قبول ایتدردیكی
مذهب جعفرینك مذاهب سنیه زمره‌سنده بشنجی
مذهب اولمق اوزره قبول اولنمسنه اقدام و بو
مذهب ایچون دخی حرم شریفده بر ركن مخصوص
تعیینی بالتكلیف معیتنده درت بیكدن زیاده تبعه
و خدمه و جباوعسكر ایله بر ایلچی ارسال
ایتدكده (١١٥٤) خیلی مشاوره و مباحثه اولنوب بر
قطعی جواب ویرلمكسزین فقط موالات و مصافاتك
میانه‌ده تأییدی یولنده ایرانه سفارت كوندرلدی
المانیا چارلسینك وفاتنده وارثه‌سی ایمپراطوریچه
ماریا ترزیانك حقوقی عموما تصدیق اولنمیه‌رق
علیهنه هر طرفدن هجوم‌له دولت عثمانیه دخی
دشمننك حال ضعفندن استفاده‌یه تشویق اولنمش
ایسه‌ده انصاف وحقانیتك وجوب رعایتنه و عهده

صداقته دائر نصايح و وصايا ايله بتون اوروپايه
دخی ایلچیلر و نامه‌لر كیدوب اوستریا و روسیه حدودنده
بعض تفصیلات و جزئیاتك تسویه‌سیله معاهده
تصدیقنامه‌لری مبادله و اوستریانك چكمش نفاقنه
قارشو وفاق كوستراوب امر مصالحه اتمام قلندی (١١٥٥
استانبولده سلطانلرك ولیمه جمعیتلری و دول متحابه
ایلچیلرینك ضیافتلری سور و شنلكه باعث اولمقده
ایكن نادر شاهك شروان علیهنه یوربوب ینه
مغلوبیتنده اصرارله صوغوق معاملاتده بولنمسندن
جنك اماره‌لری كوروب احتیاطا ترتیب مهام
سفریه‌یه مبادرت اولنمسیله برابر شاه مشار الیهك
بر منوال محرر مذهب جعفری‌یی مذاهب سنیدنك
بشنجیسی اوله‌رق تصدیق قیلنمسی و بتون كردستان
و عراق ولایتلرینك كندینه اعطاسی كبی نامعقول
شیلر ادعا برله بغداده توجه ایتدكی طویلدقده
١١٥٦) دیار بكرده اردو ترتیبنه باقلوب داغستان
طرفلرندن شاهه قارشو یوریان سرخای و شمخال
و اوسمی خانلره وزارت و خلعت و یرلمسی اثناسنده
ایرانلو بصره و بغداد حوالیسنی استیعاب و كركوكدن
موصل محاصره‌سنه استعجال ایتدی
استانبول خلقبده ینه دراو اراجف چیقاروب

اویغونسزلغنك اوکی آلنمق ایچون قهوه خانه‌لر قپاندی
و جمعیت یرلری یساغ اولدی انجق شاه حسینك
اوغلاغی ادعاسیله تخت ایرانه استحقاقنی دعوا ایدن
صفی میرزا کلی عسکرله حدوده کوندرلوب قارصدن
آذربایجانه هجوم ایتمسی و نادر صرف سعی بلیغدن
صکره اردوسنی ینه پریشان و پراکنده موصلدن سر
حده دوندرمسی عقبنده دیاربکر و بغداد سرعسکرلری
تعقیبده باشلیوب زاب صویی قربنده سن کچیدنده
نادری بسبتون مغلوب ایتدیلر
بو اراالق دارالسعاده اغاسنك تدبیریله صدارته کلان
حسن پاشا خلقدن مظالمی قالدروب عساکر جمع
ایتمك اوزره هر جانبه مأمور تسییر و قریم خاننی
و افلاق و بغدان و بوده‌لرینی بطالتلری ایچون تبدیل
و عربستان و افریقا طرفلرینده ضبط تسکین ایچون
رئیس راغب افندی‌یی وزارتله مصر والیلکنه تعیین
ایلدی (١١٥٧) اول زمان قارص و دیار بکر
و بغداد جانبلرنده طقسان یوزبیك نفر جمع
اولندی نادر شاه دخی روانه بر اردو قوشدروب
انلر کوبجی بکلریله متفقا چادر والیسنی بوزدیلر
کندیسیده هم انعقاد متارکه ومصالحه ایچون بغداده
مرخصلر کوندروب همده اکثر نقله کوره کرد

وعربان ایله برابر ایکیوز بیکی متجاوز جنکجی بی بالذات
قارص قلعه‌سی اوکنه کتروب بش آی اقدامله
مقاتله‌دن صکره منکسرا رجعت ایدرك اردندن
چته‌جی احمدپاشا و اردلان خانی ممالك ایرانی
تالان و تاراجه قوشلدی
هند پادشاهنك نادرشاهك غدرندن شکایتنه کلان
نامه‌رسینه ترفیقا هنده مأمور کیده‌رك اول طرفدن
ایرانه ایراث مشغله به تشبث اولندی (١١٥٨) اوروپا
دولتلری میانه‌سنده المانیا ایمپراطورلغنه ادعای حقوق
ایدنلرك سببنه مشتعل اولان شرارهٔ جداله دولت
عثمانیه بیطرف طورمغله معاداتك آق دکزده شرق
سمتلرینه سرایت برله تجارته و رفاه عامه‌یه مضرت
ویرمامسیچون طرابلس غرب و کرید صولرندن
ارنودلق یالیلرینه قدر اعتباری خط فاصل چکله‌رك
جنك کمیلرینك کشت وکذارینه برحد وضع اولندی
قیش موسمی حلولنده بو دفعه تاتار اشکریده قارص
سرعسکری معیتنه ویراوب قریم خانی طربزوندن وقتغای
خان بیوکدره وسلطانیه‌دن اردویه کیده‌رك خوی
و ماکو حوالیسی استیلا اولنمشیکن روان قربنده نادر
شاهك صفوفیله وقوعبولان محاربه‌ده درت کون
مبارزه و مصادمه براه نهایت سرعسکر بکن محمد پاشا

طورشونه اوزلوب عساکری طاغلمغین نادرشاه عاجلا
ارضرومه طوغری ایلرو سورهرك بودفعه التماس
بوللونامه‌لر عرضیله وان و موصل و بغداد و بصره
ایالاتنی یعنی قدیمده ایران حکومتندن جقمش اولان
اثرلری استمکه قالقشدقده فساد دماغی اکلاشله‌رق
شروان و داغستان و قوق و قیتاق خالقری امداده
وارلنوب بتون روم ایلی سنجاقلرینك و ایالت
اطواینك عسکری قادرلهرق دیاربکره عظیم اردو
جمع قلندی

اولوقت ایراندن تکرار ایلجی کلوب (۱۱۵۹
مقدمات صلحه مسارعت وارتق مذهب دعواسندن
کچوب فقط بعض مواد جزئیه مساعده‌سنی رجا ایتمسیله
جانب سلطنت سنیه‌دن دخی ایرانه سفارت کیدوب
سلطان مرادرابعك عهدنامه‌سی اساسنجه معاهدیه
قرار ویرلدی وطرفیندن تبریك صلح و تأیید حسن
مناسبات ایچون بیوك سفارتلر و پك آغر هدیه‌لر
حاضرلنوب بیچاره صفی میرزا ایله بعض هوادارلری
خصوصنده توقیف اولندی (۱۱۶۰)

بو اثناده اوروپا دوللری حالا ایمپراطورلق وراثتی
دعواسیچون طرف طرف اولوب دولت عثمانیه‌یی
هر بری کندیسنه جلب املنده لاینقطع ایلچیلر

و نامه‌لر ارسال و حتی مجارستانك ضبطنی تكليف
و نادر شاهی امرای عساكری اعدام ایتكله كرفتار
اولدقلری شورش و اختلالدن خلاص بولمق ایچون
تبریز و كرمانشاه و همدان سكنه‌سی عساكر عثمانیه‌یی
دعوت ایتسه‌لرایسه‌ده سلطان محمود عهدینه
وفا راه (١١٦١) اوستریا معاهده‌سنی تجدید
و جمله ایله مراعات و موالاتی تأكید قیلدی
استانبولده و بغدادده یكیچریلر فتنه چیقرمق غرضیله
بازارلرده شمانه ایندكلرنده ضابطانك اقدامیله جزالرینی
بوله‌رق صعوبات داخلیه تسویه اولنوب اطرافله مناسبات
دوستی تقویت بولدقده پادشاه كاردان جوامع
و كتبخانه و قشله وسرای كبی ابنیه و عمارات انشاسنه میل
ایدوب (١١٦٢) استقرار صلح ایچون ایران و ونديك
حكومتلرندن كلان نامه‌لره كوزل جواب و یرلدی
بغدادده عربان طاغیلری و مصرده كولمن طائفه‌سی
تأدیب و تنكیل اولنوب آق دكز قورصانلری اوزرینه
سفن همایون كوندرلدی و اهل اسلامدن اول
قورصانلرانه دوشوب ایتالیاده قلان اسرانك جمله
تخلیصنه سعی اولوب چوغی طوسقانه حكومتی طرفندن
استانبوله مجانا سریعا ایصال قلنه‌رق مظهر انعام
واحسان اولدیلر (١١٦٣)

بر تاریخده عربستان بارهٔ فسادله چالقنوب بنوتمیم
وعنزه قبائلنك غرضكارلری و هابی نامیله نجد چوللرنده
شقاوته خروج ایدوب بغداد قلعه‌سنه سوء قصدلری
مسموع و بصره والیسی سلیمان پاشانك بعض حركات
نامرضیه‌سی معلوم اولەرق دیار بكر و موصل و رقه
و حبش والیلرینه اوامر ارسال قیلنوب كافهٔ اسلامیانی
تشویق و تأمین ایچون حرمین شریفینه ذینتیت
مجوهر آویزه‌لر اهدا قیلندی و خلق آراسنده دراو
اراجیفه باعث اولان بعض منجملر قتل ایله نجومك
فائده‌سنی هر كس كوروب آثار مفسدتلری عامه
اوزرندن قالقدی و بر حریق مهیبده یكیچری قشلالری
یانغله یكیدن بناسنه اهتمام اولندی (۱۱٦٤)
بوسنه و اناطولی ایچنده لوند و اكراد طائفه‌سنك دخی
براز سركشلكی ظهوریله همان كوشماللرینه موفقیتله
عسكرك نظام و رابطه‌سنه دائر قوانین مؤثره وضعنه
صرف همت اولنوب بعض روسیه آدملرینك قبارطای
ولایتنده كیزلوجه فتنه قاینامالری چار طرفنه شدید
مكتوبلر تحریرینه بادی اولدی
اوروپا دولتلرینك مخاصمه‌سی توكنمیوب روسیه‌نك
اسوج مملكتنه و بتون بلاد شمالیه‌یه نیت خفیه
و تعرضنی بیانله فرانسه و له دولتلری سلطنت سنیه‌یی

پروسیا ایله اتفاقه سوق ایلمشلرایسه ده روسیه تبعهٔ ذمت ایچون لایحه‌لر تقدیم ایلدکندن بو جانبدن بیطرفلق اصولی اختیار اولندی (١١٦٥)
بو آونده هرازغراد و روسجق و قرمان حوالیسنده لوندات مردودلری و ملاطیه‌ده ملاو و تجرلو و سائر عشایردن قلندر اوغلی نامنده بر عاصینك باشنه اوشن حیدودلر فاحش حرکاته جرأت ایتدکلرندن تربیه‌لری ترتیب اولنمسیله برابر مانیه اچیقنده بر قاچ مالطه قورصانی ومعروف حیدودلری الندی دولت عثمانیه‌نك قوت بحریه‌سی تزیید و استکمال اولنمق اوزره اوج انبارلو جسیم قالیونلر انشا اولندی (١١٦٦)و دول اجنبیه‌ایله مألفه و مناسبات ارته‌رق هرطرفدن بلافاصله ایلچیلر کاوب کیتمکه باشلدی
بر مدتدن برو استانبولده حریقلر چوغالمله یکیچریلر دراو سوزلر چیقروب قرغشه‌لق محتمل ایکن جمله مصالحه مداخله‌ده آشری جسارتی اولان دارالسعاده اغاسی کچ بشیرآغا علماحقنده بعض معاملات قبیحه به ابتداریله دها زیاده اذهان عامه‌یی بوزوب (١١٦٧ بالایجاب قتلنه فرمان چیقه‌رق عامه تسکین و تلیین اولنمش و وکلانك بعض تدابیر حکیمانه‌سیله راحت عمومیه برشه کلمش ایسه‌ده روم جماعتی پطریقلرینك

ظلم و ارتکابندن آرتق یانه‌رق دوناغنه هجوم ایتمش و بر عظیم زلزله و قوعیله نیجه ابنیهٔ متینه و شهرك سورلری خراب اولمش ایدوکندن براز و قتدر مزاج شاهانه‌یه ضعف و انحراف کلمشیکن اورته‌لغك شرندن ینه فتنه‌یه اسباب و وسائل کوزدنلره بر ایب اوجی ویرلمامك امایله کافهٔ مراسمك اجراسنه اهتمام و اعتنا اولنه‌رق ازجمله بر جمعه نمازی عودتنده پادشاه شفقتنصاب تیمور قپودن سرای همایونه کیررایکن آت اوزرنده تسلیم روح ایلدی (١١٦٨ نورالله قبره

اوتوزنجی قسم

(عهد سلطان عثمان خان ثالث)

سلطان محمود خان اولك برادری سلطان عثمانك
سنی زوالده اولوب مسند خلافتده از وقت قائم اولەرق
عهد سلطنتنده بر بیوك ایش كوركورلەمدی ابتدای
جلوسدە خداوندكار مرحومك نعشنی قانون اوزره
بیوك آلای ایله یكی جامعه دفن ایتدروب و كلابی
و ارباب مناصبی كاملا ابقا و رسم معتاد اوزره
والده سلطانی اسكی سرایدن یكی سرایه نقل ایلدی
و سرای طاقمنی یكیلیوب مصاحبلری و جنديلری
و سازنده و خواننده مقولەلرینی بسبتون اخراج
و مقاطعات و زعامت اصحابنك و امثالنك براتلری
تجدیدنده جلوسیه رسمی عفو اولنوب قیشك طول
شدتندن كاملا یوز طوقمغله جلوس بخششندن بشقه
فقرایه دخی عطیەلر ترتیب و تبدیل سلطنتی اعلان
ایچون بتون دولتلره ایلچیلر تعیین اولندی و قریم
خاننه تشریفات همایون ارسال قیلندی بوندن صكره
میخانەلرك قپانمسی و نسوانك سیر یرلرینه و صوقاقلره
اچیق قیافتلرایله چیقمامسی شدیدا فرمان اولنوب
صنوف تبعەیه قیافتلر تخصیصنه اقدام و اعتنا

اولندی بو کونلرده فرقتین هپودانلرندن فرحصار او
جعفربك یالکز سواریسی اولدیغی کمی ایله آق دکزده
اوچ قورصان کمیسنی بردن شکست ایتدکدن نائل
آفرین و مکافات اولدی براز صکره اوچنجی دفعه
اوله‌رق حکیم اوغلی علی پاشا صدارته کلدکده اکثر
اصحاب مناصب دکشوب استانبولده حریق ظهور
ایتمسیله شهرك همان بر ربعی یاندیغندن علی پاشا
نصبنك التی اوچنجی کونی عزل و نفی اولندی
دفتردار نائلی افندی حامل وکالت کبری اولدی برینه
انجق سلحدارلقدن نشانجیلقله چراغ اولوب نفوذی
جهتیله جمله ارکان دولته فائق ومصالح معظمه‌ده
رأیی نافذ اولان علی پاشا آز وقتده اوچ صدر
اعظم دکشدردوب صوکنده مسند صدارته
کندیسی چیقدی بعض مراسم مذهبیه‌ده اختلافله
روم پطریقخانه‌سی شقاقه و برن مترو پولیتلرینی
وتبعید و اکثر اصحاب مناصبدن بشقه قریم خانی
و دارالسعاده اغاسی تبدیل قیلندی فقط تیمورقپو
جوارندن تکرار آتش چیقوب بر قاچ قول اوله‌رق
و اوتوز التی ساعت کسنده تاب و توان بر اقیه‌رق
بودفعه باب عالی و شهرك همان برثلثی یانوب
کل اولمسیله خلق بیننده چوق کفت و کو حاصل

اولوب (۱۱٦۹) پادشاه تبدیل کزرکن علی پاشا حقنده بر دوزی‌یه اشتکا ایشندکندن بعض اولیای امورك عزلنه وا نك قتلنه فرمانله منصب صدارت اوروپا ممالکنده مدت مدیده سفارتله کزوب مصالح نازکهٔ دولتده مستخدم اولمش اولان محمد سعید افندی‌یه تفویض اولندی

مصرده کولمن بکلری ادارهٔ ایالتی ضبط ایتمك قصدنده یته خیلی دیرلکسزلك ایدوب ارضروم والبسی موش وبدلیس وملازکرد وخوشاب قلعه‌لرنده تمرده جرأت ایدن اکرادی اوروب قیرمغه و کوپریلو احمد پاشا یکیچریلك زوربالغیله بلغراد قلعه‌سنی براقوب کیتمکه مجبور اولدی و دول اوروپادن تبریك جلوس ایچون ایلچیلر کلوب بووسیله ایله ناپولی و بربریه اوجاقلری اراسنده مشتد اولان قتالك اندفاعی و اسوج دولتی واسطه‌سیله پروسیانك عقد معاهده واتفاقه طالب اولمسی و بوسنه ایالتندن قارشوده خرواتلغه کچن نیجه رعایانك اعاده‌سی خصوصلری رسما مذاکره و تسویه اولندی

بوندن یدی‌سنه اول دور محمود خانیده بدأ اولنمش جامع شریفك بناسی تکمیل اولمغله بوکره نورعثمانیه نامیله اچله‌رق اول معبد رصین البنیانه الای ایله

سلاملق اجرا و بتون وزرا و کبرایه خلعت فاخره
اکسا قلندی ایدین سنجاغنده قره عثمان اوغلی
نامنده بر متغلب اله کترلوب اعدام و مال فراوانی
مصادره اولندی انجق خاندانی باقی قالدی (١١٧٠
حاصلی مصطفی پاشا هر پاشادن صکره مهر وکالت
راغب پاشایه تسلیم اولندی

زهد و مرحمت بینهایه ایله مشهور والده شهسوار
سلطان و سلطان احمد ثالثك مکارم معالی منقبتی معلوم
عامه اولان بیوك اوغلی سلطان محمد بو اوانده عازم
دار بقا اولهرق بتون خلقی اسف و تألمه قویوب
برالشام عربانك حجاجی اوروب غارت ایلدکلری دخی
طویلدقدن آز صکره (١١٧١) سلطان عثمان راغب
پاشانك عزلی نیتنده ایکن تارك تاج و دنیا اولدی

اوتوزبرنجی قسم

(عهد سلطان مصطفی خان ثالث)

نوبت خلافت سلطان مصطفی یه کلدکده راغب
پاشانك صدارتده ابقاسنه تقید ایدوب نغای طائفه سنك
حدود شمالیه ده تجاوزانه حرکاتی سریعا دفع و
حاجك امن وراحتنی استحصاله صرف دقت اولندی
بعده دانمارقه دولتیله مقاوله اولنمقده اولان معاهده
تصدیق اولنوب انکلتره و پروسیا دولتلری سلطنت
سنیه یی اوستریا ایله جنکه تشویق ایتمکده ایسه ده
استقرار صلحك اسبابنی استکماله اعتنا و بعض نظامات
داخلیه دخی وضع و اجرا قیلندی تبعهٔ اجنبیه نك
رعایا قیزلری الوب ممالك عثمانیه ده حیله ایله املاك
پیدا ایتملری و سفرا خدمه سنك حمایه سی وسیله سیله
جانب باب عالیدن التماس اولنان براتلرك صکره شوکا
بوکا صاتلوب سفارت آدملرینك برقپاروز یولی
آچه لری منع اولنه رق واردات میریه نك حسن
اداره سیچون ابتدا وکلا و مأمورینك زائد مصارفلری
و علی الخصوص آغر کورك قوللانمه لری و خلقك
اندازه سز سفاهتی نهی و رفع اولندی
بوحسن اداره ایله خزینه ده حاصل اولان مبالغدن

ابنیهٔ نافعه وخیریه تعمیر و مسکوکات عتیقه تصحیح
اولنوب مؤخرا استانبولك اهالیسی غایت چوغالمش
اولمغله لزومی اولمیانلرك و کبرا خانه‌لرنده سرایدار
و عکام نامیله بریکمش قالمش اولان اون بیك قدر
تنبلك طشره‌یه وطنلرنده زراعته ارسالندن بشقه
شهرك انبارلری توسیع قلندی (١١٧٢) و دیار آخر
متاعنك رواج بولمسیله بعض کارخانه‌لره کساد کلدکندن
صنایعه رغبت کوستراوب یکیدن دستکاهلر قورلدی
مکهٔ مکرمه‌ده سادات میانه‌سنده مناقشه و معارضه
اولوب اهالی طرف اوله‌رق منصب شرافت
غوغاسی سورراورکن قبائل عربان دخی میدان
بولوب حجاز جواریني بی‌پروا کزوب توزمغه و قامت
شقاوتی آرترمغه یوز طوتمشلرایسه‌ده جده قربنده
هله چته‌جی عبدی پاشانك قلیجنه کلدیلر صبانجه
کولنك اچلوب مرمره‌یه اقیدلمسی‌ینه مذاکره اولنوب
اعمار ملکه هر جهتله اهتمام اولنمق اوزره ایالات
مأمورلرینك حرکاتنه کمال دقت و شدت ایله نظارت
(١١٧٣) و مصر و حجازده بعض رؤسا باعث شقاق
اولمغله انلرك رفع وجودینه مسارعت اولنه‌رق برالشامده
زلزله‌دن خراب اولان شهرلرك اعمار یچون خزینه‌لره
مأمورلر کوندرلدی و مکهٔ مکرمه‌ده صوکرلری تأسیس

وترفيع وبنجه ابنيهٔ شريفه ترميم و تجديد قيلندی
چلدر واليسی برلودن بشقه بر آدم اولەرق منصب
وعظمت دليسی اولوب كونده بر خليا قورمسيله
بر مدتدنبرو لزكی قبائلی باشلريله سويلشوب كرجستان
رعاياسنی اوردينقدن و تنبيه و نصيحت ديكله مدكندن
بوينی اورلوب اول حوالی دخی يوله كيردی (١١٧٤
غريبه‌دن اولەرق آق دكزی كزن سفاين حربيه‌دن
قپودانه بكك قليونی استانكويه يناشوب اكثر
ضابطان و طائفه‌سی جمعه كونی قريه‌يه ايندكده
كمينك كوركجی يازنلری اياقلنوب يلكنلری آچەرق
صواوغی مالطه ليماننده الديلر يالكز قليون همايون
بر مدت صكره بنه كيرو كوندرلدی
بو دفعه منع مسكراته و قيافت نظاماتنه دائر
اوامر اكيده صدور ايدەجك هر كس بشقه مراقلردن
ال چكوب ارتق افيونه و ترياقه دوشدی (١١٧٥
قالديكه اوتوز سنه‌دنبرو پروسيادن آردسز آرامسز
مأمورلر و مرخصلر توارد ايدوب اتفاق و معاهدهٔ
مخصوصه عقدنی امل اتمش ايسەلرده اوستريا
و فرانسه و روسيه دولتلری كيرالو موانع و مزاحم
القا ايلسيله بر نتيجهٔ حسنه‌يه مظهر اولەمامشلر ايكن
راغب پاشا پروسيا بر جهتدن المانيا ايمپراطورينك

ایکی طرفده کوزی اوله‌رق هم غرب حدودینی و همده
ممالك عثمانیه سنورنده شرق ثغورینی بکلمك
مجبوریتنی مؤدی اولمسنك ودیکر جهتدن له جمهوریته
ارقه اولوب روسیه‌نك اوروپا غرب و شمالنه یابلوب
پك زیاده قوت بولمسنه مانع اوله‌بیلسی احتمالنك
منافعنی ملاحظه و مطالعه برله (١١٧٦)بو دفعه
دولت مشارالیها ایله عقد مقاوله مصافاته اقدام
وجنك آتشی هرسمتده علوکیر اولدیغندن انجامکاری
دوشنوب دولته یکی معاون و طرفدار پیدا ایتمکی
التزام ایتمکده ایکن صدارتنك یدنجی سنه‌سی اول وزیر
کاردان وفات ایلدی
بو تاریخده بغدادده یماق طائفه‌سی طغیان ایدوب
حقلرندن کلمك ایچون یکیدن بر والی کوندرلدی
١١٧٧) و کرجستانده آچق باش بکی روسیه آدملرینك
تحریکاتنه الدانوب تابع اوله‌رق مقطوع اولان
ویرکوسنك تأدیه‌سندن خیلی وقتدن برو امتناع
ایتمکله اکا برقاچ کره عسکر سوق اولنوب ظاهرده
اطاعته کترلمش ایسه‌ده چوق سورمیوب ینه چلدر
والیسنك مرقوم اوزرینه کیتمسی ایجاب ایتدکده
اول حوالی پایمال اولندی و اکراد اولدی (١١٧٨
بر و طرفدن له قرالنك وفاتنده دولت عثمانیه اول

ممالكك استقلالنی حمایه و امور داخلیه‌سنه اجنبینك
مداخله‌سنه مخالفت ایده‌جکنی اعلان ایتمش ایسه‌ده
روسیه چاریچه‌سی قترینه رؤسای لهك فرقه فرقه
اوله‌رق نفاق ایتملرندن استفاده ایله چوغنی کندیسنه
جلب و پروسیا ایله بالاتفاق لهه عسکر سوق ایدوب
کبرادن پونیاتوسکی‌یی قرال انتخاب ایتدردکدن صکره
اوستریا و فرانسه دولتلرینك لهه حکمدارلغنه کندی
آدملرینی اوترتمق آرزوسنده بولنملری بهانه‌سی
اوزرینه جانب سلطنت سنیه‌یه لایحه‌لر عرض ایلدی
(١١٧٩) انجق بو هنکامده اکثر اناطولی عسکرلری
کرجستانده تفرد دعواسیله اجنبینك مداخله‌سنی
دعوت ایتمش اولان دادیان سلونك قلعه‌لرینی بر بر
تخریب ایله یرینه اقرباسندن طهماسبك نصب
واقعادینه مشغول اولوب مصر بکلری دخی متمادی
بر بریله اوغراشه‌رق اطرافه باقلمز (١١٨٠) وعرب
قبائلی حرمین شریفین جوارنده خسارت ایتمکده
و استانبولده حرکت ارض وقوعیله بحساب خانه
وابنیه و فاتح جامع شریفی و سورلر ییقلوب جمله‌سنك
اسکی حالنه کلمسیچون بذل سعی موفور اولنمقده
اولوب برآن کوز اچلمز ایدی
اهالیء قارص اباقلنوب والیلرینی اولدرنجه اول طرفده

دخی بر یکی بلیه حصولی اولنده تکه ترکنلری ویرکو
تحصیلدارلرینه و مأمورینه سرکشلك ایدوب وقبرس
وردوس صولرنده قورصان تورەمکله تجارت
ومخابراته مانع اولوب (١١٨١ مصرده بولوت قاپان
علی بك عکه شیخی عاصی طاهر عمر دینلان شیخ ظاهرله
بالاتفاق سائر کولمن بکارینه وکاشفلرینه غلبه سنده
استقلال خلیاسیله درلو شیطنته باشلدی
اول امرده بومثللو مشغله نك دفعیچون حدود شرقیه یه
عسکر کوندراوب آق دکزه دونما چیقارلدی (١١٨٢
قرەطاغده برمسقو راهبنه اولوب طغیان براغنی
اچان اشقیایی بوسنه ایالتی عسکری امحا ایدوب
روسیه چاریچه سی لهلونك سربستلکی شروطنی
تصاحب و وقایه کوسترشیله اغراضنك حصولنه
تشبث و کندی علیهنده بولنان فرقه نك اعدامیچون
عسکر سوقنه دوام ایتمکین خوطن سرحدنده
ترصد و بصیرت اوزره طورمق نیتیله احتیاط
عساکری جمع و تسییرقلندی بونك اوزرینه روسیه
دولتیله مخابره و مباحثه اثناسنده اکثر له رؤساسی
بغدان ایالتنه التجا ایتمکه مجبور اولوب مسقولو سنور
باشنده بالطه پلنقه سی محافظه سنده اولان تاتار
لشکریله مجادله یه طوتشدیغی شیوع بولەرق دها

تدارکات احتیاطیه کورلهمزدن وقتسزجه روسیه‌یه اعلان حرب اولندی (١١٨٣)

قریم خانی تاتار تیز رفتاری همان روسیه ایچنه اقینه کوتوروب نیجه یرلر تخریب و غارت و مال فراوانله عودت ایتمش و روسیه اردوسی خوطن قلعه‌سنه تسلطی وقوعنده مضمحل اولمشیدی اردوی همایون دخی ایساقجی وپاش و خان‌دپه‌دن بندره یوریمش واهستان طوپراغنه کیرمکه قرار ویرمش ایدی فقط بعض مأمورلرك ارتکاباتنه مبنی ذخیره و لوازمات سائره‌جه مشقت چکلەرك وخوطن اوکنده اعداطورله صوینی کیرو کچمکه مجبور اولوب خیلیسی قیرلمش ایکن نهرك بردنبره طاشمسیله عساکر منصوره تکرار پریشان اوله‌رق قلعه الدن کیتدی و بعض خائن بویارلرك اهانتیله بتون بغدان وافلاق بلادی خصمك حکمنه دوشدکده روسیه‌نك دیکر ایکی قول اردوسی قبارطای و کرجستان ایله ارمنستان حوالیسنی قولایجه ضبط ایلدی

اردوی همایون باباطاغی قشلاغنده ایکن (١١٨٤ امیرال قونت اورلوفله متفق اولان مانیاعصاتی‌موره قلعه‌لرینه تعرضلرنده قلیجدن کچراوب بحر بالطق و جبل الطارقدن طولاشوب کلمش اولان روسیه کیلری

دوننمایی چشمه اوکنده یاقغله هر طرفده کوزلر
دومانلنه‌رق بغض و حدت ارتدقده ازمیرك و سائر
محللرك اسافل ناسی بتون طوائف خرستیانی بلا فرق
واستثنا قلیجدن کچرمکه کیرشدی و حدود شمالیه‌ده
یکرشه کوندرلان عساکر نظامسزلغیله تارمار اولوب
دشمن صکره اسماعیل و کلی و دها کیده‌رك بندر
وآقکرمان و ابراثیل قلعه‌لرینی ضبط ایلدی
قالدیکه روسیه سفاینی لمنی وبوزجه اطه‌قیلرینه کلکله
بوغازك استحکاماتنه اعتناقلنوب قپودان غازی حسن
پاشا دشمنی اول صولرده قوغارکن (۱۱۸۵) اردوده
عسکرك زوربالغی درجهٔ نهایه‌یه واروب روسیه دولتی
طرفندن دول سائره‌نك مداخله ایتمامسی شرطیله
متارکه و مصالحه تکلیفلری ظهور ایدیجك سلطنت
سنیه اوستریا ایله عقد اتفاق برله یکیدن حربه آغاز
ایتدکده یکیچریلر بستون عاصیلغه قرار ویروب
اکثریسی اردودن طاغلغله روسیه‌لو ماچین وطوغلجی
وایساقجی حصارلرینی تسخیردن بشقه اوزی قپوسنی
دخی زورلیوب خطهٔ قریمی چیکنه‌یه‌رك (۱۱۸۶)
طمان وکرج و کفه و کوزلوه قلعه‌لرینی نزع وکندی
طرفندن برخان نصب برله تاتارلر فوج فوج اناطولی
یقه‌سنه جان آتدی

بو حالده اوستريا و پروسيا دولتلری له ممالکنك مقاسمه سی
خصوصنده روسيه ايله اوزلاشوب برلك اولەرق ارتق
جنکدن منفعت مأمولی قالمامغله دولت عليه وكلاسی
متاركه يه وفوقشانده مكالمه عقدينه رضا کوستروب
بر قاچ آی مباحثه دن صکره روسيه نك مستدعياتی
قبول اولنه جق ماده لر اولمديغندن تكرار تداركات
حربيه تعجيل قيلندی (١١٨٧)
بالاده ذكری كچدیكی اوزره مصرده تفرده جرأت ايدن
شيخ البلد علی بك هله بواراالق معيتنده اولان درزی
و روسيه لشكريله مغلوب و هلاك اولوب اول جهتدن
دولته وسعت كلمش ايسه ده چونكه اردو زوربالرينك
الجاقلغی تعريف قبول ايتمز درجه يه وارديغندن دشمن
روسجقه هجومنده منهزم اولمشيكن عسكر طورميوب
قاچديغندن بو ظفردن استفاده اولنه ميه رق مسقو
طونه يی كچوب قره صو و بازارجقه قدر كيره رك سلستره
قلعه سنی وقينارجه مصادمه سنده غلبه بر له خرسوه
طرفنی استيلا و قره صو وقعه سنده سرعسكری پريشان
ايليوب قوزلجه و وارنه دن كوجيله دفع اولندی
بوقدر آفات اوزرينه افكار عامه بوزلوب اورته لق
خلجانه دوشه رك پادشاه خسته لق حاليله برابر بالذات
سفره كيتمكی مذاكره خلالنده وفات ايلدی

اوتوز ایکنجی قسم

(عهد سلطان عبد الحمید خان)

سلطان مصطفی مرحومك برادرلری عبدالحمیدخان مقام عالیء حکمرانی‌یه اللی یاشنده قعود ایدوب خزینه‌نك مضایقه‌سنه و احوال سائره‌یه بناء جلوس عطیه‌سندن فراغت وتمات حربیه‌نك اکمالنه اهتمام قلنه‌رق (١١٨٨) اردوی همایون شمنی مشتاسنه کیردکده سلستره و روسجوق و بتون طونه کناری قربنه اینن اعدایی اول سمتك مأمورلری قارشولیوب مدافعه ایتدیلر

بو اثناده روسیه دولتی اختلال داخلی ایله تلاشه دوشدکندن سرعسکری مارشال رومانزوف استانبولده مقیم پروسیا مرخصیله صلح اقردیسنده ایکن ایشی کوجی بتون بتون فتنه و فساد قیانمق اولان یکیچری اراذلی قاچردقده شمنی‌یی قوشادوب اردونك طرق و مخابراتنی کسه‌رك قامچی صورینه قدر ایندی و بوحالده باریشقلغه دائر مکتوبلر کوندرمسیله ارتق طرفین مرخصلری قاینارجه قصبه‌سنده بولنمغه موافقت ایدرك طوائف تاتارك و قوبان نهری سواحلنك استقلالی و قیلبرون و ازاق و یکی

قلعه حصنلرینك و قبارطای و کرجستان ممالکنك روسیه‌ده قالوب اوزی صویندن سنور کسلمسی و روسیه تجارتنك قره‌دکز و آق‌دکزده سربستلکی و افلاق و بغدان ایالتلرینك بعض امتیاز نامیله روسیه مداخله‌سنه کرفتار اولمسی مثللو قوللرایله کتخدا رسمی افندی همان بر قاچ کون ایچنده مصالحه و عقد معاهده ایلدی

صلح خبری عامه‌یه بادیٔ تسلی اولوب دولتك مواد خارجیه‌سی بر صورت بولدقده (١١٨٩) خائنلکی دولته مستوجب زحمت و اضطراب اولان اشقیا طاقمنك تأدیبنه تدبیر اولنوب بغدان و یوده‌سی و روسیه‌نك ید فتنه‌سی قتل اولندی و عکه قلعه‌سنه برا و بحرا هجوم اولنه‌رق مقدم بولوت قپان علی‌بکك معینی اولان شیخ ظاهر عمردخی صفد طاغلرینه جان اتمق اوزره ایکن واصل جزا اولوب برالشام احوالی هر وجهله اصلاح اولدی غازی حسن پاشا مصره مأمور اولوب علی‌بکك هلاکندن صکره اجرای حکومته چیقشان کولمن بکلرینی اطاعته کتوردی و مورده روسیه‌لو ایله بالاتفاق رفع رایت طغیانه مألوف اولان مانیات و ارنود

حشراتنی طرابوایجه حوالیسنده کلیا تدمیر ایدوب
موره‌یی قانه بویادی
بو هنکامده روسیه دولتی بیك درلو حیله و خدعه‌یه
ابتدار برله اغراضنی تنفیذ و ترویجه مسارعت
ایدردی از جمله هر طرفه کوندرمکده اولدیغی
کیزلو مأمورلرك تحریك و اغواسیله کرایلر خاندانی
بری برینه کیروب بینلرنده شورش ممتد اوله‌رق
مملکت خرابه یوز طوتدقده قریم خانی دولتکرای
ممالك عثمانیه‌یه صیغندی و انك برینه روسیه
ایمپراطوریچه‌سنك الیله خان اولان شاهنکرای ملکنی
قتربنه‌نك حمایه‌سنه قودقده میرزالر فرقه فرقه
اولوب کیم اولدیغی ایوجه طانیه‌مدقلری بعض
مشکوك الاحوال آدملرك سوزیله ایاقلندیلر اولوقت
خان مرقوم طیغانه التجا و ظاهرا انی تصاحب ایتمك
طریقیله روسیه عسکری جزیرهٔ قریمی درحال تخطی
ایلدی و شاهنکرای حکومتنی چاریچه‌یه فارغ اولوب
روسیه نائل آمال اولدقده طمان سمتندن عساکر
عثمانیه جمع اولمش ایسه‌ده مسقو قریمی بسبتون
پنجه‌سنه المش بولندی
اولوقت خان بد بخت نیجه یوز بیك خاندان اسلامه
قیدیغنه پشیمان و پریشان حال قاچوب ممالك عثمانیه‌یه

کیرمکله التجالغنك مکافاتنه مظهر اولدی قوبان
کنارنده همان قتل ایتدرلدی روسیه‌نك بو بله تجاوزانه
حرکاتله حقیقت حالده ناقض عهد اولمسی و قتزینه
تفتیش احوال ممالك بهانه‌سیله ممالکنك جنوب
سمتلرینه کله‌رك کرسون شهرنده المانیا ایمپراطوری
ایکنجی یوسیفله بولشه‌رق بینلرنده خفیا فصل
و مقاوله ایلدکاری مسائل مضره‌یه سلطنت سنیه
کسب وقوف ایتمسی بو دفعه بنه اعلان حربی
موجب اولدی
دولت علیه متفق بولنان اسوج وله و پروسیا دولتلری
دخی روسیه و اوستریا ایله جنکه آرزوکش اولدقلرندن
اردوی همایون طونه طرفنه طوغرلوب معاداته بدأ
اولندی غازی حسن پاشا قره‌دکز یالیلرینی بکلیوب
و اوزی صویی اغزینی کسوب اوزی عساکری قیلبرون
قلعه‌سنه شتابله شجیعانه دیرنه‌رك اوچ دفعه
استحکاماتنه کیروب کلی اعدا قیردی و اوستریا
ایمپراطوری بلغراد قلعه‌سنی باصمق خلیاسیله بغتةً
عسکر یوریتمش ایسه‌ده عساکر عثمانیه شدیدجه مقابله
یله دشمنی بوزوب اردی صره بانات ولایتنی استیلا
و مجارستانك نیجه قلاعنی تخریب ایده‌رك ایمپراطور
یوسیفی همان اله کترمك درجه‌سنده تعقیب ایلدی

انجق اوستريا عسكری روسيه اردوسيله تجمع ايدوب مارشال رومانزوف بغدانی تخطی و ياش شهرنده ويوده‌يی اسير ايلدكده خوطن قلعه‌سنی تسخير ايتديلر قيش ايچنده سكسان بيك نفری متجاوز بر جسيم اردو اوزی قلعه‌سنی قوشاتدوب استحكاماتنك رصانت ومتانتی اولماموق سببيله دكز طرفندن اعانه ايچون دونمنا يتشدكده بعض كميلر قره‌يه اوروب اكثريسی دخی قارشوده قيلبرون تابيه‌لرندن كلان طوپ كله‌سيله داغله‌رق اعدا قلعه‌يی بر قاتدها صيقشدروب نزع و ضبط و سابق كورلمامش غدارلقلر ايله يكرمی بش بيك قدر نفوسنی درلو اذيتله بوغازلادی

بر و طرفدن يكيچری ادبسزلری برايشه يرامز اولوب حركات حربيه‌يه جزئی كسب وقوف ايتملريچون صدر اعظم يوسف پاشا تعليم و تصفيفلرينه اقدام ايتمسندن دلكير اوله‌رق زوربا قالقوب اردويی ولوله‌يه ويرديلر (۱۲۰۳) براز صكره سلطان عبدالحميد خان التمش التی ياشنده عازم سمت عقبا اولدی سلطان مصطفی خان ثالثك اوغلی سليم خان ثالث جلوس ايدوب بر كنج و غيور پادشاه اولمغله قلوب عامه‌يه يكيدن اميد طوغدی

اوتوز اوچنجی قسم

(تتمهٔ فصل خامس)

کچن فصلك آخرنده تصریح قلندیغی وجهله قدیمده نظاملو عسکر نامنه تأسیس اولنمش اولان اوجاقلر باشدن چیقوب دولته بر بیوك تهلکه اوله‌رق هرکون شورش و اختلالده اولوب ازغنلغی آرتدردقجه نصکره واجب الاطاعه التی پادشاه جلیل القدری تختندن ایندره‌رك خلقك باشنه دراو ولاکت کتروب بر ماشلو و امتیازلو سوز اکله‌مز و حیثت و ناموس طانیمز حرامی مجمعی کسلدکله اشته بو داخلی دشمنلرك ضرربنی تفکر و منعدن دولت مأمورلری خارجی کوزتمکه مساعده بولمز ایدی قنغی جانبه کیتسه‌لر حیاسزلر دها خصمی کورمزدن دونوب طاغلوب و صوکنده شرتلك ایله ضابطلرینی اکله‌یوب اوروب اولدروب انلرك مصیبتی هرطرفی قاپایه‌رق منازعه و مناقشه‌لری نهایت دولت عثمانیه‌یی پک درپی مشکلات عظیمه‌یه دوشردی

حتی له و ایران ممالکی ثغورنده بعض غیور و مقدم ذاتلرك ثمره‌علو همتی اوله‌رق قبضهٔ اطاعته قونلان بلادك محافظه‌سی محال اولدقدن بشقه طابور

اعدا ممالك شاهانه‌یی بر جانبدن موصله و دیکرندن
بلقانلره و صوفیه‌یه قدر پایمال ایدوب ایالات عسکری
مملك عثمانیه‌نك حدود طبیعیسی کوچ بلا ایله
استخلاص و سنور قلاعنی استرداد ایده‌بیلدی بو
اراذل ایچنده تدبیر امور ملکیه ایدن کبرانك دخی
بالطبع جمله‌سی خیر صاحبی اولمیه‌جغندن صکره اکثر
ایالاتده عاصیلر باش قالدروب یومیه انواع عسرت
مشاهده قیلندی

فقط بو عصرك مقتضای روش احوالی و جمله دولتلر
میانه‌سنده معارضه و اتفاق ومنافسه واتحاد صورتلری
بلافاصله تعاقب ایدرك پولتیقه مسائلك نزاکت
کسب ایتمسی و خصوصا بین‌الملل اصول مناسبات
مشترکه طرز نو قاعده ونظام تحتنه کیره‌رك امور
دولتده ارباب سیف قدر اهل قلمك دخی استخدام
قلنمسی لزومی پولتیقه سلکنه استعدادی اولان اهل
حل و عقدك فیضنه باعث اولدی شجاعت میداننده
نام ویرن طوپال عثمان پاشا وقپودان مزومورطو
حسن پاشا وکوپریلو عبداه پاشا ونعمان پاشا وحکیم
اوغلی لقبیله مشهور نوح افندی زاده علی پاشادن
زیاده رامی پاشا وداماد ابراهیم پاشا وراغب پاشا
کی نیجه اصحاب وسع و لیاقت و رئیس الکتاب

ذوالفقار افندی و طاوقجی مصطفی افندی و ابوبكر
افندی و احمد رسمی افندی و عبدالرزاق افندی كبی
اهل استطاعت ملل اجنبیه‌نك ارباب پولتیقه‌سیله
مكالمه‌لرده عرض هنر ایده‌رك هر دیارده شهرت بولوب
جمله‌سنك مؤلفات معتبره‌سی و انواع آثار نافعه‌سی
حالا الارده كزمكده‌در

ایام قتال و اختلالده بك معارفه باقیله‌مز ایسه‌ده
سلطان احمد ثالثه سلطان محمود خان اولك عهد
سعادتلرنده خلق بر مدت كوز اچوب قلبلرینه
انشراح كلدكده علوم و فنون پردهٔ خفادن رونمون
اوله‌رق طریق علیه‌ده ذوات فضیلت نصابدن
وقعه نویس چلبی زاده افندی و راشد افندی و ابن
خلدون مقدمه‌سنی كمال هنر و معرفت ایله تركجه‌یه
نقل ایدن پیری زاده افندی و لهجه و دها سائر نیجه
كتب نفیسه مصنفی اسعد افندی وفاضل كامل عبداه
وصاف افندی و تاریخ و صاف مترجمی نقیب رضا
افندی و تصرفات ابن العربی شارحی نیلی افندی و
خطاط مشهور ولی الدین افندی و یساری افندی و كتب
متداولهٔ عربیه‌نك اكثرینه مقبول شرحلر و علوم ریاضیه‌ده
رسائل نافعه تحریر ایدن كلنبوی افندی و علم طبده
صاحب اثر اولانلردن صبحی و شعبان و علی پاشانك

پدری نوح افندیلر و فاضل زمخشری تصنیفاتنك
شارحی خواجه اسحق و بلغای شعرادن بیضاوی
حاشیه‌سی مؤلفی یوسف حلمی و کوپریلو اسعد پاشا
و حبیب السیر مترجمی عاصم و ثابت و نوعی و وحشت
و ندیم و تذکرهٔ علما و ادبا محررلرندن حکیم اوغلی
علی پاشازاده ضیائی و عشاقی زاده و دفتردار صفائی
و مورخ معتبر و کامل نعیما و زبدة الوقایع صاحبی دفتردار
محمد پاشا و منشیٔ بی نظیر حیاتی زاده و سفرتنامه
محررلری یکرمی سکز محمد چلبی و اوغلی سعید پاشا
و دری افندی هر زمانده تحصیل اشتهار و شانه
شایان اولان کبار ظرفادن معدوددر
بو عصرده اهل حرفت و صناعت دخی ایو کون
کوروب دوه سلطان احمد خانید تبریزك هزار فن
استادلری استانبوله نقل اولنه‌رق تکفور سرایی نام
بناده و چناق‌قلعه‌ده چینی و کاشی کارخانه‌سی یاپلدی
تبریز و بغداد و مصر و تونس و ادرنه و سرای بوسنه
شهرلرنده ضربخانه‌لر تأسیس قیلنمسیله خطاطلق
و حکاکلك صنعتلری کماله ایردی و هر دیاردن اهل آدملر
بولنه‌رق لغمجی و طوپجی و مهندس فنلرینك نشر
و استکماله همت اولوب جمله‌دن زیاده فن طبك منافع
بی حسابی عامه‌یه آشکار اولدی
بالاده مذکور سعید پاشا برقاج سنه اقدامله هله ۱۱۰۰

سنه سنده فتوا استحصاليله اراده چیقردوب و ابراهیم
متفرقه یه حروف دوكدردوب وان قولی لغتندن بدأ
قلنه‌رق ازوقتده اون التی نوع نفیس و نافع كتابلر
نشر اولندی كاتب چلبینك خریطه‌لو جهاننماسی
و تقویم لتاریخی و اسفارالبحاری‌وابراهیم متفرقه‌نك
كندی آثارندن اصول الحكمی و تاریخ افغانی واثرنو
ادلو مصور امریقا تاریخی و بعده نعیما وراشدوقره
چلبی تاریخلری كبی قیمتلو نسخه‌لر و احوال بوسنه
وتاریخ تیمور وفیوضات مقناطیسیه و كلشن‌خلفا وتاریخ
مصر قدیم و جدید كبی منفعتلو مجله‌لرك دیداری
عامه‌یه میسر اولدی ابراهیم متفرقه‌نك وفاتنده یكنی
قضاتدن ابراهیم افندی بوكار خیره سلوك ایدوب
سنه ١١٦٩ تاریخنه قدر یكرمیدن زیاده كتب علمیه
و آلیه میدانه كتوردی اندن صكره احتلال داخلینك
ازدیادی ایله امور دولتك درلو مشكلاته اوغرامسی
كسندده خیر دوشنمكه مجال قرمدیغندن بصمه خانه
معطل اولوب یكیدن جانلانمسی سلطان سلیم
مرحومك فتوتنه منوط قالدی اول زمان دولت
طبعخانه‌سی تأسیس قلنوب فن طباعت دفعة بشقه
رونق بولدی

معماراق فنی بو دورده طرز جدیده كیروب عثمانیه
جامع شریفنك صنایع زائده‌و مكلفه‌سندن بشقه

كاغدخانه و بهاریه و چراغان ساحللرنده و بوغاز ایچنك اکثر محللرنده دلکشا قصرلر و ولالر طرح و بنا قلندی لکن اسکی معمار موسی و معمارستان اوسته شاکردلرینك سلسله سی کسلمش اولمغله صنعت تدنی بولدی و اوروپانك صوغوق اینلرینه تقلید اماره سی کورندی

فصل سادس

(دولت عثمانیه‌نك اون اوچنجی عصرده ظهور)
(ایدن وقایعی بیانندەدر)

	سلطان	ابن	ولادت	جلوس	وفات	سلطنت	سن	(مطالعات)
۲۸	سليم خان ثالث	مصطفى	۱۱۷۵	۱۲۰۳	۱۲۲۲	۱۹	۰	خلع بر سنه صكره قرق سكز ياشنده شهيد
۲۹	مصطفى رابع	عبد الحميد	۱۱۹۳	۱۲۲۰	۱۲۲۳	۱	۰	خلع برقاج آى صكره اوتوز برياشنده وفات ايتمشدر
۳۰	محمود خان ثانى	عبد الحميد	۱۱۹۹	۱۲۲۳	۱۲۵۵	۳۳	۵۵	
۳۱	عبد المجيد خان	محمود خان	۱۲۳۷	۱۲۵۵	۱۲۷۷	۲۲	٤۱	

سلاطين آل عثمانك اوتوز ايكنجيسى شوكتلو سلطان عبد العزيز خان ابن سلطان محمود خان غازى حضرتلريدر تاريخ ولادت همايونلرى بيك ايكيوز قرق بش وجلوس ميمنت مقرونلرى بيك ايكيوز التمش يدى سنه سيدر جناب حق عمر و شوكتلرينى مزداد بيورسون آمين

(اشبو فصل خاتمهٔ كتاب اولوب التمش بش سنه‌لك وقوعاتى محتويدر)

اوتوز دردنجی قسم

(خاتمهٔ کتاب)

سلطان سلیم خان ثالث جلوسنده (١٢٠٣) جنك حالا ممتد اوله‌رق اوستریالو بلغراد و روسیه لشکری بندر و اسماعیل قلعه‌لرینی الوب یکیچری اشبو کندی دراکسزلکلرینك آثار متألمه‌سنی عادتلری اوزره بشقه سنه عزو ایتمك غرضیله غازی حسن پاشانك قتلنه دعواجی اولدی

بارشقلق اولمسیله دشمن طورله صوینی اوته کچدکده ودیننده پاسوند اوغلی عاصی بیراغی قالدرمغله اوزرینه بالدفعات اردو کوندرلمسی ایجاب ایتدی (١٢٠٤ بلغرادده نوبتجی اولان اوجاقلر محافظی قلعه‌دن سوروب طایی عنوانی طائفه‌رق بار ثقیل تعدیلری صرب دلولری یأسه اوغرادوب بونلر ایچلرندن قره‌جورکی نامنده بر پك یورکاویه اویه‌رق (١٢٠٥ دعصیانه وارديلر فرانسز ملتی دخی اصول و قوانین موضوعه‌سنی لغو و تعدیل ایتمك غرضیله طرف طرف اوله‌رق ١٢٠٦) کلی فتنه دوشوب صورت حکومتنی جمهوریته افراغ برله دول اوروپانك اکثریسی ایله مناقشه و محادله‌یه مجبور اولدیغندن کویا انکلترلك

هند ایله تجارتنی منع آرزوسیله مصره‌ده بغتةً عسکر
دوکدی سر عسکری جنرال بوناپارته بتون ایالتی
استیلا و برالشامه صولت ایدوب عکه قلعه‌سی
محاصره‌سنده واصل مرام اوله‌میه‌رق فرانسزلر
مصرده، دها ایکی سنه قدر اوغراشوب بتون رجعت
ایتدکلرنده کوله‌من بکلری ادارهٔ امور و مصالحی ضبط
و اوجاق سرکشلکه شروع ایتدیلر بر طرفدنده وهابی
طائفه‌سی نجددن حجازه و حرمین شریفینه کیروب
اوث ضلاللریله بیت‌اللهك حرمتنی هتك و حجاج
مسلمینی قتل برله بر قاج سنه فریضهٔ حج شریفك
اداسنی منع ایدرك یوللر قپاندی خباثتلری افلاکه
چیقدی و عکه محافظی بوشناق جزار عاصیلق
جنایتنی ارتکاب ایدوب دپه‌دلنلو علی پاشا ارنودلغك
اکثر یرلرینی النه آله‌رق تغلبانه طورانوب موره اهالیسنی
شریك ایله کندو آمال و مفسدتنك اجراسنه انلری
آلت ایدندی

سلطان سلیم مرحوم فرط حلمی و مرحمتی ایله برابر
غایت خبره مائل ثابت قدم بر پادشاه دقایق شناس
اولوب امور دولتده ایکی یوز سنه‌دنبرو موجب اختلال
و مزاحم اولان اسبابی مطالعه وابتدا مواد حربیه‌نك
تجدید نظاماتنه مسارعت بیوردیلر شو بله‌که فنون

عسکریه شعبه‌لرینك الك زیاده تدقیق و اکمال اولندیغی
محللردن اهلیتلو آدملر جلبیله طوپخانه وخبرخانه
وهندسه خانه‌نك یولنه کیرمسنه بالذات کیدوب حاضر
بولنورق همت بیوریلوب طرز جدیدده جسیم و
قوی سفن همایون انشا اولندی اولزمان قپودان
کوچك حسین پاشا ترسانه مصالحنی یولنه قویوب
و کمال شدت و مهابتی ایله اوندی و قاپوجیلری
طریق اطاعت و صداقته صوقغه موفق اولوب
یکیدن قانون نامهٔ بحریه وضع ایتدی روم ایلی‌یه
و افریقا ساحلنه برقاج کره اردو سوق اولنوب
یکیچریلر ودن و صرب و مصر طرفلرنده اشغال
اولنمقده ایکن آتیده بتون اوجاقلره نمونه اولمق
و شمدیلك اهل فسادك وسوسه‌سندن احترازا
یکیچریدن معدود طونلق اوزره نظام جدید نامنده
معین و مرتب قیافتله مجددا بلوکلر اچله‌رق
مخصوصا بنا اولنان قشله‌لرده تعلیمه باشلدی
دولت عثمانیه روسیه ایله بالاتفاق فرانسه‌یه اعلان
حرب ایدوب فرانسزلر وندیك جمهوریتنك اراضیسی
کاملا المش اولمسیله انلردن جزایر سبعهٔ یونان سلب
و ارنوودلق ساحلنده پروزه و پارغه و بوجریتو
حصارلری ممالك عثمانیه‌یه الحاق قیلندی برمدتدن
صکره بوناپارته ناپلئون فرانسه‌ده عنان حکومتی

يد محكمنه الوب ودولت عليه ايله تجديد مناسبات
و موالاته رغبت ايدوب اوروپانك هرطرفى هنوز
راحت سلم و صلاحه نائل اولمشيكن فرانسه و دول
سائره ميانه سنده يكيدن آتش قتال مشتعل اولدى
سلطنت سنيه بيطرفانه طوروب محافظهٔ حقوق
مخصوصه سنه باقق ضمننده ادرنه ده بر اردو تشكيلنه
قرار ويرمكين قرمان واليسى قاضى پاشا اون اتى
بيكدن زياده نظام جديدله روم ايلى يه كچدكده
ادرنه يكيچريلرى وخلق بو عسكرى چكه ماملرينه
مبنى درحال سلاحلنوب بابا اسكيسى قصبه سنده
خيلى غوغايه طوتشدقلر بونك اوزرينه استانبول
يكيچريسى ادبسزلكى طاشيرمغله داخلا فساددن
احترازا پاشاى مومى اليه اوامر عاليه مقتضاسنجه
اناطولى يه چكلدى
عقبنده بغدان وافلاق بكلرى ايپسلانتى و موروزى
علنا خائنلكه مرتكب اوله رق عزل اولنمه لريله
روسيه عسكرى انلرى حمايه ايچون مملكتنه كيردبكندن
انكلتره دولتى داخى اوثون عليهنده روسيه ايله برابر اولمسندن
ناشى متفق اوزردن بو مشغله يى دفع ضمننده بردوغماسى
چناق قلعه سى بوغازينى زورليوب استانبول اوكنه
كلرك روسيه ايله مصالحه و فرانسه يه اعلان حرب

اولنمسنه اصرار و شهری یاقمله تهدید ایتمش ایکن
پادشاه غیور بتون دکز قپلرینه در حال طوپ
طونادەرق مدافعه‌یه حاضرلنوب انکلتره دولتی
کمیلرینی کیرو چویرمدکجه مکالمه‌یه دخی شروع
ایلمامکه ایاق باصدی اینکلیز دونغاسی بالضروره
چکلوب مصره دخی صارقندیلق ایتدکده ارتق
انکلتره‌یه اعلان حرب اولندی

دونغای همایون آق دکز بوغازینی قپامغله کلان
روسیه کمیلریله جنکه کیریشوب دشمن رجعته مجبور
اولدقده حدود شمالیه‌ده حرکات قطعیه‌یه مباشرت
اولنمق اوزره طونه جانبنه هر کون عسکر تسییر
اولنمقده ایکن بعض غرضکارلر هردم فتنه تشنه‌سی
اولان یکیچریلره کیرلو چیرا قویوب علولندرەرك
استانبول بوغازی طابیه‌لرنده اولان یماقلر نظام
جدید نفراتیله غوغایه طوتشدقده ایچلرندن قباقچی
نامنده برخبیثك تدبیریله شهره کیردیلر وبتون اراذل
واشقیا ایله برلشوب اکثر رجال دولتی وجمله نظام
جدید قیافتنده بولدقلری بیچارەلری پارەلدیلر
بیتردیلر

حاصلی اوچ درت کون درلو فضاحتدن صکره
سلطان سلیم ثالث مرحوم بونلرك غدریله تختدن

ایتوب سلطان عبدالحمید مرحومك شهزاده‌لرندن
سلطان مصطفی رابع انك مقامنه کچدی (۱۲۲۲
جلوس وقوعی واستانبولده وکلانك بربرلریله نفاقده
اولدقلری اردوده معلوم اولمسیله هرکس برخلیا
قوره‌رق قرغشه‌لق درجهٔ غایته واروب هله روسجق
میر میرانی بیراقدار مصطفی پاشا بعض خیر خواهلر
ایله بالاتفاق ادرنه‌یه یوریوب خفیا آدملر تعیینیله
استانبولده طرف بوله‌رق سنجاق شریفی کترمك
بهانه‌سیله شهره و سرای همایونه داخل اولمش
ایسه‌ده مرامنی اچیغه اورمه‌سی برطاقم غدارلر سلطان
سلیمی محبسنده شهید اتمسنه بادی اولوب فائده اتمیه‌رك
سلطان محمود ثانی شوکتبخش دیهیم عثمانی اولدی (۱۲۲۳
مصطفی پاشا برامی آدم اولوب زمانه‌ده فرصت
قوللامغی بیلمیه‌رك یالکز زور و جسارتنه کوکنوب
واعدای دولت وملت اولان ینکیچریلره خصومتنی
صاقلمیوب مصالحده رامز پاشا و بهیج افندی کبی
افکار جدیده مکتبنده یتشمش اوله‌رق ذهنلری
تجددات وتعدیلاتده بولنان بعض آدملری قوللانمغه
میل ایتدیکی انجق ضوابط حزم و احتیاطه عدم
رعایتله نیاتنك اجراسنی تعجیلی عاقبت فلاکتنه
بادی اولوب برقاچ آی مرورنده اوجاق زوربالری

برکره دها ایافلنه‌رق پاشا قپوسنی باصقلریله مصطفی پاشا
ارسلان کبی مدافعه‌ده هلاك اولوب اکثر نظام
جدیددن قلانلر بو دفعه قربان کیتدی
پادشاه عاقل بومقوله تبدلات عظیمه‌ده کار سلیم
تأنی‌یه مراجعت و اون یدی سنه صبر و تحمل برله
تدابیر احتیاطیه‌یه همت ایتدی انکلتره دولتیله
مصالحه اولنوب روسیه‌لو ایله هرسنه بلغارستان
و افلاقده حربه مقاومت اولندی و روسیه چاری
فرانسه ایله بوزشتلق امارتی اکله‌یوب صکره‌دن
بواسزجه ادعالرندن واز کلنجه‌یه قدر مدافعه‌یه
کمال ثباتله مداومت قیلندی انکلتره ایله دخی متارکه‌دن
صکره صرب مملکتی نظام و اطاعته قوندی و کولمن
سرکشلرینك وجودی دنیا یوزندن فسخ اولنمسیله
مصر ایالتی عساکری عربستانه تعیین و نجد سنجاغنده
وهابی حشراتنك یوه‌سی اولان درعیه شهری
ضبطله اساس فسادلری قلع وقمع اولندی
دولتك مشاغل جسیمه‌سندن فتنه و فساده مساعده
بولان اکثر اعیان و متسلملر دره بکلکی صورتیله
تغلب و تحکمه اجترا ایتمشلر ایدی انلر دخی بربر
تمیزلنوب دپه‌دلنلو علی پاشا کندی طوتشدردیغی
آتش عصیانده یانوب بیتدی اماغوا ایلدیکی طوائف

باغیه طغیانده مستمر اولوب اوزرلرینه بهر سنه
یکیچریلرک الک ازغنلری فوج فوج اسبال قیلندی
و مشاغل خارجیه‌نك اراسی کسلیوب ایران سفری
وبعض ارباب اغراضك افلاقده اجتماع ومورہ روملیه
بالاتفاق فترته آهنك ایتملری بلافاصله صعوبات کلیه
حاصل ایتمش ایسه‌ده هله شو مضرت داخلیه‌نك
تسویه سنه باقلمق اوزره نوبت اصل منشأ فساد
اولان اوجاق عاصیلرینه کلدی
بیك ایکیوز قرق بر سنه‌سی اواخرنده یکیچریدن
عسکرلکه قابلیتی اولنلر اشکنجی نامیله سچلوب تعلیمه
باشلانلمسی مذاکره و اجرا اولندقده ادبسزلرینه
قزغانلرینی ات میدانه چیقارمشلر واغا قپوسنی باصوب
پاشا قپوسنی یغما ایتمشلر ایسه‌ده بر مدتدنبرو قوللانلان
حسن تدبیرك ثمره‌سی اوله‌رق خلقك اوجاغه نفرتی
و یکیچرینك ضعف و مذلتی ارتمش حتی بوکره
طوپجی و خمبره‌جی و ترسانه‌لو زوربا زمره‌سندن
ایراوب صداقت وحسن خدمت امللرینه دوشمش
اولدقلرندن ادبسزلك رواجنی بولدیغی دملر کچدی
سرای همایونده سنجاق شریف الشه علما و اهالی
ایله کلی عساکر جمع اولوب سلطان احمد میدانندہ
اردو قرله‌رق اشقیا قشله‌لرینه برقاچ بیك جنکاور

سوق اولندی خائنلره عفو و امان و یرلوب اطاعته
دعوت اولنمش ایکن ینه کندی کناهلری نجاتلرینه
مانع خفی اولەرق بو احسانی قبول ایتملریله قشلەلر
طوپ ایله دوکلوب خاك ایله یکسان و اوجاغك
وحوشی اینلری یقلمش جانورلر کبی طارمداغان اولدی
زوربا قالقه زوربا قالقه آخر کندیلریده بتون بتون
قالقدی اشبو وقعهٔ خیریەده فقط اوچ درت بیك
ادبسزك هلاك و نفییله یکیچری اشراسنك ادی
دخی قالیوب امحا و الغا قیلندی اندنصکره وادیٔ
ضلالتده انلره دلالت ایدن بکتاش طریقتی قالدرلدی
اشبو ممالك و سیعهٔ عثمانیه بونجه ییللر برعرصەکاه
فساد و فتنه و طغیان کسلەرك بر بیوك پادشاهك
بتون عمرنجه همتنه محتاج اولدیغندن سلطان محمود
خان ثانی حضرتلرینك ارتق اولوقت تجدید نظامات
دولت و اصلاح احوال رعیت افکار خیریەسی
میدان بولوب از جمله عساکر منتظمه ترتیبنه
صرف نقد اقدام اولندی
وقعهٔ خیریه عقیبنده عساکر منتظمەنك از وقتده
میدانه کلوب سنجقلرده برچوق عاصیلرك قالدرلسیله
خلقك عدل ورفاه کورمسی دولتك در حال قوت
بولمغه باشلامسنه سبب اولمغله دشمن بونی چکه میوب

یونان وقعه‌سی مشکلاتی دها بترزدن روسیه اعلان
حرب ایتدی وحاضرلغی بولنسیله اردوسی ادرنه‌یه
قدر کیردی بونك عقیبنده دیکر دشمنلرك تحریکیله
مصر والیسی علنا عاصی اولوب ادنه‌یه وارنجه عسکر
یوریده‌رك نیجه ایالات وسیعه وحشیلر النده خراب
اولوب پادشاه غیور هم اشقودره‌لو عاصیسنی قهر
هم یکیدن ویرکونك تنظیمی و مظالمك دفعی
و قرانتنه وضعی و قره‌کمرکی کبی باجلرك رفعی ایله
نظامات داخلیه‌یی اکمال ایده‌رك تبعه‌نك حالنی اصلاحه
سعی قیلوب خزینه‌لر بولدی بوسنه‌یی یکیدن فتح
ایتدی جسیم قشله‌لر وعسکری مکتبلری بنا ایتدی
اردویی بیودوب یوز قلیون و یوز قدر بریق و
اسقونه و قوتریی حاوی دونغا پیدا ایتدی
لکن بونجه مشقته وجود انسان تحمل ایده‌مدکندن
فلکاه دوکشان اول پهلوان بریاندن ترتیبه اردو
و اسکندریه‌یه دونغا سوق و بریاندن نظامات
قدیمه‌یی احیا ایله امور افراد ناسك باشی عموما
قانونه باغلنه‌رق یکیچریلرك یوز اللی ییل ازغینلقلری
هنکامنده تأسس ایدن اصول جبریه‌یی کافة لغو
ایتمك صددنده ایکن امراض مهلکه و غموم
متمادیه استیلاسیله عازم دار بقا اولدی (۱۲۵۵

عساكر منتظمه‌نك سرعسكرلكيله مشتهر اولان
خسرو پاشا جلوسده وزير اعظم اولدقده رؤسانك
چوغيله اسكى مناقشه‌سى اولديغندن اردو پريشان
اولوب فرارى احمد پاشا دخى قاچدى دونمايى
مصره كوتردى لكن سركاره كلان رشيد پاشا
امنيت عامه‌يى قوى‌تمل اوزره تأسيس ضمننده جلوسك
عقيبنده متصور اولان نظاماته دائر كلخانه ده بيوك
الايله سلطان عبدالمجيدك حضورنده عظما و فقرا و
علما وجهلا جمله‌سنك محضرنده بر خط شريف قرائت
ايتدروب تنظيمات خيريه‌يى وضع و زراعت و تجارته
دائر نظاملر نشر ايتدى و وقعهٔ خيريه‌نك ثمره‌سى
اول كون ظاهر اولدى وزيرله چوبانك شريعت غرا
محضرنده مساوى اولديغى اونودلمشيكن يكيدن
اعلان قلندى
از زمانده مصر واليسى ايالتنه سورلوب دولتك
اردوسى طقسان بيكدن نظاميه و رديف و موظف
اوچيوز اللى بيك نفره ابلاغ اولندى واردات دولت
يديوز بيك كيسه‌دن ايكى قاتنه بالغ اولوب بر طاقم
رسومات و عوائدك لغويله خلقك رفاهى و ممالكك
محصولاتى اون سنه‌ده ايكى قاتندن زياده ارتديغى
معلوم اولدى كردستان و وان و حكارى ظلمه‌سنك

وجودی قالدرلدی و یمن عاصی الندن نزع اولندی
بو معموریتی دشمن چکه‌مامکله روسیه‌لو مهدینی
بوزوب و اوروپا دولتلرینك داخلا مشغول اولدقلرینی
فرصت صایوب وار قوتیله ممالك عثمانیه‌یه قویلدی
١٢٦٩) لکن عساکر عثمانیه سلستره محاصره سنده
و چتانه و قلفات و اولتنیچه محاربه‌لرنده دشمنی
پریشان ایدوب ایکی یوز بیك مسقو هلاك اولدقده
انکلتره و فرانسه دولتلری بو عثمانلو ملتنك یك
وجود کبی اچقه و لوازماتجه کلی فداکارلق ایدوب
وطن اغورینه جان وماللرینی بتون ویردکلرینی
و اوله قوی دشمنه برسنه‌دن زیاده هم طونه
بوینده هم اناطولیده طیاندقلرینی و روسیه دخی
یکیدن سکز یوز بیك عسکر تهیئه ایتدکنی کورنجه
ضررك اوجی کندیلرینه طوقنه‌جغنی اکلادیلر
اوروپانك بو دشمن عمومیسی اوکنه سد چکمك ایچون
دولت عثمانیه ایله اتحاد ایدوب عظیم دونغارله
بر بسدر پی ایکیوز بیك عسکر چکدیلر
دولتك حقوقی مستحکم اولدی انجق صلحدن
صوکره ینه دشمن تشویقیله یونان و قره‌طاغ
حیدودلری ترحاله و هرسك سنجاقلرینی الت اوست
ایتمکله و برالشامده فساد چیقمغله مصارف ارتوب

انواع مشکلات باش کوسترمکده ایکن سلطان عبدالمجید خان وفات ایتدی (۱۲۷۷
وقتاکه شوکتلو عظمتلو سلطان عبدالعزیز خان افندیمز جالس تخت عثمانی اولدقده همت بلند رتبت پادشاهانه‌لریله قره‌طاغ جنکی بتوب حیدودلرك حقندن کلندی اردو یکی هیئته کیروب دونمنا میدانه کلدی علوم نشری ایچون کتابلر باصلدی مکتبلر اچلدی قانونلر نشر اولندی ینه علم و کمال رواجنی بولدیغی کونلر کورندی جناب رزاق عالم بونجه خیرلو امورك اتمام و اکمالنی میسر بیورسون امین

برر عبدالحمید عبدالمجید اورخان و ابراهیم
ایکیشر بایزید خان و سلیمان خان و محمود خان
اوچر سلطان عثمان و سلیم خان ایله احمد خان
دخی دردر محمد ایله مراد و مصطفی خانان
خدا تختنده باقی ایلسون شاهنشه دوری
بوکون عبدالعزیز خان ملکه سلطان ملته خاقان

(مطبعهٔ عامره ده باصلمشدر فی ۱۲۸۸)

(فهرست کتاب)

صحیفه

سلسله پادشاهان آل عثمان

ارطغرل بن سلیمان شاه

صاری یاتی ساوه جی غازی عثمان بك کوندوز آلب

علاء الدین پاشا اورخان بك ابی طوغدی

سلیمان پاشا خداوندکار مراد بك قاسم چلبی آق تیمور

یلدرم سلطان بایزید خان یعقوب چلبی ساوه جی بك

سلیمان بك ارطغرل موسی بك عیسی بك چلبی سلطان محمد خان قاسم چلبی مصطفی چلبی محمود بك

اورخان سلطان احمد مصطفی سلطان یوسف سلطان مراد خان ثانی سلجوق خاتون سلطان محمد علاء الدین

سلیمان سلطان اورخان فاتح سلطان محمد خان علاء الدین احمد حسن

سلطان مصطفی سلطان بایزید خان ثانی سلطان جم

اوغوز بك

سلطان قورقود سلطان شهنشاه سلطان احمد یاوز سلطان سلیم خان سلطان عبداله سلطان عالمشاه سلطان محمود

محمد بك مراد علاء الدین سلیمان عثمان قانونی سلطان سلیمان خان عثمان اورخان موسی امین

سلطان محمد سلطان مصطفی سلطان مراد صاری سلطان سلیم خان ثانی سلطان بایزید سلطان جهانگیر سلطان محمود

سلطان مراد خان ثالث

سلطان محمد خان ثالث

سلطان احمد خان اول سلطان مصطفی خان اول

کنج سلطان عثمان سلطان مراد رابع سلطان ابراهیم خان

آوجی سلطان محمد خان رابع سلطان سلیمان خان ثانی سلطان احمد خان ثانی

سلطان مصطفی خان ثانی سلطان احمد خان ثالث

سلطان محمود خان اول سلطان عثمان ثالث سلطان مصطفی خان ثالث سلطان عبد الحمید خان

سلطان سلیم خان ثالث سلطان مصطفی خان رابع سلطان محمود خان ثانی

عبدالمجید خان عبدالعزیز [illegible]